

ผลการใช้กิจกรรมด้านยาเสพติดที่มีต่อทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของวัยรุ่นที่มีลักษณะ
มุ่งอนาคต-ควบคุมตนและความเชื่ออำนาจภายในตนแตกต่างกัน

สารนิพนธ์
ของ
นางสาวประนอม กระจายศรี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ
พฤษภาคม 2547
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

152.4
ป ๒๘๙ผ
จ.๓

ผลการใช้กิจกรรมด้านยาเสพติดที่มีต่อทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของวัยรุ่นที่มีลักษณะ
มุ่งอนาคต-ควบคุมตนและความเชื่ออำนาจภายในตนแตกต่างกัน

บทคัดย่อ

ของ

นางสาวประนอม กระจายศรี

- 2 ก.ย. 2547

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ

พฤษภาคม 2547

๒๕๕๐๑๓๙ จ.๓

ประนอม กระจายศรี. (2546). ผลการใช้กิจกรรมด้านยาเสพติดที่มีต่อทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของวัยรุ่นที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน และความเชื่ออำนาจภายในตนแตกต่างกัน. สารนิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: อาจารย์นวลละออ สุภาผล.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดระหว่างกลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดกับกลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของวัยรุ่นที่มีลักษณะทางชีวสังคมแตกต่างกัน ซึ่งได้แก่ เพศ ระดับเศรษฐกิจ และอาชีพของผู้ปกครอง 3) เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมด้านยาเสพติด - กลุ่มสัมพันธ์ กับลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนที่มีต่อทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของวัยรุ่น 4) เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมด้านยาเสพติด - กลุ่มสัมพันธ์กับความเชื่ออำนาจภายในตนที่มีต่อทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของวัยรุ่น

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปี 2546 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 66 คน ซึ่งได้มาจากการจับฉลากมา 2 ห้อง และทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายโดยวิธีจับฉลากเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน จำนวน 33 คน และกลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน จำนวน 33 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน แบบวัดความเชื่ออำนาจภายในตน ชุดกิจกรรมด้านยาเสพติด และชุดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง

ผลการศึกษาพบว่า

1. กลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดมีทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. กลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดเพศชายมีทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดไม่แตกต่างกับกลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพศชาย
3. กลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดเพศหญิงมีทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพศหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. กลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดที่มีระดับเศรษฐกิจค่อนข้างสูงมีทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดไม่แตกต่างกับกลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่มีระดับเศรษฐกิจค่อนข้างสูง
5. กลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดที่มีระดับเศรษฐกิจค่อนข้างต่ำมีทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่มีระดับเศรษฐกิจค่อนข้างต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
6. กลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดที่ผู้ประกอบการมีอาชีพค้าขายมีทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดไม่แตกต่างกับกลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่ผู้ประกอบการมีอาชีพค้าขาย
7. กลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดที่ผู้ประกอบการมีอาชีพรับจ้างมีทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่ผู้ประกอบการมีอาชีพรับจ้าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
8. กลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดที่ผู้ประกอบการมีอาชีพรับราชการมีทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดไม่แตกต่างกับกลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่ผู้ประกอบการมีอาชีพรับราชการ
9. ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมด้านยาเสพติดกับลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนที่มีต่อทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด
10. ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมด้านยาเสพติดกับความเชื่ออำนาจภายในตนที่มีต่อทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด

THE EFFECTS OF ANTI – DRUG PROGRAMME ON ATTITUDES TOWARDS DRUG
ADDICTION OF ADOLESCENTS WITH DIFFERENT FUTURE ORIENTED – SELF
CONTROL AND BELIEF IN INTERNAL LOCUS OF CONTROL

AN ABSTRACT
BY
PRANOM KRAJAYSRI

Present in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education Degree in Developmental Psychology
at Srinakharinwirot University
May 2004

Pranom Krajsysri. (2004) *The Effects of Anti-drug Programme on Attitudes towards Drug Addiction of Adolescents with different Future Oriented - Self Control and Belief in Internal Locus of Control*. Master's Project, M.Ed. (Developmental Psychology). Bangkok: Graduate School. Srinakharinwirot University.

Project Advisor: Assoc. Prof. Dr. Nuanla-or Supapon.

The purposes of this research were 1) to compare the attitudes towards drug addiction of adolescents in anti-drug programme and adolescents in group relation programme 2) to compare the attitudes towards drug addiction of adolescents in different biosocial factors 3) to study an interaction between future oriented-self control and anti-drug programme to attitudes towards drug addiction and 4) to study an interaction between belief in internal locus of control and anti-drug programme to attitudes towards drug addiction.

The sample in this research was 66 students from Mathayom suksa 1 of Makasonpitthaya School, Bangkok They selected through the random sampling technique.

The research instruments were (a) Attitudes towards drug addiction test (b) future oriented-self control test (c) belief in internal locus of control test (d) Anti-drug programme (e) Group relation programme

The statistical procedures for analyzing the data were t-test and Two-way Analysis of Variance.

The findings were as follows:

1. Adolescents in anti-drug programme have more negative attitudes to drug addiction higher than adolescents in group relation programme at .01 level of significance.
2. Males in anti-drug programme have attitudes to drug addiction not different to males in group relation programme.
3. Females in anti-drug programme have more negative attitudes to drug addiction higher than females in group relation programme at .01 level of significance.
4. Higher economic adolescents in anti-drug programme have attitudes to drug addiction not different to higher economic adolescents in group relation programme.
5. Lower economic adolescents in anti-drug programme have more negative attitudes to drug addiction higher than lower economic adolescents in group relation programme at .01 level of significance.

6. Merchant parents adolescents in anti-drug programme have attitudes to drug addiction not different to merchant parents adolescents in group relation programme.

7. Employee parents adolescents in anti-drug programme have more negative attitudes to drug addiction higher than employee parents adolescents in group relation programme at .01 level of significance.

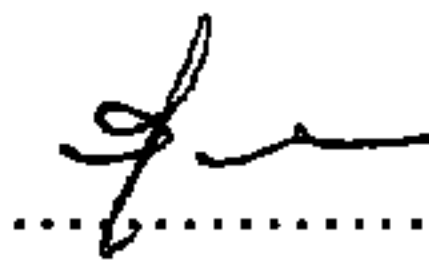
8. Government official parents adolescents in anti-drug programme have attitudes to drug addiction not different to government official parents adolescents in group relation programme.

9. There are no interaction between the anti-drug programme and the adolescents' future oriented-self control on attitude towards drug addiction.

10. There are no interaction between the anti-drug programme and the adolescents' belief in internal locus of control on attitude towards drug addiction.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

..... นว๑๓๐๐

(รองศาสตราจารย์ ดร. นวลละออ สุภาพล)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

..... นว๑๓๐๐

(รองศาสตราจารย์ ดร. นวลละออ สุภาพล)

คณะกรรมการสอบ

..... นว๑๓๐๐

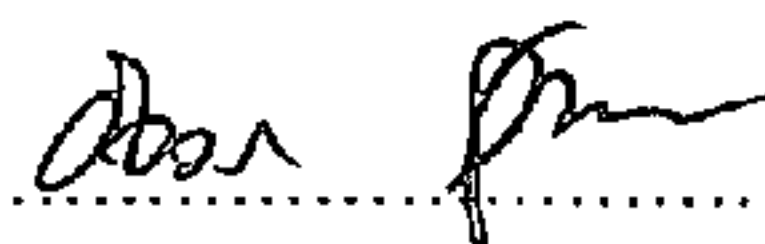
ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร. นวลละออ สุภาพล)

.....

กรรมการสอบสารนิพนธ์

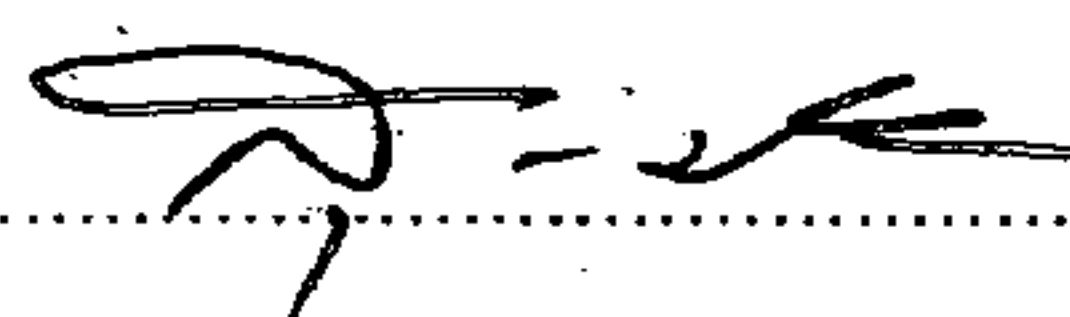
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วัฒนา ศรีสัตย์วาจา)

.....

กรรมการสอบสารนิพนธ์

(รองศาสตราจารย์อัจฉรา สุขารมณ)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์

(รองศาสตราจารย์สุภา ปานเจริญ)

วันที่ 27 เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยดีเป็นเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.นวลละออ สุภาผล ประธานกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ อาจารย์ ดร.นิยะดา จิตต์จรัส และผู้ช่วยศาสตราจารย์วัฒนา ศรีสัตย์วาจา กรรมการควบคุมสารนิพนธ์ ท่านทั้งสามได้เสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำในการจัดทำงานวิจัยนี้ทุกขั้นตอน อีกทั้งทำให้ผู้วิจัยได้รับประสบการณ์ในการทำงานวิจัยด้านจิตวิทยา และรู้ถึงคุณค่าของงานวิจัยที่จะช่วยให้งานเป็นไปอย่างมีคุณค่ามากขึ้น และท่านทั้งสามยังเป็นแบบฉบับของอาจารย์ที่ทุ่มเทให้กับศิษย์และงานด้านวิชาการอย่างไม่เหน็ดเหนื่อย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้แก่ผู้วิจัยในการศึกษาตามหลักสูตรจิตวิทยาพัฒนาการ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยรู้ว่าการศึกษาในระดับปริญญาโทของผู้วิจัยนั้นมีได้สิ้นสุดลงเพียงการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จลงได้ หากผู้วิจัยได้ซึมซับเอากระบวนการเรียนรู้ที่จุดประกายขึ้นในระยะเวลา 2 ปีกว่าที่ผ่านมา ให้กลายเป็นการเรียนรู้ที่ต้องสืบเนื่องต่อไปอย่างไม่สิ้นสุด และจะต้องนำเอาความรู้นั้นไปยังประโยชน์ให้แก่ผู้อื่นต่อไป อีกด้วย

ท้ายสุดผู้วิจัยขอขอบพระคุณ พ่อ แม่ พี่ น้อง และเพื่อนๆ ทุกคนที่ให้ทั้งกำลังใจและกำลังใจที่ดีเยี่ยมตลอดระยะเวลาที่ศึกษาและทำงานวิจัย

ประนอม กระจ่ายศรี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
สมมุติฐานในการวิจัย.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
ยาเสพติด.....	12
ทัศนคติ.....	32
ทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด.....	38
กิจกรรมฝึกหรือโปรแกรมฝึกกับทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด.....	39
กรอบแนวคิดเกี่ยวกับจิตลักษณะ.....	41
ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน.....	42
ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนกับทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด.....	53
ความเชื่ออำนาจภายในตน.....	55
ความเชื่ออำนาจภายในตนกับทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด.....	59
ปัจจัยทางชีวสังคมกับทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด.....	60
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	64
การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง.....	64
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	65
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	70
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	85
บรรณานุกรม.....	94
ภาคผนวก.....	103
ก. รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	104
ข. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	106
แบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด.....	107
แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน.....	111
แบบวัดความเชื่ออำนาจภายในตน.....	114
ค. ชุดกิจกรรมด้านยาเสพติด.....	117
ง. คุณภาพเครื่องมือ.....	157
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	161

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1 ข้อมูลลักษณะทางชีวสังคมของกลุ่มตัวอย่าง.....	73
2 ข้อมูลเบื้องต้นด้านลักษณะมุงอนาคต-ควบคุมตนและความเชื่ออำนาจ ภายในตน.....	74
3 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของ วัยรุ่นเมื่อจำแนกตามการให้กิจกรรมด้านยาเสพติด-กลุ่มสัมพันธ์.....	76
4 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของ วัยรุ่นเพศชายเมื่อจำแนกตามการให้กิจกรรมด้านยาเสพติด-กลุ่มสัมพันธ์...	77
5 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของ วัยรุ่นเพศหญิงเมื่อจำแนกตามการให้กิจกรรมด้านยาเสพติด-กลุ่มสัมพันธ์..	77
6 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของ วัยรุ่นที่มีระดับเศรษฐกิจค่อนข้างสูงเมื่อจำแนกตามการให้กิจกรรมด้าน ยาเสพติด-กลุ่มสัมพันธ์.....	78
7 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของ วัยรุ่นที่มีระดับเศรษฐกิจค่อนข้างต่ำเมื่อจำแนกตามการให้กิจกรรมด้าน ยาเสพติด-กลุ่มสัมพันธ์.....	79
8 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของ วัยรุ่นที่มีผู้ปกครองมีอาชีพค้าขายเมื่อจำแนกตามการให้กิจกรรมด้าน ยาเสพติด-กลุ่มสัมพันธ์.....	80
9 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของ วัยรุ่นที่มีผู้ปกครองอาชีพรับจ้างเมื่อจำแนกตามการให้กิจกรรมด้าน ยาเสพติด-กลุ่มสัมพันธ์.....	81
10 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของ วัยรุ่นที่มีผู้ปกครองอาชีพรับราชการเมื่อจำแนกตามการให้กิจกรรมด้าน ยาเสพติด-กลุ่มสัมพันธ์.....	82

บัญชีตาราง(ต่อ)

ตาราง

หน้า

11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของคะแนนทัศนคติ เกี่ยวกับยาเสพติดของวัยรุ่นโดยพิจารณาตามการให้กิจกรรมด้าน ยาเสพติด-กลุ่มสัมพันธ์กับลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน.....	83
12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของคะแนนทัศนคติ เกี่ยวกับยาเสพติดของวัยรุ่นโดยพิจารณาตามการให้กิจกรรมด้าน ยาเสพติด-กลุ่มสัมพันธ์กับความเชื่ออำนาจภายในตน.....	84
13 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด.....	158
14 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน..	159
15 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดความเชื่ออำนาจภายในตน.....	160

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ยาเสพติดเป็นปัญหาสังคมที่สำคัญของประเทศไทย และประเทศต่างๆทั่วโลกสำหรับประเทศไทยความรุนแรงของปัญหายาเสพติดอยู่ในระดับที่ได้รับการกล่าวถึงในการประชุมสัมมนา ระหว่างประเทศเสมอๆ ทั้งในฐานะที่เป็นประเทศผู้ผลิตยาเสพติด เป็นตลาดสินค้าและแหล่งที่จะนำ ยาเสพติดต่อไปยังประเทศอื่นๆ

นับวันปัญหายาเสพติดได้ทวีความรุนแรงมากขึ้น(www.oncb.go.th/c2-statistic.html.) โดยเฉพาะกับกลุ่มของเยาวชนซึ่งเป็นอนาคตที่สำคัญของชาติ จากการประมาณจำนวนนักเรียนนักศึกษาทั้งประเทศที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยสำนักวิจัยเอแบค เค เอส ซี อินเทอร์เน็ตโพลล์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ปี 2545 พบว่ามีนักเรียน นักศึกษาที่ติด/ใช้ยาเสพติดจำนวน 374,653คน (สำนักงาน ป.ป.ส.2545:51) นักเรียนนักศึกษาที่ติดยาเสพติดมักจะกระทำความผิดทางกฎหมาย ร่วมด้วย ซึ่งจากข้อมูลกองวิชาการสถานพินิจเด็กและเยาวชนกลาง พบว่าเด็กและเยาวชนที่รับไว้ในสถานพินิจตั้งแต่ปี พ.ศ.2538 – 2543 เป็นเด็กและเยาวชนถูกจับกุมในคดีต่างๆสามหมื่นกว่าราย ในแต่ละปี 10 อันดับแรก คือ ยาเสพติด ลักทรัพย์ สวรรค์เหย ทำร้ายร่างกาย พกพาอาวุธ การพนัน ข่มขืนกระทำชำเรา พรากผู้เยาว์ ปล้นทรัพย์ กระทำอนาจาร ส่วนคดีที่มีแนวโน้มสูงขึ้นในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา ได้แก่ ยาเสพติด พกพาอาวุธ ทำร้ายร่างกาย ข่มขืน กระทำชำเรา การพนัน ในปีพ.ศ.2542 พบคดียาเสพติด 18,781 ราย จากทั้งหมด 37,388 ราย คิดเป็นร้อยละ 50.23 และยาบ้าเป็นอันดับหนึ่งคิดเป็นร้อยละ 85.13 (เบญจพร ปัญญา ยง . 2545 : 10 – 11)

จากสถิติของสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดปี2545 พบว่าผู้เข้ามารับการบำบัดรักษามีจำนวนทั้งหมด 43,191 คน โดยเป็นผู้รับการรักษารายใหม่จำนวน 23,368 คน และจากสถิติอายุผู้เข้ารับการบำบัดรักษายาเสพติดทั่วประเทศ พบว่า ผู้เข้ารับการบำบัดมีอายุน้อยกว่า 15 ปี จำนวน 720 คน และอายุระหว่าง 15 – 19 ปี จำนวน 8,731 คน และอายุที่ผู้เข้ารับการบำบัดเริ่มใช้ยาเสพติดครั้งแรกเมื่ออายุ 15 – 19 ปี จำนวน 19,758 คน (www.oncb.go.th) และพบว่า อายุที่เริ่มใช้ยาเสพติดมีความแตกต่างกันตามชนิดของยาเสพติด เช่น ผู้ที่เสพยาเฮโรอีนและกัญชา ส่วนใหญ่จะเริ่มใช้ยาเสพติดเมื่ออายุระหว่าง 15 – 19 ปี อย่างไรก็ตามถ้าพิจารณาโดยรวมจะเห็นว่ากลุ่มเป้าหมายที่ใช้ยาเสพติดทุกชนิดจะเริ่มใช้ในช่วงเด็กหรือเยาวชนแทบทั้งสิ้น และมีแนวโน้ม อายุที่จะเริ่มใช้ยาเสพติดลดลงโดยตลอด ในด้านพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดที่ผ่านมาเด็กและเยาวชนจะมีพฤติกรรมในการเสพยาเพียงอย่างเดียว แต่ในปัจจุบันพบว่าในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่ใช้ยาเสพติดได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการค้าด้วย จากเหตุผลหลายประการ ได้แก่ เพื่อให้

สามารถมียาเสพติดได้เสพ การหาเงินเพื่อไปเที่ยวตามสถานเริงรมย์ รวมทั้งใช้จ่ายฟุ่มเฟือยเพื่อสนองความต้องการของตนเอง (www.oncb.go.th/c2-stststic.html.) สาเหตุที่การระบาดเป็นเช่นนี้ได้ เพราะสังคมไทยโดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนมีความอ่อนไหวในค่านิยมและวัฒนธรรม ทำให้เกิดการเลียนแบบวัฒนธรรมของตะวันตกและต่อเนื่องไปถึงค่านิยมการเสพยาเสพติดด้วย อีกทั้งโครงสร้างทางกฎหมายมีช่องโหว่ ทำให้เกิดกระบวนการค้ายาเสพติดแพร่หลาย(ปยารี พิริยะอุดมพร . 2543 : 1 – 2)

ตามแนวคิดของทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม ลักษณะพื้นฐานทางจิตใจที่จะนำไปสู่การมีพฤติกรรมที่เหมาะสมของเยาวชน และเป็นจิตลักษณะของผู้ประสบความสำเร็จในการทำงานให้มีประสิทธิภาพสูง พบว่าลักษณะทางจิตใจที่เป็นแกนกลางของพฤติกรรมประเภทต่าง ๆ และส่งผลให้เกิดพฤติกรรมความเด่นชัด อย่างน้อย 8 ลักษณะ คือ (1) เหตุผลเชิงจริยธรรม (2) ความเชื่ออำนาจในตน (3) ความมุ่งมั่นอนาคต (4) ทศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมที่สังคมปรารถนา (5) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง (6) สถิติปัญญาดี (7) ประสบการณ์ทางสังคมสูง (8). สุขภาพจิตดี (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2528: 21-32) ผู้วิจัยจึงได้สนใจปัจจัยทางจิตลักษณะของนักเรียนวัยรุ่นได้แก่ ลักษณะมุ่งมั่นอนาคต-ควบคุมตน และความเชื่ออำนาจภายในตน ซึ่งเป็น 2 ใน 8 จิตลักษณะของผู้ที่มีพฤติกรรมการเป็นพลเมืองดี กล่าวคือ ลักษณะมุ่งมั่นอนาคต-ควบคุมตนเป็นความสามารถในการควบคุมตนเองของบุคคล ซึ่งแสดงออกเป็นพฤติกรรมอดได้ รอได้ ในสถานการณ์ต่างๆ เช่น การรอรับรางวัลที่ใหญ่กว่าในอนาคตแทนรางวัลเล็กน้อยซึ่งจะได้รับในทันที หรือการงดบำบัดความต้องการในปัจจุบัน เพื่อจุดมุ่งหมายที่ยิ่งใหญ่ในอนาคต(ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์ปัจฉิม. 2520: 35) นอกจากนี้ลักษณะมุ่งมั่นอนาคต-ควบคุมตนเป็นลักษณะนิสัยที่อดได้ รอได้ รู้จักหักห้ามใจตนเอง เพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทาง ความสำเร็จหรือผลตอบแทนที่ยิ่งใหญ่ หรือมีคุณค่ามากกว่า ผู้ที่มีลักษณะมุ่งมั่นอนาคตนั้นจะสามารถอดกลั้นต่อความอยาก หรือความต้องการในปัจจุบัน สามารถหักห้ามใจตนเองไม่ให้ทำในสิ่งที่ต้องการ และจากการวิจัยของมิสเชล(ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์ปัจฉิม. 2520: 36; อ้างอิงมาจาก Mischel. 1986) พบว่าลักษณะมุ่งมั่นอนาคตนี้ มีความสัมพันธ์กับลักษณะอื่น ๆ ของบุคคล เช่น ความรับผิดชอบทางสังคม การมุ่งสัมฤทธิ์ผล การปรับตัว สภาวะทางสังคม วัฒนธรรม ครอบครัว

ส่วนลักษณะความเชื่ออำนาจภายในตน เป็นลักษณะที่บุคคลมีความเชื่อหรือรับรู้สาเหตุการณ์หรือสิ่งต่าง ที่เกิดขึ้นกับตนนั้นมาจากการกระทำหรือความสามารถของตน (อุษา ธนาบุญฤทธิ์. 2544: 1 อ้างอิงมาจาก Rotter. 1982: 171) คนที่เชื่ออำนาจภายในตนเป็นผู้ที่ชอบแสวงหาความรู้ มีความเชื่อว่าการทำงานขึ้นอยู่กับความสามารถและความพยายามของตนมากกว่าอิทธิพลของสังคม นอกจากนี้ยังเป็นผู้ที่ทำงานหนักไม่ว่าจะเป็นงานเกี่ยวกับการเรียน หรืองานด้านอื่น และเป็นผู้ที่ฝ่าฟันอุปสรรคเพื่อให้ได้มาซึ่งความสำเร็จ(อุษา ธนาบุญฤทธิ์. 2544: 2 อ้างอิงมาจาก

Strickland. 1977: 236-263) ซึ่งถ้าเยาวชนมีลักษณะความเชื่ออำนาจภายในตนแล้วย่อมส่งผลให้ประเทศชาติสามารถที่จะพัฒนาไปด้วยดีได้

จิตลักษณะทั้ง 2 คือ ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน และความเชื่ออำนาจภายในตน จึงเป็นลักษณะที่พึงปรารถนาในเยาวชนให้เป็นพลเมืองที่ดี มีการมองโลกในแง่ดี มีทัศนคติที่ดีต่อชุมชนหรือต่อกิจกรรมหรือเรื่องราวต่าง ๆ ในโลก พึงพอใจในตนเอง และไม่พึงพ่ายาเสพติด

นวลละอ อสุภาผล (2534 :19 ;อ้างอิงจาก McGuire. 1969:155-156) ได้แบ่งทัศนคติของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ไว้ 3 องค์ประกอบ คือ

องค์ประกอบแรก ความรู้เชิงประเมินค่า เป็นการที่บุคคลมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งหนึ่งว่าดี มีประโยชน์มากน้อยเพียงใดและ/หรือเลว มีโทษมากเพียงใด องค์ประกอบที่สอง ความรู้สึกพอใจเมื่อบุคคลทราบว่าสิ่งใดมีประโยชน์บุคคลก็จะรู้สึกชอบและพอใจสิ่งนั้น องค์ประกอบที่สาม ความพร้อมกระทำ หมายถึงการที่บุคคลมีความพร้อมที่จะช่วยเหลือ สนับสนุน ทะนุบำรุงส่งเสริมสิ่งที่เขาชอบเขาพอใจและพร้อมที่จะทำลาย ทำร้ายหรือทำเพิกเฉยต่อสิ่งที่เขาไม่ชอบไม่พอใจ

ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน ความเชื่ออำนาจภายในตน ลักษณะทางชีวสังคม และกิจกรรมด้านยาเสพติดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นว่าจะส่งผลให้เกิดทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดหรือไม่ โดยทำการทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งอยู่ในกลุ่มเสี่ยง คือ บ้านและโรงเรียนอยู่ในชุมชนที่มีการแพร่ระบาดของยาเสพติด เพื่อนำผลการศึกษาดังกล่าวใช้เป็นแนวทางเสนอแนะแก่สังคมในการดูแลและให้คำแนะนำแก่วัยรุ่น และนำข้อมูลที่ได้มาเป็นพื้นฐานในการให้คำแนะนำของบิดามารดา ผู้ปกครองและครู อาจารย์ ส่งผลให้วัยรุ่นมีพัฒนาการที่เหมาะสม และเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดระหว่างกลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดกับกลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของวัยรุ่นที่มีลักษณะทางชีวสังคมแตกต่างกัน ซึ่งได้แก่ เพศ ระดับเศรษฐกิจ และอาชีพของผู้ปกครอง
3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตนกับกิจกรรมด้านยาเสพติดที่มีต่อทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของวัยรุ่น
4. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนกับกิจกรรมด้านยาเสพติด ที่มีต่อทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของวัยรุ่น

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบผลของการใช้กิจกรรมด้านยาเสพติดที่มีต่อทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของวัยรุ่น เพื่อเป็นแนวทางให้แก่โรงเรียนอื่นๆ ได้นำกิจกรรมด้านยาเสพติดไปใช้ต่อไป
2. ทำให้ทราบผลที่เกิดจากความแตกต่างกันของลักษณะทางชีวสังคมด้าน เพศ ระดับเศรษฐกิจ และอาชีพของผู้ปกครองที่มีต่อทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของวัยรุ่น
3. ทำให้ทราบปฏิสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตน และลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตนกับกิจกรรมด้านยาเสพติดที่มีต่อทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของวัยรุ่น เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้กับกลุ่มอื่นๆ ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา - พทยาคม กรุงเทพมหานครในสังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 325 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา พทยาคม ในสังกัดกรมสามัญศึกษา ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 66 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่มๆ ละ 33 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ แบ่งเป็นดังนี้

1.1 กิจกรรม ได้แก่

1.1.1 กิจกรรมด้านยาเสพติด

1.1.2 กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

1.2 ลักษณะทางชีวสังคม ได้แก่

1.2.1 เพศ แบ่งเป็น

1.2.1.1 เพศชาย

1.2.1.2 เพศหญิง

1.2.2 ระดับเศรษฐกิจ แบ่งเป็น

1.2.2.1 ระดับเศรษฐกิจค่อนข้างสูง

1.2.2.2 ระดับเศรษฐกิจค่อนข้างต่ำ

1.2.3 อาชีพของผู้ปกครองแบ่งเป็น

1.2.3.1 อาชีพค้าขาย

1.2.3.2 อาชีพรับจ้าง

1.2.3.3 อาชีพรับราชการ

1.3 ความเชื่ออำนาจภายในตน แบ่งเป็น

1.3.1 ความเชื่ออำนาจภายในตน สูง

1.3.2 ความเชื่ออำนาจภายในตน ต่ำ

1.4 ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน แบ่งเป็น

1.4.1 ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน สูง

1.4.2 ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน ต่ำ

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ทศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด แบ่งเป็น

2.1 ความรู้เชิงประเมินค่าต่อยาเสพติด

2.2 ความรู้สึกต่อยาเสพติด

2.3 ความพร้อมทางจิตใจที่จะไม่เสพยาเสพติด

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ยาเสพติด หมายถึง สารเคมีหรือยาใดๆก็ตาม เมื่อบุคคลเสพหรือรับเข้าสู่ร่างกาย ไม่ว่าจะเป็นรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยวิธีการอื่นๆ ติดต่อกันเป็นเวลานานหรือชั่วระยะเวลาหนึ่งแล้ว จะก่อให้เกิดสภาพเป็นพิษเรื้อรังและก่อความเสื่อมโทรมต่อผู้เสพและสังคมสำหรับชนิดของยาเสพติด ได้แก่ สารระเหย เฮโรอีน ยาบ้า และบุหรี่

2. วัยรุ่น หมายถึง นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดกรมสามัญศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

3. เพศ หมายถึง ลักษณะทางพันธุกรรมที่แสดงออกถึงความเป็นหญิงหรือชายของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดกรมสามัญศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

4. ระดับเศรษฐกิจ หมายถึง รายได้ของครอบครัวที่ได้รับในแต่ละเดือน ซึ่งรายได้นี้จะนำมาใช้จ่ายในการเลี้ยงดู แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

4.1 ระดับเศรษฐกิจค่อนข้างสูง ได้แก่ ครอบครัวที่มีรายได้ตั้งแต่ 8,001 บาทขึ้นไป

4.2 ระดับเศรษฐกิจค่อนข้างต่ำ ได้แก่ ครอบครัวที่มีรายได้ไม่เกิน 8,000 บาทต่อเดือน

5. ผู้ปกครอง หมายถึง ผู้ที่ให้ความอุปการะและดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด

6. อาชีพของผู้ปกครอง หมายถึง อาชีพของผู้ปกครองที่ทำรายได้หลักให้

ครอบครัว แบ่งได้ดังนี้(สำนักงานสถิติแห่งชาติ .2533: 2)

6.1 คำขาย หมายถึง ผู้ประกอบการค้าทุกชนิด

6.2 รับจ้าง หมายถึง ผู้ที่ทำงานโดยได้รับค่าจ้างจากนายจ้าง ซึ่งไม่ใช่หน่วยงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจ

6.3 รับราชการ หมายถึง ผู้ที่ทำงานในหน่วยงานราชการหรือรัฐวิสาหกิจ รวมทั้งองค์การระหว่างประเทศ โดยได้รับค่าจ้าง

นิยามปฏิบัติการของตัวแปร

1. กิจกรรมด้านยาเสพติด หมายถึง กิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นอย่างมีระบบ โดยนำเนื้อหาเรื่องยาเสพติดมาแบ่งออกเป็นตอนๆ และจัดหาสื่อการสอนที่เหมาะสม ได้แก่ วีดีโอเทป ภาพยาเสพติด เอกสาร แผ่นพับ และใช้สถานการณ์จำลอง เกม การอภิปรายกลุ่มมาประกอบการสอนด้วย สำหรับเนื้อหาที่ใช้ในกิจกรรมด้านยาเสพติด ได้แก่ ความหมายของยาเสพติด ประเภทของยาเสพติด ลักษณะของยาเสพติด การสังเกตอาการของผู้ติดยาเสพติด โทษและอันตรายของยาเสพติด ชุดกิจกรรมด้านยาเสพติด มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติด ประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ ไว้ 10 กิจกรรม ซึ่งกิจกรรมชุดที่ 1- 6 มีวัตถุประสงค์ให้เกิดองค์ประกอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติด กิจกรรมชุดที่ 7 – 8 มีวัตถุประสงค์ให้เกิดองค์ประกอบความรู้สึกรู้สึกต่อยาเสพติด กิจกรรมชุดที่ 9 – 10 มีวัตถุประสงค์ให้เกิดองค์ประกอบความพร้อมทางจิตใจที่จะไม่เสพยาเสพติด แต่ละกิจกรรมใช้เวลาในการฝึกประมาณ 1 คาบ (50 นาที) ขั้นตอนของกิจกรรมทุกกิจกรรมประกอบด้วย

1. ขั้นนำ
2. ขั้นกิจกรรม
3. ขั้นสรุป
4. ขั้นประเมินผล

หลักสำคัญของการสร้างชุดฝึกชุดนี้ ผู้วิจัยได้ใช้หลักการเกิดทัศนคติ 3 องค์ประกอบของ รศ.ดร.นวลละออ สุภาพล อ้างอิงจาก McGuire

2. กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ หมายถึง กิจกรรมที่ก่อให้เกิดแรงปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่ม (Interacting Forces) ซึ่งแรงต่างๆ เหล่านี้ จะรวมตัวกัน และดำเนินการเพื่อให้บรรลุความมุ่งหมายของกลุ่ม ประกอบด้วยกิจกรรม 10 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมสร้างความคุ้นเคย ,การมองคน ,การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น, การสื่อความหมาย, การตัดสินใจ, กระบวนการทำงานกลุ่ม , การรวมกลุ่มปฏิบัติงาน, ความสามัคคี , การดิ้นรนซึ่งกันและกันและเกมส์

3. ทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด หมายถึง ความรู้สึกทางจิตใจของบุคคลที่มีต่อยาเสพติด

ไปทางบวกหรือทางลบ ซึ่งทำให้บุคคลนั้นมีแนวโน้มการตอบสนองเฉพาะไปตามความรู้สึกนั้น แบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบ ดังนี้

3.1 ความรู้เชิงประเมินค่าต่อยาเสพติด หมายถึง เป็นการที่บุคคลมีความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดว่าดี มีประโยชน์หรือไม่ดี มีโทษเพียงใด

3.2 ความรู้สึกต่อยาเสพติด หมายถึง ความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบยาเสพติด หรือ ความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจในยาเสพติด

3.3 ความพร้อมทางจิตใจที่จะไม่เสพยาเสพติด หมายถึง การที่บุคคลมีความพร้อมที่จะเสพยาเสพติด หรือมีความพร้อมที่จะไม่เสพยาเสพติด ซึ่งขึ้นอยู่กับความรู้เรื่องการประเมินค่า และความรู้สึกต่อยาเสพติด

ตัวแปรทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดวัดจากแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 21 ประโยค องค์ประกอบละ 7 ประโยค โดยแต่ละประโยคประกอบด้วยมาตราส่วนประมาณค่า 5 หน่วย แบบวัดองค์ประกอบ 1 และ 2 ให้ตอบจาก “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ถึง “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ส่วนแบบวัดในองค์ประกอบ 3 ให้ตอบ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ในกรณีแบ่งทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีทัศนคติไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดสูงและกลุ่มที่มีทัศนคติไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดต่ำ ใช้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง คือ ผู้ที่มีคะแนนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยหมายถึงผู้ที่มีทัศนคติไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดสูง ส่วนผู้ที่มีคะแนนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยถือว่าเป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดต่ำ

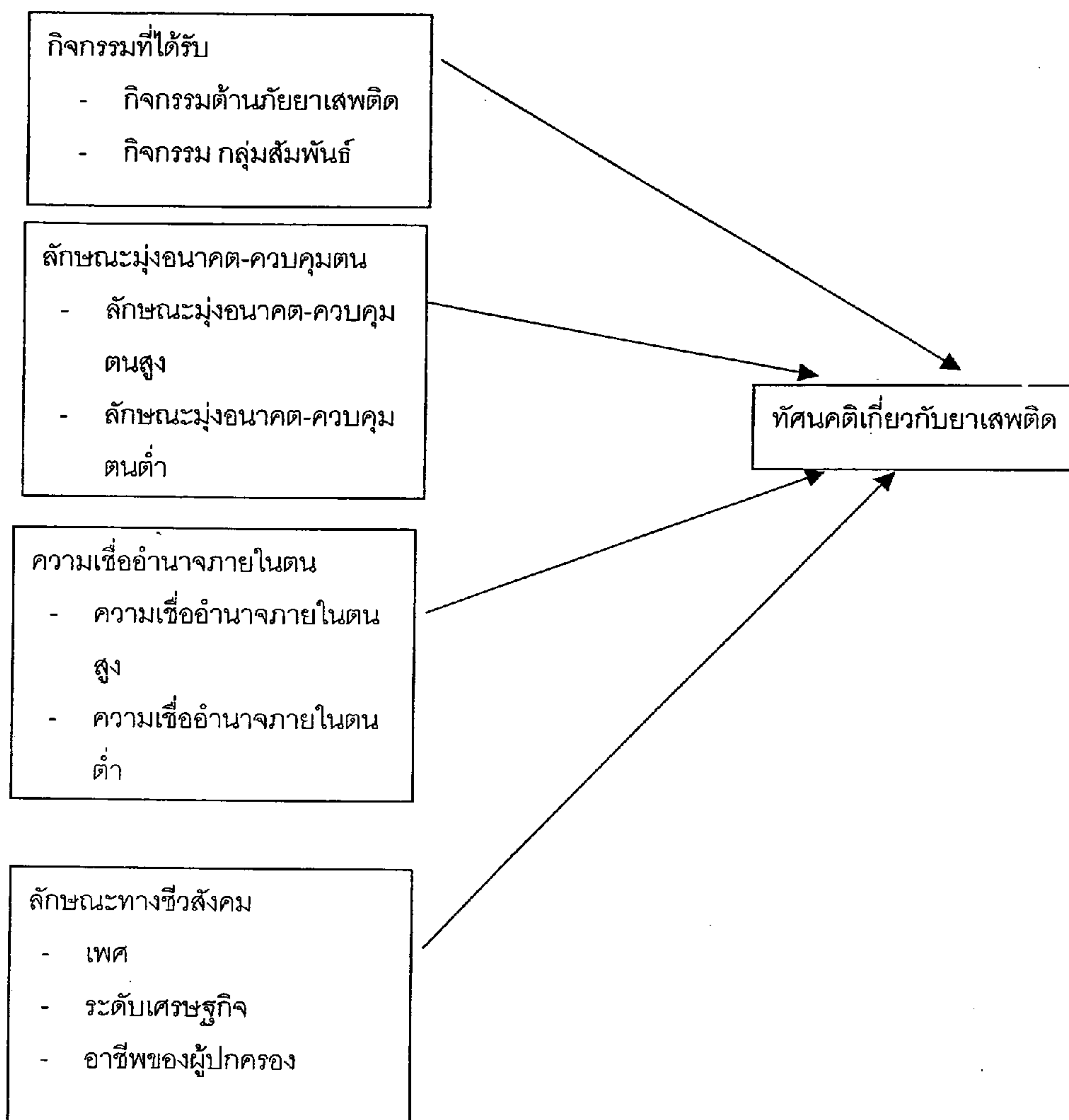
4. ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน หมายถึง ปริมาณความสามารถในการคาดการณ์ไกล เห็นสิ่งที่จะเกิดกับตนในอนาคต และเห็นความสำคัญของสิ่งที่จะเกิดในอนาคตนั้น วัดโดยการรายงานถึงนิสัย และการปฏิบัติตนในชีวิตประจำวัน ในทำนองที่เป็นผู้สามารถจะคาดการณ์ไกล และรู้จักอดได้รอได้ เพื่อผลประโยชน์ที่มากกว่าหรือสำคัญกว่าที่จะมีมาในอนาคต รวมทั้งความสามารถในการมองเห็นความสำคัญของประโยชน์ที่จะมีมาในอนาคตมากกว่าประโยชน์ในปัจจุบัน เป็นความสามารถที่จะปฏิบัติหรืองดเว้นการปฏิบัติ เพื่อผลที่ว่และมีคุณค่าสูงกว่าที่จะเกิดในอนาคต

ตัวแปรนี้วัดโดยแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตและการควบคุมตนของบุญรับ ศักดิ์มณี (2532: ภาคผนวก) ลักษณะของแบบวัดเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเนื้อหาลักษณะมุ่งอนาคต จำนวน 8 ข้อ และการควบคุมตน จำนวน 8 ข้อ แต่ละข้อประกอบไปด้วยมาตราส่วนประมาณค่า 6 หน่วย โดยแบ่งลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูงกับกลุ่มที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนต่ำ โดยใช้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มเป็นเกณฑ์ในการแบ่งคือ ผู้ที่มีคะแนนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ย หมายถึง ผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูง ส่วนผู้ที่มีคะแนนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยถือว่าเป็นผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนต่ำ

5. ความเชื่ออำนาจภายในตน หมายถึง ปริมาณความตระหนักว่าสิ่งต่าง ๆ เกิดกับตน ไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่ดีหรือไม่ดี ส่วนใหญ่เป็นผลมาจากการกระทำของตนเองแทบทั้งสิ้นตรงข้ามกับผู้เชื่ออำนาจนอกตน ซึ่งเป็นผู้ที่คิดว่าสิ่งที่เกิดกับตนนั้นขึ้นกับโชคเคราะห์ ความบังเอิญ หรือเกิดจากการกระทำของผู้อื่นมากกว่าที่จะเป็นผลมาจากการกระทำของตนเอง

ตัวแปรนี้วัดโดยแบบวัดความเชื่ออำนาจภายในตน-นอกตนของดวงเดือน แซ่ตั้ง (2532:ภาคผนวก) ลักษณะของแบบวัดเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเนื้อหาดังกล่าว จำนวน 9 ข้อ แต่ละข้อประกอบไปด้วยมาตราส่วนประมาณค่า 6 หน่วยโดยแบ่งความเชื่ออำนาจภายในตน ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนสูงกับกลุ่มที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนต่ำ โดยใช้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มเป็นเกณฑ์ในการแบ่งคือ ผู้ที่มีคะแนนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ย หมายถึง ผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนสูง ส่วนผู้ที่มีคะแนนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยถือว่าเป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนต่ำ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ยาเสพติด
 - 1.1 ความหมายของยาเสพติด
 - 1.2 ประเภทของยาเสพติด
 - 1.3 อาการและโทษของเฮโรอีน ยาบ้า สารระเหย บุหรี่
 - 1.4 โทษและอันตรายของยาเสพติด
 - 1.5 สาเหตุของการติดยาเสพติด
 - 1.6 การป้องกันยาเสพติด
2. ทักษะคติ
 - 2.1 ความหมายของทักษะคติ
 - 2.2 กระบวนการเปลี่ยนแปลงทักษะคติ
3. ทักษะคติเกี่ยวกับยาเสพติด
4. กิจกรรมฝึกหรือโปรแกรมฝึกกับทักษะคติเกี่ยวกับยาเสพติด
5. กรอบแนวคิดเกี่ยวกับจิตลักษณะ
6. ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน
 - 6.1 ความหมายของลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน
 - 6.2 ความสำคัญของลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน
 - 6.3 การพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน
7. ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนกับทักษะคติเกี่ยวกับยาเสพติด
8. ความเชื่ออำนาจภายในตน
 - 8.1 ความหมายของความเชื่ออำนาจภายในตน
 - 8.2 ความสำคัญของความเชื่ออำนาจภายในตน
9. ความเชื่ออำนาจภายในตนกับทักษะคติเกี่ยวกับยาเสพติด

10. ปัจจัยทางชีวสังคมกับทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด

- 10.1 เพศกับทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด
- 10.2 ระดับเศรษฐกิจกับทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด
- 10.3 อาชีพของผู้ปกครองกับทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด

1. ยาเสพติด

1.1 ความหมายของยาเสพติด

มีผู้ให้ความหมายของคำว่ายาเสพติดให้โทษต่าง ๆ กัน เช่นองค์การอนามัยโลก (W.H.O.) ได้ให้ความหมายของสิ่งเสพติดให้โทษว่า หมายถึง สารใดก็ตามเมื่อรับเข้าสู่ร่างกายแล้ว โดยการกิน ดื่ม สูบ หรือดม จะทำให้มีผลต่อจิตใจและร่างกายของผู้ใช้สารนั้น ซึ่งลักษณะของการใช้ยามีดังนี้

1. มีความต้องการอย่างแรงกล้าที่จะเสพยาหรือสารนั้นต่อไปอีก
2. มีความโน้มเอียงที่จะเพิ่มปริมาณยาหรือสารนั้นมากขึ้นเรื่อยๆ
3. เมื่อหยุดใช้ยาหรือสารนั้น จะเกิดอาการของการอดหรือเลิกยา
4. ผู้ที่ใช้ยาหรือสารนั้นเป็นเวลานาน จะทำให้เกิดผลร้ายต่อสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ

จากความหมายของคำว่า การติดยาเสพติด(Addiction) หรือบางครั้งก็เรียกกันสั้นๆเพียงว่าการติดยาแตกต่างจากคำว่าติดเป็นนิสัย(Habituation) เพราะการติดเป็นนิสัยหมายถึง สารใดก็ตามที่นำมาเสพแล้วเกิดอาการติดขึ้น เนื่องจากความเชื่อมั่นหรือนิสัยความเคยชินของผู้เสพเอง โดยที่สารนั้นไม่มีฤทธิ์ทำให้ติด เช่น บุหรี่ หมาก ยานัตถ์ ยาถ่าย ยาอดองสุรา

ส่วนความหมายของยาเสพติดในแง่กฎหมายนั้น พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2519 บัญญัติว่า ยาเสพติดรวมถึงสิ่งต่างๆดังนี้

1. พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2465 บัญญัติว่า ยาเสพติดให้โทษ หมายถึง “ยาต่างๆตามบัญชีในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งประกาศตามพระราชบัญญัติยา ซึ่งรัฐมนตรี (สาธารณสุข) เห็นว่าอาจทำให้เสพติดให้โทษกับผู้บริโภค”
2. กัญชาตามกฎหมายว่าด้วยกัญชา
3. ฝิ่นตามกฎหมายว่าด้วยฝิ่น
4. พืชกระท่อมตามกฎหมายว่าด้วยพืชกระท่อม
5. วัตถุออกฤทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทตามที่รัฐมนตรีกำหนดให้เป็นยาเสพติด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา(สุพัฒน์ อธิเวชเจริญชัย.2533:59-60)

ส่วนยาตามความหมายของพระราชบัญญัติยาเสพติด พุทธศักราช 2522 ซึ่งปรากฏใน มาตรา 4 กำหนดไว้ดังนี้ (เรื่องชัย บุญศักดิ์.2527:13 อ้างอิงจากเสถียร วิชัยลักษณ์.2522:2)

ยาเสพติดหมายความว่า สารเคมีหรือวัตถุชนิดใดๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือประการใดๆแล้ว ทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเรื่อยๆ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงอยู่ตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง กับให้รวมตลอดถึงสารเคมีที่ใช้ในการต่อสู้ หรือเรียกร้อง ซึ่งก่อให้เกิดปัญหา ทั้งภายในประเทศเองและยังเป็นชนวนก่อให้เกิดความเข้าใจผิดระหว่างประเทศด้วย เพราะเข้าใจว่าประเทศให้การสนับสนุนกลุ่มต่างๆเหล่านั้น

ยาเสพติดความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน หมายถึง ยาหรือสารเคมี ซึ่งเมื่อเสพหรือฉีดเข้าสู่ร่างกายติดต่อกันชั่วระยะเวลาหนึ่งก็จะติด ก่อให้เกิดพิษเรื้อรัง ทำให้ร่างกายและจิตใจเสื่อมโทรม เช่น ฝิ่น กัญชา เฮโรอีน ยานอนหลับ สุรา(พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพ.ศ. 2542.2546:900)

สรุปได้ว่า ยาเสพติดหมายถึง สารเคมีหรือวัตถุใดๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยวิธีใดแล้ว ทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจ เช่น มีความต้องการเสติดต่อกันเรื่อยๆ เพิ่มปริมาณยาหรือสารนั้นมากขึ้น เมื่อหยุดยาหรือสารนั้นจะมีอาการถอนยา และมีผลเสียต่อสุขภาพร่างกายและใจ

1.2 ประเภทของยาเสพติด

การแบ่งประเภทของยาเสพติดให้โทษ ได้มีผู้แบ่งหลายแบบ ซึ่งขึ้นอยู่กับเกณฑ์ในการแบ่งที่แตกต่างกันไป ดังเช่น

สุชาติ โสมประยูร (2521: 188) แบ่งประเภทของยาเสพติดให้โทษเป็น 3 ชนิด คือ

1. สิ่งเสพติดธรรมชาติ (Natural Drugs) คือสิ่งเสพติดที่สกัดจากพืชบางชนิด เช่น ฝิ่น กัญชา พืชกระท่อม โคเคอิน ซึ่งอาจจะนำมาเปลี่ยนแปลงธาตุต่อไปอีกด้วยกรรมวิธีทางเคมี เช่น การแปรรูปฝิ่นเป็นมอร์ฟีน เฮโรอีน และโคเคอิน เป็นต้น

2. สิ่งเสติดสังเคราะห์ (Synthetic Drugs) คือสิ่งเสติดที่ผลิตขึ้นด้วยกรรมวิธีทางเคมี ซึ่งนำมาใช้แทนยาเสติดธรรมชาติได้ เพราะมีสารที่ทำให้เสติดผสมอยู่ เช่น เพติดีน(Pethedene) ไฟเซปโตน (Phycetone) เป็นต้น

3. สิ่งเสติดเป็นนิสัย (Habitual Drugs) คือ สิ่งเสติดบางจำพวกที่เมื่อเสบบ่อยครั้ง จะเกิดอาการเสติดเป็นนิสัย เช่น บาบิทูเรท ซึ่งเป็นยาจำพวกกระตุ้นประสาท หรือแอมเฟตามีน ซึ่งเป็นยาประเภทกระตุ้นประสาท เป็นต้น

ประเภทของสิ่งเสติดแบ่งตามลักษณะต่างๆ ดังต่อไปนี้ คือ

1. แบ่งตามลักษณะของการกำเนิด ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

- 1.1 สิ่งเสพติดธรรมชาติ เช่น ฝิ่น กัญชา กระต่อม เป็นต้น
- 1.2 สิ่งเสพติดสังเคราะห์ เช่น เฮโรอีน ยานอนหลับ ยาระงับประสาท ยาหลอนประสาท เป็นต้น
2. แบ่งตามฤทธิ์ของยาที่มีต่อร่างกายของมนุษย์ ได้แก่
 - 1.1 ยากดประสาทสมอง ได้แก่ เฮโรอีน มอร์ฟีน เหล้าแฉะ
 - 1.2 ยากระตุ้นประสาท ได้แก่ แอมเฟตามีน ไบโคกาทอม จะออกฤทธิ์กระตุ้นประสาททำให้เกิดความตื่นตัวและกระวนกระวาย
 - 1.3 ยาหลอนประสาท เช่น แอลเอสดี เมสคาลิน ทำให้เกิดประสาทหลอนเห็นภาพผิดไปจากปกติ
 - 1.4 ยาที่ออกฤทธิ์หลายอย่าง ทั้งกดประสาท กระตุ้นประสาท และประสาทหลอน เช่น กัญชา
3. แบ่งตามลักษณะของสาร ซึ่งในวงการแพทย์ใช้อยู่ แบ่งเป็น 6 ประเภท คือ
 - 3.1 ยาเสพติดประเภทฝิ่นและผลิตภัณฑ์ที่มาจากฝิ่น เช่น มอร์ฟีน ทิงเจอร์ฝิ่น เฮโรอีน โคเคอิน ตลอดจนสารสังเคราะห์อื่น ๆ ที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกัน เช่น เพ็คติน เมธาโดน เป็นต้น
 - 3.2 ยากดประสาท ในวงการแพทย์เรียกว่า ยากล่อมประสาท ซึ่งฟังแล้วน่ารับประทานเป็นอย่างยิ่ง แต่ที่จริงเป็นยากดประสาทที่จะไปออกฤทธิ์ต่อระบบสมองส่วนกลางโดยตรง ยาประเภทนี้มีอยู่หลายอย่าง เช่น ฟิโนบาบิโตน เซคโคนาลหรือเหล้าแฉะ ซอลเนอรัลทิวบิล รวมทั้งยานอนหลับอื่น ๆ และยาสังเคราะห์ใหม่ กลูตาไมล์ และเมตาควอลอน
 - 3.3 ยากระตุ้นประสาท ได้แก่ แอมเฟตามีน โคเคอิน ไบโคกาทอม เป็นต้น
 - 3.4 ยาหลอนประสาท ได้แก่ กัญชา แอลเอสดี ดีเอ็มที เอสทีพี และเห็ดบางชนิด ยาประเภทนี้จะออกฤทธิ์ทำให้ประสาทรับรู้ของร่างกายผิดแปลกไปจากเดิม
 - 3.5 สารระเหยชนิดต่าง ๆ เช่น เบนซิน ทินเนอร์ และกาต้มน้ำใช้ต่าง ๆ
 - 3.6 แอลกอฮอล์ เช่น เหล้า เบียร์ เป็นต้น ซึ่งเพิ่งจะได้รับการจัดสรรเข้าอยู่ในพวกสิ่งเสพติดเมื่อไม่นานมานี้เอง นอกจากนี้บุหรี่ยังถือว่าเป็นสิ่งเสพติดด้วย เนื่องจากเข้าลักษณะของสิ่งเสพติดที่ว่าเมื่อหยุดใช้สารจะเกิดอาการอดสาร

กระทรวงศึกษาธิการ (ม.ป.ป. : 3 – 4) ได้แบ่งประเภทของสิ่งเสพติดว่า ถ้าแบ่งตามแหล่งเกิดของยา ก็แบ่งได้ 2 ประเภท คือ

สิ่งเสพติดธรรมชาติ เช่น ฝิ่น กัญชา กระต่อม เป็นต้น

สิ่งเสพติดสังเคราะห์ เช่น เฮโรอีน ยานอนหลับ ยาระงับประสาท เป็นต้น

แต่ถ้าจะแบ่งสิ่งเสพติดออกตามฤทธิ์ของยาที่มีต่อร่างกายก็แบ่งได้เป็น 4 ประเภท คือ

1. ยากดประสาท ทำให้ประสาทและสมองมีนชา อารมณ์จิตใจเฉื่อยชา และกล้ามเนื้ออ่อนคลาย เช่น ผื่น อนุพันธ์ของผื่น เฮโรอีน และยานอนหลับ เป็นต้น
2. ยากระตุ้นประสาท ทำให้ประสาท และสมองตื่นตัว กระวนกระวาย ได้แก่ ใบกระท่อม แอเฟตามีน ยาขยัน เป็นต้น
3. ยาหลอนประสาท ทำให้ประสาทหลอน เห็นภาพผิดไปจากปกติ ความรู้สึกสัมผัสแปรปรวน ได้แก่ เอสทีพี แอลเอสดี เป็นต้น
4. ยาที่ออกฤทธิ์ผสมผสานกัน ยาเสพติดบางชนิดเมื่อเสพประมาณน้อยจะออกฤทธิ์กระตุ้นประสาท และต่อมาจะกดประสาท แต่ถ้าเสพประมาณมากขึ้นอีก จะทำให้เกิดประสาทหลอนได้ เช่น กัญชา

จากการศึกษาเอกสารดังกล่าวข้างต้น พบว่า มีการแบ่งประเภทของสิ่งเสพติดให้โทษไว้หลายประเภท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ในการแบ่ง ซึ่งสรุปได้ว่าการแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

1. แบ่งตามแหล่งกำเนิดของสารจะจำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ สิ่งเสพติดธรรมชาติ และสิ่งเสพติดสังเคราะห์
2. แบ่งตามฤทธิ์ของยาที่มีต่อร่างกายจะแบ่งเป็น 4 ประเภท คือ ประเภทยากดประสาท ประเภทยากระตุ้นประสาท ประเภทยาหลอนประสาท และประเภทยาที่ออกฤทธิ์ผสมผสานกัน
3. แบ่งตามลักษณะของสารที่ใช้ในวงการแพทย์จะแบ่งเป็น 6 ประเภท คือ ยาเสพติดประเภทฝิ่น และผลิตภัณฑ์ที่มาจากฝิ่น ยากดประสาท ยากระตุ้นประสาท ยาหลอนประสาท สารระเหยชนิดต่าง ๆ และแอลกอฮอล์

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษายาเสพติด 4 ชนิด ได้แก่ เฮโรอีน ยาบ้า สารระเหย และบุหรื ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.3 อาการและโทษ

1.3.1 เฮโรอีน (Heroin)

ศศิธร พรไพรินทร์(2541:24-25)กล่าวว่า เฮโรอีนมีชื่อทางเคมีว่า ไดอาซิติก มอร์ฟีน ไฮโดรคลอไรด์ โดยใช้มอร์ฟีน มาทำปฏิกิริยากับสารอาซิติกคลอไรด์ หรือกรดแอนไฮดรัสอาซิติก ได้ผลลัพธ์เป็นเฮโรอีนบริสุทธิ์ ซึ่งนับเป็นสิ่งเสพติดที่ร้ายที่สุด เพราะมีฤทธิ์ร้ายแรงกว่ามอร์ฟีนประมาณ 3-8 เท่า แรงกว่าฝิ่นถึง 80 เท่า และถ้าทำให้บริสุทธิ์ จะมีฤทธิ์แรงกว่าฝิ่นถึง 10 เท่า เฮโรอีนที่ระบอดอยู่ในขณะนี้ มี 2 ชนิดด้วยกัน คือ

1. เฮโรอีนบริสุทธิ์ เป็นผงละเอียดสีขาวคล้ายแป้ง ไม่มีกลิ่น รสขมจัด บรรจุของกระดาศ ของพลาสติก หรือหลอดกาแฟ เสพเข้าร่างกายโดยผสมกับบุหรื ยานัตถ์ เฮโรอีนเบอร์ 4 หรือผงขาว มีเฮโรอีนบริสุทธิ์ มากกว่าร้อยละ 80 สามารถละลายน้ำฉีดเข้าสู่ร่างกายได้
2. เฮโรอีนไม่บริสุทธิ์ เป็นเฮโรอีนที่มีสารอื่นเจือปน เช่น สารหนูสตริกนิน (ที่ใช้

เป็นยาเบื่อหนู) ยานอนหลับ เป็นต้น เรียกกันว่า เฮโรइनเบอร์ 3 หรือไอระเหย มีสีต่าง ๆ หลายสี แล้วแต่ว่าจะผลิตมาจากแหล่งใด เช่น สีม่วงอ่อน สีชมพู สีเหลือง สีดินลูกรัง เป็นต้น อาจทำเป็นแคปซูล หรือใส่ถุงพลาสติก เฮโรइनชนิดนี้เสพเข้าสู่ร่างกาย โดยวิธีสูบ (ดูดควัน) เฮโรइनมีชื่อเรียกในนามแฝงต่าง ๆ เช่น แคป ไก่ เฮโรइन ผงขาว และไอระเหย

เฮโรइनสามารถเข้าสู่ร่างกายได้หลายวิธี ดังนี้ คือ อ้างอิงจากศศิธร พรไพรินทร์(2541: 24)

1. นำเฮโรइनใส่กระทะ หรือวางบนแผ่นตะกั่ว หรือช้อนโลหะ นำมาลนไฟให้ไหม้ แล้วใช้หลอดกาแฟดูดเอาควันเข้าปาก เรียกว่า สูบไอระเหย หรือแคป
2. ใช้สูดเข้าจมูกแบบยานัตถ์
3. ใช้ผงเฮโรइनยัดใส่ใสบุหรี่ หรือผสมกับยาเส้น แล้วจุดสูบเหมือนบุหรี่ยรรมดา
4. ใช้ผสมอาหาร หรือเครื่องดื่มรับประทาน โดยผู้บริโภคนึกไม่ทราบว่ามีเฮโรइनผสมอยู่
5. นำมาละลายน้ำฉีดเข้ากล้ามเนื้อ หรือฉีดเข้าหลอดเลือดดำเหมือนมอร์ฟิน

1.3.1.1 อาการของผู้ติดเฮโรइन

ลักษณะทั่ว ๆ ไปของผู้ติดเฮโรइन คือ จะมีร่างกายผอมซีด นัยน์ตาเหลือง หน้าคล้ำ ดวงตาเหม่อลอย ผิวกายดำคล้ำ น้ำหนักตัวลดอย่างรวดเร็ว สมองเลื่อม ฟุ้งซ่าน บางครั้งกำลังพูดเรื่องหนึ่งกลับไปพูดอีกเรื่องหนึ่ง อารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย มีความวิตกกังวลเสมอ อาการหายใจช้ากว่าปกติ ผู้ที่เสพเฮโรइनเกินขนาดอาจถึงแก่ความตายได้ โดยหัวใจหยุดทำงาน อาการของผู้ที่เริ่มเสพเฮโรइन จะมีอาการร่วง มึนงง และหลับได้สนิท บางครั้งมีอาการคลื่นไส้และอาเจียน

1.3.1.2 โทษของการเสพเฮโรइन

เฮโรइनมีคุณสมบัติทางเภสัชวิทยาเหมือนมอร์ฟิน เพราะเฮโรइनเมื่อเข้าไปในร่างกายจะถูกไฮโดรคลอไรด์ให้กลายเป็นมอร์ฟินก่อน แล้วจึงออกฤทธิ์ต่อร่างกาย เฮโรइनละลาย ได้ดีในไขมัน สามารถผ่านซึมผ่านเข้าสู่สมองได้ดีกว่ามอร์ฟิน ฤทธิ์ของเฮโรइनจึงรุนแรงกว่ามอร์ฟินหลายเท่า เฮโรइनมีโทษ 2 ประการ คือ ทางกาย และทางใจ

1.โทษทางกาย เฮโรइनมีโทษทางกายอยู่ 2 ลักษณะ คือ

1.1 การเปลี่ยนแปลงทางกายในระยะเฉียบพลัน หลังจากเสพแล้วผู้เสพจะรู้สึกปลอดโปร่งสบายใจ จนกระทั่งลืมความหิว ความเจ็บปวด และความพอใจเรื่องเพศ สำหรับผู้ใช้ครั้งแรกจะมีอาการคลื่นไส้ อาเจียน ถ้าใช้ขนาดไม่มากร่างกายจะรู้สึกอบอุ่น และแขนขาหนัก ปากแห้ง ต้องดื่มน้ำบ่อยๆ ถ้าหากได้รับปริมาณมาก อาจถึงตายได้ เนื่องจากตัวยามีไปกดศูนย์ควบคุมการหายใจ

1.2 การเปลี่ยนแปลงทางกายระยะยาว เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นหลังจากใช้ยามาเป็นระยะเวลาอันยาวนานติดต่อกัน ร่างกายจะซูบผอม และท้องผูกอย่างรุนแรง เบื่ออาหาร ความจำเสื่อม มีความสนใจในเรื่องเพศน้อยมากหรือไม่มีเลย อาจเกิดโรคติดเชื้อที่เยื่อหุ้มหัวใจ และ

ลึนหัวใจ หนองที่ผิวหนัง โรคบาดทะยัก ซึ่งมักเกิดขึ้นกับผู้ฉีดเฮโรอีนได้ผิวหนังเป็นเวลานานๆ โรคนิวมอเนีย ซึ่งจะเกิดกับผู้ติดยาที่มีสุขภาพไม่ดี รวมทั้งโรคเอดส์ ซึ่งเกิดจากการใช้เข็มฉีดยาร่วมกัน โดยปกติการติดยาในระยะยาว จะก่อให้เกิดอาการติดยาทางกาย ซึ่งแสดงให้เห็นลักษณะที่สำคัญ 2 ประการคือ

ก. อาการต้านยา หรือดื้อยา เมื่อผู้เสพเฮโรอีนใช้ยาไปปริมาณหนึ่งเป็นระยะเวลานานๆ ผู้ใช้จะรู้สึกไม่ได้ผล ไม่ได้ความพอใจเท่าที่ต้องการ เนื่องจากร่างกายชินกับยานั้นจึงต้องเพิ่มปริมาณของยาขึ้นอีก เพื่อให้เกิดอาการเหมือนกับที่เคยได้รับ และในการเพิ่มปริมาณขึ้นเรื่อยๆ นี้ ก็เสี่ยงกับอันตรายที่จะติดตามมาพร้อมกับการใช้ยาในปริมาณมากเกินไป

อาการถอนยาหรืออาการขาดยา สืบเนื่องมาจากการหยุดยา หรือการขาดยา หลังจากใช้ยาต่อเนื่องมานานๆ จะเกิดอาการกระวนกระวาย ปวดตามตัวขนลุก ม่านตาขยาย น้ำมูกน้ำตาไหล หาวบ่อยๆ เหงื่อออกมาก คลื่นไส้ อาเจียน ท้องเดิน หายใจถี่กระชั้นขึ้นกว่าปกติ ความดันโลหิตสูงขึ้น อาการนี้จะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ผู้ติดยาเฮโรอีนจึงกลัวการขาดยามาก ทำให้ไม่กล้าเลิกยา ต้องใช้ยาต่อไป อาการขาดยาเฮโรอีนจะเกิดขึ้นภายใน 8 – 12 ชั่วโมง หลังการเสพครั้งสุดท้าย และมีอาการรุนแรงมากใน 24 – 48 ชั่วโมง แต่อาการขาดยานี้ไม่ทำให้ถึงตายได้ ถ้าผู้ติดยาเฮโรอีนไม่มีโรคแทรกซ้อนอย่างอื่น ผู้ติดยาเฮโรอีนบางคนอาจทนต่ออาการเหล่านี้ได้ ต่อไปอาการจะค่อยๆ สงบลงไปเองในเวลา 1 – 2 ชั่วโมง แต่ยังอาจมีอาการเพลีย นอนไม่หลับ และหงุดหงิดไปอีกเป็นเวลาหลายเดือน

2. โทษทางใจ

ผู้ที่ได้ประสบกับฤทธิ์ของเฮโรอีนแล้วจะติดใจ และพอใจที่จะได้รับอีก ซึ่งอาจเป็นความรู้สึกสบายใจ หรือสนุกสนาน หรือความรู้สึกเมาลึ้มความทุกข์โศก และหลุดพ้นจากโลกความเป็นจริงไปสู่โลกความฝัน ผู้ติดยาเฮโรอีนจะรู้สึกมีแรงผลักดัน หรืออำนาจบางอย่างมาบังคับให้ไปใช้ยา โดยตนเองไม่สามารถยับยั้งได้ จึงต้องพยายามหาหนทางสนองความต้องการของตัวแม้จะเป็นการกระทำที่ผิดหรือเสี่ยงก็ตาม

1.2.2. แอมเฟตามีน (Amphetamine)

สุกัญญา เจียมประชา (2543:57 - 58) กล่าวว่า แอมเฟตามีนหรือยาบ้าหมายถึง ยาเสพติดให้โทษประเภทที่ 1 ที่มีฤทธิ์กระตุ้นประสาท มีผลทำให้ผู้เสพมีความรู้สึกสดชื่น กระปรี้กระเปร่า ไม่เหนื่อยง่าย แต่เมื่อเสพติดกันเป็นระยะเวลานานจะทำลายสุขภาพร่างกายและสุขภาพจิต

1.2.2.1 ประเภทของยาบ้า

ยาบ้าจัดเป็นยาเสพติดให้โทษประเภทที่ 1 ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่องระบุชื่อและประเภทยาเสพติดให้โทษ ฉบับที่ 135 (พ.ศ. 2539) ให้ประกาศสารแอมเฟตามีน หรือยาบ้า และอนุพันธ์ของแอมเฟตามีน ซึ่งเดิมเป็นวัตถุ

ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทในประเภท 1 และ 2 จำนวน 16 ชนิด ไปเป็นยาเสพติดให้โทษประเภทที่ 1 ดังนี้

ประเภทของยาบ้าที่จัดเป็นยาเสพติดให้โทษประเภทที่ 1 ได้แก่

1. ไดเมทอกซี แอมเฟตามีน
2. ไดเมทอกซี โบรโมแอมเฟตามีน
3. 2,5ไดเมทอกซี-4-เอทิลแอมเฟตามีน
4. 3,4-เมทิลลีนไดออกซีเมทแอมเฟตามีน
5. เมทิลลีนไดออกซีแอมเฟตามีน
6. 5-เมทอกซี-3,4เมทิลลีนไดออกซีแอมเฟตามีน
7. พาราเมทอกซีแอมเฟตามีน
8. ไตรเมทอกซีแอมเฟตามีน
9. เดกซ์โตร ไลเซอร์ไนด์ หรือ แอลเอสดี
10. เลแวนเฟตามีน
11. เลโวเมทแอมเฟตามีน
12. แอมเฟตามีน
13. เมทแอมเฟตามีน
14. เดกซ์แอมเฟตามีน
15. เมโคลควาโลน
16. เมทาควาโลน

1.2.2.2 อาการของผู้เสพยาบ้า

สุกัญญา เจียมประชา (2543: 61 –63)ลักษณะอาการของผู้เสพยาบ้าเพราะความจำเป็นหรือเพื่อที่ก่อให้เกิดอาการกระปรี้กระเปร่า มีลักษณะอาการแตกต่างกันไป โดยแบ่งเป็นลักษณะต่างๆดังนี้

1. อาการทางกาย

สำหรับผู้เสพยาบ้าขนาดต่างๆตั้งแต่ 20 –30 มิลลิกรัมต่อวัน จะทำให้เกิดอาการติดยาบ้าได้ ซึ่งอาการทางกายที่พบเห็นบ่อยๆมีดังนี้

1. เบื่ออาหาร
2. มือสั่น
3. พุดมาก
4. ตื่นเต้นง่าย
5. คลื่นไส้

6. ความดันโลหิตสูง
7. หัวใจเต้นเร็วและแรงขึ้น
8. อยู่ได้นานโดยไม่ต้องนอน
9. เหงื่อออก กลิ่นตัวแรง
10. ท้องเสีย
11. ปากและจมูกแห้ง ริมฝีปากแตกทำให้ต้องเลียริมฝีปากบ่อยๆ
12. ทำงานเกินปกติ อ่อนเฉียว หงุดหงิด ชอบทะเลาะวิวาท
13. ม่านตาเบิกกว้าง
14. สูบบุหรี่จัดมวนต่อมวน

2. อาการทางจิต

อาการทางจิตจะเกิดขึ้นได้ถ้าบุคคลนั้นเสพยาบ้าได้ระยะหนึ่ง อาการทางจิตจะมีลักษณะคล้ายกับคนที่ เป็นโรคจิตชนิดหวาดระแวง จนแทบแยกไม่ออกเป็นบางครั้ง เช่น อยู่ๆก็เอะอะ โวยวายจะมีคนมาทำร้ายตน พุดไม่รู้เรื่อง มักเห็นภาพหลอนต่างๆนานา ระหว่างที่มีอาการเหล่านี้ จะเป็นอันตรายต่อตนเองอาจถึงตายได้เช่น เห็นภาพหลอน ตกใจกลัวจนวิ่งหนีตกตึก หรือตกจากที่สูง หรืออาจถูกรถชน

1.2.2.3 โทษของการเสพยาบ้า

การเสพยาบ้ามีโทษจากการเสพ 2 ประการ คือ

1.โทษเฉียบพลัน ที่เกิดขึ้นทันทีทันใด ซึ่งอาจมีอาการสมองปรากฏให้เห็นได้แก่ เวียนศีรษะ นอนไม่หลับ ตัวสั่น ตกใจง่าย ช่างพูด ประสาทตึงเครียด โกรธง่าย อ่อนเพลีย เป็นไข้ จิตใจสับสน บางครั้งอาจมีอาการสุข กระวนกระวาย เพ้อคลั่ง ประสาทหลอน หน้าซีด หรือหน้าแดง หัวใจเต้นแรงและจังหวะการเต้นผิดปกติ ความดันโลหิตสูงหรือต่ำ ปวดหน้าอกด้านซ้าย เหงื่อออกมาก เบื่ออาหาร คลื่นไส้ อาเจียน ท้องเดิน และปวดท้องอย่างรุนแรง ถ้าอาการรุนแรงมาก ก่อนตายมักจะมีอาการชัก หมดสติ

2.โทษจากการใช้เป็นระยะเวลานาน การเสพยาบ้าต่อเนื่องกันระยะเวลาหนึ่งจะทำให้สมองและร่างกายถูกกระตุ้นอยู่เสมอ ไม่ได้รับการพักผ่อน ร่างกายจะต้องถูกฝืนให้ทำงานหนักอยู่ตลอดเวลา ในที่สุดก็จะทำให้สุขภาพทรุดโทรมลงทั้งร่างกายและจิตใจ ทำให้เกิดอาการต่างๆเช่นเดียวกับการเกิดโทษเฉียบพลัน ทำให้ร่างกายเกิดโรคติดเชื้อได้ง่าย โรคที่พบบ่อยๆได้แก่ โรคตับอักเสบ ไตไม่ทำงาน โรคเกี่ยวกับปอด นอกจากนี้การเสพยาบ้าเป็นระยะเวลานานจะทำให้เกิดอาการประสาทหลอน ถึงกับเป็นอันตรายแก่ชีวิตได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คนขับรถ

1.2.3 สารระเหย

อนุวัฒน์ ร่มโพธิ์ทอง(2544:18)กล่าวว่า สารระเหย เป็นสารเคมีที่ระเหยได้ง่ายที่ใช้ในการ

อุตสาหกรรม ได้แก่ ทินเนอร์ กาว แลคเกอร์ เด็กและเยาวชนจำนวนมากที่ใช้สารระเหย ในทางที่ผิดโดยนำมาสูดดม และเกิดภาวะเสพติดเป็นอันตรายต่อสุขภาพ รัฐบาลได้แก้ปัญหานี้โดยออกกฎหมายเป็นพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ.2533 ซึ่งมีบทกำหนดโทษผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ขายและผู้ใช้สารระเหย เพื่อบำบัดความต้องการของร่างกายหรือจิตใจ สารระเหย เมื่อสูดดมเข้าสู่ปอดจะถูกดูดซึมไปตามกระแสโลหิตสู่ส่วนต่างๆของร่างกายอย่างรวดเร็วและทำลายระบบต่างๆรวมทั้งอวัยวะที่สำคัญ เช่น สมอง ตับ ไต หัวใจ ปอด

1.2.3.1 โทษของสารระเหย แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1.โทษเฉียบพลัน ภายหลังการสูดดม จะเกิดอาการตื่นเต้น หัวใจเต้นเร็ว ต่อมามีอาการมึนงง คล้ายคนเมาสุราควบคุมตนเองไม่ได้ ระคายเคืองเยื่อในปากและจมูก น้ำลายไหล คลื่นไส้ อาเจียน ง่วงซึม หหมดสติ อาจกดศูนย์การหายใจทำให้ตายได้ ทั้งนี้อาการมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับชนิดและปริมาณของสารระเหยที่สูดดม

2.โทษระยะยาว การสูดดมติดต่อกันเป็นเวลานานทำให้ อวัยวะต่างๆในร่างกายทุกระบบ เสื่อมสมรรถภาพการทำงานของไขกระดูก ทำให้เกิดโรคมะเร็งเม็ดเลือดขาว อาการอักเสบของเนื้อปอด ทำให้เกิดอาการไอ หอบ เหนื่อย เจ็บหน้าอก กล้ามเนื้ออ่อนเปลี้ยไม่มีแรง เกิดเป็นอัมพาตได้ การทำงานของตับและไตล้มเหลว มีอาการทางจิตประสาท สมองเสื่อม ประสาทหลอน ก้าวร้าว มุทะลุ พฤติกรรมและอุปนิสัยเปลี่ยน ทำลายสมองส่วนที่ควบคุมการประสานงานของกล้ามเนื้อ พุดไม่ชัด มือสั่น แขนขาสั่น เดินไม่ตรงทาง ถ้าเป็นมาก มีอาการสั่นทั้งตัว นับว่าเป็นความพิการอันเกิดจากสารระเหย

1.2.4 บุหรี่

อนุวัฒน์ ร่มโพธิ์ทอง (2544:19-20)กล่าวว่า บุหรี่เป็นสิ่งผลิตขึ้นมาจากใบยาสูบที่มีชื่อทางพฤกษศาสตร์ว่า นิโคติเนีย โทแบคคุม (Nicotiana Tabacum) โดยการนำมาอบหรือบ่ม แล้วหั่นเป็นฝอยเส้นยาวๆห่อหุ้มด้วยกระดาษเป็นมวน การสูบบุหรี่เป็นการสูดควันบุหรี่ผ่านเข้าไปในทางเดินหายใจและปอด อันตรายที่เกิดจากการสูบบุหรี่นั้น เนื่องมาจากส่วนประกอบที่เป็นสารเคมีในควันบุหรี่ ซึ่งเกิดจากการเผาไหม้ของใบยาสูบ กระดาษที่ใช้ม้วนและสารปรุงแต่งรสชาติบุหรี่

สารที่ทำให้เกิดอันตรายต่อร่างกายที่สำคัญ ได้แก่

1. นิโคติน (Nicotine) เป็นสารที่มีลักษณะคล้ายกับน้ำมัน ไม่มีสี และเป็นยาเสพติดมีผลร้ายแรงที่ทำให้คนติดบุหรี่ ออกฤทธิ์ได้ทั้งเป็นตัวกระตุ้น กด และกล่อมประสาทส่วนกลาง ถ้าฉีดสารนี้ 1 หยด ขนาด 70 มิลลิกรัม เข้าไปในคนปกติจะตายเพียงไม่กี่นาที และร้อยละ 95 ของนิโคตินที่เข้าไปสู่ร่างกายบางส่วนจะเข้าไปจับอยู่ที่ปอด บางส่วนจับอยู่ที่เยื่อริมฝีปาก และบางส่วนถูกดูดซึมเข้าสู่กระแสเลือด ทำให้ความดันเลือดสูงขึ้น หัวใจเต้นเร็ว หลอดเลือดหดตัว หากสูบบุหรี่นานๆอาจก่อให้เกิดโรคเกี่ยวกับระบบไหลเวียนโลหิต

2. ทาร์(Tar) เป็นสารคล้ายน้ำมันดิบ ประกอบด้วยสารหลายชนิดเกาะกันเป็นสีน้ำตาล เป็นสารต้นเหตุให้เกิดมะเร็ง เช่นมะเร็งปอด กล้องเสียง หลอดลม หลอดอาหาร ไต กระเพาะอาหาร กระเพาะปัสสาวะและระคายเคืองเยื่อทางเดินหายใจ ซึ่งร้อยละ 50 ของทาร์จะจับอยู่ที่ปอด ทำให้เกิดการระคายเคืองอันเป็นสาเหตุของการไอเรื้อรัง มีเสมหะ ในคนที่สูบบุหรี่วันละซอง ปอดจะรับน้ำมันทาร์เข้าไปประมาณ 30 มิลลิกรัมต่อมวน หรือ 11 กรัมต่อปี บุหรี่ไทยมีสารทาร์อยู่ระหว่าง 25-34 มิลลิกรัมต่อมวน ปริมาณทาร์มาตรฐานสากลกำหนดให้มี 15 มิลลิกรัมต่อมวน

3. คาร์บอนมอนอกไซด์(Carbon Monoxide) เป็นก๊าซที่มีความเข้มข้น เป็นสารประกอบร้อยละ 1 –5 ของควันบุหรี่ เกิดจากการเผาไหม้ของไบยา เกิดก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์เข้าไปในกระแสเลือดผสมกับฮีโมโกลบิน (Hemoglobin) กลายเป็นภาวะคาร์บ็อกซีฮีโมโกลบิน ซึ่งเข้าไปขัดขวางการลำเลียงออกซิเจนจากเม็ดเลือดแดง ทำให้ไม่สามารถนำก๊าซออกซิเจนไปเลี้ยงเนื้อเยื่อต่างๆของร่างกาย เป็นเหตุให้ผู้สูบบุหรี่ได้รับออกซิเจนน้อยลง ไม่ต่ำกว่า 10 – 15 หัวใจจึงต้องเต้นเร็วและทำงานมากขึ้น เพื่อสูบฉีดเลือดไปเลี้ยงร่างกายให้พอ ทำให้มีอาการมึนงง เหนื่อยง่าย การตัดสินใจช้าซึ่งเป็นสาเหตุของโรคหัวใจ คลื่นไส้และกล้ามเนื้อแขนขาไม่มีแรง

4. ไฮโดรเจนไซยาไนด์(Hydrogen Cyanide) เป็นก๊าซระเหยพิษ ก๊าซนี้จะทำลายเยื่อหุ้มหลอดลมส่วนต้น ซึ่งมีหน้าที่ป้องกันสิ่งแปลกปลอม เช่น ฝุ่นละออง เชื้อโรคที่เข้าไปในหลอดลมและปอด โดยการขับเมือกเหนียวๆออกมาปกคลุมปิดเอาไว้ และใช้ขนพัดโบกเอาเมือกที่สกปรกเหล่านั้นออก กลายเป็นเสมหะเป็นผลทำให้เกิดมีอาการไอจาม มีเสมหะและหลอดลมอักเสบเรื้อรังเป็นประจำ

5. ไนโตรเจนไดออกไซด์ (Nitrogen Dioxide) เป็นสารพิษที่ทำลายเยื่อหลอดลมส่วนปลายและถุงลม ทำให้ผนังถุงลมโป่งพอง ส่วนที่พองออกมาคล้ายลูกโป่งจะกดเนื้อเยื่อ ทำให้ร่างกายได้รับออกซิเจนน้อยลง เกิดอาการแน่นหน้าอก ไอเรื้อรัง หอบเหนื่อย ออกกำลังกายไม่ได้

6. แอมโมเนีย(Ammonia) มีฤทธิ์ระคายเคืองเนื้อเยื่อ ทำให้แสบตา แสบจมูก หากได้รับบ่อยๆจะทำให้หลอดลมอักเสบ มีอาการไอและเสมหะมาก

7. สารกัมมันตภาพรังสีในควันบุหรี่ เป็นสาเหตุหนึ่งของการเกิดโรคมะเร็ง โดนร้อยละ 50 ของการเกิดโรคมะเร็งปอดในผู้สูบบุหรี่ มีสาเหตุมาจากสารกัมมันตภาพรังสีนี้ และผู้ที่สูบบุหรี่ 40 มวนต่อวัน จะพบว่ามีสารดังกล่าวในปัสสาวะมากกว่าคนที่ไม่สูบบุหรี่ถึง 6 เท่า ควันบุหรี่เป็นพาหะร้ายแรงในการนำสารกัมมันตภาพรังสี ทำให้ผู้ที่อยู่รอบข้างได้รับสารพิษนี้ด้วย

8. แร่ธาตุต่างๆมีแร่ธาตุบางอย่าง เช่น โพแทสเซียม โซเดียม แคลเซียม ทองแดง นิกเกิล และโครเมียม อันเป็นสารตกค้างในไบยาสูบ หลังจากการพ่นยาฆ่าแมลง ซึ่งก่อให้เกิดภาวะเป็นพิษต่อร่างกายได้โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อนิกเกิลทำปฏิกิริยากับสารเคมีอื่น จะกลายเป็นสารพิษที่ก่อให้เกิดโรคมะเร็ง

1.4 โทษและอันตรายของยาเสพติด

เนื่องด้วยยาเสพติดทุกประเภทมีฤทธิ์เป็นอันตรายต่อร่างกายในระบบประสาทสมอง ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นศูนย์บัญชาการของร่างกายและชีวิตมนุษย์ การเสพสิ่งเสพติดเหล่านั้นไม่มีคุณประโยชน์แก่ร่างกายเลย แต่กลับจะมีโทษและอันตรายต่างๆขึ้นได้ จนอาจทำให้เสียชีวิตขึ้นได้หรือก่อให้เกิดอันตรายต่อครอบครัว เพื่อนบ้านและสังคมในด้านต่างๆต่อไปอีกมากมาย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด(ม.ป.ป.21)

บุญสม มาร์ตินและสำออง พ่วงบุตร (2528: 93-94) ได้กล่าวถึงโทษของสิ่งเสพติดว่าเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ตนเองและสังคมหลายประการคือ

1.โทษทางร่างกาย

1.1 สิ่งเสพติดให้โทษทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของอวัยวะส่วนต่างๆของร่างกายเสื่อมโทรมเช่น ทำให้สมองและประสาทเสื่อมโทรมลง กระเพาะอาหารและลำไส้เกิดการเกิดอาการท้องผูกอย่างรุนแรง ร่างกายมีกำลังและต้านทานโรคต่ำ ทำให้ติดโรคอื่นๆได้ง่ายเช่น วัณโรค กามโรคและโรคลำไส้

1.2 เมื่อสมองและประสาทเสื่อมเป็นผลให้การควบคุมกล้ามเนื้อ และ ประสาทบกพร่องซึ่งอาจทำให้ประสบอุบัติเหตุได้โดยง่าย เช่น หกล้มและถูกรถชน

1.3 เมื่อไม่ได้เสพสิ่งเสพติดจะทำให้เกิดอาการต่างๆ อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการอดยา เช่น มีอาการนอนไม่หลับ น้ำตาไหล มีเหงื่อออก เป็นตะคริวตามขาหลังและท้องลงแดง น้ำหนักตัวจะลดลง และในที่สุดทำให้มีอาการเหมือนคนวิกลจริตและถึงแก่ความตายได้

2.โทษทางใจ

เนื่องจากสิ่งเสพติดทำลายสมองและระบบประสาท ฉะนั้นผู้เสพสิ่งเสพติด จึงมีความประพฤติกและอารมณ์ผิดปกติเช่น ขาดความสนใจในตัวเอง มีการละเลยไม่สนใจในกิจวัตรประจำวัน มีความประพฤติเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ขาดเรียนไม่สนใจการศึกษา

3.โทษต่อครอบครัว

ในกรณีที่ผู้เป็นหัวหน้าครอบครัวติดสิ่งเสพติดแล้ว ทำให้หมดความรู้สึกในเรื่องรับผิดชอบที่พึงมีต่อครอบครัว ย่อมก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ภรรยาและบุตรไม่ได้ริยความอบอุ่น เช่น ครอบครัวอื่นๆ

4.โทษทางสังคมและเศรษฐกิจ

สังคมมักรังเกียจผู้ติดสิ่งเสพติด และเมื่อผู้ติดสิ่งเสพติดไม่สามารถจะอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ตามปกติวิสัย อาจทำให้หันหน้าเข้าไปประกอบอาชญากรรมเพื่อแลกเปลี่ยนกับสิ่งเสพติด ส่วนโทษทางเศรษฐกิจนั้น ทำให้เกิดการสูญเสียแรงงาน

5.โทษทางปกครอง

รัฐบาลต้องเสียค่าใช้จ่ายจำนวนมากในการปราบปราม และจัดสถานที่บำบัดรักษา อันเป็นการเพิ่มภาระการเสียภาษีอากรของประชาชนอีกทางหนึ่ง

จะเห็นได้ว่า ผู้ติดสิ่งเสพติดให้โทษจะถูกพิษภัยของยาเสพติด เข้ารบกวนจนก่อให้เกิดโทษร้ายแรงต่างๆ นับตั้งแต่ร่างกาย และชีวิตของตนเอง ทรัพย์สินทั่วไปนั่นคือสิ่งเสพติดที่มีโทษต่อตนเอง ทั้งร่างกายและจิตใจ มีโทษต่อครอบครัว เศรษฐกิจสังคมและการปกครองสูญเสียความมั่นคงของประเทศในด้านต่างๆจนหมดสิ้น ดังนั้นหากนักเรียนได้รู้ถึงโทษและอันตรายของสิ่งเสพติดดังกล่าวมาแล้ว ก็จะเป็นแนวทางหนึ่งที่ช่วยให้นักเรียนรู้จักป้องกันตนเอง และหลีกเลี่ยงจากสิ่งเสพติดให้โทษได้

1.5 สาเหตุของการติดยาเสพติด

จากการศึกษาวิจัยพบว่า สาเหตุของการติดยาเสพติดมีสาเหตุผสมผสานกันหลายประการ และยังไม่สามารถสรุปได้อย่างเด่นชัดว่าอะไรเป็นสาเหตุที่แท้จริงของการติดยาเสพติด ในที่นี้สาเหตุที่แท้จริงของการติดสิ่งเสพติดจึงจะหมายถึง ความสัมพันธ์ของสาเหตุ

ตามแนวระบาวินิจฉัย ปัจจัยที่ทำให้เกิดโรคมียา 3 ประการ คือ

1. ยาและฤทธิ์ของยา (Agent)
2. ตัวผู้เสพ (Host)
3. สิ่งแวดล้อม (Environment)

1. ยาและฤทธิ์ของยา (Agent)
ชื่อของยาเสพติด ย่อมแสดงความหมายได้ชัดแจ้งแล้วว่า ถ้าเสพหรือใช้แล้วจะเกิดอาการติด เมื่อร่างกายมนุษย์ได้รับยาเสพติดเข้าไป อำนาจของยาเสพติดจะทำให้การทำงานของระบบต่างๆของร่างกายเปลี่ยนแปลงไปอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งถ้าใช้ยาสม่ำเสมอจนเข้าขั้นติดแล้ว ร่างกายจะเกิดสภาพความเคยชินต่อการทำงานของร่างกายในรูปนั้น ซึ่งถ้าขาดยาการทำงานของร่างกายก็จะพยายามคืนตัวเข้าสู่สภาพปกติ และการเปลี่ยนแปลงการทำงานของร่างกายที่เกิดขึ้นโดยกระทันหันทันทีนี้ ทำให้ผู้เสพ ติดแล้วเกิดอาการผิดปกติขึ้นกับร่างกาย ที่เราเรียกว่าอาการงดยา ซึ่งมี ความรุนแรงมากจนผู้นั้นไม่อาจทนได้ จึงทำให้เสาะแสวงหาหาเสพเพื่อระงับอาการให้ร่างกายอยู่ในระบบเดิมต่อไป จึงทำให้ผู้นั้นต้องเสพอยู่เรื่อยๆ

2. ตัวผู้เสพ (Host)

การที่ผู้เสพเริ่มหันไปหาเสพติดนั้น อาจเกี่ยวข้องกับ

2.1 สภาพของร่างกาย จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า สาเหตุที่ทำให้คนติดยาเสพติดประการหนึ่งอาจเนื่องมาจากการเจ็บไข้ได้ป่วยทางกาย และใช้ยาบำบัดรักษา เช่น แพทย์สั่งยาระงับปวดหรือยารักษาโรคบางชนิด โดยขาดความระมัดระวัง ทำให้ผู้ป่วยติดยา

2.2 สภาพของจิตใจ นักจิตวิทยาเชื่อว่าความบกพร่องในจิตใจของมนุษย์เกิดจากการเลี้ยง

ดูของบิดามารดาในเยาว์วัย ความผิดปกติในร่างกายและจิตใจเหล่านี้เป็นความสัมพันธ์ที่ต่อเนื่องกัน ความสัมพันธ์ของความผิดปกติทางจิตใจเป็นผลเนื่องไปถึงบุคลิกภาพที่ผิดปกติของมนุษย์ได้ และมีผลในทางที่จะเป็นแนวโน้มในการใช้ยาเสพติดเพื่อบรรเทาความวิตกกังวลให้หมดไป และมีแนวโน้มเพียงในการใช้ยาเสพติดมีหลายลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. ผู้ที่มีบุคลิกภาพอ่อนแอในทุกด้าน เช่น ด้านอารมณ์และสติปัญญา รวมทั้งมีร่างกายที่ไม่สมบูรณ์แข็งแรง

2. ผู้ที่มีอารมณ์วู่วาม ไม่ค่อยมีความยั้งคิด อารมณ์เปลี่ยนแปลงได้เร็ว เป็นคนที่ขาดความมั่นใจ มีจิตใจไม่อบอุ่น ดังนั้นจึงหันเข้าหายาเสพติดเพื่อช่วยระงับอารมณ์ที่วู่วามของตน

3. ผู้ที่มีสุขภาพจิตรุนแรงขาดความมั่นใจ มีความวิตกกังวลอยู่ตลอดเวลา และมีความโน้มเอียงที่จะใช้ยาเสพติดเป็นที่พึ่งทางใจ

4. ผู้ที่มีปัญหาต่างๆ เช่น หนีโรงเรียน หนีออกจากบ้าน มีปัญหาในด้านต่างๆ และใช้ยาเสพติดเป็นเครื่องปลอบใจดับความวุ่นทางจิตใจให้น้อยลง

การติดยาเสพติดของบุคคลต่างๆ ยังขึ้นอยู่กับสาเหตุอื่นอีก เช่น

1. การที่อยู่ใกล้ชิดกับยาที่ใช้พวกนี้ ได้แก่ นายแพทย์ พยาบาล และบุคคลอื่นๆ ในวงการแพทย์
2. การคบค้าสมาคมหรืออยู่ใกล้ชิดกับผู้ติดยาเสพติด ชื่อนี้พบมากในพวกเด็กวัยรุ่นและมักจะติดยาเสพติดได้ง่ายเพราะแรงชักจูงจากเพื่อน
3. เพื่อหนีความทุกข์ทางใจ
4. เพราะความอยากรู้อยากเห็น ได้แก่ เด็กวัยรุ่น ซึ่งมีความคะนองอยากทดลองในสิ่งที่ไม่เคยมาก่อน โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์
5. เพราะต้องการหนีจากสภาพความเป็นจริง
6. เด็กเกรงโดยสันดาน หรือพวกอันธพาล เด็กพวกนี้ส่วนใหญ่แล้วจะมาจากครอบครัวที่แตกแยกกัน

3. สิ่งแวดล้อม (Environment)

สาเหตุด้านที่ทำให้ติดยาเสพติดแยกได้ดังนี้

1. เหตุจากการอยากทดลอง ซึ่งเป็นสัญชาตญาณอันหนึ่งของมนุษย์ ซึ่งผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่อยู่ในวัยรุ่น ความอยากรู้อยากเห็น อยากทดลองในเรื่องยาเสพติดนี้เกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อได้เห็นตัวอย่างหรือได้ยินได้ฟังมา และอยู่ใกล้ชิดกับบุคคลหรือแหล่งที่จะสามารถหาหาเสพติดได้โดยง่าย

2. เหตุจากการถูกชักชวน อาจจะเป็นการกระทำไปเพื่อสนองความต้องการของกลุ่มโดยเฉพาะในวัยรุ่น เพราะวัยรุ่นต้องการการรวมกลุ่มและการเป็นที่ยอมรับ

3. เหตุจากการถูกหลอกลวง เนื่องจากยาเสพติดใหม่ๆมักมีในรูปแบบต่างๆกัน เช่น เป็นลูกกวาดหรือทอฟฟี่ เป็นแคปซูลหรือเหล้าแข็ง เป็นต้น ซึ่งอาจเข้าใจผิดว่า เป็นของรับประทานหรือยาธรรมดา

4. เหตุจากความคึกคะนอง บุคคลประเภทนี้รู้ว่ายาเสพติดไม่ดีแต่ด้วยความคึกคะนอง ในบางรายทำไปเพื่อความสนุก โดยมากเป็นวัยรุ่น ไม่เกรงกลัว แสดงความเก่งกล้าอวดเพื่อนฝูง

5. เหตุจากปัญหาครอบครัว จากเอกสารการวิจัยของคณะกรรมการวิจัยปัญหาเยาวชนสำนักคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ ได้กล่าวถึงลักษณะที่ทำให้เกิดปัญหาครอบครัวไว้ดังนี้

5.1 ความแตกร้างไม่เป็นปกติสุขในครอบครัว เป็นสาเหตุสำคัญอันหนึ่งที่ทำให้เด็กมีความวุ่นวายใจ แกร่งแย่งชิงดีกัน

5.2 ผู้ปกครองมีฐานะดี มีส่วนทำให้เด็กใช้ชีวิตเกเรได้ เพราะบางรายฟุ้งเฟ้ออยากทำอะไรเกินวัย เมื่อถูกห้ามปรามก็มักไม่พอใจจึงหาทางออกคบเพื่อน เทียวเตร่ไปกับเพื่อนต่างเพศ

5.3 ปัญหาเศรษฐกิจในปัจจุบัน ผู้ปกครองส่วนมากต้องทำงานหนักไม่มีเวลาอบรมสั่งสอนเด็ก

5.4 บิดามารดาและผู้ปกครองขาดความรู้ธรรมชาติทางจิตใจ และความประพฤติของเด็กตามวัยทำให้ไม่สามารถแนะนำให้เด็กเผชิญปัญหาชีวิตได้ถูกต้อง

5.5.ผู้ปกครองบางรายไม่เอาใจใส่ดูแลเด็กที่นำมาเลี้ยงแทนลูกเท่าที่ควร มีความรู้สึกเป็นคนอื่น ทำให้เด็กต้องออกไปหาที่พึ่งนอกร้าน

5.6.ผู้ปกครองไม่สามารถดักเตือนให้เด็กเชื่อถือได้ และในบางรายผู้ปกครองก็อยู่ห่างไกล

5.7.ผู้ปกครองส่งเสริมในทางที่ผิด เช่น เมื่อเด็กประพฤติผิดแล้วผู้ปกครองให้หยาบ ทำให้เด็กได้ใจและไม่สำนึกถึงการกระทำของตนเอง

5.8.บิดามารดาบางคนไม่มีเวลาพอสำหรับเด็ก ทำให้เด็กขาดความสนิทสนม และเด็กต้องไปหาที่พึ่งทางใจกับผู้อื่น ทำให้บุคลิกไม่เข้มแข็งตกเป็นเหยื่อของการถูกชักจูงได้ง่าย

5.9.สภาพบ้านแตกสาแหรกขาด บิดาหรือมารดาต่างมีภรรยาหรือสามีใหม่

5.10.เด็กประเภทที่เป็นปรปักษ์ต่อสังคม เกิดจากสภาพบ้านแตกสาแหรกขาด ผู้ปกครองไม่ปรองดองกัน

5.11.บิดามารดาขาดความร่วมมือในการอบรมสั่งสอนเด็ก

5.12.บางครอบครัวลุ่มหลงในเรื่องอบายมุขต่างๆ เช่น การพนัน ดื่มสุราเป็นนิจ

เป็นต้น ทำให้เด็กเคยชินกับสิ่งอบายมุข

5.13.สภาพครอบครัวขาดสวัสดิภาพ เช่น บิดามารดาถูกรังแกจากผู้อื่น

5.14.ไม่เอาใจใส่ส่งเสริมให้เด็กทำงานตามวัย

ซุสเตอร์ และ คิลบี (หนึ่งหทัย กอปรศรีสวัสดิ์.2542:34; อ้างจาก Schuster and Kilby.) กล่าวถึงสาเหตุการใช้จ่ายเสพติดว่าเกิดจาก

- 1.ความวิตกกังวล
- 2.พฤติกรรมของเพื่อนถ้าเพื่อนดื่มเหล้าหรือสูบบุหรี่ วัยรุ่นนั้นอาจจะมีพฤติกรรมเช่นนั้น
- 3.วัยรุ่นที่มาจากครอบครัวที่แตกแยกและมีการใช้จ่ายเสพติด วัยรุ่นนั้นจะมีความเสี่ยงต่อการใช้จ่ายเสพติด
- 4.วัยรุ่นที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ มีแนวโน้มการใช้จ่ายเสพติด
- 5.การใช้จ่ายเสพติดในวัยรุ่นจะมีลักษณะเฉพาะผู้ที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน และมักเกิดในวัยรุ่นที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

1.6 การป้องกันยาเสพติดให้โทษ

อรเพ็ญ นาควัชร (2526 : 167) การป้องกัน หมายถึง การให้การศึกษาข้อมูลและความรู้แก่เยาวชนและประชาชนอย่างถูกต้อง ซึ่งจะต้องอาศัยยุทธวิธีและเทคนิคต่าง ๆ เพื่อให้การสื่อข้อความและการให้ความรู้ตรงตามเป้าหมาย

เรืองชัย บุญศักดิ์ (2527:38) กล่าวว่า การป้องกัน หมายถึง การให้การศึกษาและข้อมูลที่ถูกต้องแก่เยาวชนและประชาชนเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสาเหตุของการติดสิ่งเสพติดให้โทษ ซึ่งการป้องกันนั้นไม่ว่าจะเป็นการป้องกันอะไรก็ตาม ผู้รับผิดชอบจำเป็นต้องมีความรู้ เกี่ยวกับธรรมชาติของสิ่งที่เราจะปกป้องและธรรมชาติของสิ่งที่เราจะต้องป้องกันนั้นด้วย งานป้องกันปัญหาสิ่งเสพติด ผู้ที่ทำหน้าที่จึงเป็นสิ่งจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจธรรมชาติของปัญหาสิ่งเสพติดในทุกแง่มุมอย่างลึกซึ้ง และยังจะต้องมีความเข้าใจในธรรมชาติของมนุษย์ และกลุ่มเป้าหมายที่เราต้องป้องกันด้วย งานป้องกันปัญหาสิ่งเสพติดในสถานศึกษานั้น เป้าหมายอยู่ที่นักเรียน ดังนั้นนักเรียนก็คือ สิ่งที่เราต้องการปกป้องความรู้ทางจิตวิทยาเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กวัยต่างๆและจิตวิทยาการเรียนรู้และความชัดเจนในการสอน ประสบการณ์ในการใช้นวัตกรรมทางการศึกษา จึงเป็นสิ่งจำเป็นและสิ่งที่ขาดไม่ได้ในด้านแนวคิดเกี่ยวกับการป้องกันปัญหาสิ่งเสพติดให้โทษในสถานศึกษานั้น มีผู้ให้แนวคิดต่างๆกันดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (เรืองชัยบุญศักดิ์.2527:38;อ้างอิงมาจากกระทรวงศึกษาธิการ.2524: 5-9) ได้เสนอแนวคิดในการป้องกันยาเสพติด โดยเน้นในกลุ่มเยาวชนว่า

1. ทางครอบครัวและสถาบันการศึกษาเพื่อปลูกฝังค่านิยมที่ดีเพื่อมิให้เบี่ยงเบนไปจากสังคม
2. ควรจะใช้อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนเข้ามาช่วยในการแก้ไขปัญา
3. ควรสร้างความสำเร็จในชีวิตให้กับเด็ก
4. สร้างภูมิคุ้มกันทางด้านจิตใจของเด็กให้เข้มแข็ง เพื่อไม่ให้ถูกชักจูงไปใช้ยาเสพติดได้ง่าย
5. ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่องการป้องกันยาเสพติด เพื่อหาแนวทางในการป้องกันให้ถูกวิธี
6. ป้องกันสกัดกั้นการแพร่ระบาดของยาเสพติด

1.3.2 แนวคิดบรรทัดฐานเกี่ยวกับการดำเนินป้องกันยาเสพติดให้โทษไว้ 4 วิธี คือ

1. การป้องกันโดยการใช้หลักกฎหมายและศีลธรรม ซึ่งต้องอาศัยการลงโทษและขู่ว่าจะลงโทษผู้ใช้ และผู้มีไว้ครอบครองเป็นประการสำคัญ วิธีนี้ถือว่าการลงโทษและการขู่จะลงโทษจะช่วยให้คนกลัวไม่กล้าทำ การออกกฎหมายตราบทลงโทษ และบังคับใช้กฎหมายนั้น เป็นมาตรการป้องกันสำหรับการป้องกันตามวิธีนี้
2. การป้องกันที่อาศัยหลักการทางแพทย์และอนามัย เพื่อสกัดกั้นมิให้ผู้ติดสิ่งเสพติดทำการแพร่ระบาดไปยังผู้อื่นได้ มีการค้นหาผู้เสพติดให้โทษให้พบ แล้วจัดการให้การบำบัดรักษา การให้ความรู้เกี่ยวกับพิษภัยและโทษของสิ่งเสพติดเป็นเกณฑ์สำคัญ การให้การศึกษาเกี่ยวกับการใช้ยาในทางที่ผิด ถือหลักว่าทุกคนปรารถนาที่จะมีสุขภาพสมบูรณ์กลัวโรคภัยไข้เจ็บ
3. การป้องกันที่อาศัยหลักทางจิตวิทยาสังคมเน้นในข้อที่ว่า การใช้ยาและการไม่ใช้สิ่งเสพติดนั้นเป็นพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งมีความสลับซับซ้อน ไม่แน่นอนเปลี่ยนแปลงได้ตามสภาพสังคมและวัฒนธรรม วิธีนี้ถือว่าข้อมูลที่ให้อย่างเลื่องลางและฝ่ายผู้รับรับไว้เฉยๆจะมีโอกาสก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมน้อยเต็มที แม้ว่าจะช่วยส่งเสริมพฤติกรรมดั้งเดิมไว้บ้างก็ตาม และถึงแม้ว่าจะเป็นข้อมูลที่คัดเลือกอย่างดี หากไม่มีการนำข้อมูลไปใช้และข้อมูลนั้นไม่สอดคล้องกับความเชื่อถือและวิถีชีวิตส่วนตน ก็จะไม่มีความผลในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเลย อีกประการหนึ่งการตัดสินใจใช้ยาหรือไม่ใช้ยา ข้อมูลความรู้จะต้องเป็นองค์ประกอบในการพิจารณาเรื่องค่านิยม การตัดสินใจและการแก้ปัญหา การป้องกันตามแนวคิดนี้ให้ความสนใจกับความต้องการทางสังคมและส่วนตัว ซึ่งเป็นสิ่งทดแทนไม่ไปติดสิ่งเสพติดและให้ความสนใจปัญหาพื้นฐานที่อาจเป็นตัวการทำให้มีการใช้สิ่งเสพติด
4. การป้องกันที่อาศัยหลักทางสังคมวัฒนธรรม วิธีนี้เห็นว่าสิ่งแวดล้อมทางสังคมมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมาก แทนที่จะแนะนำให้บุคคลปรับตัวเข้ากับสภาวะของสังคมวันนี้นักกลับเห็นว่า บางสิ่งบางอย่างของสังคมควรจะได้รับปรับปรุงให้เหมาะสมกับบุคคลและความ

ต้องการโดยธรรมชาติของมนุษย์

เรื่องชัย บุญศักดิ์ (2527:41) ได้กล่าวถึงงานป้องกันโดยทั่วไปในสถานศึกษาต่าง ๆ นั้น อาจทำได้หลายกรณีเป็นต้นว่า

1. การให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับพิษภัยของสิ่งเสพติด และการป้องกันตนเองให้พ้นจากพิษภัยสิ่งเสพติดซึ่งสถานศึกษาต่าง ๆ กระทำโดยอาศัยกิจกรรมในกระบวนการการเรียนการสอนตามปกติด้วยบรรยาย อภิปราย อบรม จัดนิทรรศการ ฯลฯ

2. การกำจัดโอกาสมั่วสุมโดยการสอดส่องดูแลอย่างใกล้ชิด มิให้นักเรียนมีโอกาสนอนอยู่ที่หลับหลับตาตามลำพัง

3. การปรับปรุงการเรียนการสอนให้สนุกสนานเพลิดเพลิน มีชีวิตชีวาปราศจากเครียด ความขัดแย้งทางอารมณ์ จะเป็นเครื่องช่วยให้มีสุขภาพจิตที่ดี สามารถประพฤติตนเยี่ยงเด็กทั่วไป

4. การปรับปรุงบรรยากาศในโรงเรียนโดยเพิ่มสัมพันธภาพระหว่างครูและนักเรียน

อรรณพ หุ่นดี (2529 : 105 – 106) พูดถึงวิธีการป้องกันสิ่งเสพติด ไว้ดังนี้

1. ป้องกันตนเอง ไม่ใช้ยาโดยมิได้รับคำแนะนำจากแพทย์และจงอย่าทดลองสิ่งเสพติดทุกชนิดโดยเด็ดขาด

2. ป้องกันครอบครัว ควรสอดส่องดูแลเด็กและบุคคลในครอบครัวอย่าให้เกี่ยวกับสิ่งเสพติด คอยอบรมสั่งสอนให้รู้ถึงโทษภัยของสิ่งเสพติด หากมีผู้ติดสิ่งเสพติดในครอบครัว จึงจัดการให้เข้ารักษาตัวที่โรงพยาบาลให้นายโดยเด็ดขาด

3. ป้องกันเพื่อนบ้าน โดยช่วยชี้แจงให้เพื่อนบ้านเข้าใจถึงโทษและภัยของสิ่งเสพติด เพื่อมิให้ถูกหลอกลวง

4. ป้องกันโดยให้ความร่วมมือกับทางราชการ เมื่อทราบว่าบ้านใด ตำบลใดมีสิ่งเสพติดระบาด ขอให้แจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจท้องที่ทราบ หรือศูนย์ปราบปรามยาเสพติด กรมตำรวจ (ศปส.ตร.) และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.)

ปรีชา จำปารัตน์ (2522 : 3 – 5) กล่าวว่า การป้องกันปัญหาสิ่งเสพติดนั้นมีหลายวิธีด้วยกัน นับตั้งแต่การควบคุมการใช้สิ่งเสพติดที่ผิดกฎหมายอย่างเข้มงวด โดยการกำหนดโทษและลงโทษอย่างรุนแรง นอกจากนั้นก็อาจจะรวมถึงการควบคุมและกำจัดเขตการใช้ยาเคมีบางประเภท ซึ่งเป็นสารที่จำเป็นในการผลิตสิ่งเสพติด การทำลายหรือปลูกพืชทดแทนพืชเสพติด การตรวจสุขภาพ และการตรวจสารเสพติด จากร่างกายของผู้สงสัยหรือผู้มีแนวโน้มจะติดสิ่งเสพติดเหล่านี้ เป็นวิธีในการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาสิ่งเสพติดขึ้นทั้งสิ้น นอกจากนั้นยังมีการดำเนินงานในแนวนโยบายอันเกี่ยวกับกิจกรรมอื่น ๆ เช่น การสนับสนุนเยาวชนให้เล่นกีฬา และเพลิดเพลินกับงานอดิเรกต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ การให้คำปรึกษาแนะนำ และฝึกให้เยาวชนรู้จักตัดสินใจอย่างถูกต้อง เมื่อมีปัญหาโดยไม่หันเหไปหาสิ่งเสพติดเป็นทางออกหรือเป็นทางแก้ รวมทั้งส่งเสริมและ

พัฒนาสภาพครอบครัว และความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและเยาวชน

นโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส. 2542 :15)

1.นโยบายของรัฐบาล รัฐบาลได้แถลงนโยบายในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เมื่อวันที่ 20 – 21 พฤศจิกายน 2540 โดยสรุปได้ว่า

1. เพิ่มประสิทธิภาพระบบงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
2. ใช้มาตรการทางกฎหมาย มาตรการทางการศึกษา การกีฬาและดนตรี รวมทั้งการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันการศึกษา และสถาบันศาสนา
3. เร่งรัดการปราบปรามผู้กระทำความผิดในคดียาเสพติด และสารเสพติด ทั้งผู้เสพ ผู้ค้า ผู้ผลิต โดยเน้นการดำเนินการกับนายทุน และผู้มีอิทธิพลที่อยู่เบื้องหลัง
4. ขยายการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด
5. เร่งรัดผลักดันกฎหมายป้องกันการฟอกเงิน อันเนื่องมาจากการค้ายาเสพติด
6. ปลุกฝังค่านิยมพื้นฐานให้แก่เด็กและเยาวชน ในเรื่องการไม่หลงมัวเมาในอบายมุข ยาเสพติด สารเสพติด บุหรี่ และสิ่งมึนเมา

2.นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงาน ป.ป.ส. 2542 : 18)

นโยบายป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดกลุ่มเยาวชนในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ สำหรับแผนพัฒนาระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) นั้น ยังคงอาศัยยุทธศาสตร์การลดความต้องการใช้ยาเสพติด (Demand reduction) เช่นเดียวกับการดำเนินงานแผนระยะที่ 7 (พ.ศ. 2535 – 2539) แต่เน้นในประเด็นของการพัฒนาคุณภาพ 11 กระบวนการดำเนินงาน และการให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น เป็นกรอบในการปฏิบัติไว้ 4 ประการ

1. ทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ต้องดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการอย่างจริงจัง โดยให้มีแนวโน้มในการปฏิบัติงานจากประชาชนด้วย

2. กระทรวงศึกษาธิการผลิตใช้ในการป้องกันยาเสพติด จะต้องมีความเหมาะสมกับเยาวชนโดยให้เน้นความน่าสนใจ น่าหยิบ น่าอ่าน ได้เนื้อหาสาระ และไม่ยาวยืดเยื้อเกินไป

3. ทุกหน่วยงานจะต้องมีโครงการป้องกันยาเสพติดที่ชัดเจน เพื่อให้รัฐบาลสามารถยอมรับและสนับสนุนงบประมาณตามความจำเป็นของโครงการ

4. โครงการใหม่ ๆ ที่ยังไม่เคยทำมาก่อน ให้ทุกหน่วยงานพิจารณากำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจนและทำการทดลองเพื่อการศึกษาผลกระทบก่อนที่จะทำการขยายผล

ธงชัย ทวิชาชาติและคณะ(2539 : 49 – 51)การป้องกันปัญหายาเสพติดต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย ดังนี้

1. ตนเอง

ดูแลสุขภาพกายและสุขภาพจิตโดยการพักผ่อนให้เพียงพอ ออกกำลังกายสม่ำเสมอ รับประทานอาหารให้ถูกหลักโภชนาการ ทำงานอดิเรกที่เป็นประโยชน์ ให้ความเพลิดเพลิน และตามความสนใจของตนเอง ศึกษาและปฏิบัติธรรมตามโอกาสอันควร ไม่ควรฝืนทำงานหรือใช้ยากระตุ้นให้ทำงานได้ เมื่อร่างกายเหน็ดเหนื่อยอ่อนเพลียควรพักผ่อนให้เต็มที่ให้ ร่างกายสดชื่นจึงทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.1 ศึกษาหาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษทุกชนิดจากเอกสาร สิ่งพิมพ์ที่เผยแพร่อยู่หรือจากสื่อต่าง ๆ เพื่อจะได้รู้จักป้องกันและหลีกเลี่ยงยาเสพติดได้ถูกต้อง

1.2 ไม่ใช้ยาทุกชนิดโดยมิได้รับการแนะนำจากแพทย์ เภสัชกร เพราะอาจจะทำให้เกิดการติดยาได้

1.3 ไม่ทดลองเสพยาเสพติดทุกชนิด เพราะติดง่ายเลิกยาก

1.4 ปฏิบัติตนให้เป็นคนดี และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคคลใกล้เคียง

1.5 สอดส่องดูแลสังเกตบุคคลใกล้เคียง ได้แก่ ญาติพี่น้อง เพื่อน บุคคลในชุมชน หากพบว่าเป็นผู้ติดยาเสพติดให้แนะนำหรือรีบพาไปรักษาตามโรงพยาบาลหรือศูนย์บริการสาธารณสุขใกล้บ้าน

1.6 เมื่อทราบว่ามีการซื้อขายหรือรู้แหล่งมั่วสุมยาเสพติด ให้แจ้งผู้ปกครอง ครูอาจารย์ และเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ทราบ เพื่อทำการปราบปรามต่อไป

2. ครอบครัว

2.1 ควรรับบทบาทและหน้าที่ของตนเอง สร้างความรัก ความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีต่อกันในครอบครัว

2.2 ขยันทำงานประกอบอาชีพโดยสุจริต ใช้จ่ายอย่างประหยัดไม่ฟุ่มเฟือย เพื่อสร้างฐานะของครอบครัวให้ดีขึ้น

2.3 บิดามารดา หรือผู้ปกครอง ควรดูแลเอาใจใส่บุตรหลาน หรือบุคคลในการปกครองให้อยู่ดีกินดี มีความสุข ให้คำแนะนำช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา อบรมสั่งสอนให้ปฏิบัติตนดีและบุตรหลานหรือบุคคลในปกครองต้องเชื่อฟังคำสั่งสอน คำแนะนำตักเตือน ให้ความเคารพ ช่วยเหลือพ่อแม่ ผู้ปกครอง

2.4 เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นในครอบครัว ให้ใช้เหตุผลและความร่วมมือกันแก้ไข ปัญหา ไม่ควรใช้อารมณ์หรือหาทางออกที่ไม่เหมาะสม

2.5 จัดสภาพแวดล้อมของบ้านที่อยู่อาศัยให้ถูกสุขลักษณะ เป็นระเบียบ น่าอยู่

3. โรงเรียนและสถานศึกษา

3.1 ให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด เช่น ชนิดของยาเสพติด โทษและอันตรายและการปฏิบัติตนในการป้องกันยาเสพติดให้กับนักเรียนและบุคคลในชุมชน

3.2 จัดตั้งชมรมหรือหน่วยงานในโรงเรียนเพื่อต่อต้านยาเสพติด

3.3 ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

3.4 จัดบริการให้คำปรึกษาแนะแนว เพื่อให้คำแนะนำนักเรียนและผู้ปกครอง เมื่อมีปัญหาต่าง ๆ

3.5 มุ่งพัฒนาบุคลิกภาพและปลูกฝังค่านิยมให้นักเรียน ให้เป็นผู้ที่รู้จักใช้เหตุผล มีความเชื่อมั่นในตนเอง รู้จักเลือกคบเพื่อน สามารถปรับตัวเองในสังคมได้ สร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลได้ รู้จักวิธีแก้ปัญหา และกล้าที่จะขอคำปรึกษาและความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นที่เหมาะสม

3.6 จัดให้มีกิจกรรมนันทนาการในโรงเรียนให้เพียงพอ และสนับสนุนให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ

4. ชุมชน

4.1 ขจัดแหล่งอบายมุข แหล่งมั่วสุม และแหล่งจำหน่ายยาเสพติดในชุมชน

4.2 จัดให้มีกิจกรรมส่งเสริมให้เยาวชนในชุมชนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น แข่งขันกีฬา พัฒนาชุมชน เป็นต้น

4.3 จัดให้มีหน่วยให้คำปรึกษาและแนะแนว เพื่อให้คำแนะนำและช่วยเหลือบุคคลในชุมชนที่มีปัญหา

4.4 พัฒนาเศรษฐกิจของ โดยเพิ่มรายได้ให้กับบุคคลในชุมชน ลดความยากจน เช่น การฝึกอาชีพ การบริการจัดหางาน การส่งเสริมรายได้พิเศษ การจัดสหกรณ์ เป็นต้น

4.5 พัฒนาความเจริญด้านต่าง ๆ ในชุมชน รวมทั้งจัดสภาพแวดล้อมของชุมชนให้ถูกสุขลักษณะ เป็นระเบียบ สวยงาม

5. รัฐบาล

5.1 ให้ความรู้แก่ประชาชนให้ทั่วถึง

5.2 แก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและปัญหาสังคมอย่างจริงจัง

5.3 จัดสรรงบประมาณในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

5.4 จัดบุคลากรและหน่วยงานในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้เพียงพอและดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพต่อเนื่อง

5.5 ให้ความสนับสนุนกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพของเยาวชน ในด้านต่าง ๆ เช่น กีฬา ฝึกฝนอาชีพ เป็นต้น

5.6 มีกฎหมายที่รัดกุมสำหรับผู้ค้าและผลิตยาเสพติด รวมทั้งกำลังเจ้าหน้าที่ผู้

รักษากฎหมายเพียงพอและปฏิบัติงานอย่างจริงจัง

2. ทศนคติ

2.1 ความหมายของทศนคติ

พจนานุกรมทางการศึกษา (Dictionary of education) ได้ให้คำจำกัดความทศนคติว่า "ทศนคติ หมายถึง แนวโน้ม และท่าทีที่มีต่อสิ่งหนึ่งหรือสถานการณ์หรือค่านิยมหนึ่ง โดยปกติจะมีความรู้สึก อารมณ์เกี่ยวข้องอยู่ในความเห้นนั้น ทศนคติสังเกตไม่ได้ แต่อารมณ์จะอนุมานได้จากพฤติกรรมที่เป็นวาจาและท่าทาง"

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526:19) ให้ความหมายของทศนคติว่า เป็นความเชื่อ ความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งต่างๆ เช่น บุคคล สิ่งของ การกระทำ เป็นต้น

สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2544:366 – 377) ได้ให้ความหมายของทศนคติดังนี้ ทศนคติเป็น อิศมาสัย (Disposition) หรือแนวโน้มที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสนองตอบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสิ่งเร้า ซึ่งอาจจะเป็นไปได้ทั้งคน วัตถุ สิ่งของ หรือความคิด ทศนคติอาจจะเป็นบวกหรือเป็นลบ ถ้าบุคคลมีทศนคติทางบวกต่อสิ่งใด ก็จะมีพฤติกรรมเผชิญกับสิ่งนั้น ถ้าทศนคติลบก็จะหลีกเลี่ยงทศนคติเป็นสิ่งที่เรียนรู้และเป็นการแสดงออกของค่านิยมและความเชื่อของบุคคล

ลักษณะของทศนคติ

1. ทศนคติเป็นสิ่งที่เรียนรู้
2. ทศนคติเป็นแรงจูงใจที่จะทำให้บุคคลกล้าเผชิญกับสิ่งเร้าหรือหลีกเลี่ยง ดังนั้นทศนคติจึงมีทั้งบวกและลบ
3. ทศนคติประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 อย่าง คือ องค์ประกอบเชิงความรู้สึก อารมณ์ (Affective Component) องค์ประกอบเชิงปัญญาหรือการรู้คิด (Cognitive Component) องค์ประกอบเชิงพฤติกรรม (Behavioral Component)
4. ทศนคติเปลี่ยนแปลงได้ง่าย หากเปลี่ยนแปลงทศนคติอาจจะเปลี่ยนจากบวกเป็นลบ หรือจากลบเป็นบวก ซึ่งบางครั้งเรียกว่า การเปลี่ยนแปลงทิศทางของทศนคติ หรืออาจจะเปลี่ยนแปลงความเข้มข้น(Intensity) หรือความมากน้อย ทศนคติบางอย่างอาจจะหยุดเลิกไปได้
5. ทศนคติเปลี่ยนแปลงตามชุมชนหรือสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิก เนื่องจากชุมชนหรือสังคมหนึ่งๆอาจจะมีค่านิยมที่เป็นอุดมการณ์พิเศษเฉพาะ ดังนั้น ค่านิยมเหล่านั้นจะมีอิทธิพลต่อทศนคติของบุคคลที่เป็นสมาชิก ในกรณีที่ต้องการเปลี่ยนทศนคติ จึงต้องเปลี่ยนค่านิยม

สิทธิโชค วรานุสันติกุล (2546:121) ได้ให้ความหมายของทศนคติ หมายถึง ความรู้สึก ความเชื่อ และแนวโน้มขอพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อบุคคลหรือสิ่งของ หรือความคิดใดก็ตามใน

ลักษณะของการประเมินค่าฯ ความรู้สึก ความเชื่อ และแนวโน้มของพฤติกรรมนี้ต้องคงอยู่นานพอสมควร

นวลละอ อสุภาผล (2534: 19; อ้างอิงจาก McGuire.1969:155-156) ได้แบ่งทัศนคติของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง มี 3 องค์ประกอบ คือ

องค์ประกอบแรก ความรู้เชิงประเมินค่า เป็นการที่บุคคลมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งหนึ่งว่าดี มีประโยชน์มากน้อยเพียงใดและ/หรือเลว มีโทษมากเพียงใด ของทุกอย่างย่อมมีสองด้านคือ ด้านดีและด้านไม่ดี หรือด้านประโยชน์และโทษ บุคคลสามารถจะรับรู้ รับทราบเกี่ยวกับประโยชน์และโทษของสิ่งต่างๆได้เสมอ และอาจมีความรู้เพิ่มเติมมากขึ้นตามลำดับ หรือรู้เพียงด้านประโยชน์ แต่ไม่ทราบเกี่ยวกับโทษของสิ่งนั้นหรือรู้ในทางตรงข้าม เป็นต้น

องค์ประกอบที่สอง ความรู้สึกพึงพอใจ เมื่อบุคคลทราบว่าสิ่งใดมีประโยชน์บุคคลก็จะรู้สึกชอบและพอใจสิ่งนั้น ถ้าบุคคลทราบว่าสิ่งใดมีโทษบุคคลก็จะรู้สึกไม่ชอบ ไม่พอใจสิ่งนั้น ส่วนใหญ่แล้วความรู้สึกพอใจของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดจะเกิดขึ้นสอดคล้องกับความรู้เชิงประเมินค่าเกี่ยวกับสิ่งนั้น ตามธรรมดาแล้ว บุคคลย่อมรู้สึกพอใจสิ่งหนึ่งมากเมื่อทราบว่าสิ่งนั้นมีประโยชน์โดยตรงต่อตนเอง

องค์ประกอบที่สาม ความพร้อมกระทำ หมายถึงการที่บุคคลมีความพร้อมที่จะช่วยเหลือ สนับสนุน ทะนุบำรุงส่งเสริมสิ่งที่เขาชอบเขาพอใจและพร้อมที่จะทำลาย ทำร้ายหรือทำเพิกเฉยต่อสิ่งที่เขาไม่ชอบไม่พอใจ องค์ประกอบนี้ก็ยังอยู่ภายในจิตใจของบุคคลและยังไม่ปรากฏออกมาเป็นพฤติกรรมความพร้อมกระทำ จะปรากฏเป็นพฤติกรรมหรือไม่ย่อมขึ้นอยู่กับลักษณะอื่นๆของบุคคลและสถานการณ์

ผู้ที่สามารถรู้จักตนเองและควบคุมบังคับตนเองได้จะเป็นผู้กระทำตามทัศนคติของตน ส่วนผู้ที่ไม่รู้จักตนเองและขาดความเป็นตัวของตัวเองต้องพึ่งการควบคุม การให้รางวัล และการลงโทษจากผู้อื่นหรือจากสังคมจะเป็นผู้ที่มีการกระทำไปตามการชักจูงหรือการบังคับของผู้อื่นมากกว่ากระทำตามทัศนคติของตนต่อสิ่งนั้น

สรุปได้ว่าทัศนคติ หมายถึง เมื่อบุคคลมีความรู้สิ่งหนึ่งสิ่งใด จนกระทั่งเกิดความรู้สึกพอใจต่อประโยชน์หรือไม่พอใจต่อโทษของสิ่งนั้น และหลังจากนั้นบุคคลก็จะพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมที่จะช่วยเหลือ สนับสนุน หรือต่อต้านสิ่งนั้น

2.2 การเกิดของทัศนคติ

สิทธิโชค วรานุสันติกุล (2546:126 - 128) กล่าวว่า การเกิดทัศนคติมี 3 ประเภท คือ

2.2.1 การเกิดทัศนคติจากการเรียนรู้แบบโยงความสัมพันธ์ หลักการเรียนรู้แบบโยงความสัมพันธ์ (Classical Conditioning) ถ้าเรานำเอาสิ่งเร้าที่เป็นกลางไปคู่กับสิ่งเร้าที่มีอำนาจทำให้เราต้องตอบสนองอย่างใดอย่างหนึ่งมาก่อน ในที่สุดสิ่งเร้าที่เป็นกลางนั้นก็จะมีอำนาจทำให้

เกิดการตอบสนองอย่างนั้นตามไปด้วยเช่นกัน สำหรับการวางเงื่อนไขแบบถ่ายโยงความสัมพันธ์ในส่วนที่เกี่ยวกับทัศนคตินั้น เกิดขึ้นในลักษณะดังตัวอย่างต่อไปนี้ เช่น เด็กที่มีทัศนคติที่เป็นลบต่ออาหารชนิดใดชนิดหนึ่งอาจจะเกิดจากการที่บิดามารดาเข้าซื้อให้รับประทานสิ่งนั้นจนเด็กเกิดอารมณ์เสีย ซึ่งอารมณ์เสียได้ถูกนำไปเข้าคู่กับอาหารชนิดนั้น ผลอยทำให้เด็กเกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่ออาหารชนิดนั้นไปด้วย

2.2.2 การเกิดทัศนคติเพราะหลักการเรียนรู้จากผลกรรม คนเราเรียนรู้ผลการกระทำในอดีต ถ้าผลกรรมนั้นน่าพึงพอใจ เรามีแนวโน้มจะทำอย่างนั้นอีกเมื่อมีสิ่งเร้าเดิมปรากฏ และถ้าผลกรรมนั้นไม่น่าพึงพอใจ เราจะหาทางเลี่ยงไม่ทำอย่างนั้นอีกเมื่อมีสิ่งเร้าเดิมปรากฏขึ้นมา

2.2.3 การเกิดทัศนคติจากการเรียนรู้โดยการสังเกตจากต้นแบบ บางครั้งทัศนคติที่เราถืออยู่เกิดมาจากการเลียนแบบจากผู้อื่น การค้นพบทางจิตวิทยาทำให้รู้ว่า เพียงเห็นตัวอย่างจากผู้อื่นเราก็จะเรียนรู้ได้แล้ว ถึงแม้จะไม่ได้นำเอาความรู้นั้นมาปฏิบัติก็ตาม

2.3 กระบวนการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

ลีทวิช คอวารานส์คิกูล (2546:130 - 146) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงทัศนคติมีหลายแนวคิด ดังนี้

2.3.1 แนวคิดการเปลี่ยนทัศนคติโดยใช้การสื่อความหมาย

ผู้นำเสนอแนวคิด คือ คาร์ลโฮฟแลนด์ (Carl Hovland) ซึ่งมีหลักการสำคัญของการเปลี่ยนทัศนคติว่า ผลกระทบต่อทัศนคติของบุคคลเกิดจากองค์ประกอบในการสื่อความหมาย 4 องค์ประกอบ ได้แก่

1. ผู้ส่งสาร หรือแหล่งกำเนิดของสาร
2. สาร หรือความหมายที่ผู้ส่งสารต้องการจะส่งออกไป
3. ผู้รับสาร
4. ช่องทางในการสื่อสาร หรือวิธีที่สารถูกส่งออกไป อันอาจได้แก่ การพูด การเขียน

การใช้โทรศัพท์ จดหมาย เป็นต้น

องค์ประกอบทั้ง 4 อย่างมีความสัมพันธ์กับกระบวนการเปลี่ยนทัศนคติในแง่ที่ว่า แหล่งของสารทำให้ผู้รับสารเกิดการใส่ใจต่อสารที่ส่งมา สารทำให้ผู้รับเกิดความเข้าใจความหมายที่ส่งมากับสาร จนทำให้ผู้รับสารเกิดการยอมรับ และช่องทางในการสื่อสารมีผลต่อการจดจำ ซึ่งมีกระบวนการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. สร้างความใส่ใจ (Attention) ก่อนที่จะส่งสารไปเพื่อเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ต้องทำให้ผู้รับใส่ใจตัวสารเสียก่อน โดยทั่วไปมักจะใช้แหล่งของสารเป็นตัวทำให้ผู้รับสารเกิดความใส่ใจ ตัวอย่างที่พบบ่อย คือ การโฆษณา นักโฆษณายามสร้างความสำเร็จให้เกิดแก่ผู้รับสารก่อนโดย

อาศัยคุณสมบัติของผู้ส่งสารเป็นหลัก เช่น ใช้นักกีฬาโฆษณาขายกางเกง

2. การทำความเข้าใจ (Comprehension) ผู้ส่งสารจะต้องทำให้ผู้รับสารเกิดความเข้าใจความหมายของสารให้ได้หลังจากที่ทำให้ผู้รับเกิดความใส่ใจแล้ว

3. การยอมรับ (Acceptance) ผลของการสื่อความสารที่ส่งไปยังผู้รับสารต้องพยายามให้มีความหมายตรงกับความต้องการของเขา เขาจึงจะยอมรับสาร เช่น โฆษณาสวนใหญ่ มักจะแสดงออกมาในรูปของผู้ที่ใช้ผลิตภัณฑ์นั้นได้รับความนิยมนอกจากคนรอบข้าง ทั้งนี้เพราะว่าความต้องการการยอมรับนั้นเป็นความต้องการที่ผู้คนส่วนใหญ่มีอยู่

4. การกักเก็บไว้(Retention) การสื่อความหมายเพื่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ต้องทำให้ผู้รับสารจำได้ อิทธิพลของสารจะยังอยู่ในตัวผู้รับได้นานเพื่อผลในการปฏิบัติในตอนที่ทำการทำให้จำได้หลายวิธี เช่น การใช้ประโยคหรือวลีที่แปลกและง่าย

ผลการวิจัยเกี่ยวกับแนวคิดนี้มีประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

ประเด็นเกี่ยวกับผู้ส่งสาร

- ถ้าผู้ส่งสารมีความน่าเชื่อถือมากจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความเห็นไปในทางที่ต้องการได้ดีกว่าผู้ที่มีความน่าเชื่อถือต่ำ ความน่าเชื่อถือนี้ประกอบด้วย ความเชี่ยวชาญ เช่น มีทักษะ มีความรู้ วิจารณ์ญาณ ความน่าไว้วางใจ

- ความมีเสน่ห์ชวนชมของผู้ส่งสารเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้รับสารเปลี่ยนใจได้ง่ายขึ้น

- ความน่าเชื่อถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการทำผลให้ความเห็นของผู้รับสารเปลี่ยนไปโดยเฉพาะอย่างยิ่งในตอนแรกของการสื่อความหมาย

- ผู้ส่งสารจะเปลี่ยนความเห็นของผู้ฟังได้มาก ถ้าหากว่ามีทัศนคติร่วมกับผู้ฟังอยู่บ้างแล้ว

ประเด็นเกี่ยวกับสารและวิธีการเสนอสาร

- ผู้ส่งสารที่รู้จักสรุปในตอนท้ายจะทำให้ผู้รับสารเปลี่ยนทัศนคติได้ดีกว่าผู้ส่งสารที่ปล่อยให้ผู้รับสารสรุปเอาเอง

- บางครั้งที่เขียนโดยใช้ถ้อยคำแสดงอารมณ์จะใช้ได้ดีกว่าสารที่เขียนเสนอแต่ความจริง

- สารประเภทที่กระตุ้นความกลัว เช่น รูปคนติดยาเสพติดซึ่งดูน่าเกลียดน่ากลัว มักทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นได้ดี

ในแง่ปฏิบัติผู้ที่ไปเปลี่ยนทัศนคติควรสำรวจก่อนว่า ผู้รับสารนั้นมีเจตคติเห็นด้วยอยู่บ้างหรือไม่หรือต่อต้านเรื่องนี้อยู่แล้ว ถ้าเขาเห็นด้วยอยู่บ้างแล้วควรเสนอเป็นการสื่อสารทางเดียว ถ้าเขามีทัศนคติต่อต้านอยู่แล้วควรเสนอด้วยการสื่อสารสองทาง

ประเด็นเกี่ยวกับผู้รับสาร

- ถ้าผู้รับสารรู้ล่วงหน้าว่าผู้ส่งสารจะมาเกลี้ยกล่อม เขาจะต่อต้าน
- ผู้รับสารมักจะเลือกรับเฉพาะสารที่สอดคล้องกับจุดยืนของตนเอง
- บุคลิกภาพของผู้รับสารมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นได้ง่าย เช่น คนที่มีความนับถือตนเองต่ำ คือ ไม่ภูมิใจในตนเองมักจะเปลี่ยนจุดยืนได้ง่าย
- ระดับสติปัญญาของผู้รับสารเป็นตัวกำหนดชนิดของสาร เช่น ผู้รับที่มีสติปัญญาแต่จะเปลี่ยนความคิดเห็นตามสารแบบเสนอความจริงได้น้อยกว่าสารที่แฝงการจูงใจด้วยอารมณ์
- ผู้ที่อยู่ในวัยมักจะมีแนวโน้มในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้ง่ายกว่าวัยอื่น และจะยึดมั่นกับความคิดเห็นนี้ยาวนานต่อไปจนกระทั่งเติบโตเป็นผู้ใหญ่
- ชนชั้นทางสังคมหรือวัฒนธรรมที่แตกต่างกันจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติด้วย

ผู้ที่จะเสนอสารเพื่อการเปลี่ยนใจคนนั้นต้องศึกษาผู้รับสารให้ดีว่ามีคุณสมบัติอย่างไร แล้วจึงเรียบเรียงการเสนอสารให้เหมาะสมกับผู้รับ เช่น ควรรับเสนอสารที่เป็นพื้นฐานการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมให้แก่วัยรุ่นจะได้ประโยชน์มากกว่าที่จะไปเสนอกับผู้ใหญ่ซึ่งเปลี่ยนแปลงได้ยากกว่า เป็นต้น

ประเด็นเกี่ยวกับช่องทางเสนอสาร

- การยอมรับในสิ่งตนเองเข้าใจแล้ว มักจะเกิดขึ้นได้กับวิทยุและโทรทัศน์ง่ายกว่าประเภทสิ่งพิมพ์
 - สารที่มีความซับซ้อนจะเข้าใจได้ง่ายขึ้นถ้าเสนอในรูปของสิ่งพิมพ์
- แบบที่ต้องพบหน้ากัน เมื่อพิจารณาผลการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของผู้รับสาร

สำหรับการเปลี่ยนทัศนคติด้วยวิธีการสื่อสารนั้น ช่องทางที่ดีที่สุด คือ การสื่อสารด้วยการพบกันพูดกันโดยตรง เพราะการพบกันโดยตรงจะทำให้การสื่อสารมีความชัดเจน นอกจากนั้นยังมีกระบวนการอื่นทางจิตวิทยาเกิดขึ้นในขณะที่สื่อสารพร้อมกันไปด้วย ซึ่งจะเอื้ออำนวยให้การเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมเกิดได้ง่ายกว่าการสื่อสารด้วยวิธีอื่น

2.3.2 แนวคิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติโดยอาศัยแรงจูงใจ

แนวคิดนี้ประกอบด้วยทฤษฎีหลายทฤษฎี ซึ่งล้วนแล้วแต่อาศัยความเชื่ออย่างเดียวกันว่าแรงจูงใจเป็นต้นกำเนิดของการเปลี่ยนทัศนคติ โดยแรงจูงใจที่จะผลักดันให้คนเราเปลี่ยนทัศนคติหรือความคิดเห็นเกิดขึ้นเมื่อบุคคลมีความเครียด ซึ่งเกิดจากสภาพขาดสมดุลเพราะว่าองค์ความคิดหลายองค์ที่มีต่อสิ่งเดียวกันไม่สามารถสมานกันได้ นักจิตวิทยากลุ่มนี้เชื่อว่าในสมองของมนุษย์มีองค์ความคิดต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งจะมีอยู่เฉพาะและจะรวมกลุ่มกับองค์ความคิดอื่นๆ ที่มีต่อสิ่ง

เดียวกัน องค์ความคิดที่เข้ากันได้จะหลอมรวมกัน ส่วนที่เข้ากันไม่ได้ก็จะทำให้เกิดสภาพที่เรียกว่าขาดสมดุล ต้องมีการทำอย่างใดอย่างหนึ่งให้ภาวะขาดสมดุลนี้เข้าสู่สภาพสมดุลจึงจะอยู่สบาย นั่นหมายความว่าต้องมีการเปลี่ยนแปลงองค์ความคิดบางอย่าง เพื่อให้สามารถหลอมรวมกันได้ ด้วยเหตุที่ต้องการเปลี่ยนแปลงองค์ความคิดบางตัวนี้เอง ทศนคติต่อสิ่งนั้นจึงเปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากองค์ความคิดเป็นพื้นฐานของทศนคติ

2.3.3 แนวคิดการเปลี่ยนทศนคติแบบอื่นๆ

2.3.3.1 ทฤษฎีการรับรู้ตนเอง กล่าวว่า คนเราเรียนรู้ทศนคติของตนเองจากการสังเกตพฤติกรรมที่ตนเองแสดงออกมา เช่น เราเรียนรู้ว่าตัวเราชอบรับประทานผัก จากการสังเกตพบว่า เรารับประทานผักมากกว่าเนื้อสัตว์ วิธีการเรียนรู้ทศนคติอย่างนี้เรียกว่า การรับรู้ตนเอง

2.3.3.2 ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทศนคติโดยการเกลี้ยกล่อมตนเอง การโน้มน้าวใจตนเองเกิดขึ้นจากการได้มีโอกาสสวมบทบาทของผู้อื่น ทำให้บุคคลต้องคิดหาข้อมูลว่าผู้ที่ตนสวมบทบาทนั้นเขาควรจะทำอย่างไร ควรจะแสดงตนอย่างไร การคิดและอธิบายแก่ตนเองถึงบทบาทที่ตนเองจะต้องทำ มีผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทศนคติให้เป็นไปในทิศทางความคิดดังกล่าว และคนเรายังสามารถเปลี่ยนแปลงทศนคติของตนด้วยการพูดกับตนเองเสมอ กระบวนการที่เรารำพึงหรือบอกแก่ตนเองอยู่บ่อยๆ จะยิ่งทำให้ความรู้สึกในเรื่องนั้นมีความเข้มข้นมากขึ้น ทำให้เกิดการรับรู้ตนเองว่าเป็นเช่นนั้น

2.3.3.3 ทฤษฎีการกระทำที่มีเหตุผล ทฤษฎีนี้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างทศนคติและพฤติกรรม มีจุดที่สำคัญ คือ ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทศนคติ บรรทัดฐาน เจตนาหรือพฤติกรรมเราต้องพยายามเปลี่ยนแปลงที่ความเชื่ออันเป็นองค์ประกอบของทศนคติเสียก่อน และต้องเป็นความเชื่อพื้นฐานจริงๆ ของคนๆ นั้น ทฤษฎีนี้เชื่อว่า เจตนาของบุคคลเป็นตัวทำนายการแสดงพฤติกรรม และมีอิทธิพลจาก 3 แห่งที่กำหนดเจตนาของคน คือ

1. ทศนคติที่มีต่อพฤติกรรม ซึ่งหมายถึงพฤติกรรมที่เฉพาะเจาะจงสามารถบอกเป้าหมายของพฤติกรรม บริบทที่จะกระทำและเวลา
2. บรรทัดฐานตามอัตวิสัยของเขา ซึ่งหมายถึง ความเชื่อของเขาที่ว่า บุคคลที่มีความหมายต่อเขา เช่น คู่รัก พ่อแม่ ลูก จะมีทัศนคติต่อการแสดงพฤติกรรมของเขาอย่างไร
3. การรับรู้ที่ตนเองควบคุมพฤติกรรมที่จะกระทำได้ ซึ่งหมายถึงบุคคลที่จะกระทำพฤติกรรมมีความมั่นใจว่าตนเองสามารถแสดงพฤติกรรมนั้นได้

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์(2533:240)กล่าวไว้ว่า โดยทั่วไปแล้วอาจกล่าวได้ว่าทศนคติเป็นดัชนีที่จะชี้แนวทางในการแสดงพฤติกรรม กล่าวคือ มีทศนคติที่ดี ก็จะมีแนวโน้มที่จะเข้าหาแสดงพฤติกรรมนั้นๆ ในทางตรงข้ามถ้ามีทศนคติที่ไม่ดี ก็จะมีแนวโน้มที่จะไม่เข้าหา โดยการถอยหนีหรือต่อต้านการแสดงพฤติกรรมนั้นๆ ดังนั้นถ้าบุคคลมีทศนคติที่ดีต่อสิ่งใดโอกาสที่ผู้นั้นจะเข้าหาหรือ

แสดงพฤติกรรมที่ดีต่อสิ่งนั้นมากขึ้น

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526:4) ได้สรุปความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ เจตคติ และพฤติกรรม ปฏิบัติ ไว้ดังนี้

ความรู้หรือประสบการณ์เดิมของบุคคลช่วยในการเกิดเจตคติและเป็นตัวกำหนดเจตคติของบุคคลนอกจากองค์ประกอบด้านความรู้แล้ว เจตคดียังประกอบไปด้วยองค์ประกอบด้านความรู้สึก และด้านการปฏิบัติ เจตคติจะมีบทบาทในการช่วยให้บุคคลแสดงถึงค่านิยมต่างๆ เจตคติไม่ได้เป็นองค์ประกอบอย่างเดียวยังทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง แต่เป็นสาเหตุอย่างหนึ่งที่ก่อให้เกิดหรือเป็นที่มาของการปฏิบัติของบุคคลและจะทำให้เจตคติเปลี่ยนแปลงและเกิดเจตคติขึ้นใหม่ได้ นอกจากนั้นการปฏิบัติของบุคคลนั้นไม่ได้มีสาเหตุจากเจตคติอย่างเดียว แต่เป็นผลที่เกิดจากการครองชีพ(Norms) นิสัย (Habits) และสิ่งคาดหวังการผลการกระทำด้วย

3.ทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด

กำจร มนูญปิฎ (สุวลักษณ์ สิ้นทรัพย์.2543:35;อ้างอิงจากสำนักงานป.ป.ส.2536:61-62) ได้ศึกษาการตรวจสอบยากระตุ้นและยาเสพติดที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุทางรถยนต์ พบว่า คนขับรถบรรทุกที่ใช้ยาบ้าร้อยละ 70 มีความถี่ในการใช้ทุกครั้งที่ใช้รถโดยการที่ใช้ครั้งแรกได้รับคำแนะนำจากเพื่อนแล้วมาทดลองใช้เอง ด้านเจตคติของคนขับรถบรรทุกที่ใช้ยาบ้าร้อยละ 88.90 คิดว่า ถ้าไม่กินจะทำให้เกิดอุบัติเหตุ เนื่องจากเกิดความง่วงนอนร้อยละ 81.60 คิดว่าการใช้ยาบ้า เป็นการช่วยเพิ่มพูนรายได้เพราะทำให้ทำงานได้มากขึ้น ส่วนการรับรู้โทษของยาบ้าร้อยละ 70 ทราบถึงโทษของมัน แต่เมื่อถามว่าจะเลิกการใช้ยาบ้าหรือไม่ ร้อยละ 91 ตอบว่าสามารถเลิกได้แต่ต้องเลิกขับรถ

สนิท สมัครการและคณะ(2530:67) ได้ศึกษาพฤติกรรมและทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของคนหนุ่มสาวไทย พบว่า สาเหตุ และเหตุจูงใจในการเสพติดที่สำคัญ ได้แก่ ปัจจัยทางด้านบุคลิกภาพ คือ ความอ่อนแอ อ่อนไหว ทางด้านจิตใจ และอารมณ์ของผู้ติดยาประกอบกับสภาพแวดล้อมทางสังคมโดยเฉพาะความสัมพันธ์ภายในครอบครัวไม่ราบรื่น เหตุจูงใจสำคัญที่ทำให้มีการเริ่มเสพยา ได้แก่ ความอยากรลอง (เพศชาย) เพื่อนชักชวน และความกลัวใจในปัญหาของการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะปัญหาครอบครัว(เพศหญิง)

วิคดอน(สุวลักษณ์ สิ้นทรัพย์.2543:34; อ้างอิงจากWhiddon.1975:3426 - 3427) ศึกษาเปรียบเทียบความรู้เรื่องยาเสพติด เจตคติที่มีต่อยาเสพติดและการใช้ยาเสพติด ระหว่างนักเรียนเกรด 12 ของโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็กในรัฐมอนทานา ยาเสพติดที่ศึกษาประกอบด้วย 7 ประเภท ได้แก่ แอลกอฮอล์ แอมเฟตามีน บาร์บิทูเรต เฮโรอีน แอล เอส ดี กัญชา และบุหรี่ ผลการศึกษาพบว่า การมีความรู้ไม่ได้เป็นหลักประกันว่านักเรียนจะมีเจตคติที่ไม่ดีต่อยาเสพติด การมีความรู้ไม่ได้ช่วยระงับการใช้ยาเสพติด

จากเอกสารและงานวิจัยที่ศึกษาสรุปได้ว่าการติดยาเสพติดหรือการใช้ยาเสพติดเกิดจากปัจจัยต่างๆ ได้แก่ การถูกเพื่อนชักชวน สภาพครอบครัว ความอยากลอง ความอยากรู้ อยากเห็น และความกลัวในปัญหาของการดำเนินชีวิต ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับระดับสติปัญญาของผู้เสพ ดังนั้นจึงควรจัดกิจกรรมหรือโปรแกรมฝึกเพื่อชี้ให้เห็นโทษของยาเสพติด และมีความรู้สึกไม่ชอบและพร้อมกระทำเพื่อต่อต้านการเสพยาเสพติด

4. กิจกรรมฝึกหรือโปรแกรมกับทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด

รัชนิวรรณ ชาลีสมบัติ (2545:บทคัดย่อ)ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมเพื่อป้องกันการเสพยาเสพติดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี จำนวน 90 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่มๆละ 30 คน กลุ่มแรกเป็นกลุ่มเสพ กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มเสี่ยง กลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มปกติ พบว่า หลังการทดลองใช้โปรแกรมฝึกอบรม เพื่อป้องกันการเสพยาเสพติด กลุ่มทดลองทั้งสามกลุ่ม มีค่าเฉลี่ยองค์ประกอบแรงจูงใจในการป้องกันการเสพยาเสพติดทั้งด้านการรับรู้ความรุนแรงต่อการเสพยาเสพติด ด้านการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเสพยาเสพติด ด้านความคาดหวังในความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมป้องกันการเสพยาเสพติด และด้านความคาดหวังในประสิทธิผลของการตอบสนองต่อการป้องกันการเสพยาเสพติด มีสูงกว่าก่อนการทดลอง สอดคล้องกับ พรทิพย์ วชิรดิolk(2544 : 86) ได้ศึกษาผลการฝึกตามโปรแกรมทักษะชีวิต ต่อความรู้ เจตคติ และพฤติกรรมป้องกันการเสพยาบ้า ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี จำนวน 325 คน พบว่า เจตคติต่อยาบ้าของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการฝึกตามโปรแกรมทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการเสพยาบ้า กับกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนในกลุ่มทดลองมีเจตคติทางลบต่อยาบ้ามากกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุม

ปิ่น โค (2540 : 104) ได้ศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมสุขศึกษา ร่วมกับการใช้แรงสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนและครู ที่มีต่อพฤติกรรมการป้องกันยาบ้าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โปรแกรมสุขศึกษานี้ใช้รูปแบบของการจัดค่ายเยาวชนเป็นเวลา 2 วัน จำนวนนักเรียน 30 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน ผลการศึกษาพบว่า ภายหลังจากทดลองคะแนนเฉลี่ยความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันยาบ้าสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และคะแนนเฉลี่ยความรู้ เจตคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันยาบ้าของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่มีคะแนนเจตคติเกี่ยวกับการป้องกันยาบ้าไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของพิมพ์ใจ บุญยัง(2540 : 141) ได้ศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิต เพื่อป้องกันการเสพยาบ้าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดนราธิวาส ซึ่งประกอบด้วยทักษะการตัดสินใจ ทักษะการแก้ไขปัญหา และทักษะการ

ปฏิเสธตามแนวคิดทักษะชีวิตขององค์การอนามัยโลก ร่วมกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ แบนดูรา และกระบวนการกลุ่ม พบว่า หลังการทดลองกลุ่มทดลองมีทักษะการตัดสินใจไม่หลงเชื่อ สารระเหย ทักษะการแก้ไขปัญหาเผชิญกับแรงกดดันจากเพื่อน และทักษะการปฏิเสธเพื่อนชักชวน ให้เสพสารระเหย และพฤติกรรมในการป้องกันการเสพสารระเหยดีกว่าก่อนการทดลองและดีกว่า กลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

แอนดริวส์และเฮอรั่น (Andrews and Hearn.1984:18 - 20) ได้ศึกษาผลของโครงการสุขภาพที่มีต่อเจตคติและพฤติกรรมการสูบบุหรี่ ของนักเรียนและผู้ปกครอง โดยทำการศึกษาจากกลุ่ม นักเรียนประถมศึกษา จำนวน 600 คน แล้วทำการประเมินผลหลังจากเริ่มโครงการดังกล่าว 3 ปี ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองมีเจตคติและการปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับสุขภาพ มีส่วนน้อยที่อยากลองสูบบุหรี่และพบว่า ผู้ปกครองกลุ่มทดลอง มีการเปลี่ยนแปลงนิสัยการสูบบุหรี่ของตนหลังจากที่บุตรของตนได้เข้าร่วมโครงการ สอดคล้องกับบอทวินและอิงค์(Botvin; & Eng.1980:209-213) ศึกษาโปรแกรมการป้องกันการสูบบุหรี่แบบเบ็ดเสร็จ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินประสิทธิผลของกลวิธีการป้องกันการสูบบุหรี่ เฉพาะปัจจัยทางสังคมและทางจิตวิทยาที่มีผลต่อการพัฒนาลักษณะนิสัยการสูบบุหรี่ในนักเรียนระดับเกรด 8,9,10 จำนวน 281 คน จากโรงเรียน 2 แห่ง เมืองนิวยอร์ก แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยกลุ่มทดลองจะได้รับโปรแกรมการป้องกันการสูบบุหรี่ซึ่งจะเป็นการประยุกต์ใช้ทักษะชีวิตพื้นฐานมาเป็นแนวทางการปฏิบัติในการเผชิญสถานการณ์และการแก้ไขปัญหาของวัยรุ่น รวมทั้งมีปัญหการสูบบุหรี่ เนื้อหาประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับบุหรืภาพลักษณ์ของตนเอง (Self-image) การพัฒนาความสามารถตนเอง(Self-improvement) การตัดสินใจ(Decision-making) การคิดอย่างเป็นอิสระ(Independent thinking) เทคนิคการพูดชวนเชื่อ(Advertising technique) การจัดการกับความวิตกกังวล(Coping with anxiety) ทักษะการสื่อสาร(Communication skill) ทักษะสังคม(Social skill) และการยืนหยัดในสิทธิของตน (Assertive training) โดยใช้วิธีการสอนแบบอภิปรายกลุ่มการใช้ตัวแบบ(Modeling) และการซ้อมบทบาท(Behavior rehearsal) หลังจากสิ้นสุดโปรแกรมพบว่า โปรแกรมนี้มีประสิทธิภาพในการสอนระยะเวลาการเริ่มสูบบุหรี่และพฤติกรรมของการสูบบุหรี่ นอกจากนั้นยังพบว่าโปรแกรมได้รับความสนใจจากนักเรียนในแต่ละเนื้อหาแล้ว ยังมีผลต่อสุขภาพด้านอื่นด้วย เช่น การใช้ยาเสพติดอื่น ๆ และสุขภาพจิต อีกด้วย

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่าการใช้โปรแกรมการฝึกหรือกิจกรรมสามารถเปลี่ยนแปลงทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของผู้ที่เสพและไม่เสพยาเสพติดได้ทั้ง 3 องค์ประกอบได้แก่ องค์ประกอบด้านความรู้เชิงประเมินค่าเกี่ยวกับยาเสพติดมองเห็นโทษของยาเสพติดมากขึ้นทำให้ ความรู้สึกไม่พึงพอใจต่อการเสพหรือลองเสพยาเสพติด และแสดงออกพฤติกรรมต่อต้านการเสพหรือข้องเกี่ยวกับยาเสพติด

จะเห็นได้ว่า การให้กิจกรรมหรือโปรแกรมฝึกมีผลต่อพฤติกรรม ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำมาตั้งสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ว่า กลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดมีทัศนคติไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

5. กรอบแนวคิดเกี่ยวกับจิตลักษณะ

แนวความคิดเชิงทฤษฎีที่เกี่ยวกับจิตลักษณะตามทฤษฎีดั้งไม้จริยธรรม

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2531: 2-4) ได้ศึกษาพบว่า มีจิตลักษณะหลายประการที่เป็นสาเหตุของพฤติกรรมของคนดีและคนเก่งจึงได้นำจิตลักษณะเหล่านั้นมาตั้งเป็นทฤษฎี ชื่อว่า ทฤษฎีดั้งไม้จริยธรรม ซึ่งทฤษฎีนี้สร้างจากการสรุปผลการวิจัยในเรื่องจิตลักษณะต่างๆ ของเยาวชนและประชาชนไทยอายุระหว่าง 6 – 60 ปี จำนวนรวมหลายพันคน ซึ่งเป็นผลการวิจัยในประเทศไทยในช่วง 25 ปีที่ผ่านมา โดยได้อธิบายเปรียบเทียบทฤษฎีนี้กับต้นไม้วัวว่า ทฤษฎีดั้งไม้จริยธรรมเปรียบเสมือนต้นไม้วัว 3 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นดอกและผลของต้นไม้วัว ส่วนลำต้นและส่วนที่เป็นรากแก้ว

1. ส่วนที่เป็นดอกและผลไม้วัวบนต้นของต้นไม้วัว แสดงถึงพฤติกรรมการทำงานดี ละเว้นความชั่ว และพฤติกรรมการทำงานอย่างขยันแข็งเพื่อส่วนรวม ส่วนแรกนี้เป็นพฤติกรรมประเภทต่างๆ ที่รวมเข้าเป็นพฤติกรรมของพลเมืองดี พฤติกรรมที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ และพฤติกรรมการทำงานอย่างขยันแข็งเพื่อส่วนรวม การที่ผลออกมาเป็นพฤติกรรมที่น่าปรารถนา มีสาเหตุจากส่วนที่สองและสามของต้นไม้วัว

2. ส่วนที่เป็นลำต้นของต้นไม้วัว เป็นสาเหตุทางจิตใจของพฤติกรรมต่างๆ ประกอบด้วย จิตลักษณะ 5 ด้าน คือ

- 2.1. ทัศนคติ คุณธรรม ค่านิยมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมหรือสถานการณ์นั้นๆ
- 2.2. เหตุผลเชิงจริยธรรม หรือการเห็นแก่ผู้อื่นส่วนรวม และหลักสากลมากกว่าการเห็นแก่ตัว
- 2.3. ลักษณะมุ่งอนาคต สามารถคาดการณ์ไกล และสามารถควบคุมตนเองให้อดได้รอได้อย่างเหมาะสม
- 2.4. ความเชื่ออำนาจในตน ว่าทำได้ดี ทำชั่วจะต้องได้รับโทษ
- 2.5. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์หรือความมุ่งมั่นบากบัน ฝ่าฟันอุปสรรคจนประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

ถ้าต้องการที่จะเข้าใจ อธิบาย ทำนาย และพฤติกรรมชนิดใด จะต้องใช้จิตลักษณะบางด้านหรือทั้ง 5 ด้านนี้ประกอบกันจึงจะได้ผลดีที่สุด

3.ส่วนที่เป็นรากของต้นไม้ ส่วนนี้เป็นพื้นฐานทางจิตใจ ประกอบด้วยลักษณะทางจิต 3 ประการ คือ

3.1.สติปัญญา หมายถึง ความเฉลียวฉลาด ความสามารถในการเรียนรู้ รับรู้สิ่งแวดล้อมได้อย่างลึกซึ้งเป็นนามธรรมและถูกต้อง แม่นยำ มีความคิดแบบนามธรรม นอกเหนือจากการคิดแบบรูปธรรม ทั้งการคิดแบบเอกนัยและอเนกนัย

3.2.สุขภาพจิต หมายถึง ความรู้สึกทุกขใจ อันเนื่องมาจากความวิตกกังวล ความกลัวใจ โกรธง่าย ตื่นเต้นง่าย ขาดสมาธิ ขาดความกล้าและกลัวผิด

3.3.ประสบการณ์ทางสังคม หมายถึง การคิดหรือการตัดสินใจปัญหาต่างๆด้วยตนเอง มีโอกาสได้คบหา สماعกับเด็กในวัยใกล้เคียง เช่น เพื่อนฝูง ญาติพี่น้อง เพื่อนบ้าน รู้จักแบ่งปันสิ่งของให้ผู้อื่นเล่นร่วมกับผู้อื่น โดยไม่เอาแต่ใจตนเอง ให้รู้จักสังเกตปฏิกิริยา ฟังเหตุผลหรือความต้องการของผู้อื่น เล่าประสบการณ์ชีวิตของตนและของผู้อื่นที่ตนประสบมาให้ผู้อื่นฟัง ไปทัศนศึกษาเป็นครั้งคราว เพื่อได้เรียนรู้ชีวิตในสภาพแวดล้อมที่ต่างไปจากบ้านและมีโอกาสได้เห็นชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนประเภทต่างๆ แสวงหาความรู้เกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ ตลอดจนทัศนคติ และค่านิยมของบุคคลโดยทั่วไปในสังคม โดยผ่านทาง สื่อสารมวลชนที่เหมาะสม เช่น หนังสือพิมพ์ สิ่งตีพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น

จิตลักษณะทั้ง 3 ประการนี้เป็นสาเหตุสำคัญของการพัฒนาจิตลักษณะทางจิต 5 ประการที่ลำดับของต้นไม้ กล่าวคือ บุคคลต้องมีลักษณะพื้นฐานทางจิต 3 ด้านในปริมาณที่สูงเหมาะสมกับอายุจึงจะเป็นผู้ที่มีความพร้อมที่จะพัฒนาจิตลักษณะทั้ง 5 ประการที่ลำดับของต้นไม้ โดยที่จิตลักษณะทั้ง 5 ประการนี้จะพัฒนาไปเองโดยอัตโนมัติ ถ้าบุคคลมีความพร้อมทางจิต 3 ด้านดังกล่าว และอยู่ในสภาพแวดล้อมทางบ้าน ทางโรงเรียน และทางสังคมที่เหมาะสม นอกจากนั้นบุคคลยังมีความพร้อมที่จะได้รับการพัฒนาจิตลักษณะบางประการใน 5 ด้านนี้โดยวิธีการอื่นๆ ด้วย ฉะนั้นจิตลักษณะพื้นฐาน 3 ประการ จึงเป็นสาเหตุของพฤติกรรมของคนดีและคนเก่ง นอกจากนี้จิตลักษณะพื้นฐาน 3 ประการที่รากนี้ อาจเป็นสาเหตุร่วมกับจิตลักษณะ 5 ประการที่ลำดับ เพื่อใช้อธิบายทำนาย และพัฒนาพฤติกรรมดังกล่าวมาแล้วด้วย

6. ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน

6.1 ความหมายของลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน

6.1.1 ความหมายของลักษณะมุ่งอนาคต

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนึก (2520:36) ได้ให้ความหมายของลักษณะมุ่งอนาคตว่า หมายถึงความสามารถในการควบคุมตนเองของบุคคล ซึ่งแสดงออกเป็น

พฤติกรรมของการอดได้ รอดได้ ในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น การรอรบรางวัลที่ใหญ่กว่าในอนาคต แทนรางวัลเล็กน้อย ซึ่งจะได้รับในทันที หรือการงดบำบัดความต้องการในปัจจุบันของตน เพราะเล็งเห็นผลร้ายที่จะเกิดตามมา หรือเพียรพยายามในปัจจุบัน เพื่อจุดมุ่งหมายที่ยิ่งใหญ่ในอนาคต ลักษณะมุ่งอนาคตนี้ตรงข้ามกับลักษณะมุ่งปัจจุบัน และอาจถือว่าเป็นลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลได้

ชิรวัดณ์ นิจนตร (ยุพानी ภูมิศรีแก้ว. 2545:11; อ้างอิงจากชิรวัดณ์ นิจนตร 2525:ไม่มีเลขหน้า) กล่าวถึงลักษณะมุ่งอนาคตไว้ว่า ปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันอย่างหนึ่งว่าคนเราควรจะมีจริยธรรมของอนาคตรู้จักควบคุม หรือผลักดันอนาคตให้เป็นไปตามที่ต้องการ กระตุ้นให้นักเรียนได้ตระหนักถึงอันตรายบางอย่าง และหาทางป้องกันหรือแก้ไข

สงวน ช้างฉัตร (ยุพानी ภูมิศรีแก้ว. 2545:11; อ้างอิงจากสงวน ช้างฉัตร 2524:ไม่มีเลขหน้า) กล่าวว่าลักษณะมุ่งอนาคต เป็นกระบวนการหรือการตัดสินใจหรือแสวงหาแนวทางเลือกที่ดีที่สุด เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติและนำมาซึ่งอนาคตที่พึงประสงค์

รัตนา ประเสริฐสม (2526: 86) กล่าวว่า การมุ่งอนาคตเป็นความสามารถที่จะมองการณ์ไกล และวาดภาพอนาคตของตน การมุ่งอนาคตเป็นการคำนึงถึงอนาคต และควบคุมพฤติกรรมไปสู่แนวทางนั้น

พนิดา สิ้นสุวรรณ (ยุพानी ภูมิศรีแก้ว. 2545:11 ; อ้างอิงจากพนิดา สิ้นสุวรรณ 2527:ไม่มีเลขหน้า) กล่าวว่าลักษณะมุ่งอนาคตหมายถึงความสามารถในการควบคุมตนเองของบุคคล แสดงออกเป็นพฤติกรรมของการ อดได้ในสถานการณ์ต่าง ๆ เพราะเล็งเห็นภัยที่จะเกิดตามมา หรือเพียรพยายามในปัจจุบันเพื่อจุดมุ่งหมายที่ยิ่งใหญ่ในอนาคต

จรรยา สุวรรณทัต (ยุพानी ภูมิศรีแก้ว. 2545:11; อ้างอิงจากจรรยา สุวรรณทัต 2528:ไม่มีเลขหน้า) ลักษณะมุ่งอนาคตหรือลักษณะของอนาคตข้างหน้าจัดว่าเป็นการมองที่ลึกซึ้งกว้างไกลที่จะมีผลไม่เพียงแต่ตัวผู้มองเท่านั้น แต่ครอบคลุมไปถึงบุคคลอื่นและสังคมมนุษย์ชาติที่บุคคลนั้นมีส่วนเกี่ยวข้องด้วย และควรมีจิตลักษณะที่ควรส่งเสริมพร้อมกันไปด้วย

วรเทพ สวัสดิ์ และคนอื่น ๆ (ยุพानी ภูมิศรีแก้ว. 2545:11; อ้างอิงจากวรเทพ สวัสดิ์ และคนอื่น ๆ 2529 :ไม่มีเลขหน้า) กล่าวถึงลักษณะมุ่งอนาคตและการควบคุมตนไว้ว่า การมุ่งอนาคตหมายถึงความสามารถในการคาดการณ์และเล็งเห็นผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคตสามารถวางแผนปฏิบัติ เพื่อรับผลดีหรือป้องกันผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

บุญรับ ศักดิ์มณี (2532:6) กล่าวว่าลักษณะมุ่งอนาคตหมายถึงความสามารถที่จะคาดการณ์ไกลและเห็นความสำคัญของผลดีและผลเสียที่จะเกิดในอนาคต สามารถวางแผนการปฏิบัติเพื่อรับผลดี หรือป้องกันผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้

สุพล วังสินธ์ (ยุพानी ภูมิศรีแก้ว. 2545:11; อ้างอิงจากสุพล วังสินธ์ 2534 :ไม่มีเลขหน้า)

กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคตหมายถึงความปรารถนาที่จะกระทำให้สิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี แม้จะเผชิญกับอุปสรรคต่างๆ ก็ไม่ย่อท้อ มีความกระตือรือร้นที่จะฝ่าฟันอุปสรรคทั้งหมด โดยที่จะให้เกิดผลสำเร็จในชีวิตตามความปรารถนาในอนาคตเป็นหลัก ยอมรับความลำบากในปัจจุบันเพื่ออนาคตที่ดี

ปยารี พิริยะอุดมพร (2543: 25) ลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึง การรู้จักคิดถึงอนาคตที่ยาวไกลออกไปทุกที เล็งเห็นผลดีและผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกลอันจะเกิดกับตนและสังคมในอนาคต ฉะนั้นบุคคลนั้นจะต้องสามารถบังคับตนเองให้อดได้รอได้หรือควบคุมตนเองได้

มิเชล (วิชัย เอียดบัว.2534:40 ;อ้างอิงจาก Mischel.1974:287) กล่าวว่า การมุ่งอนาคต หมายถึงความสามารถที่จะคาดการณ์ไกล และเล็งเห็นความสำคัญของผลดีและผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต สามารถที่จะวางแผนการปฏิบัติเพื่อรับผลดีและป้องกันผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้

เคย์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์ปัจฉิม.2520:37; อ้างอิงจาก Kay, 1975: unpagged) เชื่อว่าบ่อเกิดของลักษณะมุ่งอนาคตนั้นอยู่ที่ลักษณะความมั่นคงของสังคมของบุคคล บุคคลจะต้องเคยได้รับประสบการณ์ว่าสิ่งที่ตนรอคอยนั้น ตนได้รับจริง ๆ ในที่สุด นอกจากนี้การเคยประสบกับความสำเร็จต่าง ๆ ในชีวิตจะช่วยให้บุคคลมีลักษณะมุ่งอนาคตสูง ทำให้บุคคลเกิดความมานะพยายามในการที่จะทำสิ่งต่างๆ เพราะมีความหวังว่าจะทำได้สำเร็จดังที่เคยประสบมาแล้ว ฉะนั้นลักษณะมุ่งอนาคตจึงเกิดจากการเรียนรู้ทางสังคมนั่นเอง

นักจิตวิทยาทั้งหลาย (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์ปัจฉิม. 2520:37; อ้างอิงจากKohlberg, 1964; Michel, 1974; Wright, 1975:unpagged) พบหลักฐานว่าเป็นด้านหนึ่งของพลังอีโก้ (ego-strength) ของบุคคลซึ่งจะเป็นทางให้ผู้มีลักษณะมุ่งอนาคตสูง สามารถระงับหรือชลอการบำบัดความต้องการต่าง ๆ ของตนได้ ฉะนั้นผู้มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงคือผู้ที่สามารถปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะและไม่เป็นผู้ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ของศาสนาและกฎหมาย ผู้มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงจึงจัดว่าเป็นผู้ที่มีจริยธรรมสูงด้วย

6.1.2 ความหมายของการควบคุมตน

วรเทพ สวัสดิ์ และคนอื่น ๆ (ยุพานี ภูมิศรีแก้ว.2545:11; อ้างอิงจากวรเทพ สวัสดิ์ และคนอื่น ๆ 2529:ไม่มีเลขหน้า) กล่าวถึงการควบคุมตนเองว่า การควบคุมตนเองนั้นหมายถึงความสามารถที่จะละเว้นการกระทำบางชนิด หรือความสามารถที่จะกระทำพฤติกรรมที่ต้องใช้ความเสียสละ หรืออดทนในปริมาณ และคุณภาพที่เหมาะสมเป็นเวลานานพอที่จะนำไปสู่ผลที่ต้องการในอนาคตได้

คมคาย อนุจันทร์(2538 :11) กล่าวถึงการควบคุมตนเอง โดยอ้างอิงจาก ปภาวดี แจ่ม

ศิริ(2527) ว่าการควบคุมตนหมายถึง กระบวนการที่บุคคลให้วิธีการหนึ่ง วิธีการใดหรือหลายวิธีเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลจากพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ไปสู่พฤติกรรมที่พึงประสงค์ โดยที่บุคคลนั้นเป็นผู้กำหนดพฤติกรรมเป้าหมายกระบวนการที่จะนำไปสู่เป้าหมายและควบคุมตัวแปรทั้งภายในและภายนอกของบุคคล อันจะมีผลต่อพฤติกรรมที่พึงประสงค์นั้นด้วยตนเอง

บุญรับ ศักดิ์มณี (2532:6-7) กล่าวว่าการควบคุมตนเองนั้น หมายถึงความสามารถที่จะละเว้นการกระทำ พฤติกรรมบางชนิดหรือความสามารถที่จะเริ่มกระทำพฤติกรรมที่ต้องใช้ความอดทนหรือเสียสละและทำพฤติกรรมนั้นได้อย่างมีปริมาณและคุณภาพเหมาะสม เป็นเวลานานพอที่จะนำไปสู่ผลที่ต้องการในอนาคตได้

ปยารี พิริยะอุดมพร (2543:25) การควบคุมตนเองหมายถึงความสามารถของบุคคลที่จะกระทำหรืองดเว้นการกระทำบางชนิดที่ต้องใช้ความอดทนหรือเสียสละ และสามารถกระทำพฤติกรรมนั้นได้อย่างมีปริมาณและคุณภาพที่เหมาะสมเป็นเวลานานพอที่จะนำไปสู่ผลที่ต้องการในอนาคตได้

ยุพาณี ภูมิศรีแก้ว (2545:15) กล่าวว่าการควบคุมตนหมายถึงความสามารถที่จะปฏิบัติหรืองดเว้นการปฏิบัติ เพื่อผลที่ว่่าและมีคุณค่าสูงกว่าที่จะเกิดในอนาคต และความสามารถในการควบคุมตนนี้มีความสำคัญต่อพฤติกรรมการรักษาสุขภาพอนามัย พฤติกรรมซื่อสัตย์ในการเล่นเกม การเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน การพัฒนาความรู้และทัศนคติทางด้านอนามัยและสุขนิสัยการคงอยู่ของพฤติกรรมในชั้นเรียน การพัฒนาความสามารถในการเรียนคณิตศาสตร์ การลดพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียน การลดพฤติกรรมการสูบบุหรี่ การลดพฤติกรรมก้าวร้าว

จากที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่าลักษณะมุ่งอนาคตหมายถึงความสามารถที่จะคาดการณ์ไปข้างหน้าโดยอาศัยประสบการณ์ เหตุการณ์ในปัจจุบันเป็นองค์ประกอบ เพื่อเตรียมวางแผนทั้งระยะสั้นและระยะยาว สามารถประยุกต์วิธีให้ทันต่อการณ์เปลี่ยนแปลง และการควบคุมตนหมายถึงความสามารถในการอดทนรอได้ในการกระทำพฤติกรรมบางชนิด หรือเริ่มกระทำพฤติกรรมที่ต้องใช้ความอดทนหรือเสียสละอย่างเหมาะสม พอที่จะนำไปสู่ผลที่ต้องการในอนาคตได้ ซึ่งการมุ่งอนาคตและการควบคุมตนนั้นเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในปรากฏการณ์เดียวกัน

6.2 ความสำคัญของลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน

6.2.1 ความสำคัญของการมุ่งอนาคต

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2520:38) กล่าวว่าลักษณะมุ่งอนาคตเป็นลักษณะหนึ่งของความเป็นพลเมืองดี และเป็นลักษณะหนึ่งที่จะทำให้บุคคลมีความเพียรพยายามต่อสู้อุปสรรคเพื่อความเจริญของตนเอง และส่งผลต่อประเทศชาติ ฉะนั้นลักษณะมุ่งอนาคตจึงเป็นลักษณะที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศ

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ (จักรวาล ภูวพันธ์.2537:40 ;อ้างอิงจากดวงเดือน

พันธุมนาวิน และคณะ.2529:100) ได้ให้ลักษณะของผู้มีลักษณะมุ่งอนาคตและสามารถควบคุมตนว่า ควรมีลักษณะดังนี้

1. มีความสามารถคาดการณ์ไกล เห็นความสำคัญของอนาคตและตัดสินใจเลือกกระทำอย่างเหมาะสม
2. หาแนวทางแก้ปัญหาและวางแผนดำเนินการเพื่อเป้าหมายในอนาคต
3. รู้จักปฏิบัติให้เกิดการอดได้รอได้อย่างเหมาะสม
4. สามารถให้รางวัล และลงโทษตัวเองเมื่อกระทำไม่เหมาะสม

ไพโรจน์ โตเทศ (จักรวาล ภูวพันธ์.2537:40 ;อ้างอิงจากไพโรจน์ โตเทศ.2531:21-22) กล่าวว่าลักษณะมุ่งอนาคตปลูกฝังให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ฝึกให้ผู้เรียนมีความพร้อมที่จะเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงในสังคม ตลอดจนเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจเหตุการณ์ต่าง ๆ ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต และให้รู้จักวางแผนล่วงหน้าได้

บุญรับ ศักดิ์มณี (2532:7-8) กล่าวถึงความสำคัญของการมุ่งอนาคตว่า การมุ่งอนาคตเป็นความสามารถในการคาดการณ์ไกลและเล็งเห็นผลดีและผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคตและสามารถวางแผนปฏิบัติเพื่อรองรับผลดีหรือป้องกันผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ การมุ่งอนาคตนั้นเกิดจากการสะสมผลของการเรียนรู้จากประสบการณ์ตั้งแต่อดีตของบุคคลเกี่ยวกับลักษณะความมั่นคงของสภาพแวดล้อม ดังนั้นถ้าสังคมนั้นมีความสัมพันธ์ของสภาพแวดล้อมสูงไม่ต้องพึ่งพาธรรมชาติ บุคคลในสังคมสามารถคาดสิ่งที่เกิดในอนาคตได้แม่นยำพอสมควร คนในสังคมนั้นจะมีลักษณะมุ่งอนาคตสูงด้วย การที่บุคคลมีลักษณะมุ่งอนาคตสูงจะส่งผลให้บุคคลทำงานอย่างขยันขันแข็งในปัจจุบันเพื่อที่จะรองรับผลที่ดีในอนาคต ในสังคมต่างๆ ในปัจจุบันนั้น ยิ่งสังคมมีความก้าวหน้ามากขึ้น บุคคลก็ต้องรอคอยผลที่เกิดจากการกระทำของตนนานยิ่งขึ้น เช่น ทำตามกฎหมายเพื่อความสงบสุขของสังคม ปฏิบัติตามหลักวิทยาศาสตร์เพื่อให้เกิดผลดีในระยะยาวมากกว่าในปัจจุบันทันที (Skinner. 1986 : 568 - 574) เช่น เพื่อให้มีสุขภาพดีมีอายุยืน ฉะนั้นสังคมไทยซึ่งนับวันจะเจริญขึ้นคนก็ต้องรอคอยผลแห่งการกระทำของตนมากขึ้น

ลักษณะมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการทำงาน กล่าวคือถ้าแต่ละขั้นตอนในการทำงานนั้นมีผลต่อความสำเร็จหรือความก้าวหน้าของบุคคลในอนาคต ความสำเร็จในแต่ละขั้นจะเป็นแรงจูงใจให้คนพยายามทำงานในขั้นต่อไปให้สำเร็จ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขั้นสุดท้ายและในขณะเดียวกันความล้มเหลวของการทำงานในขั้นต้นๆ จะทำให้คนไม่สามารถทำงานในขั้นต่อไปได้

การมุ่งอนาคตเป็นการคำนึงถึงอนาคต และควบคุมพฤติกรรมไปสู่แนวทางนั้น ทำให้บุคคลสามารถปรับวิธีการและเป้าหมายให้ถูกต้องและสัมพันธ์กัน การมุ่งอนาคตจึงเป็นการวางโครงสร้างของปรากฏการณ์หรือพฤติกรรมในอนาคตของบุคคล นอกจากนี้ การมุ่งอนาคตยังเป็น

ลักษณะที่สำคัญที่แสดงถึงการที่บุคคลมีความเข้าใจเรื่องเวลา สามารถคาดหวังเกี่ยวกับเหตุการณ์ข้างหน้าได้ ผู้ที่มุ่งอนาคตจะสามารถวางแผนและมองเห็นความเป็นไปได้ในอนาคตจากสภาพการณ์ปัจจุบัน ดังนั้นบุคคลบางคนจึงอาศัยความสามารถของตนและเวลาในปัจจุบันเป็นรากฐานที่จะคาดการณ์เกี่ยวกับตนเองในอนาคตได้

สมดุล ชาญนวงศ์ (ยุพานี ภูมิศรีแก้ว.2545: 14; อ้างอิงจากสมดุล ชาญนวงศ์. 2533:ไม่มีเลขหน้า) ได้สรุปลักษณะของบุคคลที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงไว้ดังนี้

1. สามารถวางแผนล่วงหน้าได้ และสามารถคาดการณ์ถึงผลดีและผลเสียที่จะเกิดในอนาคตได้
2. สามารถอดได้รอได้ สามารถอดเปรี้ยวไว้กินหวาน
3. มีความเชื่อมั่นในผลของการกระทำว่าทำดีย่อมได้ดีตอบแทน
4. เป็นบุคคลที่สามารถรับรู้ปรากฏการณ์ต่าง ๆ อย่างสมเหตุสมผล
5. สามารถยกเว้นจากการกระทำบางชนิดที่สังคมไม่ยอมรับ หรือเป็นผลเสียต่อสุขภาพได้

อุบล เลี้ยววาริณ (2534: 71) กล่าวถึงความสำคัญในการกระทำพฤติกรรมสุขภาพ จำเป็นต้องมีการงดเว้นพฤติกรรมบางอย่าง เช่น การไม่รับประทานอาหารหลังแปรงฟัน การหลีกเลี่ยงการรับประทานอาหารรสจัด การไม่รับประทานอาหารระหว่างมื้อ เป็นต้น ซึ่งพฤติกรรมต่างๆ เหล่านี้ บุคคลต้องเอาชนะความเขี้ยวใจต่าง ๆ คือ ความเคยชิน ความเอือมระอา ความพอใจ ความสบาย เป็นต้น ในขณะที่เดียวกัน บุคคลต้องสามารถควบคุมตนให้กระทำในสิ่งที่ควรกระทำ เช่น การออกกำลังกายสม่ำเสมอ การควบคุมน้ำหนัก เป็นต้น ดังนั้นการที่บุคคลจะมีความสามารถในการอดทนในการกระทำพฤติกรรมเหล่านี้ได้จนสามารถทำเป็นกิจวัตรนั้น ขึ้นอยู่กับความสามารถของบุคคลในการที่จะมองการณ์ไกล เห็นประโยชน์ของการมีสุขภาพที่ดีในอนาคตได้ ซึ่งลักษณะดังกล่าวมานี้คือ ลักษณะของการมุ่งอนาคตและควบคุมตนเองนั่นเอง ดังนั้นบุคคลที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงจะมีแนวโน้มกระทำพฤติกรรมสุขภาพมากกว่าบุคคลที่มีลักษณะมุ่งอนาคตต่ำ

ยุพานี ภูมิศรีแก้ว (2545: 14) กล่าวว่าความสำคัญของลักษณะมุ่งอนาคตเป็นลักษณะสำคัญประการหนึ่งที่มีพฤติกรรมเกี่ยวกับการเป็นพลเมืองดีสามารถปฏิบัติตนตามขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคมนั้นได้ มีการประพฤติ การปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดี มีความขยันหมั่นเพียร เชื้อมั่นในตนเอง มีความรับผิดชอบสูง รู้จักจุดหมายชีวิต สามารถวางแผนทางในการดำเนินชีวิตที่ดีงาม

ไฮม์เบอร์ก และโรบินสัน (วิชัย เอียดบัว.2534:40 ;อ้างอิงจาก Heimberg. 1963:1686-1687 and Robinson. 1971:1225B) ได้อธิบายว่าบุคคลที่มุ่งอนาคตสูงเป็นบุคคลที่มีความ

สามารถในการควบคุมตนเอง และมีความเพียรพยายามในปัจจุบันเพื่อให้ได้ประสบผลสำเร็จในอนาคต บุคคลที่มีการมุ่งอนาคตสูงจะสามารถวางแผนการทำงาน และควบคุมพฤติกรรมของตนไปสู่แนวทางนั้นกับทั้งมองเห็นความเป็นไปได้ในอนาคต โดยอาศัยสภาพการณ์ปัจจุบันเป็นพื้นฐาน ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการที่บุคคลมีลักษณะมุ่งอนาคตสูงจะส่งผลให้บุคคลทำงานอย่างขยันขันแข็งในปัจจุบันเพื่อที่จะรอรับผลดีในอนาคต

6.2.2 ความสำคัญของการควบคุมตนเอง

บุญรับ ศักดิ์มณี (2532 :8-10) กล่าวว่า ความสามารถในการควบคุมตนเองนี้มีความสำคัญต่อพฤติกรรมหลายประเภท เช่น พฤติกรรมการรักษาสุขภาพอนามัย พฤติกรรมซื้อสัตย์ในการเล่นเกมส์ การเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน การพัฒนาความรู้และทัศนคติทางด้านอนามัยและสุขนิสัย การคงอยู่ของพฤติกรรมที่เหมาะสมในชั้นเรียน การพัฒนาความสามารถในการเรียนคณิตศาสตร์ การลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในชั้นเรียน การลดพฤติกรรมการสูบบุหรี่ การลดพฤติกรรมก้าวร้าว นอกจากนี้ผู้ที่ได้รับการฝึกวิธีการควบคุมตนเองในบางขั้นตอน เช่น การสังเกตตนเองและการบันทึกผลการกระทำของตน สามารถกระตุ้นผลงานของตนให้มีมากขึ้น

การควบคุมตนเองนั้น จะใช้กับพฤติกรรมที่จะทำให้เกิดผลหลายประการที่ขัดแย้งกัน กล่าวคือ ผลที่จะทำให้เกิดความพึงพอใจนั้นจะเกิดขึ้นทันทีหลังจากกระทำพฤติกรรม แต่ผลเสียจะเกิดในอนาคต เช่น การกินอาหารมากเกินไป การสูบบุหรี่ การดื่มสุรา และการเสพยาเสพติด การควบคุมตนเองจึงส่งผลดีในระยะยาว เช่น การไปพบหมอฟันอาจจะทำให้ได้รับความเจ็บปวด แต่มีผลทำให้ฟันแข็งแรงและไม่มีปัญหาเกี่ยวกับฟันในอนาคต การควบคุมตนเองจึงมุ่งที่จะช่วยให้บุคคลบรรลุเป้าหมายที่ตนต้องการได้

ความสำคัญอีกประการหนึ่งของการควบคุมตนเองเนื่องจากว่า ถ้าบุคคลต้องพึ่งพาบุคคลอื่นหรือองค์ประกอบภายนอกอื่น ๆ ในการควบคุมพฤติกรรมของตนนั้นจะมีข้อบกพร่อง คือ

1. ผู้สังเกตภายนอก (นอกจากผู้กระทำพฤติกรรม) ไม่สามารถสังเกตพฤติกรรมได้อย่างละเอียดถี่ถ้วนในทุก ๆ พฤติกรรมที่เกิดขึ้น
2. ผู้สังเกตอาจจะป็นสาเหตุให้เกิด หรือดเว้นพฤติกรรมนั้น ๆ เนื่องจากเป็นผู้มีอำนาจในการให้คุณให้โทษ
3. ผู้กระทำพฤติกรรมรู้ว่า เมื่อใดจะได้รับรางวัลหรือลงโทษแล้วจึงทำพฤติกรรมนั้น
4. ผู้กระทำพฤติกรรมจะทำได้ดีขึ้นเมื่อเขามีโอกาสได้เลือกกระทำด้วยตนเอง

คมคาย อนุจันทร์ (2538:11) กล่าวถึงความสำคัญของการควบคุมตนเองว่า เป็นการเพิ่มความสามารถของบุคคลในการควบคุมสิ่งแวดล้อม โดยที่บุคคลจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของตนเองทั้งนี้เพราะบทบาทความรับผิดชอบส่วนใหญ่ในการดำเนินการปฏิบัติ รวมทั้งการวางแผน การเสริมแรงตนเองนั้นอยู่ที่เจ้าของพฤติกรรมจึงเป็นการลดอิทธิพลของบุคคลอื่นลง แต่ไม่ได้หมายความว่า

ความว่าบุคคลอื่นจะเกี่ยวข้องไม่ได้ถึงแม้ว่าบุคคลจะสามารถควบคุมสิ่งแวดล้อมได้ ก็มีใช้ตัดขาดจากอิทธิพลภายนอกโดยสิ้นเชิง นอกจากนี้ การควบคุมตนเองเป็นวิธีที่สามารถนำมาในการลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์อีกด้วย

ยุพานี ภูมิศรีแก้ว (2545:16-17) การควบคุมตนและบางขั้นตอนของการควบคุมตน เช่น การเปลี่ยนสภาพแวดล้อม การสังเกตตนเอง การบันทึกผลการกระทำของตนเอง การให้รางวัลตนเอง การตั้งเป้าประสงค์ของตนเอง และการประเมินตนเองนั้น ไม่ว่าจะใช้แยกกันหรือใช้พร้อมๆ กันมีประโยชน์และใช้ได้ผลมากในการเสริมสร้าง และการอนุรักษ์พฤติกรรมที่พึงปรารถนา เช่น การรักษาสุขภาพ การเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนหรือการทำงาน และใช้ในการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น พฤติกรรมการสูบบุหรี่ พฤติกรรมก้าวร้าว เป็นต้น การควบคุมตนนั้นจะใช้กับพฤติกรรมที่จะทำให้เกิดผลหลายประการที่ขัดแย้งกัน และความสำคัญอีกประการหนึ่งคือถ้าบุคคลต้องพึ่งพาบุคคลอื่นหรือองค์ประกอบภายนอกอื่น ๆ ในการควบคุมพฤติกรรมของตนนั้นจะมีข้อบกพร่องคือ ผู้สังเกตภายนอก (นอกจากผู้กระทำพฤติกรรม) ไม่สามารถสังเกตพฤติกรรมได้อย่างละเอียดถี่ถ้วนในทุก ๆ พฤติกรรมที่เกิดขึ้น, ผู้สังเกตอาจจะเป็นสาเหตุให้เกิดหรือดเว้นพฤติกรรมนั้น ๆ เนื่องจากเป็นผู้มีอำนาจในการให้คุณให้โทษ, ผู้กระทำพฤติกรรมรู้ว่าเมื่อใดจะได้รับรางวัลหรือลงโทษแล้วจึงทำพฤติกรรมนั้น, ผู้กระทำพฤติกรรมจะทำได้ดีขึ้นเมื่อเขามีโอกาสได้เลือกกระทำด้วยตนเอง

ลักษณะมุ่งอนาคตและการควบคุมตนนี้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในปรากฏการณ์เดียวกัน คือบุคคลจะต้องมีความต้องการผลในอนาคตมากกว่าผลในปัจจุบัน แล้วดำเนินการปฏิบัติเพื่อไปสู่เป้าหมายในอนาคตนั้น เช่น การอดได้รอได้ มีกระบวนการสองขั้นตอน ตอนแรก คือสาเหตุที่ทำให้บุคคลเลือกที่จะรับผลที่ดีกว่ามากที่จะมีมาในอนาคตแทนการรับผลเล็กน้อยในปัจจุบัน ลักษณะนี้คือลักษณะมุ่งอนาคต ตอนที่สองของการอดได้รอได้ คือ การกระทำที่เป็นขั้นตอนเพื่อนำไปสู่ผลที่ปรากฏที่จะมีมาในอนาคต ซึ่งจะต้องปฏิบัติเป็นระยะเวลานานหรือต้องรอคอยผลนาน ความสามารถส่วนนี้คือ การควบคุมตนเอง (ปยารี พิริยะอุดมพร. 2543:25-26;อ้างอิงจากอุบล เลี้ยววาริณ.2534:71)

จากที่กล่าวมาแล้ว ลักษณะมุ่งอนาคตและการควบคุมตนเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือการมุ่งอนาคตเป็นความสามารถในการคาดการณ์ไกลและเห็นผลดี และผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ส่วนการควบคุมตนเป็นความสามารถที่จะปฏิบัติหรือดเว้นการปฏิบัติเพื่อผลที่ดีกว่าและมีคุณค่าสูงกว่าที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งทั้งสองส่วนล้วนแล้วแต่มีความสำคัญต่อพฤติกรรมหลายๆ ประการซึ่งเป็นลักษณะที่พึงประสงค์ และมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการทำงาน

6.3 การพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน

6.3.1 การพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคต

ไรท์ (จักรวาล ภูวพันธ์. 2537:43; อ้างอิงจาก Wright. 1975: 387) กล่าวว่า วิธีการพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคตนั้นได้มาจากวิธีการวัดลักษณะมุ่งอนาคตที่ใช้ในการวิจัยทางจิตวิทยา เช่น ให้เขียนเรื่องราวหรือนวนิยายและวิเคราะห์ระยะเวลาที่ใช้ในการเขียนเนื้อเรื่องนั้น ผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตมากจะใช้ระยะเวลาในการเขียนเรื่องราวต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นให้ดำเนินไป โดยระยะเวลาที่มากกว่าผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตน้อย

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2529: 107) ได้กล่าวว่า วิธีการกระตุ้น ลักษณะมุ่งอนาคตของบุคคลอาจทำได้ดังต่อไปนี้

1. ให้เขียนเรื่องราวของตนที่เกี่ยวกับปัจจุบันและอนาคต โดยอาจกำหนดให้เขียนถึงสภาพชีวิต และการวางแผนการใช้ชีวิตในบ้านปลายด้วย
2. ให้ฝึกเขียนนวนิยายชีวิต ซึ่งอาจจะกำหนดช่วงเวลาไว้ เช่น ตั้งแต่เด็กจนเป็นผู้ใหญ่ หรือจากปู่ไปถึงหลาน
3. ฝึกวางแผนงานระยะยาวของการทำงาน หรือการฝึกวางแผนตัวบุคคล เพื่อเตรียมการที่จะใช้เขาในงานใหญ่ที่จะมีมาในอนาคต เป็นต้น
4. ฝึกเล่นหมากรูก เพื่อที่จะเอาชัยชนะ
5. ให้แบบอย่างของการวางแผนระยะยาว หรือการวางแผนการดำเนินชีวิตเพื่อบรรลุเป้าประสงค์บางประการในอนาคต

บุญรับ ศักดิ์มณี (2532: 16-17) ได้เสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการมุ่งอนาคตไว้ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ให้รู้จักความหมายของการมุ่งอนาคต วิธีฝึกทำได้โดยการกระตุ้นให้บุคคลรู้จักคิดถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้และไกลอย่างมีเหตุผล ยกตัวอย่างให้เห็นแบบอย่างของการคิดประเภทนี้ และฝึกการรู้จักคิดในทำนองนี้ เพื่อให้เข้าใจความหมายของการมุ่งอนาคตในกาลเทศะต่างๆ
2. ให้เห็นความสำคัญของการมุ่งอนาคต วิธีฝึกทำได้โดยการให้เห็นตัวอย่างของผลดีที่เกิดจากการกระทำกิจกรรมที่มุ่งอนาคต
3. ให้รู้จักคาดการณ์เกี่ยวกับอนาคต วิธีฝึกทำได้ โดยการให้บุคคลเห็นตัวอย่างของการวางแผนในอนาคตของผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคต ฝึกวางแผนเกี่ยวกับชีวิตและการทำงาน ฝึกเขียนเรื่องราวเกี่ยวกับความคาดหวังของตนเอง

เพ็ญแข ประจวบปัจฉิม (2527: 15-37) เสนอแนะบทบาทในการปลูกฝังลักษณะนิสัยมุ่งอนาคต สำหรับครอบครัวและโรงเรียน โดยสรุปดังนี้

1. บทบาทของครอบครัว

บิดามารดาต้องทำตนเป็นตัวอย่างที่ดี เช่น การรู้คุณค่าของเวลา มีการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มีการวางแผนการกำหนดการใช้เวลา เช่น การกำหนดว่าควรทำอะไรในวันหยุด และอาจใช้วิธีปลูกฝังวัยรุ่นให้เป็นผู้มีอนาคต โดยใช้วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสม ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน แบบใช้เหตุผล และใช้วิธีควบคุมแบบปานกลางอย่างสม่ำเสมอ คงเส้นคงวา นอกจากนี้ การฝึกหัดการใช้เหตุผลและการคาดการณ์ ควรเริ่มจากสิ่งที่เป็นเรื่องง่าย ๆ จนถึงเรื่องยาก เช่น การกระตุ้นให้วัยรุ่นวางแผนเกี่ยวกับการเรียนต่อหรือการวางแผนเกี่ยวกับอาชีพของตนเอง เป็นต้น

2. บทบาทของโรงเรียน

ครูสามารถปลูกฝังลักษณะผู้มีอนาคตให้เกิดขึ้นกับนักเรียนได้ โดยให้วิธีสนับสนุนให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มในการทำงานและมีความเพียรพยายามที่จะทำงานให้ลุล่วงไปได้ ยกย่องนักเรียนที่ทำตนเป็นผู้มีอนาคต ให้วิธีการสอนที่กระตุ้นให้นักเรียนคิดค้นหาคำตอบเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ด้วยตนเอง นักเรียนจะได้เรียนรู้วิธีการทำงานเป็นขั้นตอน และสามารถวางแผนได้ ได้เรียนรู้เหตุและผล สามารถคาดคะเนผลของเหตุการณ์ได้ นอกจากนี้ครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการเป็นผู้มีอนาคตด้วย นั่นคือ ต้องเป็นผู้มีความเพียรพยายาม และมีการวางแผนการกระทำเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ มีความกระตือรือร้นที่จะศึกษาหาความจริงในเรื่องต่างๆ เป็นต้น

รังสรรค์ เพ็งชู (จักรวาล ภูวนันท์. 2537:46; อ้างอิงจาก 2531:82-103) กล่าวว่า การพัฒนาศักยภาพของบุคคลให้พร้อมที่จะอยู่ในโลกที่เปลี่ยนแปลง อนาคตที่ไม่แน่นอนนี้ หนทางหนึ่งคือ การให้บุคคลมีทัศนคติที่กว้างไกลทั้งในแง่ของมิติเกี่ยวกับเวลา สถานที่ ชุมชน และวิถีชีวิต เพื่อจะได้ปรับปรุง ปฏิบัติหรือกำหนดแนวทางเดินที่เหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การช่วยกระตุ้นให้เยาวชนสร้างอนาคตที่พึงประสงค์ของตนเองและสังคมได้ตั้งแต่ปัจจุบัน และได้เสนอแนะแนวทางการประยุกต์เทคนิค วิธีการเชิงอนาคต เช่น การพรรณนาอนาคต การสร้างอนาคตจำลอง วงล้ออนาคต การวิเคราะห์เครือข่ายอาชีพ และวิธีการตรวจสอบค่านิยมในอนาคต เพื่อใช้ในกระบวนการแนะแนว โดยมีจุดเน้นที่สำคัญ คือ

1. มุ่งให้นักเรียนตระหนักว่า อนาคตเกิดจากความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ในอดีต และสภาพแวดล้อมกับโอกาส และโดยการเลือกตัดสินใจของมนุษย์เอง
2. มุ่งให้นักเรียนตระหนักว่า การคาดการณ์เกี่ยวกับอนาคตเป็นการตรวจสอบทางเลือกที่อาจเป็นไปได้ในอนาคต
3. มุ่งให้นักเรียนมองเห็นความสัมพันธ์ของโลกและชีวิตอย่างเป็นระบบเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน

6.3.2 การพัฒนาการควบคุมตน

ยุพานี ภูมิศรีแก้ว (2545:17-19) กล่าวว่า จากการศึกษาศึกษาของสกินเนอร์ พบว่าคนเราใช้วิธีการต่าง ๆ ในการควบคุมพฤติกรรมของตนในชีวิตประจำวัน คือ

1. การยับยั้งร่างกายและการใช้เครื่องช่วย เช่น การกัดริมฝีปากตนเองเพื่อกลิ้นหัวเราะ การทำเช่นนี้เป็นผลให้ตนเองสามารถหลีกเลี่ยงจากผลที่ตนเองไม่พึงพอใจได้
2. การเปลี่ยนสิ่งเร้า เช่น การเลือกสถานที่พักผ่อน เพื่อให้ห่างจากสภาพการทำงาน การทำเครื่องหมายลงปฏิทินการเรียนรู้ เพื่อเตือนความทรงจำ เพื่อที่จะให้เป็นสิ่งเร้าให้แสดงพฤติกรรมบางอย่างในเวลาต่อมาอันเป็นผลทำให้สามารถ หลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่พึงพอใจที่จะเกิดขึ้น ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงสิ่งเร้าจะช่วยให้แสดงพฤติกรรมที่พึงปรารถนาได้มากขึ้น
3. การยับยั้งหรืองดเว้นกิจกรรมบางอย่าง เช่น การอดอาหาร และการรับประทานอาหารอิ่มเกินไป
4. การเปลี่ยนแปลงการแสดงออกทางอารมณ์ เช่น การพยายามคิดเรื่องอื่นเพื่อระงับความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจ
5. ใช้สิ่งเร้าที่ไม่พึงปรารถนา เช่น การตั้งนาฬิกาปลุกเพื่อให้เสียงนาฬิกาปลุกการนอนทำให้เราตื่นไปทำธุระได้ตามเวลา
6. ไข้ยา การวางเงื่อนไขผลกรรม เช่น การดื่มสุราเพื่อให้ลืมความทุกข์ หรือการดื่มกาแฟเพื่อไม่ให้ง่วงนอน
7. การให้การเสริมแรงและการลงโทษตนเอง เช่น ถ้าทำงานเสร็จตามกำหนดแล้วจึงจะดูรายการทีวีที่ชอบ แต่ถ้าทำงานไม่เสร็จจะไม่ดูทีวี เป็นต้น
8. การหันเหความสนใจไปสู่สิ่งอื่น เช่น การเปลี่ยนหัวข้อสนทนาเพื่อหลีกเลี่ยงการทะเลาะวิวาทของคู่สนทนา

จากแนวทางในการพัฒนา และสร้างเสริมความสามารถในการควบคุมตนนี้จึงสามารถเลือกใช้วิธีการหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถในการควบคุมตนเองเพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะของพฤติกรรมได้โดยใช้วิธีการสังเกตตนเอง

การควบคุมตน เป็นเทคนิคการปรับพฤติกรรมที่มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการเรียนรู้การควบคุมตนมีลักษณะที่สำคัญ 2 ประการ คือ ประการแรก การควบคุมตนจะต้องมีพฤติกรรมที่มีตัวเลือก 2 พฤติกรรมหรือมากกว่าและผลกรรมของแต่ละพฤติกรรมต้องขัดแย้งกัน เช่น การสูบบุหรี่บุคคลจะต้องตัดสินใจเลือกระหว่างสูบหรือไม่สูบบุหรี่ และผลของการสูบบุหรี่หรือไม่สูบบุหรี่จะขัดแย้งกันคือ ถ้าสูบบุหรี่จะให้ผลกรรมทางบวกในปัจจุบันแต่จะให้ผลทางลบในอนาคต ถ้าไม่สูบบุหรี่จะได้รับผลกรรมทางลบในปัจจุบัน แต่จะให้ผลกรรมทางบวกในอนาคต ประการที่สอง ลักษณะที่สำคัญของการควบคุมตนก็คือ การควบคุมตนนั้นบุคคลผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้แก่ผู้รับการปรับพฤติกรรม ส่วนนักปรับพฤติกรรมอาจเป็นเพียงผู้ให้คำแนะนำช่วยเหลือเท่านั้น

กระบวนการที่ใช้ในการควบคุมตนเองมีกระบวนการที่สำคัญ 2 กระบวนการ คือ การควบคุมสิ่งเร้าและการควบคุมผลกรรมด้วยตน เทคนิคการควบคุมตนที่นิยมใช้กัน ได้แก่ การควบคุมสิ่งเร้า การสังเกตพฤติกรรมของตนเอง การเสริมแรงและการลงโทษพฤติกรรมของตนเอง การฝึกปฏิบัติ-กรรมขัดแย้ง หรือตรงตามกับพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา การให้ข้อมูลย้อนกลับทางชีวะภาพ และการทำคู่มือการปฏิบัติตน

จากเอกสารที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเป็นจิตลักษณะที่มีความสำคัญต่อทัศนคติและพฤติกรรมหลายๆ ประการซึ่งเป็นลักษณะที่พึงประสงค์ และทำให้ปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม ไม่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ของศาสนาและกฎหมาย และเมื่อได้รับกิจกรรมหรือโปรแกรมการฝึกจะสามารถแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมได้ดียิ่งขึ้น จึงกล่าวได้ว่าลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยตัดสินทัศนคติต่อเรื่องต่างๆ ของวัยรุ่น

7. ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนกับทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบปัจฉิม (2520 : 102 –109) ศึกษาจริยธรรมของเยาวชนไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในโรงเรียนรัฐบาลและนิติตั้งชายและหญิงในเขตกรุงเทพมหานคร และเป็นผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 1, 3, 5 และมหาวิทยาลัยปีที่ 2 ซึ่งมีอายุระหว่าง 11 – 25 ปี และมาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมทั้งสามระดับ จำนวน 1,400 คน พบว่า

1. ลักษณะมุ่งอนาคตแปรปรวนไปตามลักษณะทางสังคม 3 ประการ คือ เพศ ชั้นเรียน และสถานที่เกิด โดยผู้หญิงมีลักษณะมุ่งอนาคตสูงกว่าผู้ชาย ผู้ที่เรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยของลักษณะมุ่งอนาคตต่ำที่สุด และผู้ตอบที่เกิดในกรุงเทพมหานครมีลักษณะมุ่งอนาคตสูงกว่าผู้ตอบที่เกิดในต่างจังหวัด

2. ลักษณะมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการอบรมเลี้ยงดู 3 แบบ คือ ผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู แบบให้ความรัก แบบใช้เหตุผล และแบบลงโทษทางจิตจะมีลักษณะมุ่งอนาคตสูง

3. ลักษณะมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับจริยธรรม

มิสเซล และกิลลิแกน (จักรวาล ภูวนันท์. 2537: 47 ;อ้างอิงจาก Michel and Gilligan. 1964 : 375 –417) พบว่า

1. ผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตจะโก่งน้อยและถ้าเด็กประเภทนี้โก่ง จะต้องใช้เวลานานก่อนที่จะกระทำเช่นนั้น

2. การวิจัยอาชญากรวัยรุ่น พบว่า เด็กเหล่านี้มีลักษณะมุ่งปัจจุบัน และจะไม่ยอมรอคอยรางวัลใหญ่แต่จะรอรับรางวัลเล็กที่จะได้ในทันที นอกจากนั้นเด็กเหล่านี้ยังไม่สามารถชลอการ

บำบัดความต้องการของตนเองได้

3. ลักษณะมุ่งอนาคต เป็นลักษณะหนึ่งของความเป็นพลเมืองดี และส่งผลต่อความเจริญงอกงามของตนเองและประเทศชาติ ฉะนั้นลักษณะมุ่งอนาคตจึงเป็นลักษณะที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศ

ไรท์ (จักรวาล ภูวพันธ์. 2537: 47; อ้างอิงจาก Wright. 1975: 298) วิจัยพบว่า ผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงคือผู้ที่สามารถปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ และไม่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ของศาสนาและกฎหมายจึงเห็นได้ว่าผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตจัดว่าเป็นผู้ที่มีจริยธรรมสูง และยังพบอีกว่าเยาวชนอาชญากรมีลักษณะมุ่งอนาคตต่ำกว่าปกติ

คมคาย อนุจันทร์ (2538 : 114) ได้วิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลของการควบคุมตนเองและการเสริมแรงพฤติกรรมที่ขัดกัน เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 16 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 ใช้การควบคุมตน และกลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับการเสริมแรงพฤติกรรมที่ขัดกัน พบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงภายหลังการใช้การควบคุมตนเอง และนักเรียนที่ใช้การควบคุมตนเองและนักเรียนที่ได้รับการเสริมแรงพฤติกรรมที่ขัดกันมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงไม่แตกต่างกัน

ลัดดา ทวี (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลของการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคต ทักษะคติ และพฤติกรรมการรักษาความสะอาดร่างกายในนักเรียนชาวเขาระดับประถมศึกษา จำนวน 62 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 2 กลุ่มๆละ 21 คน และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่มจำนวน 20 คน พบว่านักเรียนที่ได้รับการฝึกเพื่อพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคต นักเรียนที่ได้รับการฝึกเพื่อพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคตควบคู่กับการอภิปราย และนักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกมีพฤติกรรมการรักษาความสะอาดร่างกายและลักษณะมุ่งอนาคตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ ลักษณะมุ่งอนาคตและ ทักษะคติต่อการรักษาความสะอาดร่างกายสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการรักษาความสะอาดร่างกายได้

นืออน พิณประดิษฐ์ และคณะ (2541 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมกับพฤติกรรมการติดยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาและนักเรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า นักเรียนที่ไม่มีพฤติกรรมติดยาเสพติด มีลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตนสูงกว่านักเรียนที่มีพฤติกรรมติดยาเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และตัวแปรสำคัญที่จะเป็นภูมิคุ้มกันไม่ให้นักเรียนมีพฤติกรรมติดยาเสพติด คือ ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน และเพื่อน ทักษะคติต่อโรงเรียนและครู สุขภาพจิตของนักเรียน การเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ทักษะคติต่อสารเสพติด การเลี้ยงดูแบบรัก ผลการเรียนของนักเรียน ลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตนของนักเรียน ความรู้เกี่ยวกับสารเสพติด และระดับการศึกษาของบิดา สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมติดยาเสพติดได้ตามลำดับ

เนตรนภิส กาฬเนตร (2543 : บทคัดย่อ) ศึกษาอิทธิพลของลักษณะการรับชมโทรทัศน์ที่มีต่อจิตลักษณะและพฤติกรรมการประหยัดของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่อยู่ในเมืองสังักตกรรมสามัญศึกษาจังหวัดอุดรธานี จำนวน 375 คน พบว่า นักเรียนหญิงมีลักษณะมุ่งอนาคตสูงกว่านักเรียนชาย นักเรียนที่บิดามีอาชีพรับจ้าง และเกษตรกรรม มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงกว่า นักเรียนที่บิดามีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย นักเรียนที่มารดามีอาชีพเกษตรกรรมมีลักษณะมุ่งอนาคตสูงกว่านักเรียนที่มารดามีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย นอกจากนั้นยังพบว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตและการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูง มีพฤติกรรมการประหยัดสูงกว่านักเรียนที่มีลักษณะตรงกันข้าม และลักษณะทางชีวสังคม จิตลักษณะ และลักษณะการรับชมโทรทัศน์ สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการประหยัดของนักเรียนได้ร้อยละ 21.8

ฐิยาพร กันตาธณวัฒน์ (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาจิตลักษณะบางประการที่มีความสัมพันธ์กับการป้องกันการเสี่ยงทางเพศและทางการใช้ยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสระบุรี โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนจำนวน 328 คน จาก 11 โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ค่าสหสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณแบบตัวแปรพหุระหว่างกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะบางประการ ได้แก่ การควบคุมตนเองและการมุ่งอนาคต กับกลุ่มตัวแปรการป้องกันการเสี่ยงทางการใช้ยาเสพติดมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และค่าน้ำหนักความสำคัญของจิตลักษณะบางประการที่ส่งผลต่อการป้องกันการเสี่ยงทางการใช้ยาเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ การควบคุมตนเอง และการมุ่งอนาคต

จากการศึกษาดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า วัยรุ่นที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูง จะส่งผลให้มีทัศนคติที่ดีต่อเรื่องที่ดี มีประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคมและแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ซึ่งตรงกันข้ามกับวัยรุ่นที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนต่ำจะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อเรื่องที่มีประโยชน์ต่อตนเองและสังคม และมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น การติดสารเสพติด ก้าวร้าว เป็นต้น

ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำมาตั้งสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ว่า กลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดและมีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูงมีทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์และมีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนต่ำ

8. ความเชื่ออำนาจภายในตน

8.1 ความหมายของความเชื่ออำนาจภายในตนวิธีเผชิญความเครียด

รอตเตอร์ (ดวงเดือน แซ่ตั้ง. 2532 : 22; อ้างอิงจาก Rotter. 1966: 1-25) อธิบายลักษณะทั่วไปของความเชื่ออำนาจในตน-นอกตน โดยอาศัยทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social

learning theory) ที่ว่าผลตอบแทนที่ได้จากพฤติกรรมหนึ่งของบุคคลย่อมก่อให้เกิดความคาดหวัง(Expectancy) ว่าจะต้องได้รับผลตอบแทนเช่นเดียวกันในพฤติกรรมใหม่ ความคาดหวังเหล่านี้ก่อตัวขึ้นจากพฤติกรรมหรือเหตุการณ์เฉพาะอันใดอันหนึ่งแล้วจึงค่อยขยายไปครอบคลุมพฤติกรรมหรือเหตุการณ์อื่นๆ จนกลายเป็นบุคลิกภาพสำคัญในตัวบุคคลนั้น ซึ่งก่อให้เกิดความเชื่ออำนาจในตน-นอกตน นอกจากนี้ผลตอบแทนในแต่ละครั้งยังอาจทำให้ความคาดหวังครั้งต่อไปสูงขึ้นหรือต่ำลงด้วย ซึ่งรอตเตอร์นอกจากจะสรุปความเชื่ออำนาจในตน-นอกตน ในเชิงความเชื่อแล้วยังสรุปในเชิงการรับรู้ผลตอบแทนของการกระทำของบุคคล ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. บุคคลที่มีความเชื่ออำนาจนอกตน (Belief in external locus of control) เป็นบุคคลที่มีความเชื่อหรือรับรู้เหตุการณ์หรือสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตนนั้น ขึ้นอยู่กับอิทธิพลอำนาจภายนอกที่ตนเองควบคุมไม่ได้ เช่น โชคชะตา ความบังเอิญ หรืออำนาจของผู้อื่น

2. บุคคลที่มีความเชื่ออำนาจในตน (Belief in internal locus of control) เป็นบุคคลที่มีความเชื่อหรือรับรู้เหตุการณ์หรือสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตนนั้น เป็นผลจากการกระทำ หรือความสามารถของตนเอง

เลฟคอร์ต (ปานฤดี ปานใจ. 2540: 49; อ้างอิงจาก Lefcuort. 1966: 206-207) กล่าวว่าความเชื่ออำนาจภายในตนหมายถึง การรับรู้ของบุคคลที่ว่าเหตุการณ์ต่างๆ ทั้งที่เป็นเหตุการณ์ทางบวกและทางลบเป็นผลที่เกิดขึ้นเนื่องจากการกระทำของตนเอง ดังนั้นตนจึงสามารถที่จะควบคุมเหตุการณ์นั้นได้ ส่วนความเชื่ออำนาจนอกตน หมายถึงการรับรู้ของบุคคลที่ว่าเหตุการณ์ทางบวกและเหตุการณ์ทางลบไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของตนในสภาพการณ์ต่างๆ ดังนั้นเหตุการณ์ดังกล่าวจึงอยู่นอกเหนือการควบคุมของตน

ไซโลมอนและโอเบอร์ลันเดอร์ (ดวงเดือน แซ่ตั้ง. 2532 : 23; อ้างอิงจาก Solomon and Oberlander. 1974: 119-123) ได้ขยายหรือเน้นความหมายของความเชื่ออำนาจในตนว่าเป็นความเชื่อ และการรับรู้ผล ตลอดจนความต้องการควบคุมผลที่จะเกิด โดยพิจารณาว่าผลดังกล่าว นั้นเกิดจากทักษะ ความสามารถ และความพยายามของตนเอง หรือเป็นเพราะอำนาจ โชคลาภ โอกาส หรือการกระทำของคนอื่น ถ้าเป็นเพราะทักษะหรือความพยายามของตนเองก็จะเรียกว่าเชื่ออำนาจภายในตน อย่างไรก็ตาม การควบคุมผลได้อาจปะปนกันอยู่ในหลายสถานการณ์ กล่าวคือ ถ้าบุคคลใดเห็นว่าผลที่ได้รับนั้นมีได้เกิดจากการกระทำของเขาหรือมองไม่เห็นความสอดคล้องกันระหว่างผลตอบแทนกับความพยายามของตนเองแล้ว บุคคลนั้นจะรับรู้สถานการณ์ดังกล่าวเกิดจากอำนาจภายนอก แต่ถ้าบุคคลใดเชื่อว่าการกระทำของเขาเป็นสิ่งที่ทำให้เขาได้รับหรือไม่ได้รับผลตอบแทนตามที่ต้องการ บุคคลนั้นจะรับรู้สถานการณ์ต่างๆ เกิดจากอำนาจของตน

รัตนา ประเสริฐสม (2526: 30) กล่าวว่าความเชื่ออำนาจภายในตน (Internal control) เป็นการคาดหวังทั่วไปของบุคคลว่าสิ่งต่างๆ ที่ตนได้รับนั้นเกิดจากการกระทำของตน ไม่ว่าจะเป็น

ในด้านร้ายก็ตาม ส่วนความเชื่ออำนาจภายนอกตน (External control) เป็นการคาดหวังทั่วไปของบุคคลว่า สิ่งต่าง ๆ ที่ตนได้รับนั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับการกระทำของตน แต่ขึ้นอยู่กับสาเหตุต่างๆ จากภายนอก เช่น โชคชะตา คนอื่น หรือคุณสมบัติภายในตนที่ไม่อาจจะเปลี่ยนแปลงได้

ทัศนฯ ทองภักดี (อุษา ธนาบุญฤทธิ์.2544:7; อ้างอิงจากทัศนฯ ทองภักดี.2528: 5) ให้ความหมายของความเชื่ออำนาจภายในตนว่า หมายถึง ลักษณะบุคลิกภาพประเภทหนึ่งของบุคคลที่เชื่อว่าความสำเร็จหรือความล้มเหลวต่างๆ ที่ตนประสบเกิดจากการกระทำของตนเอง และตนสามารถทำนายและควบคุมให้เป็นไปตามที่ตนต้องการได้มาก

ดวงเดือน แซ่ตั้ง (2532: 2) กล่าวว่า ความเชื่ออำนาจภายในตนหมายถึง การที่บุคคลรับรู้ว่ามีผลดีและผลเสียที่เกิดขึ้นกับตนเองเป็นผลมาจากการกระทำของตนเอง

วันชัย ดนัยตโมนุท (อุษา ธนาบุญฤทธิ์.2544:7; อ้างอิงจากวันชัย ดนัยตโมนุท.2536: 7) กล่าวว่าความเชื่ออำนาจภายในตน หมายถึง การที่บุคคลรับรู้ว่าการกระทำที่เกิดขึ้นกับตนนั้นไม่ว่าจะสำเร็จหรือล้มเหลว จะเกิดผลดีหรือผลเสียต่อตนเองหรือผู้อื่น ขึ้นอยู่กับการกระทำของตนและตนสามารถทำนาย ควบคุมให้เป็นไปตามที่ตนต้องการได้มาก

นริศว์ ปรารมภ์ (อุษา ธนาบุญฤทธิ์.2544:7; อ้างอิงจากนริศว์ ปรารมภ์.2539: 27) ให้ความหมายของความเชื่ออำนาจภายในตนหมายถึง การที่บุคคลรับรู้ว่ามีสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเป็นผลมาจากการกระทำของตนเองที่ตนสามารถควบคุมได้

วณิชชา ฤกษ์ศิริ (อุษา ธนาบุญฤทธิ์.2544:8; อ้างอิงจากวณิชชา ฤกษ์ศิริ. 2540: 7) ให้ความหมายของความเชื่ออำนาจภายในตน หมายถึง บุคคลที่เชื่อว่าความสำเร็จหรือความล้มเหลวต่างๆ ที่ตนประสบเกิดจากการกระทำของตนเอง ตนสามารถทำนายและควบคุมให้เป็นไปตามที่ตนต้องการได้มาก

บุษกร ดำคง (อุษา ธนาบุญฤทธิ์.2544:8; อ้างอิงจากบุษกร ดำคง.2542:5) กล่าวว่าความเชื่ออำนาจภายในตน หมายถึง ความเชื่อของบุคคลในเรื่องผลของการกระทำไม่ว่าจะประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลวว่าเกิดขึ้นจากความสามารถและการกระทำของตน สามารถอธิบายผลของการกระทำที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้องสมเหตุสมผล และสามารถควบคุมผลนั้นได้

ดารุณี บุญวิก (อุษา ธนาบุญฤทธิ์.2544:8; อ้างอิงจากดารุณี บุญวิก.2543: 5) กล่าวว่าความเชื่ออำนาจภายในตนหมายถึง การรับรู้เหตุการณ์หรือสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตนนั้นเป็นผลมาจากการกระทำหรือความสามารถของตนเอง ความสำเร็จหรือความล้มเหลวที่ตนได้รับเกิดจากการกระทำของตน

อุษา ธนาบุญฤทธิ์ (2544: 8) ได้ให้ความหมายของความเชื่ออำนาจภายในตนว่า เป็นความเชื่อหรือการรับรู้ว่าการกระทำหรือสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตนนั้นเป็นผลมาจากทักษะความชำนาญ ความพยายาม ความสามารถและการกระทำของตนเอง

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ความเชื่ออำนาจภายในตนหมายถึงความเชื่อของบุคคลว่า สิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตนนั้นเกิดจากทักษะความชำนาญ หรือความสามารถของตน และตนสามารถควบคุมผลที่เกิดขึ้นได้ ส่วนความเชื่ออำนาจนอกตน หมายถึงความเชื่อของบุคคลที่ว่าผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำเนื่องมาจากโซกลาง เคราะห์กรรมและบุคคลอื่น ซึ่งตนไม่สามารถควบคุมได้

8.2 ความสำคัญของความเชื่ออำนาจภายในตน

รัตน ประเสริฐสม (2526 : 213 –215) วิจัยเชิงทดลองเรื่องการเสริมสร้างจิตลักษณะ เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมอนามัยของนักเรียนประถมศึกษา กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดป้อมวิเชียรโชติการาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 160 คน เป็นชาย 88 คน หญิง 72 คน ปรากฏว่า นักเรียนที่มีการหยั่งรู้เวลาในอนาคตสูงมีการมุ่งกระทำพฤติกรรมอนามัยสูงกว่านักเรียนที่มีการหยั่งรู้เวลาในอนาคตต่ำ นักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนต่ำที่ได้รับการฝึกการอดได้รอได้มุ่งกระทำพฤติกรรมอนามัยสูงกว่านักเรียนที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนสูงที่ได้รับการฝึกแบบเดียวกัน

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2528: 21-32) ได้วิเคราะห์จิตลักษณะที่จำเป็นสำหรับพลเมืองดี และข้าราชการที่ดี พบว่าลักษณะความเชื่ออำนาจในตนเป็นลักษณะจิตใจที่เป็นแกนกลางของพฤติกรรมซึ่งจัดได้ว่าเป็นลักษณะพื้นฐานทางจิตใจ เช่นเดียวกับลักษณะความเฉลียวฉลาด หรือระดับสติปัญญา สุขภาพจิตและประสบการณ์ทางสังคม ซึ่งลักษณะเหล่านี้ มิใช่ลักษณะทางจริยธรรมโดยตรง แต่จะเป็นลักษณะพื้นฐานทางจิตใจ ที่จะนำไปสู่การมีพฤติกรรมที่เหมาะสมและการพัฒนาทางจริยธรรมของเยาวชนอีกต่อหนึ่ง ดังนั้นการที่เด็กและเยาวชนมีลักษณะความเชื่ออำนาจภายในตนสูง จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้เกิดความเชื่อว่า การทำดีย่อมได้ผลดี การทำชั่วได้ผลชั่ว ผลดีหรือผลชั่วที่เกิดขึ้นกับตนนั้นตนเป็นผู้กระทำและตนสามารถควบคุมผลที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งจะแผ่ขยายไปในพฤติกรรมประเภทอื่นๆ ในที่สุด เช่น เป็นคนมีเหตุผล นอกจากนี้ ลักษณะความเชื่ออำนาจในตนยังทำให้บุคคลเป็นคนมีความรับผิดชอบสูงอีกด้วย (Hollander. 1981: 123 อ้างถึงในปานฤดี ปานใจ. 2540: 49)

สตรีกแลนด์ (ปานฤดี ปานใจ. 2540: 49;อ้างอิงจาก Strickland.1977:unpaged) ได้สรุปผลการวิจัยในเรื่องต่างๆ ที่แสดงให้เห็นว่าความเชื่ออำนาจภายในตนเป็นจิตลักษณะที่ส่งผลให้บุคคลกระทำพฤติกรรมที่น่าปรารถนาว่า พวกที่เชื่ออำนาจในตนจะสุขุมหรือน้อยกว่า และสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสุขุมหรือได้มากกว่าผู้ที่เชื่ออำนาจภายนอกตน อดทนต่องานหนักและยากได้มากกว่า อดได้รอได้ดีกว่า เข้ากับคนอื่นได้ดีกว่า และรู้จักแสวงหาความรู้เพื่อปฏิบัติตนให้ดีกว่าพวกที่เชื่ออำนาจภายนอกตน นอกจากนั้นพวกที่เชื่ออำนาจภายในตน เมื่อประสบกับความ

ล้มเหลวก็จะเชื่อว่าเป็นเพราะตนได้ใช้ความพยายามในการทำงานนั้นน้อยไป จึงมีแนวโน้มว่าจะใช้ความพยายามเพิ่มมากขึ้นเพื่อให้การทำงานนั้นประสบความสำเร็จ ความเชื่ออำนาจภายในตนจึงเป็นแรงผลักดันให้บุคคลกระทำในสิ่งที่ตนรับผิดชอบให้สัมฤทธิ์ผล

จากที่กล่าวมาทำให้ได้ข้อสรุปได้ว่า คนที่เชื่ออำนาจในตนเป็นผู้ที่ชอบแสวงหาความรู้ มีความเชื่อว่าการทำงานขึ้นอยู่กับความสามารถของตนมากกว่าอิทธิพลของสังคม นอกจากนี้ยังเป็นผู้ที่ทำงานหนักไม่ว่าจะเป็นงานที่เกี่ยวกับการเรียนหรืองานด้านอื่น และเป็นผู้ที่ฝ่าฟันอุปสรรคเพื่อให้ได้มาซึ่งความสำเร็จ เห็นคุณค่าของความสำเร็จ คำนึงถึงแต่เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานโดยไม่พาดพิงถึงผู้อื่นหรือคำนึงถึงการตอบแทนทางสังคม ลักษณะการกระทำดังกล่าวนี้เองที่ทำให้บุคคลทำสิ่งต่างๆ ได้สำเร็จ มีพฤติกรรมที่เหมาะสม เช่น การดูแลสุขภาพอนามัย คนที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนจะสุขุบนุหรีนน้อยกว่า และสามารถจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการสุขุบนุหรีนได้มากกว่าพวกที่เชื่ออำนาจภายนอกตน (รัตนา ประเสริฐสม. 2526: 32)

9. ความเชื่ออำนาจภายในตนกับทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด

ในปัจจุบันพบว่า ประเทศไทยยังไม่มีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตนและทัศนคติต่อยาเสพติดโดยตรง ส่วนใหญ่จะเป็นพฤติกรรมการบริโภคสิ่งเสพติด พฤติกรรมไม่พึงประสงค์ ซึ่งผู้วิจัยรวบรวมผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเสนอเพื่อเป็นแนวทางในการทำวิจัยครั้งนี้ ดังนี้คือ

ซีแมน และอีแวน (วิชย์ เอียดบัว. 2534: 44; อ้างอิงจาก Seeman and Evans. 1962 : 772 – 738) ได้ทำการศึกษาโดยตั้งข้อสมมุติฐานในการวิจัยไว้ว่า ผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนเป็นบุคคลที่มุ่งแสวงหาความรู้มาใช้ในการปฏิบัติตนเพื่อควบคุมสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตของตนได้ดีกว่าผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตน เขาได้ทดสอบสมมุติฐานโดยทำการศึกษากับกลุ่มผู้ป่วยทั้งที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน และผู้ป่วยที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตน พบว่า ผู้ป่วยที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนสูงจะเป็นบุคคลที่พยายามศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับอาการของโรคที่ตนประสบอยู่และแสวงหาความรู้เกี่ยวกับการใช้ยา การปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับโรคโดยการสอบถามแพทย์และพยาบาลอยู่เสมอมากกว่าผู้ที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตน

เวลเคอร์ (กรรณา กิจขยัน. 2517 : 12 ; อ้างอิงจาก Welker. 1972 : 7328 – B) ได้ศึกษาพบว่าพวกที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนเอง ทั้งหญิงและชายจะมีสติมากกว่า ควบคุมอารมณ์ทุกข์ได้ดีกว่า ปรับตัวผิดปกติน้อยกว่า วิดกกังวลและพึ่งพาผู้อื่นน้อยกว่าพวกที่มีความเชื่อภายนอกตน

ฟารอส (กรรณา กิจขยัน. 2517 : 12 ; อ้างอิงจาก Rotter. 1971 : 58) พบว่า กลุ่มที่มีความเชื่อเกี่ยวกับอำนาจภายในตนจะมีประสิทธิภาพในการควบคุมสิ่งแวดล้อมได้ดีกว่าบุคคลที่มีความ

เชื่ออำนาจภายนอกตน เขาทำการทดลองโดยให้กลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม คือกลุ่มที่มีความเชื่ออำนาจภายในตน และกลุ่มที่มีความเชื่ออำนาจภายนอกตนดำเนินการชักชวนในนิสิตวิทยาลัยอื่น เปลี่ยนแปลงทัศนคติบางประการ ผลปรากฏว่ากลุ่มแรกชักชวนได้ดีกว่ากลุ่มที่สอง

วิชัย เอียดบัว (2534 : 351 – 352) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะจิตสังคมกับพฤติกรรมการยอมรับนวัตกรรมทางวิชาการของครูประถมศึกษาศึกษาสังกัด กรุงเทพมหานคร พบว่าชุดตัวทำนายรวมที่ประกอบด้วยจิตลักษณะ 5 ตัว ได้แก่ ทัศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพครู การมุ่งอนาคต ความเชื่ออำนาจในตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และสุขภาพจิต และลักษณะทางสังคมในโรงเรียน 3 ตัว รวม 8 ตัว สามารถทำนายองค์ประกอบของพฤติกรรมการยอมรับนวัตกรรมทางวิชาการของครูได้มากกว่าชุดใดชุดหนึ่งตามลำพัง

ดารุณี บุญวิก (อุษา ธนาบุญฤทธิ์. 2544 : 28; อ้างอิงจากดารุณี บุญวิก 2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ปัจจัยด้านความเชื่ออำนาจภายในตน ความใจกว้าง การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย บุคลิกภาพในการแสดงตัว และความสามารถในการอ่าน มีความสัมพันธ์กับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และปัจจัยด้านความสามารถในการอ่านส่งผลต่อความคิดอย่างมีวิจารณญาณ ส่วนปัจจัยด้านบุคลิกภาพในการแสดงตัวและความเชื่ออำนาจภายในตนส่งผลต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูง

จากงานวิจัยที่รวบรวมมา จะเห็นได้ว่าบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนสูงจะมีพฤติกรรมที่เหมาะสม และสามารถจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น การดูแลสุขภาพ การใช้ยาเสพติด ได้ดีกว่าบุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนต่ำ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำมาตั้งสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ว่า กลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติด และมีความเชื่ออำนาจภายในตนสูงมีทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์และมีความเชื่ออำนาจภายในตนต่ำ

10. ปัจจัยทางชีวสังคมและทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด

10.1 เพศกับทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด

ยินดี อันถาวร (ยินดี อันถาวร. 2544: บทคัดย่อ) ศึกษาความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดและเจตคติต่อสารเสพติดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดงานประถมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่านักเรียนที่เพศต่างกันมีความรู้เรื่องสารเสพติดและเจตคติต่อสารเสพติดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับปยารี พิริยะอุดมพร (ปยารี พิริยะอุดมพร. 2543: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันสารเสพติดยาบ้าของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดนนทบุรีผลการศึกษา พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีเพศต่างกัน มีความรู้เจตคติเกี่ยวกับการป้องกันการเสพยาบ้าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ส่วนปัทมา กาญจนวงษ์(ปัทมา กาญจนวงษ์.2536:25) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบเจตคติและความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดของนักเรียน พบว่านักเรียนหญิงมีเจตคติด้านยาเสพติดมากกว่านักเรียนชาย ปวีวรรต มโนรมชัชวาล(ปวีวรรต มโนรมชัชวาล.2533:81-93) ศึกษาพบว่านักเรียนหญิงและนักเรียนชายมีการปฏิบัติทางด้านสุขภาพตามสุขบัญญัติแห่งชาติแตกต่างกัน นอกจากนี้ยังพบว่า เพศเป็นตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถอธิบายความสัมพันธ์กับเจตคติต่อสารเสพติด สอดคล้องกับ จิราภรณ์ สุทธิสานนท์(จิราภรณ์ สุทธิสานนท์.2529:81) ที่พบว่านักเรียนหญิงและนักเรียนชายมีการรับรู้เกี่ยวกับสารเสพติดที่แตกต่างกัน โดยนักเรียนหญิงมีการรับรู้ดีกว่านักเรียนชาย

การศึกษาของ จงจิน เฉลิมโรจน์(จงจิน เฉลิมโรจน์.2526:ค-ง) พบว่าเพศมีความแตกต่างกันในการดูแลสุขภาพตนเองในเรื่องสารเสพติดอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.05 เช่นเดียวกับมานี สมิธิสัมพันธ์ (มานี สมิธิสัมพันธ์.2522:7-9) นักเรียนหญิงมีค่านิยมที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดมากกว่านักเรียนชาย

โจนส์ (ประครองศรี แซ่เต็ง. 2531: 23; อ้างอิงมาจาก Jones. 1974: 2583A) ศึกษาเปรียบเทียบเจตคติและความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดของนักเรียน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 2 กลุ่ม ๆ ละ 60 คน กลุ่มหนึ่งได้เรียนโปรแกรมเรื่องสารเสพติดมาแล้ว อีกกลุ่มหนึ่งยังไม่เคยเรียน พบว่า นักเรียนทั้ง 2 กลุ่มมีความแตกต่างกันในด้านเจตคติและความรู้เกี่ยวกับสารเสพติด นักเรียนหญิงมีเจตคติต่อต้านสารเสพติดมากกว่านักเรียนชาย

จากการศึกษานำร่อง(Pilot study)ของประนอม กระจายศรีและคณะ.(2545)ได้ศึกษาผลการใช้กิจกรรมด้านยาเสพติดที่มีต่อทัศนคติต่อยาเสพติดของวัยรุ่น ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง จังหวัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การเข้าร่วมกิจกรรมด้านยาเสพติด นักเรียนหญิงมีทัศนคติทางลบต่อยาเสพติดสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่าส่วนใหญ่วัยรุ่นเพศหญิงมีทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดสูงกว่าวัยรุ่นเพศชาย แสดงว่าเพศของนักเรียนมีผลต่อพฤติกรรมการติดยาเสพติด

10.2 ระดับเศรษฐกิจกับทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด

ปยารี พิริยะอุดมพร(ปยารี พิริยะอุดมพร.2543:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันสารเสพติดยาบ้าของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จังหวัดนนทบุรีผลการศึกษาพบว่าฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองต่างกัน มีความรู้เจตคติและการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันการเสพยาบ้าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

สอดคล้องกับสุพจน์ ชูยิ่งสกุลทิพย์(สุพจน์ ชูยิ่งสกุลทิพย์. 2541: บทคัดย่อ) ศึกษาการเสพติดของนักเรียนในโรงเรียน ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี พบว่า สาเหตุที่ทำให้นักเรียนเสพติด คือ เศรษฐกิจของตนเอง เศรษฐกิจของผู้ปกครองที่มีรายได้น้อย มีส่วนสำคัญต่อการต้านหรือส่งเสริมการเสพติดของนักเรียน สนิท สมัคการ และคณะ(สนิท สมัคการ และคณะ.2530:ไม่มีเลขหน้า) ศึกษาพฤติกรรมและทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติดของคนหนุ่มสาวไทย พบว่าผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่มีฐานะทางครอบครัวอยู่ในระดับปานกลางและยากจน สอดคล้องกับทวิวรรณ สิริพันธ์ (ทวิวรรณ สิริพันธ์.2525:ข-ง)พบว่าจำนวนผู้ปกครองของนักเรียนมากกว่าครึ่งมีรายได้มากกว่า 5,000 บาทต่อเดือน และเมื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ครอบครัวกับความรู้เรื่องสารระเหยพบว่ามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05)และจากการศึกษานำร่อง (Pilot study)ของประนอม กระจายศรีและคณะ(ประนอม กระจายศรีและคณะ.2545) ได้ศึกษาผลการใช้กิจกรรมด้านยาเสพติดที่มีต่อทัศนคติต่อยาเสพติดของวัยรุ่น ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง กรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียนที่มีระดับเศรษฐกิจครอบครัวสูงมีทัศนคติทางลบต่อยาเสพติดสูงกว่านักเรียนที่มีระดับเศรษฐกิจครอบครัวต่ำ

โสภา ชูพิกุลชัยและคณะ (โสภา ชูพิกุลชัยและคณะ.2533:12-21)ศึกษาการแพร่ระบาดของ การติดยาเสพติดในเด็กและเยาวชนพบว่า เด็กที่ติดยาเสพติดมีบิดามารดาที่มีรายได้เฉลี่ย 5,659บาทต่อเดือน สอดคล้องกับสุพัตรา ศรีวณิชชกร(สุพัตรา ศรีวณิชชกร.2534:193-208) พบว่า เด็กเร่ร่อนที่สูดดมสารระเหยส่วนใหญ่บิดามารดาที่มีรายได้ค่อนข้างต่ำกว่า 5,000 – 10,000 บาทต่อเดือน

จิราภรณ์ สุทธิสานนท์ (จิราภรณ์ สุทธิสานนท์. 2529 : 81) พบว่า นักเรียนที่มีบิดามารดา มีรายได้แตกต่างกันมีการรับรู้เกี่ยวกับสารเสพติดไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของมานี สมิตีสัมพันธ์ (มานี สมิตีสัมพันธ์ . 2527 : 7 – 9) ศึกษาพบว่าฐานะทางเศรษฐกิจไม่ได้ทำให้ค่านิยมไม่ดีเกี่ยวกับสารเสพติดแตกต่างกัน

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า วัยรุ่นที่มีพฤติกรรมเสพติดส่วนใหญ่ผู้ปกครองมีระดับเศรษฐกิจค่อนข้างต่ำ คือมีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน เมื่อระดับเศรษฐกิจของครอบครัวไม่ดีแล้ว อาจทำให้เกิดปัญหาครอบครัวตามมา เช่น ปัญหาการหย่าร้าง การทะเลาะวิวาท เป็นต้น ส่งผลให้วัยรุ่นแสดงพฤติกรรมที่สังคมไม่ยอมรับ เช่น เล่นการพนัน ติดยาเสพติด เป็นต้น

ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำมาตั้งสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ว่าวัยรุ่นที่มีระดับเศรษฐกิจแตกต่างกันมีทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดแตกต่างกัน

10.3 อาชีพของผู้ปกครองกับทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด

ยินดี อ้นถาวร (ยินดี อ้นถาวร.2544:บทคัดย่อ)ศึกษาความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดและเจตคติ

ต่อสารเสพติดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดงานประถมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพแตกต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับสารเสพติด และเจตคติต่อสารเสพติดไม่แตกต่างกัน

หนึ่งหทัย กอปรศรีสวัสดิ์(หนึ่งหทัย กอปรศรีสวัสดิ์.2542: 135) ศึกษาสาเหตุของการติดยาเสพติดและความหวังในการเข้ารับการบำบัดของเยาวชนที่เข้ารับการบำบัดในคลินิกยาเสพติด พบว่า เยาวชนส่วนใหญ่มีพ่อที่มีอาชีพรับจ้าง แม่ที่มีอาชีพรับจ้างและค้าขาย ตามสภาพความเป็นจริง การประกอบอาชีพรับจ้างนั้นมักจะใช้แรงงานเป็นส่วนใหญ่ ถ้ามีการทำงานหนักมากจะมีผลทำให้ร่างกายเหนื่อยอ่อน ดังนั้นเมื่อทำงานหนักมากก็จะมีผลต่อสภาวะของจิตใจ ที่ทำให้เหนื่อยล้าตามไปด้วย จึงทำให้ไม่มีจิตใจที่จะไปอบรมดูแลลูกเท่าที่ควร

สรุปได้ว่า วัยรุ่นที่ติดยาเสพติดส่วนใหญ่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพรับจ้าง ซึ่งเป็นอาชีพที่มักใช้แรงงานจนทำให้ร่างกายและจิตใจเหนื่อยอ่อน จึงทำให้ไม่มีเวลาอบรมดูแล วัยรุ่นเหล่านั้นจึงแสดงพฤติกรรมที่สังคมไม่ยอมรับ เช่น ติดยาเสพติด เล่นการพนัน เป็นต้น

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าอาชีพของบิดามารดาอาจเป็นตัวแปรที่ทำให้นักเรียนมีทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดแตกต่างกัน

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่า เพศ ระดับเศรษฐกิจ อาชีพของผู้ปกครอง และกิจกรรมหรือชุดฝึกเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมที่แสดงออก ตลอดจนจิตลักษณะบางประการกล่าวคือ ลักษณะการมุ่งอนาคต-ควบคุมตน และความเชื่ออำนาจภายในตนของเยาวชน ซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งของความเป็นพลเมืองดี และเป็นลักษณะหนึ่งซึ่งจะทำให้บุคคลมีความเพียรพยายามต่อสู้อุปสรรคเพื่อความเจริญของตนเองและประเทศชาติ ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้เกิดขึ้นจากทัศนคติที่เกิดจาก 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความรู้เชิงประเมินค่า ความรู้สึกพึงพอใจ และความพร้อมกระทำ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนและความเชื่ออำนาจภายในตนและกิจกรรมด้านยาเสพติดกับทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษาว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างไร เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมสั่งสอนดูแลให้เด็กมีทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติด แสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ต่อครอบครัวและสังคม เป็นการพัฒนาทรัพยากรให้มีคุณค่าต่อประเทศชาติในอนาคต

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นนี้เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2546 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 8 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 325 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นนี้เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2546 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 325 คน โดยมีวิธีการเลือกดังนี้

1. การเลือกโรงเรียน เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบทดลอง ซึ่งผู้วิจัยต้องทำการทดลองให้กิจกรรมด้านยาเสพติดและกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ในวันเดียวกัน และคาบเรียนเดียวกันทั้ง 2 ห้องเรียน จึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมืออย่างดีจากผู้บริหารและคณะครูในโรงเรียน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเลือกโรงเรียนที่ใช้ทดลองแบบจงใจ(Purposive Sampling) โดยใช้เกณฑ์ ดังต่อไปนี้

- 1.1 เป็นโรงเรียนที่ผู้บริหารและคณะครูเห็นประโยชน์ของการวิจัย และยินดีให้ความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้

- 1.2 เป็นโรงเรียนที่อยู่ในบริเวณชุมชนแออัด ซึ่งมีสภาพแวดล้อมที่เสี่ยงต่อการติดยาเสพติด

- 1.3 เป็นโรงเรียนที่มีการคมนาคมสะดวก ผู้วิจัยสามารถเดินทางไปทดลองได้สะดวก

จากเกณฑ์ดังกล่าว ผู้วิจัยเลือกโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร เป็นโรงเรียนที่ใช้ในการศึกษาค้นครั้งนี้

2. การสุ่มตัวอย่าง

2.1 สุ่มห้องเรียนจากโรงเรียนมัธยมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งมีทั้งหมด 8 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนห้องเรียนละประมาณ 40 คน โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายโดยวิธีจับฉลากมา 2 ห้องเรียน ได้จำนวนนักเรียนทั้งหมด 66 คน

2.2 ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายโดยวิธีจับฉลากเป็นกลุ่มทดลอง 1 ห้องเรียน และกลุ่มควบคุม 1 ห้องเรียน ซึ่งมีจำนวนนักเรียนกลุ่มละ 33 คน

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยดำเนินการวิจัยแบบ The True Control Group , Pretest-Posttest Design (นวลละออ สุภาพล.2544:51) มีรูปแบบการทดลอง ดังนี้

	เวลา			
		1 วัดก่อน		2 วัดหลัง
กลุ่มทดลอง	R	O	X	O
กลุ่มควบคุม	R	O	C	O

สัญลักษณ์ที่ใช้ในรูปแบบการทดลอง

- R หมายถึง การสุ่ม (Random assignment)
- O แทนวิธีวัดบางอย่าง มาจาก "การสังเกต" (Observation)
- X หมายถึง การให้กิจกรรมด้านยาเสพติด
- C หมายถึง การให้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. นำแบบสอบถามวัดทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด วัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน และความเชื่ออำนาจภายในตน มาตรวจสอบหาค่าความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาโดย รศ.ดร.นวลละออ สุภาพล เป็นผู้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของเนื้อหา ความชัดเจนด้านภาษาที่ใช้ และตรงกับเนื้อหาเรื่องที่ต้องการวัดตามนิยามปฏิบัติการ จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไข

2. วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-total Correlation Coefficient) ของ Person product-moment correlation

3. หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient alpha) ของ Conbach

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วยแบบชุดกิจกรรมด้านยาเสพติด 1 ชุด และแบบสอบถาม 3 ฉบับ คือ

1. แบบสอบถามทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด แบ่งเป็น 3 องค์ประกอบ คือ ความรู้เชิงประเมินค่าต่อยาเสพติด ความรู้สึกต่อยาเสพติด และความพร้อมทางจิตใจที่จะไม่เสพยาเสพติด
2. แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน
3. แบบสอบถามความเชื่ออำนาจภายในตน

แบบวัดทัศนคติต่อยาเสพติด

ลักษณะเครื่องมือ เป็นแบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด 3 องค์ประกอบ คือ ความรู้เชิงประเมินค่าต่อยาเสพติด ความรู้สึกต่อยาเสพติด และความพร้อมทางจิตใจที่จะไม่เสพยาเสพติด แบบวัดนี้มีลักษณะให้เลือกตอบ ประกอบด้วยข้อความและมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สำหรับองค์ประกอบของทัศนคติด้านความรู้เชิงประเมินค่าต่อยาเสพติดและความรู้สึกต่อยาเสพติดให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงระดับเดียวจาก "เห็นด้วยอย่างยิ่ง" ถึง "ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง" ส่วนองค์ประกอบด้านความพร้อมทางจิตใจที่จะไม่เสพยาเสพติดประกอบด้วยข้อความและมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงระดับเดียวจาก "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" โดยความรู้เชิงประเมินค่าต่อยาเสพติด ความรู้สึกต่อยาเสพติด และความพร้อมทางจิตใจที่จะไม่เสพยาเสพติด ประกอบด้วยข้อคำถามองค์ประกอบละ 7 ข้อ รวมทั้งสิ้น 21 ข้อ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือแบบวัดทัศนคติ

1. ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดเพื่อช่วยกำหนดความหมาย และกำหนดข้อความที่ใช้วัดทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด
2. กำหนดคำนิยามของทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด และคำนิยามของทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด 3 องค์ประกอบคือ ความรู้เชิงประเมินค่าต่อยาเสพติด ความรู้สึกต่อยาเสพติด และความพร้อมทางจิตใจที่จะไม่เสพยาเสพติด
3. เรียบเรียงข้อความตามคำถามของทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดให้ครอบคลุมทั้ง 3 องค์ประกอบ จะได้ความรู้เชิงประเมินค่าต่อยาเสพติด 7 ข้อ ความรู้สึกต่อยาเสพติด 7 ข้อและความพร้อมทางจิตใจที่จะไม่เสพยาเสพติด 7 ข้อ ลักษณะคำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
4. ให้ผู้เชี่ยวชาญ คือ รศ.ดร. นวลละออ สุภาพล ตรวจสอบแบบสอบถามแต่ละข้อความตรงตามนิยามของข้อคำถามหรือไม่ แล้วนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

การให้คะแนนแบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด

ข้อความทางบวก			ข้อความทางลบ		
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5 คะแนน	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1 คะแนน
เห็นด้วย	ให้	4 คะแนน	เห็นด้วย	ให้	2 คะแนน

ข้อความทางบวก			ข้อความทางลบ		
ไม่แน่ใจ	ให้	3 คะแนน	ไม่แน่ใจ	ให้	3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	2 คะแนน	ไม่เห็นด้วย	ให้	4 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1 คะแนน	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5 คะแนน

การรวมคะแนนแบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด ผู้วิจัยรวมคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดมีคะแนนอยู่ระหว่าง 21 – 105 คะแนน

ความหมายของคะแนน ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ย 63 คะแนน แสดงว่าบุคคลนั้นมีทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดสูงกว่า ผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ย

ตัวอย่างแบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด

แบบวัดความรู้เชิงประเมินค่าต่อยาเสพติด

(0) การติดยาเสพติดอาจทำให้กลายเป็นอาชญากรได้

.....
เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

แบบวัดความรู้สึกรู้สึกต่อยาเสพติด

(0) ไม่เชื่อว่าการใช้ยาเสพติดทำให้ลืมความทุกข์ใจต่างๆ ได้อย่างแท้จริง

.....
เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

แบบวัดความพร้อมทางจิตใจที่จะไม่เสพยาเสพติด

(0) ข้าพเจ้าหลีกเลี่ยงการคบเพื่อนที่ชักจูงไปทางที่เสื่อมเสีย โดยเฉพาะเพื่อนที่มีประวัติติดยาเสพติด

.....
เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือแบบวัดทัศนคติ

การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านจิตวิทยา คือ รศ.ดร.นวลละออ สุภาพล ตรวจสอบองค์ประกอบทัศนคติในแต่ละองค์ประกอบว่าสามารถวัดได้ตรงตามคุณลักษณะต่างๆตามคำนิยามที่ตั้งไว้หรือไม่ แล้วนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity)

ผู้วิจัยนำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับ กลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจริงจำนวน 30 คน นำผลที่ได้มาตรวจให้คะแนนและนำคะแนนที่ได้มาหาความสัมพันธ์ระหว่าง

คะแนนแต่ละข้อกับคะแนนรวมรายด้าน โดยใช้สูตรของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) ซึ่งการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างลักษณะนี้ เป็นการหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item Analysis) ไปในคราวเดียวกัน พบว่าแบบวัดทัศนคติต่อยาเสพติดมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.23 - 0.70

การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

นำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วข้างต้นมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach) พบว่าแบบวัดทัศนคติต่อยาเสพติดมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84

แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน

ลักษณะเครื่องมือ เป็นแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน 2 ลักษณะคือ มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูง และมีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนต่ำ แบบวัดนี้มีลักษณะให้เลือกตอบประกอบด้วยข้อความและมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ ให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงระดับเดียวจาก "จริงที่สุด" ถึง "ไม่จริงเลย" ประกอบด้วยข้อคำถาม 16 ข้อ เป็นส่วนลักษณะมุ่งอนาคต 8 ข้อ และควบคุมตน 8 ข้อ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน

แบบวัดนี้ผู้วิจัยใช้แบบวัดของบุญรับ ศักดิ์มณี (2532)

วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน

บุญรับ ศักดิ์มณี (2532) หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach) ในส่วนแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตได้ 0.78 และค่าความเชื่อมั่นในส่วนแบบวัดการควบคุมตนได้ 0.81 ผู้วิจัยหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีเดียวกันในส่วนลักษณะมุ่งอนาคตได้ 0.69 และค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.20 - 0.57 ค่าความเชื่อมั่นในส่วนการควบคุมตนได้ 0.76 และค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.27 - 0.62

การให้คะแนนแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน

ข้อความทางบวก		ข้อความทางลบ	
ตอบจริงที่สุด	ให้ 6 คะแนน	ตอบจริงที่สุด	ให้ 1 คะแนน
ตอบจริง	ให้ 5 คะแนน	ตอบจริง	ให้ 2 คะแนน
ตอบค่อนข้างจริง	ให้ 4 คะแนน	ตอบค่อนข้างจริง	ให้ 3 คะแนน
ตอบค่อนข้างไม่จริง	ให้ 3 คะแนน	ตอบค่อนข้างไม่จริง	ให้ 4 คะแนน
ตอบไม่จริง	ให้ 2 คะแนน	ตอบไม่จริง	ให้ 5 คะแนน
ตอบไม่จริงเลย	ให้ 1 คะแนน	ตอบไม่จริงเลย	ให้ 6 คะแนน

การรวมคะแนน ผู้วิจัยรวมคะแนนการมีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนมีคะแนนอยู่
ระหว่าง 16 - 96 คะแนน

ความหมายของคะแนน ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม แสดงว่าบุคคลนั้นมี
ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูงกว่า ผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ย

ตัวอย่างแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน

ตัวอย่างแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต

(0) ถ้านักเรียนอยากได้สิ่งใด แต่ต้องรอคอยนักเรียนจะหมดความอดทนหรือทนไม่ได้

.....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

ตัวอย่างแบบวัดการควบคุมตน

(1) การประกอบกรรมดีโดยปราศจากผู้รู้เห็นเป็นการกระทำที่สูญเปล่า

.....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

แบบวัดความเชื่ออำนาจภายในตน

ลักษณะเครื่องมือ เป็นแบบวัดความเชื่ออำนาจภายในตน 2 ลักษณะคือ มีความเชื่อ
อำนาจภายในตนสูง และมีความเชื่ออำนาจภายในตนต่ำ แบบวัดนี้มีลักษณะให้เลือกตอบประกอบ
ด้วยข้อความและมาตราส่วนประเมินค่า 6 ระดับ ให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงระดับเดียวจาก “จริงที่
สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ประกอบด้วยข้อคำถาม 9 ข้อ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือแบบวัดความเชื่ออำนาจภายในตน

แบบวัดนี้ผู้วิจัยใช้แบบวัดของดวงเดือน แซ่ตั้ง (2532:50; อ้างอิงจาก Strickland.1977:
278-279) ซึ่งเป็นแบบวัดที่ใช้ทำนายความเชื่ออำนาจภายในตนอย่างกว้าง ๆ สำหรับเด็ก

วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือแบบวัดความเชื่ออำนาจภายในตน

ดวงเดือน แซ่ตั้ง (2532) หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรคูเดอร์ ริชาร์ดสัน สูตรที่ 20 (Kuder
Richardson 20) ได้ 0.55 ผู้วิจัยหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient
Alpha) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ 0.72 และค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.31 - 0.54
การให้คะแนนแบบวัดความเชื่ออำนาจภายในตน

ข้อความทางบวก		ข้อความทางลบ	
ตอบจริงที่สุด	ให้ 6 คะแนน	ตอบจริงที่สุด	ให้ 1 คะแนน
ตอบจริง	ให้ 5 คะแนน	ตอบจริง	ให้ 2 คะแนน
ตอบค่อนข้างจริง	ให้ 4 คะแนน	ตอบค่อนข้างจริง	ให้ 3 คะแนน

ข้อความทางบวก

ตอบค่อนข้างไม่จริง ให้ 3 คะแนน
 ตอบไม่จริง ให้ 2 คะแนน
 ตอบไม่จริงเลย ให้ 1 คะแนน

ข้อความทางลบ

ตอบค่อนข้างไม่จริง ให้ 4 คะแนน
 ตอบไม่จริง ให้ 5 คะแนน
 ตอบไม่จริงเลย ให้ 6 คะแนน

การรวมคะแนน ผู้วิจัยรวมคะแนนการมีความเชื่ออำนาจภายในตนมีคะแนนอยู่ระหว่าง 9 - 54 คะแนน

ความหมายของคะแนน ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม แสดงว่าบุคคลนั้นมีความเชื่ออำนาจภายในตนสูงกว่า ผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ย

ตัวอย่างแบบวัดความเชื่ออำนาจภายในตน

(0) นักเรียนเชื่อใหม่ว่าปัญหาต่าง ๆ ส่วนมากจะแก้ไขได้ด้วยตัวของมันเอง ถ้าเราไม่ไปจริงจังกับมันมาก

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

(1) นักเรียนเชื่อใหม่ว่า นักเรียนสามารถทำให้ตนเองหายจากการเป็นหวัดได้

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำการทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest) นักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบสอบถามทัศนคติต่อยาเสพติดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น พร้อมกับนำแบบสอบถามอีก 2 ชุด คือแบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน และแบบสอบถามความเชื่ออำนาจภายในตน

2. ดำเนินกิจกรรม โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมแก่นักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้เวลาทำกิจกรรมกลุ่มละ 2 คาบ/สัปดาห์ คาบละ 50 นาที เป็นเวลาทั้งหมด 10 ครั้ง สำหรับกิจกรรมในแต่ละกลุ่มนั้นใช้รูปแบบกิจกรรมที่แตกต่างกัน ดังนี้

2.1 กลุ่มทดลอง ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติด

2.2 กลุ่มควบคุมได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

3. หลังเสร็จสิ้นการทดลอง ผู้วิจัยทำการทดสอบหลังการทดลอง (Post-test) กับนักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบสอบถามทัศนคติต่อยาเสพติดฉบับเดียวกับที่ใช้กับการทดสอบก่อนการทดลอง

4. นำคะแนนที่ได้จากการสอบถามของนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มา

วิเคราะห์โดยใช้วิธีทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS⁺ โดยดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานเพื่อเสนอข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางชีวสังคม
2. ใช้ t-test เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติระหว่างกลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดและกลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 1-8
3. ใช้ Two-way Analysis of Variance เพื่อทดสอบปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนกับกิจกรรมด้านยาเสพติด เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 9 ในกรณีที่มีความแตกต่างอย่างเชื่อมั่นได้ หากความแตกต่างรายคู่โดยวิธีของนิวแมนคูลส์(Newman-Keuls)
4. ใช้ Two-way Analysis of Variance เพื่อทดสอบปฏิสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตนกับกิจกรรมด้านยาเสพติด เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 10 ในกรณีที่มีความแตกต่างอย่างเชื่อมั่นได้ หากความแตกต่างรายคู่โดยวิธีของนิวแมนคูลส์(Newman-Keuls)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์และการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้แทนความหมายดังต่อไปนี้

M	แทน	ค่าเฉลี่ย
N	แทน	จำนวนคนของกลุ่มตัวอย่าง
S	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกยกกำลังสองของคะแนน (Mean Squares)
SS	แทน	ค่าผลบวกกำลังสองของคะแนน(Sum of Squares)
df	แทน	ขั้นแห่งความเป็นอิสระ(Degree of Freedom)
F	แทน	ค่าสถิติที่พิจารณาใน F-distribution
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การวิเคราะห์แบบ

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด
การปรับตัวแปรอิสระร่วมกันสองตัว คือ ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน และความเชื่อ
ภายในตน

ผู้วิจัยเสนอผลการศึกษาค้นคว้าตามลำดับดังนี้

1. จำนวนและร้อยละของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสันพิทยาคม
จำแนกตาม เพศ ระดับเศรษฐกิจ อาชีพของผู้ปกครอง

2. แสดงค่าพิสัยของคะแนน และคะแนนเฉลี่ย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา จำแนกตามลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน และความเชื่ออำนาจภายในตน

3. ผลการเปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา จำแนกตาม เพศ ระดับเศรษฐกิจ อาชีพของผู้ปกครอง

4. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด โดยพิจารณาตัวแปรอิสระร่วมกันสองตัวคือ ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน ความเชื่ออำนาจภายในตนและตัวแปรตามคือทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด

ผลการศึกษาค้นคว้า

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับลักษณะต่างๆของกลุ่มตัวอย่าง

1. ลักษณะทางชีวสังคม

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 66 คน ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 ข้อมูลลักษณะทางชีวสังคมของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ ระดับเศรษฐกิจ อาชีพของผู้ปกครอง

ตัวแปร		กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		รวม	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	16	24.24	15	22.73	31	46.97
	หญิง	17	25.76	18	27.27	35	53.03
	รวม	33	50.00	33	50.00	66	100.00
ระดับเศรษฐกิจ							
สูง		15	22.73	10	15.15	25	37.88
ต่ำ		18	27.27	23	34.85	41	62.12

ตาราง 1(ต่อ)

ตัวแปร	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพของผู้ปกครอง						
รับจ้าง	20	30.30	23	34.85	43	65.15
รับราชการ	7	10.61	2	3.03	9	13.64
ค้าขาย	6	9.09	8	12.12	14	21.21
	33	50.00	33	50.00	66	100.00

จากตาราง 1 ข้อมูลลักษณะทางชีวสังคมของกลุ่มตัวอย่าง สรุปได้ดังนี้ เพศชาย จำนวน 31 คน (ร้อยละ 46.97) เพศหญิง จำนวน 35 คน (ร้อยละ 53.03) ระดับเศรษฐกิจค่อนข้างสูง จำนวน 25 คน (ร้อยละ 37.88) ระดับเศรษฐกิจค่อนข้างต่ำ จำนวน 41 คน (ร้อยละ 62.12) อาชีพของผู้ปกครอง อาชีพรับจ้าง จำนวน 43 คน (ร้อยละ 65.15) รับราชการ จำนวน 9 คน (ร้อยละ 13.64) ค้าขาย จำนวน 14 คน (ร้อยละ 21.21)

2. ข้อมูลเบื้องต้นด้านลักษณะมุงอนาคต-ควบคุมตน และความเชื่ออำนาจภายในตนของกลุ่มตัวอย่าง ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 ข้อมูลเบื้องต้นด้านลักษณะมุงอนาคต-ควบคุมตน และความเชื่ออำนาจภายในตนของกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปร	กลุ่ม	ระดับ	จำนวน(คน)	พิสัยของคะแนน	คะแนนเฉลี่ย
ลักษณะมุงอนาคต-ควบคุมตน	ทดลอง	1=สูง(66-79)	17	49-79	65.39
		2=ต่ำ(49-65)	16		
	ควบคุม	1=สูง(60-86)	16	40-86	59.61
		2=ต่ำ(40-59)	17		

ตาราง 2 (ต่อ)

ตัวแปร	กลุ่ม	ระดับ	จำนวน(คน)	พิสัยของคะแนน	คะแนนเฉลี่ย
					กลุ่มตัวอย่าง
ความเชื่ออำนาจ ภายในตน	ทดลอง	1=สูง(21-32)	13	21-54	32.85
		2=ต่ำ(33-54)	20		
	ควบคุม	1=สูง(31-40)	14	21-40	30.00
		2=ต่ำ(21-30)	19		

จากตาราง 2 ข้อมูลเบื้องต้นด้านลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน ความเชื่ออำนาจภายในตนและทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของกลุ่มตัวอย่าง สรุปได้ดังนี้ วิทยุร่นในกลุ่มทดลองมีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูงจำนวน 17 คน มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนต่ำจำนวน 16 คน มีคะแนนเฉลี่ย 65.39 พิสัย 49 ถึง 79 คะแนน จึงถือเอาเด็กที่ได้คะแนนตั้งแต่ 49 ถึง 65 คะแนน เป็นผู้ที่ มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนต่ำและเด็กที่ได้คะแนนตั้งแต่ 66 ถึง 79 คะแนน เป็นผู้ที่ มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูง และในกลุ่มควบคุมวิทยุร่นที่มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูงจำนวน 16 คน มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนต่ำจำนวน 17 คน มีคะแนนเฉลี่ย 59.61 พิสัย 40 ถึง 86 คะแนน จึงถือเอาเด็กที่ได้คะแนนตั้งแต่ 40 ถึง 59 คะแนน เป็นผู้ที่ มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนต่ำ และเด็กที่ได้คะแนนตั้งแต่ 60 ถึง 86 คะแนน เป็นผู้ที่ มีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูง กลุ่มทดลองวิทยุร่นมีความเชื่ออำนาจภายในตนสูง 13 คน มีความเชื่ออำนาจภายในตนต่ำ 20 คน มีคะแนนเฉลี่ย 32.85 พิสัย 21 ถึง 54 คะแนน จึงถือเอาเด็กที่ได้คะแนนตั้งแต่ 21 ถึง 32 คะแนน เป็นผู้ที่ มีความเชื่ออำนาจภายในตนต่ำและเด็กที่ได้คะแนนตั้งแต่ 33 ถึง 54 คะแนน เป็นผู้ที่ มีความเชื่ออำนาจภายในตนสูง และในกลุ่มควบคุมมีความเชื่ออำนาจภายในตนสูง 14 คน ความเชื่ออำนาจภายในตนต่ำ 19 คนมีคะแนนเฉลี่ย 30.00 พิสัย 21 ถึง 40 คะแนน จึงถือเอาเด็กที่ได้คะแนนตั้งแต่ 21 ถึง 30 คะแนน เป็นผู้ที่ มีความเชื่ออำนาจภายในตนต่ำ และเด็กที่ได้คะแนนตั้งแต่ 31 ถึง 40 คะแนน เป็นผู้ที่ มีความเชื่ออำนาจภายในตนสูง

ตอนที่ 2 เสนอผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด

ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ที่มีความแตกต่างกันในเรื่องกิจกรรมที่ได้รับ(ด้านยาเสพติด กลุ่มสัมพันธ์) เพศ ระดับเศรษฐกิจ และอาชีพของผู้ปกครอง

2.1 เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของวัยรุ่น เมื่อจำแนกตามกิจกรรมด้านยาเสพติด-กลุ่มสัมพันธ์ เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้ว่า “กลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดมีทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์” ปรากฏผลในตาราง 3

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของวัยรุ่น เมื่อจำแนกตามการให้กิจกรรมด้านยาเสพติด-กลุ่มสัมพันธ์

กลุ่มตัวอย่าง	N	M	S	t
กิจกรรมด้านยาเสพติด	33	93.91	7.41	2.88 **
กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์	33	87.55	10.33	

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของวัยรุ่น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติด กับกลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ด้วยวิธี t- test ปรากฏว่าเด็กทั้งสองกลุ่มนี้มีค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ดูตาราง 3) โดยคะแนนเฉลี่ยทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของทั้งสองกลุ่มพบว่า เด็กวัยรุ่นในกลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดมีคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดเฉลี่ย 93.91 และเด็กวัยรุ่นที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์มีคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดเฉลี่ย 87.55 นั่นก็คือเด็กวัยรุ่นที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อยาเสพติดสูงกว่าเด็กวัยรุ่นที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ฉะนั้นผลส่วนนี้จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1

2.2 เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของวัยรุ่นเพศชาย เมื่อจำแนกตามกิจกรรมด้านยาเสพติด-กลุ่มสัมพันธ์ เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้ว่า “กลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดเพศชายมีทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพศชาย” ปรากฏผลในตาราง 4

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของวัยรุ่นเพศชาย
เมื่อจำแนกตามการให้กิจกรรมด้านยาเสพติด-กลุ่มสัมพันธ์

กลุ่มตัวอย่าง	N	M	S	t
กิจกรรมด้านยาเสพติด	16	91.81	7.46	1.55
กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์	15	86.67	10.79	

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของวัยรุ่นเพศชาย 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติด กับกลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ด้วยวิธี t-test ปรากฏว่าเด็กทั้งสองกลุ่มนี้มีค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดไม่แตกต่างกัน(ดูตาราง 4) โดยคะแนนเฉลี่ยทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของทั้งสองกลุ่ม พบว่า เด็กวัยรุ่นเพศชายในกลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดมีคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดเฉลี่ย 91.81 และเด็กวัยรุ่นเพศชายในกลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์มีคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดเฉลี่ย 86.67 อย่างไรก็ตามคะแนนเฉลี่ยที่แตกต่างดังกล่าวนี้ยังไม่สนับสนุนสมมติฐาน ฉะนั้นส่วนนี้จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

2.3 เปรียบเทียบ ทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของวัยรุ่นเพศหญิง เมื่อจำแนกตามกิจกรรมด้านยาเสพติด-กลุ่มสัมพันธ์ เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ตั้งไว้ว่า “กลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดเพศหญิงมีทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพศหญิง” ปรากฏผลในตาราง 5

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของวัยรุ่นเพศหญิง
เมื่อจำแนกตามการให้กิจกรรมด้านยาเสพติด-กลุ่มสัมพันธ์

กลุ่มตัวอย่าง	N	M	S	t
กิจกรรมด้านยาเสพติด	17	95.88	7.01	2.58 **
กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์	18	88.28	10.19	

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของวัยรุ่นเพศหญิง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติด กับกลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ด้วยวิธี t-test ปรากฏว่าเด็กทั้งสองกลุ่มมีค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ดูตาราง 5) โดยคะแนนเฉลี่ยทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของทั้งสองกลุ่มพบว่า เด็กวัยรุ่นเพศหญิงในกลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดมีคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดเฉลี่ย 95.88 และเด็กวัยรุ่นเพศหญิงที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์มีคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดเฉลี่ย 88.28 นั่นก็คือเด็กวัยรุ่นเพศหญิงที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อยาเสพติดสูงกว่าเด็กวัยรุ่นเพศหญิงที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ฉะนั้นผลส่วนนี้จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3

2.4 เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของวัยรุ่นที่มีระดับเศรษฐกิจค่อนข้างสูง เมื่อจำแนกตามกิจกรรมด้านยาเสพติด-กลุ่มสัมพันธ์ เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4 ที่ตั้งไว้ว่า “กลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดที่มีระดับเศรษฐกิจค่อนข้างสูงมีทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่มีระดับเศรษฐกิจค่อนข้างสูง” ปรากฏผลในตาราง 6

ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของวัยรุ่นที่มีระดับเศรษฐกิจค่อนข้างสูง เมื่อจำแนกตามการให้กิจกรรมด้านยาเสพติด-กลุ่มสัมพันธ์

กลุ่มตัวอย่าง	N	M	S	t
กิจกรรมด้านยาเสพติด	15	92.67	8.79	.18
กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์	10	92.00	9.38	

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของวัยรุ่นที่มีระดับเศรษฐกิจค่อนข้างสูง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดกับกลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ด้วยวิธี t-test ปรากฏว่าเด็กทั้งสองกลุ่มนี้มีค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดไม่แตกต่างกัน (ดูตาราง 6) จากคะแนนเฉลี่ยของทั้งสองกลุ่มแสดงว่าเด็กวัยรุ่นที่มีระดับเศรษฐกิจค่อนข้างสูงในกลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดมีคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดเฉลี่ย 92.67 และเด็กวัยรุ่นที่มีระดับเศรษฐกิจค่อนข้างสูง ในกลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์มี

คะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดเฉลี่ย 92.00 อย่างไรก็ตามคะแนนเฉลี่ยที่แตกต่างดังกล่าวนี้ยังไม่สนับสนุนสมมติฐาน ฉะนั้นส่วนนี้จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4

2.5 เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของวัยรุ่นที่มีระดับเศรษฐกิจค่อนข้างต่ำ เมื่อจำแนกตามกิจกรรมด้านยาเสพติด-กลุ่มสัมพันธ์ เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 5 ที่ตั้งไว้ว่า “กลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดที่มีระดับเศรษฐกิจค่อนข้างต่ำมีทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่มีระดับเศรษฐกิจค่อนข้างต่ำ” ปรากฏผลในตาราง 7

ตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของวัยรุ่นที่มีระดับเศรษฐกิจค่อนข้างต่ำ เมื่อจำแนกตามการให้กิจกรรมด้านยาเสพติด-กลุ่มสัมพันธ์

กลุ่มตัวอย่าง	N	M	S	t
กิจกรรมด้านยาเสพติด	18	94.94	6.10	3.40 **
กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์	23	85.61	10.31	

* มีนัยสำคัญที่ระดับ.05

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของวัยรุ่นที่มีระดับเศรษฐกิจค่อนข้างต่ำ 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดกับกลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ด้วยวิธี t-test ปรากฏว่าเด็กทั้งสองกลุ่มนี้มีค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ดูตาราง 7) โดยคะแนนเฉลี่ยทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของทั้งสองกลุ่มพบว่า เด็กวัยรุ่นที่มีระดับเศรษฐกิจค่อนข้างต่ำและได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดมีคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดเฉลี่ย 94.94 และเด็กวัยรุ่นที่มีระดับเศรษฐกิจค่อนข้างต่ำและได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์มีคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดเฉลี่ย 85.61 นั่นคือเด็กวัยรุ่นที่มีระดับเศรษฐกิจค่อนข้างต่ำและได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อยาเสพติดสูงกว่าเด็กวัยรุ่นที่มีระดับเศรษฐกิจค่อนข้างต่ำและได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ฉะนั้นผลส่วนนี้จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 5

2.6 เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของวัยรุ่นที่ผู้ปกครองมีอาชีพค้าขาย เมื่อจำแนกตามกิจกรรมด้านยาเสพติด-กลุ่มสัมพันธ์ เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 6 ที่ตั้งไว้ว่า “กลุ่มที่

ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดที่ผู้ปกครองมีอาชีพค้าขาย มีทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่ผู้ปกครองมีอาชีพค้าขาย” ปรากฏผลในตาราง 8

ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของวัยรุ่นที่ผู้ปกครองมีอาชีพค้าขาย เมื่อจำแนกตามการให้กิจกรรมด้านยาเสพติด-กลุ่มสัมพันธ์

กลุ่มตัวอย่าง	N	M	S	t
กิจกรรมด้านยาเสพติด	6	95.50	7.66	1.59
กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์	8	88.50	8.47	

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของวัยรุ่นที่ผู้ปกครองมีอาชีพค้าขาย 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดกับกลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ด้วยวิธี t-test ปรากฏว่าเด็กทั้งสองกลุ่มนี้มีค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดไม่แตกต่างกัน(ดูตาราง 8) จากคะแนนเฉลี่ยของทั้งสองกลุ่มแสดงว่าเด็กวัยรุ่นที่ผู้ปกครองมีอาชีพค้าขายในกลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดมีคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดเฉลี่ย 95.50 และเด็กวัยรุ่นที่ผู้ปกครองมีอาชีพค้าขายในกลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์มีคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดเฉลี่ย 88.50 อย่างไรก็ตามคะแนนเฉลี่ยที่แตกต่างดังกล่าวนี้ยังไม่สนับสนุนสมมติฐานฉะนั้นส่วนนี้จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 6

2.7 เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของวัยรุ่นที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้าง เมื่อจำแนกตามกิจกรรมด้านยาเสพติด-กลุ่มสัมพันธ์ เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 7 ที่ตั้งไว้ว่า “กลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้าง มีทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้าง” ปรากฏผลในตาราง 9

ตาราง 9 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของวัยรุ่นที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้าง เมื่อจำแนกตามกิจกรรมด้านยาเสพติด-กลุ่มสัมพันธ์

กลุ่มตัวอย่าง	N	M	S	t
กิจกรรมด้านยาเสพติด	20	93.75	6.97	2.58 **
กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์	23	86.52	11.14	

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของวัยรุ่นที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้าง 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดกับกลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ด้วยวิธี t-test ปรากฏว่าเด็กทั้งสองกลุ่มนี้มีค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ดูตาราง 9) โดยคะแนนเฉลี่ยทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของทั้งสองกลุ่มพบว่า เด็กวัยรุ่นในกลุ่มที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้างและได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดมีคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดเฉลี่ย 93.75 และเด็กวัยรุ่นในกลุ่มที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้างและได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์มีคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดเฉลี่ย 86.52 นั่นก็คือเด็กวัยรุ่นในกลุ่มที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้างและได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อยาเสพติดสูงกว่าเด็กวัยรุ่นในกลุ่มที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้างและได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ฉะนั้นผลส่วนนี้จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 7

2.8 เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของวัยรุ่นที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการ เมื่อจำแนกตามกิจกรรมด้านยาเสพติด-กลุ่มสัมพันธ์ เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 8 ที่ตั้งไว้ว่า “กลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการ มีทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการ” ปรากฏผลในตาราง 10

ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของวัยรุ่นที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการ เมื่อจำแนกตามการให้กิจกรรมด้านยาเสพติด-กลุ่มสัมพันธ์

กลุ่มตัวอย่าง	N	M	S	t
กิจกรรมด้านยาเสพติด	7	93.00	9.31	.35
กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์	2	95.50	4.95	

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของวัยรุ่นที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดกับกลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ด้วยวิธี t-test ปรากฏว่าเด็กทั้งสองกลุ่มนี้มีค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดไม่แตกต่างกัน(ดูตาราง 10) จากคะแนนเฉลี่ยของทั้งสองกลุ่มแสดงว่าเด็กวัยรุ่นที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการในกลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดมีคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดเฉลี่ย 93.00 และ เด็กวัยรุ่นที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการในกลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์มีคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดเฉลี่ย 95.50 ฉะนั้นส่วนนี้จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 8

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของวัยรุ่น โดยพิจารณาตามตัวแปรอิสระสองตัวร่วมกัน

เสนอผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของวัยรุ่น โดยพิจารณาตามตัวแปรอิสระสองตัวร่วมกันคือลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนกับความเชื่ออำนาจภายในตน ดังมีรายละเอียดดังนี้

3.1 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของวัยรุ่น โดยพิจารณาตามการให้กิจกรรมด้านยาเสพติด-กลุ่มสัมพันธ์ ร่วมกับลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 9 ที่ตั้งไว้ว่า “กลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดและมีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูงมีทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์และมีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนต่ำ” ปรากฏผลในตารางที่ 11

ตาราง 11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของวัยรุ่น โดยพิจารณาตามการให้กิจกรรมด้านยาเสพติด-กลุ่มสัมพันธ์ กับลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
กิจกรรมด้านยาเสพติด-กลุ่มสัมพันธ์(ก)	1	642.43	642.43	8.53 **
ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน(ข)	1	262.79	262.79	3.49
ก x ข	1	238.69	238.69	3.17
ที่เหลือ	62	4671.34	75.35	
ทั้งหมด	65	5841.09		

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของวัยรุ่น โดยใช้ตัวแปร 2 ตัวคือ การให้กิจกรรมด้านยาเสพติด-กลุ่มสัมพันธ์ ร่วมกับลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน ผลปรากฏในตารางที่ 11พบว่าคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดนี้ไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ของการให้กิจกรรมด้านยาเสพติด-กลุ่มสัมพันธ์และการมีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนแต่อย่างใด ผลในส่วนนี้จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 9

3.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของวัยรุ่น โดยพิจารณาตามการให้กิจกรรมด้านยาเสพติด-กลุ่มสัมพันธ์ ร่วมกับความเชื่ออำนาจภายในตนเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 10 ที่ตั้งไว้ว่า “กลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดและมีความเชื่ออำนาจภายในตนสูงมีทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์และมีความเชื่ออำนาจภายในตนต่ำ” ปรากฏผลในตารางที่ 12

ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของวัยรุ่น โดยพิจารณาตามการให้กิจกรรมด้านยาเสพติด-กลุ่มสัมพันธ์ กับความเชื่ออำนาจภายในตน

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
กิจกรรมด้านยาเสพติด-กลุ่มสัมพันธ์(ก)	1	589.68	589.69	7.13 *
ความเชื่ออำนาจภายในตน(ข)	1	11.79	11.79	.14
ก x ข	1	31.30	31.30	.38
ที่เหลือ	62	5130.25	82.75	
ทั้งหมด	65	5841.09		

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของวัยรุ่น โดยใช้ตัวแปร 2 ตัวคือ การให้กิจกรรมด้านยาเสพติด-กลุ่มสัมพันธ์ ร่วมกับความเชื่ออำนาจภายในตน ผลปรากฏในตารางที่ 12 พบว่า คะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดนี้ไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ของการให้กิจกรรมด้านยาเสพติด-กลุ่มสัมพันธ์และความเชื่ออำนาจภายในตนแต่อย่างใด ผลในส่วนนี้จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 10

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายสำคัญคือ

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดระหว่างกลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดกับกลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของวัยรุ่นที่มีลักษณะทางชีวสังคมแตกต่างกันซึ่งได้แก่ เพศ ระดับเศรษฐกิจ และอาชีพของผู้ปกครอง
3. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตนกับกิจกรรมด้านยาเสพติด ที่มีต่อทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของวัยรุ่น
4. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนกับกิจกรรมด้านยาเสพติด ที่มีต่อทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของวัยรุ่น

สมมติฐานการวิจัย

1. กลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดมีทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์
2. กลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดเพศชายมีทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพศชาย
3. กลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดเพศหญิงมีทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพศหญิง
4. กลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดที่มีระดับเศรษฐกิจค่อนข้างสูงมีทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่มีระดับเศรษฐกิจค่อนข้างสูง
5. กลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดที่มีระดับเศรษฐกิจค่อนข้างต่ำมีทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่มีระดับเศรษฐกิจค่อนข้างต่ำ
6. กลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดที่ผู้ปกครองมีอาชีพค้าขายมีทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่ผู้ปกครองมีอาชีพค้าขาย
7. กลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้างมีทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้าง
8. กลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการมีทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการ
9. กลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดและมีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนสูงมีทัศนคติที่

ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์และมีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนต่ำ

10. กลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดและมีความเชื่ออำนาจภายในตนสูงมีทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์และมีความเชื่ออำนาจภายในตนต่ำ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 กำลังศึกษาภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาสันพิทยาคม สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 66 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย โดยแบ่งเป็นสองกลุ่ม ๆ ละ 33 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1.แบบวัดลักษณะทางชีวสังคม ได้แก่ เพศ ระดับเศรษฐกิจครอบครัว และอาชีพของผู้ปกครอง

2.แบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น แบบวัดนี้มีลักษณะให้เลือกตอบประกอบด้วยข้อความและมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยครอบคลุม 3 องค์ประกอบคือ

1.ความรู้เชิงประเมินค่าต่อยาเสพติด	จำนวน 7 ข้อ
2.ความรู้สึกต่อยาเสพติด	จำนวน 7 ข้อ
3. ความพร้อมทางจิตใจที่จะไม่เสพยาเสพติด	จำนวน 7 ข้อ

มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84

3.แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน ซึ่งผู้วิจัยนำมาจากแบบวัดของบุญรับ คัมภีร์มณี (2532)

แบบวัดนี้มีลักษณะให้เลือกตอบประกอบด้วยข้อความ และมาตราส่วนประมาณค่า 6 ระดับ โดยครอบคลุม 2 ส่วน คือ

1. ส่วนลักษณะมุ่งอนาคต จำนวน 8 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .69
2. ส่วนการควบคุมตน จำนวน 8 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .76

4. แบบวัดความเชื่ออำนาจภายในตน ซึ่งผู้วิจัยนำมาจากดวงเดือน แซ่ตั้ง(2532) จำนวน 9 ข้อ ผู้วิจัยหาค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .72

5. กิจกรรมด้านยาเสพติด เป็นกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 10 กิจกรรม โดยครอบคลุมองค์ประกอบของทัศนคติ 3 องค์ประกอบ คือ

- 1.กิจกรรมชุดที่ 1 – 6 ตรงกับองค์ประกอบความรู้เชิงประเมินค่าต่อทัศนคติ

2.กิจกรรมชุดที่ 7 – 8 ตรงกับองค์ประกอบความรู้สึกรู้สึกต่อทัศนคติ

3.กิจกรรมชุดที่ 9 – 10 ตรงกับองค์ประกอบความพร้อมทางจิตใจที่จะไม่เสพยา

เสพติด

การรวบรวมข้อมูล

1.ผู้วิจัยทำการทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest) นักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบสอบถามทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น พร้อมกับแบบสอบถามอีก 2 ชุด คือแบบสอบถามความเชื่ออำนาจภายในตน และแบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน

2.ดำเนินกิจกรรม โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมแก่นักเรียนทั้ง 2 กลุ่มโดยใช้เวลาทำกิจกรรมกลุ่มละ 2 คาบ/สัปดาห์ คาบละ 50 นาที เป็นเวลาทั้งหมด 10 ครั้ง สำหรับกิจกรรมในแต่ละกลุ่มนั้นใช้รูปแบบกิจกรรมที่แตกต่างกัน ดังนี้

2.1 กลุ่มทดลองได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติด

2.2 กลุ่มควบคุมได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

3.หลังเสร็จสิ้นการทดลอง ผู้วิจัยทดสอบหลังการทดลอง (Post-test) กับนักเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบสอบถามทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดฉบับเดียวกันที่ใช้กับการทดสอบก่อนการทดลอง

4.นำคะแนนที่ได้จากการสอบถามของนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมาวิเคราะห์โดยใช้วิธีทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัย SPSS⁺ (Statistical Package for Social Science) ซึ่งวิเคราะห์ผลดังนี้

1.วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน เพื่อเสนอข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางชีวสังคม

2.ใช้ t – test เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดระหว่าง กลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดกับกลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 1 – 8

3.ใช้ Two way Analysis of Variance เพื่อทดสอบการปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนกับกิจกรรมด้านยาเสพติดและกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ที่มีต่อทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 9

4.ใช้ Two way Analysis of Variance เพื่อทดสอบการปฏิสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตนกับกิจกรรมด้านยาเสพติดและกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ที่มีต่อทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 10

สมมติฐานข้อ 7 กลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้างมีทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้าง

ผลวิจัยตามสมมติฐานข้อนี้ พบว่ากลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้างมีทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อ 8 กลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการมีทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการ

ผลวิจัยตามสมมติฐานข้อนี้ พบว่า กลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการมีทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดไม่สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อ 9 กลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดและมีลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตนเองมีทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์และมีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเองต่ำ

ผลวิจัยตามสมมติฐานข้อนี้ พบว่า ในการวิเคราะห์ความแปรปรวน 2 ทางของคะแนนทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติด เมื่อพิจารณาตามตัวแปรการให้กิจกรรมด้านยาเสพติด-กลุ่มสัมพันธ์ และลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเอง ปรากฏผลว่า ทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สองทางระหว่าง การให้กิจกรรมด้านยาเสพติด-กลุ่มสัมพันธ์ กับลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนเอง ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อ 10 กลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดและมีความเชื่ออำนาจภายในตนสูงมีทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์และมีความเชื่ออำนาจภายในตนต่ำ

ผลวิจัยตามสมมติฐานข้อนี้ พบว่า ในการวิเคราะห์ความแปรปรวน 2 ทางของคะแนนทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติด เมื่อพิจารณาตามตัวแปรการให้กิจกรรมด้านยาเสพติด-กลุ่มสัมพันธ์ และความเชื่ออำนาจภายในตน ปรากฏผลว่า ทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์สองทางระหว่าง การให้กิจกรรมด้านยาเสพติด-กลุ่มสัมพันธ์ กับความเชื่ออำนาจภายในตน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

1. ศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดระหว่างกลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดกับกลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดมีทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติ

ฐานที่ตั้งไว้ จึงเป็นที่น่าพอใจว่า ชุดกิจกรรมด้านยาเสพติด ซึ่งใช้ในการฝึกครั้งนี้ เป็นชุดที่มีประสิทธิภาพดี และมีคุณภาพสูงวิธีหนึ่ง

ผลงานวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ วชิรดิolk (2544) พบว่าเจตคติต่อยาบ้าของนักเรียนกลุ่มเสี่ยงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นระหว่างกลุ่มที่ได้รับการฝึกตามโปรแกรมทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการเสพยาบ้า กับกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึก มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 แอนดริวส์ และเฮอส์ (Andrews and Hearn.1984) พบว่า กลุ่มทดลองมีเจตคติและการปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับสุขภาพแตกต่างกับกลุ่มควบคุมเช่นเดียวกับงานวิจัยของบอทวินและอิงค์ (1980)

2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของวัยรุ่นที่มีลักษณะทางชีวสังคมแตกต่างกัน ได้แก่ เพศ ระดับเศรษฐกิจ และอาชีพของผู้ปกครอง

2.1 ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่ได้รับการฝึกด้านยาเสพติดเพศชายมีทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดไม่สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการฝึกกลุ่มสัมพันธ์ ผลการวิเคราะห์ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 2 ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

ผลการวิจัยซึ่งพบว่ากลุ่มที่ได้รับการฝึกด้านยาเสพติดเพศชายมีทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดไม่สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการฝึกกลุ่มสัมพันธ์เพศชาย อาจเนื่องจากพฤติกรรมการเรียน เช่น ความตั้งใจและสนใจกับกิจกรรม สมาธิ ของนักเรียนชายมีน้อยกว่านักเรียนหญิง จึงควรพัฒนาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมให้มีความเข้มข้นขึ้นและจัดกิจกรรมที่ตรงกับความสนใจของนักเรียนชายให้มากขึ้น

2.2 ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่ได้รับการฝึกด้านยาเสพติดเพศหญิงมีทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการฝึกกลุ่มสัมพันธ์เพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิเคราะห์เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 3

2.3 ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่ได้รับการฝึกด้านยาเสพติดที่มีระดับเศรษฐกิจค่อนข้างสูงมีทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดไม่สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการฝึกกลุ่มสัมพันธ์ที่มีระดับเศรษฐกิจค่อนข้างสูง ผลการวิเคราะห์ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 4 สามารถอธิบายได้ดังนี้

ผลการวิจัยซึ่งพบว่ากลุ่มที่ได้รับการฝึกด้านยาเสพติดที่มีระดับเศรษฐกิจค่อนข้างสูงมีทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดไม่สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการฝึกกลุ่มสัมพันธ์ที่มีระดับเศรษฐกิจค่อนข้างสูง อาจเนื่องมาจากผู้ปกครองไม่มีปัญหาการเงิน ทำให้มีเวลาและมีจิตใจที่จะอบรมสั่งสอนบุตร รวมทั้งได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่ออย่างเต็มที่ อาทิ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น

2.4 ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่ได้รับการฝึกด้านยาเสพติดที่มีระดับเศรษฐกิจค่อนข้างต่ำมีทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการฝึกกลุ่มสัมพันธ์ที่มีระดับเศรษฐกิจค่อนข้างต่ำอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ผลการวิเคราะห์เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 5

จากงานวิจัยของปยาริ พิริยะอุดมพร (2543) พบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองแตกต่างกัน มีความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันยาบ้าแตกต่างกัน สุพัตรา ศรี-

วณิชชกร พบว่าเด็กเร่ร่อนส่วนใหญ่บิดามารดามีรายได้ค่อนข้างต่ำ แสดงให้เห็นว่าเด็กกลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจค่อนข้างต่ำเสี่ยงต่อการติดยาเสพติดสูง จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า การให้กิจกรรมด้านยาเสพติดสามารถพัฒนาทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดให้สูงขึ้นได้ในกลุ่มที่มีระดับเศรษฐกิจค่อนข้างต่ำ อาจเนื่องมาจากผู้ปกครองมีปัญหาการเงิน ทำให้ไม่มีเวลาและขาดจิตใจที่จะอบรมสั่งสอนบุตร รวมทั้งโอกาสการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ ค่อนข้างน้อย

2.5 ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดที่ผู้ปกครองมีอาชีพค้าขายมีทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดไม่สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่ผู้ปกครองมีอาชีพค้าขาย การวิเคราะห์ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 6 ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

ผลการวิจัยซึ่งพบว่า กลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดที่ผู้ปกครองมีอาชีพค้าขายมีทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดไม่สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่ผู้ปกครองมีอาชีพค้าขาย อาจเนื่องมาจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างค่อนข้างน้อย ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาข้อมูลในลักษณะนี้เพิ่มเติม

2.6 ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้างมีทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้าง การวิเคราะห์เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 7 ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

จากงานวิจัยของ หนึ่งฤทัย กอปรศรีสวัสดิ์ (2542) พบว่า เยาวชนที่ติดยาเสพติดส่วนใหญ่มีพ่อแม่ที่มีอาชีพรับจ้าง แสดงให้เห็นว่ากลุ่มที่มีผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้างมีความเสี่ยงต่อการติดยาเสพติดสูง อาจเนื่องมาจากผู้ปกครองต้องทำงานหนัก มีความเมื่อยล้า ทำให้ไม่มีเวลาและขาดจิตใจที่จะอบรมสั่งสอนบุตร รวมทั้งโอกาสการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ ค่อนข้างน้อย จากผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่า การให้กิจกรรมด้านยาเสพติดสามารถพัฒนาทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดให้สูงขึ้นได้ ในกลุ่มที่มีผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้าง

2.7 ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการมีทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดไม่สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการ การวิเคราะห์ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อ 8 ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

ผลการวิจัยซึ่งพบว่ากลุ่มที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการมีทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดไม่สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่ผู้ปกครองมีอาชีพรับราชการ อาจเนื่องมาจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างค่อนข้างน้อย ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาข้อมูลในลักษณะนี้เพิ่มเติม

3. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนกับกิจกรรมด้านยาเสพติดที่มีต่อทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของวัยรุ่น

ผลการวิจัยพบว่า คะแนนทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดนี้ไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ของการให้กิจกรรมด้านยาเสพติด-กลุ่มสัมพันธ์กับการมีลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตนแต่อย่างไร

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการวิเคราะห์ข้อมูลในลักษณะนี้ยังไม่เคยมีมาก่อน จึงควรศึกษาซ้ำในอิทธิพลร่วมดังกล่าว เพื่อให้ผลสรุปที่ชัดเจนมากขึ้น

4. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจภายในตนกับกิจกรรมด้านยาเสพติด ที่มีต่อทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของวัยรุ่น

ผลการวิจัยพบว่าคะแนนทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดนี้ไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ของการให้กิจกรรมด้านยาเสพติด-กลุ่มสัมพันธ์กับความเชื่ออำนาจภายในตนแต่อย่างไร การวิเคราะห์ข้อมูลในลักษณะนี้ยังไม่เคยมีมาก่อน ควรศึกษาอิทธิพลร่วมของตัวแปรเหล่านี้ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ทำให้ผู้วิจัยได้ทราบประเด็นที่จะเสนอแนะในแง่ของการนำผลการศึกษาไปใช้ให้เห็นประโยชน์ทางการปฏิบัติ และในแง่ของการศึกษาวิจัยดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัย ทำให้เกิดแนวคิดในการวางแผนป้องกันการติดยาเสพติดของวัยรุ่นให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เป็นการป้องกันการเกิดปัญหาต่างๆ เช่น ปัญหาอาชญากรรม เป็นต้น รวมทั้งเป็นการพัฒนาคุณภาพของเยาวชน ดังนั้นผู้วิจัยขอเสนอแนะดังนี้

1. ควรนำชุดกิจกรรมด้านยาเสพติดไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างอื่นๆ ในช่วงอายุเดียวกัน เพื่อเป็นการป้องกันปัญหายาเสพติด

2. ควรพัฒนาชุดกิจกรรมด้านยาเสพติดให้สามารถใช้ได้กับทุกกลุ่มตัวอย่าง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการติดตามผลระยะยาว มีการวัดทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดหลังการทดลองแล้ว 3 เดือน 6 เดือน หรือ 1 ปี จะทำให้ผลสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพราะการติดตามผลระยะยาว ย่อมจะทำให้ทราบถึงทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดที่ได้รับกิจกรรมด้านยาเสพติดว่า จะคงทนอยู่เพียงใด ฉะนั้นงานวิจัยที่จะดำเนินต่อไปตามแนวทางของงานวิจัยนี้จึงควรมีการติดตามผลระยะยาว

2. ระยะเวลาของการให้กิจกรรม และการวัดผลการให้กิจกรรม คือ ถ้ามีการฝึกฝนอย่างเข้มข้นเกินไป จะมีผลทำให้กลุ่มต่างๆ ซึ่งมีลักษณะทางชีวสังคมแตกต่างกัน มีทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดไม่แตกต่าง เมื่อเสร็จสิ้นการให้กิจกรรม ดังนั้นในขณะที่ให้กิจกรรม ควรมีการวัดการพัฒนาทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นระยะด้วย เพื่อให้ทราบว่าในกลุ่มที่มีลักษณะภายในแตกต่างกัน กลุ่มไหนจะพัฒนาได้เร็ว ช้า ต่างกันอย่างไร และเป็นผลให้ทราบว่า การให้กิจกรรมดังกล่าวควรใช้ชุดฝึกกิจกรรม จำนวนอย่างน้อยกี่กิจกรรม จึงจะสามารถพัฒนาทัศนคติที่ไม่ดีเกี่ยวกับยาเสพติดของกลุ่ม

นักเรียนแต่ละลักษณะได้ เพื่อจะได้ประหยัดเวลา และทรัพยากรที่ใช้ในการให้กิจกรรม และเพื่อปรับปรุงแก้ไขจำนวนชุดของกิจกรรมให้เหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป

3. จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม คือ มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวนมากกว่าการวิจัยครั้งนี้ โดยมีจำนวนคนในกลุ่มที่มีลักษณะทางชีวสังคมเท่ากันทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม น่าจะทำให้ได้ผลชัดเจนยิ่งขึ้น

4. ควรจัดให้มีโครงการเข้าค่ายเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมด้านยาเสพติดในช่วงปิดภาคเรียน เพื่อป้องกันปัญหาการขาดหายไปของกลุ่มตัวอย่าง

5. ควรศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมด้านยาเสพติด กับตัวแปรที่ผู้วิจัยใช้ในครั้งนี้อีกครั้ง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรุณา กิจยยัน. (2517). *ความสัมพันธ์ระหว่างความมีวินัยแห่งตน ความเชื่ออำนาจภายใน-ภายนอกตน และคุณธรรมแห่งพลเมืองดี*. ปรินูญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต.(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- กรมการฝึกหัดครู. (2525). *คู่มือวิทยากรศูนย์เวชศึกษาป้องกัน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา. กระทรวงศึกษาธิการ. (ม.ป.ป). *คู่มือปฏิบัติงานเพื่อป้องกันปัญหาเสพติดให้โทษในสถานศึกษา เล่ม 2 ระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ฝ่ายส่งเสริมสนับสนุนการศึกษา. อัดสำเนา.
- คมคาย อนุจันทร์. (2538). *การเปรียบเทียบผลของการควบคุมตนเองและการเสริมแรงพฤติกรรมที่ขัดกัน เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่*. ปรินูญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต.(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- จักรวาล ภูวพันธ์. (2537). *ผลของการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียนสถานสงเคราะห์เด็กหญิง บ้านราชวิถี กรุงเทพมหานคร*. ปรินูญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- จิรวัน เทียนทองดี. (2542). *พฤติกรรมการป้องกันสารเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร*. ปรินูญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จิราภรณ์ กลิ่นศรีสุข (2537). *ผลของการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงที่มีต่อพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบางปะกอกวิทยาคมกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- จิราภรณ์ สุทธิสานนท์. (2529). *การรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9*. ปรินูญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- ดวงเดือน แซ่ตั้ง. (2532). *อิทธิพลของการใช้แรงเสริมด้วยเบี้ยรางวัลต่อความเชื่ออำนาจในตน*

- ของเด็กก่อนวัยรุ่น. ปรินญานินพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต.(วิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน.(2531). *ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรมการวิจัยและการพัฒนาบุคคล*. กรุงเทพฯ:
โครงการส่งเสริมเอกสารวิชาการสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ดวงเดือน พันธุมนาวินและงามตา วรินทร์านนท์. (2536). *รายงานการวิจัยเรื่อง ลักษณะทางจิต
และพฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่นที่อยู่ในสภาวะเสี่ยงในครอบครัวและการป้องกัน*.กรุงเทพฯ:
สำนักงานส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ.
- ดวงเดือน พันธุมนาวินและเพ็ญแข ประจันปัจฉินัก. (2520). *จริยธรรมของเยาวชนไทย, รายงานการ
วิจัย*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์.
- ดุลยา ดันติผลาชีวะ. (2541). *คู่มือเลี้ยงลูก วัยรุ่นตอนต้น..ด้วยดวงใจ*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ:
มิตรภาพการพิมพ์ และสตูดิโอจำกัด.
- ธนวรรณ อิมสมบูรณ์. (2537). *แนวทางการดำเนินงานสุขศึกษาในการป้องกันและควบคุมเอดส์ระดับ
จังหวัด*. กรุงเทพฯ: กองสุขศึกษา กระทรวงสาธารณสุข.
- ธันวามาส ศุภวรรณรักษ์. (2543). *พฤติกรรมเกี่ยวกับการป้องกันการเสพยาบ้าของนักเรียน
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนผู้ใหญ่วัดบางเขน กรุงเทพมหานคร. ปรินญาน
นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (สุขศึกษา)*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- นริศรา แย้มทรัพย์. (2544). *ประสิทธิผลของโปรแกรมสุขศึกษาโดยใช้รูปแบบค่ายเพื่อการเปลี่ยน
แปลงพฤติกรรมสุขภาพเกี่ยวกับการเลิกสูบบุหรี่ของกลุ่มผู้สูบบุหรี่ในกรุงเทพมหานคร.
ปรินญานินพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต.(สุขศึกษา)*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- เนตรนภิส กาฬเนตร. (2543). *อิทธิพลของลักษณะการรับชมโทรทัศน์ที่มีต่อจิตลักษณะและ
พฤติกรรมการประหยัดของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการศึกษา)*. ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
ถ่ายเอกสาร.
- นื้ออน พิณประดิษฐ์ และคณะ. (2541). *ปัจจัยทางจิตสังคมกับพฤติกรรมการติดสารเสพติดของ
นักเรียนมัธยมศึกษาและนักเรียนวิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. บทคัดย่อ
งานวิจัยเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2540 – 2544* มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นวลละออ สุภาพล. (2540). *ทัศนคติต่อโครงการนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนในชนบท*

และความคาดหวังในบุคลิกภาพอำนาจนิยมของตำรวจในอนาคต. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

----- (2544). การประเมินโครงการ:รูปแบบการวิจัยเชิงทดลอง. ภาควิชาจิตวิทยาคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2524). การวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: การพิมพ์พระนคร.

บุญสม มาร์ตินและคณะ. (2540). หนังสือเรียนพลานามัยรายวิชาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปี 2540. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

บุญสม มาร์ติน และสำออง พ่วงบุตร.(2529). หนังสือเรียนพลานามัย พ 101 – พ 102 สุขศึกษา สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

บุญรับ ศักดิ์มณี. (2532). การเสริมสร้างจิตลักษณะเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำงานราชการ. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต.(พัฒนศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.

บังอร ดวงรัตน์. (2541). ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการปฏิบัติเพื่อป้องกันการเสพติดยาบ้าของพวกนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.

บัญชา ดาวกระจาย. (2539). พฤติกรรมของผู้ปกครองในการป้องกันการเสพติดที่มีต่อนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต.(สุขศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.อัดสำเนา.

ปยารีย์ พริยะอุดมพร. (2543) . พฤติกรรมสุขภาพเกี่ยวกับการป้องกันการเสพติดยาบ้าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดนนทบุรี. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ประนอม ประทีปทวี. (2542). การพัฒนาสื่อประกอบการจัดการเรียนการสอนประเภทวิถีทัศน์ เรื่องความเสี่ยงสารเสพติดในโรงเรียนพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี. ทุนอุดหนุนการวิจัยประเภททั่วไปประจำปีของสำนักงานสถิติแห่งชาติ.

ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2526). ทศนคติ : การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : พีระพัทธนา.

- (2526). พฤติกรรมสุขภาพ, ในเอกสารประกอบการสอนวิชาสุขศึกษาหน่วยที่ 1 – 7. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประภาส สุขพรรณชัย วิทยานิพนธ์. (2536). ลักษณะการใช้และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการใช้ยาเสพติดของวัยรุ่นศึกษาเฉพาะเขตชุมชนแออัดคลองเตย. ปรินญาสังคมวิทยา มหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปริทรรศน์ วันจันทร์. (2540). ประสิทธิภาพการสอนอย่างมีแบบแผนต่อ ความรู้ เจตคติ และความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเรื่องสารละลายของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดนครสวรรค์. ปรินญาวิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. (สาธิตานุสาสน์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- ปิ่น โค. (2540). ประสิทธิภาพของโปรแกรมสุขศึกษาที่มีต่อพฤติกรรมการป้องกันยาบ้าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. ปรินญาวิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เผด็จ สกุลโชติ. (2544). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติในการป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. (พัฒนาสังคม). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- เพ็ญลักษณ์ บุญความดี. (2543). ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการป้องกันตนเองจากยาบ้าของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภาคต้น ปีการศึกษา 2543 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์วิฑูรการปก.
- ไพรัช ศรีเทพ. (2541). ประสิทธิภาพของโครงการเพื่อนที่ปรึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการป้องกันยาเสพติดของนักศึกษา วิทยาลัยพลศึกษากรุงเทพฯ. ปรินญาวิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พัฒน์ สุขจำนงค์. (2529). ยาเสพติดมีพิษ ชีวิตเป็นภัย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไอดีเอ็นเอสไตร์.
- มานี สมิตีสัมพันธ์ และคณะ. (2522). คำนิยมทางสังคมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายเกี่ยวกับการติดยาเสพติดให้โทษ. วิทยานิพนธ์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. อัดสำเนา.
- "ยาเสพติดภัยที่ก่อให้เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจและสังคมไทย", (2545, มกราคม - มีนาคม). วารสารวิทยุสราญรมย์. 1 (14): 102-103.

"ยาเสพติดในโรงเรียน", (2542, สิงหาคม). วารสารสถานปฏิรูป. 2(4):10-15.

ยีนดี อันถาวร. (2544). ความรู้เกี่ยวกับสารเสพติดและเจตคติต่อสารเสพติดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ. กรุงเทพฯ: อัดสำเนา.

ยุพาณี ภูมิศรีแก้ว. (2545). ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคตและการควบคุมตนกับความต้องการการออกกำลังกายของพนักงานธนาคารพาณิชย์ในเขตเทศบาลนครอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต.(พลศึกษา).ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.ถ่ายเอกสาร.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542.กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ นานมีบุ๊คส์ พับลิเคชั่น.

เรืองชัย บุญศักดิ์. (2527). ทักษะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตการศึกษา 11 ที่มีต่อปัญหา ยาเสพติด. ปรินญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.

รัตนา ประเสริฐสม. (2526). การเสริมสร้างจิตลักษณะเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมอนามัยของนักเรียน ประถมศึกษา. ปรินญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต.(การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ลัดดา ทวี. (2540). ผลของการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคต ทักษะ และพฤติกรรม การรักษาความสะอาดร่างกายในนักเรียนชาวเขาระดับประถมศึกษา.วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์ มหาบัณฑิต. (จิตวิทยาโรงเรียน). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.

วชิรา บุตรวิฑูมิ. (2545). ผลของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่มีต่อเจตคติในการป้องกันการเสพยาบ้า ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดนวลนรดิศ. ปรินญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

วิชัย เอียดบัว.(2534). ลักษณะจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการยอมรับนวัตกรรมทางวิชาการ ของครูประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

วีรวรรณ สุธีรไกรลาศ. (2536). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการต้านทานการติดยาเสพติดของนักเรียนระดับ

- มัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินูญานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. (การวิจัย
พฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- ศิริรัตน์ ชูชีพ. (2544). *ประสิทธิผลของโปรแกรมสุขศึกษาโดยการใช้ทักษะชีวิตเพื่อให้เกิดพฤติกรรมการ
ป้องกันการเสพยาบ้าของผู้ป่วยที่เข้ารับการบำบัดรักษา ในโรงพยาบาลธัญญารักษ์ จังหวัด
ปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.ถ่ายเอกสาร.
- สนิท สมัครการและคณะ. (2530). *รายงานวิจัยเรื่อง. พฤติกรรมและทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของ
หนุ่มสาวไทย*. สำนักวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สมจินต์ เพชรพันธุ์. (2532). *ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ เจตคติกับการรับรู้บทบาทของการ
พยาบาลในการดูแลผู้ป่วยโรคเอดส์*. อัดสำเนา.
- ลาริณี พงษ์เจริญไทย. (2534). *ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีทัศนคติการสูบบุหรี่ของนักเรียนชายปีที่ 1
โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย*. ปรินูญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาแนะแนว).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- สุขฤดี ธัชศฤงการสกุล. (2543). *โปรแกรมการเสริมสร้างทักษะชีวิตเพื่อป้องกันการเสพยาบ้าของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษากระทรวงศึกษา
ธิการในเขตกรุงเทพมหานคร*. ปรินูญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. *รายงานประจำปี 2540 –2544*. กรุงเทพฯ :
แห่งสำนักนายกรัฐมนตรี .
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (ม.ป.ป.). *แนวทางในการป้องกันและแก้
ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: กองบำบัดรักษา. อัดสำเนา.
- . (2542). *แนวทางการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ:
สำนักพัฒนาการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ,. *แผนป้องกันสารเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2540 –
2544)* กรุงเทพฯ: องค์การค้ำของคุรุสภา.
- สำนักพัฒนาการพลศึกษา สุขภาพ และนันทนาการ กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2541).
*ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมในการป้องกันการติดยาเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย
ในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: กลุ่มวิจัย ส่วนส่งเสริมพลศึกษา สุขภาพ และนันทนาการ.

อัคราณา.

สุชา จันทรโสม. (2524). จิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

สุร ชุตินิยมการ. (2545). *ทัศนคติและความพึงพอใจของผู้รับบริการในโครงการ 30 บาทรักษาทุกโรคต่อการบริการทางการแพทย์ผู้ป่วยนอกในโรงพยาบาลเอกชน กรณีศึกษาโรงพยาบาลสินแพทย์*. ปรินุณยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. (การจัดการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สุธิดา ชินอม. (2545). *การศึกษาโครงการรณรงค์ให้ความรู้ ความเข้าใจแก่เด็กและเยาวชนเกี่ยวกับยาเสพติด : ศึกษาเฉพาะสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง*. วิทยานิพนธ์วารสารศาสตรมหาบัณฑิต. (สื่อสารมวลชน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

สันทนา วิจิตรเนาวรัตน์. (2539). *การเปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม กับการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อทัศนคติต่อสิ่งเสพติดประเภทสารระเหยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนไชยาวิทยา อ.ไชยา จ.สุราษฎร์ธานี*. ปรินุณยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

หนึ่งฤทัย กอปรศรีสวัสดิ์. (2542). *การศึกษาสาเหตุของการติดยาเสพติดและความคาดหวังในการเข้ารับการบำบัดของเยาวชนที่เข้ารับการบำบัดในคลินิกยาเสพติด กรุงเทพมหานคร*. ปรินุณยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

อนงค์ คำชู. (2540). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - ปีที่ 6 โรงเรียนบางกะปิ กรุงเทพฯ*. ปรินุณยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

อรรวรรณ นุ่นดี. (2529). *ยาและสิ่งเสพติดให้โทษ*. กรุงเทพฯ: อักษรบัณฑิต.

อรเพ็ญ นาควัชร. (2526). *ปัญหาสิ่งเสพติดและการควบคุม*. เชียงใหม่: ภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อาธิ ครูตากยวงศ์. (2542). *ความรู้และการป้องกันตนเองจากยาบ้าของนักเรียน นักศึกษาในเขตภาคใต้ ของประเทศไทย*. วารสารสุขภาพจิตและจิตแพทย์ 1: 58-64.

อุบล เลี้ยววาริณ. (2534). *ความสำคัญของการศึกษาที่มีต่อจิตลักษณะและพฤติกรรมสุขภาพของผู้ปฏิบัติงานในเขตกรุงเทพมหานคร*. ปรินุณยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต. (พัฒนศึกษา ศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัคราณา.

- อุษา ธนาบุญฤทธิ์. (2544). *การศึกษาปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับความเชื่ออำนาจภายใน
ตนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดนครปฐม. ปรินฎานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.*
- อนุวัฒน์ ร่มโพธิ์ทอง. (2544). *การศึกษามลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความตระหนักในปัญหาที่เกิด
จากสิ่งเสพติดให้โทษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนโดยใช้แบบเรียน
เล่มเล็กเชิงวรรณกรรม. ปรินฎานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต.(การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.*
- Botvin,Gilbert J.&Anna Eng.(1980.April).A Comprehensive School – Based Smoking
Prevention Program.*The journal of school health*.n.d:209-212.
- Jone, W.L. (1974, November). *Dissertation Abstracts International*. "A Study of Tenth
Grade Student Attitudes Toward and Drug Knowledge of Drug Abuse when
Related to a Drug Education Program", 35(5) : 2583-A.
- Paulson, Darys. (1971). *Topical Antimicrobial Testing and Evaluation*. New York: Marcel
Dekker.
- Richard L.Andrews,Jill T. Hearne(1984).Effects of Primary Grades Health Curriculum Project
on Student and Parent Smoking Attitudes and Behavior. *The journal of school
health*.1;54(1):18-20.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. รองศาสตราจารย์ ดร. นวลละออ สุภาผล

อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยา

คณะมนุษยศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร

2. อาจารย์ ดร. นิยะดา จิตต์จรัส

อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยา

คณะมนุษยศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร

3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วัฒนา ศรีสัตย์วาจา

อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยา

คณะมนุษยศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร

4. รองศาสตราจารย์อัจฉรา สุขารมณี

อาจารย์ประจำสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร

5. อาจารย์ทองกราว เสนาพันธ์

อาจารย์ประจำ โรงเรียนมัธยมสันพิทยาคม

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบทดสอบทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด

คำชี้แจงในการตอบแบบทดสอบ

แบบทดสอบชุดนี้แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบทดสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบทดสอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบทดสอบถามเกี่ยวกับความรู้เชิงประเมินค่าต่อยาเสพติด

ตอนที่ 3 เป็นแบบทดสอบถามความรู้สึกพึงพอใจต่อยาเสพติด

ตอนที่ 4 เป็นแบบทดสอบถามความพร้อมกระทำต่อยาเสพติด

ตอนที่ 1 แบบสอบถามรายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบแบบทดสอบ

คำชี้แจง ให้นักเรียนกรอกรายละเอียดส่วนตัวของนักเรียนลงในช่องว่างที่กำหนดให้สมบูรณ์ หรือทำเครื่องหมาย 3 ลงในช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงในรายละเอียดส่วนตัวของนักเรียน

1. ชื่อ.....นามสกุล.....ห้อง.....
2. เพศ ชาย หญิง
3. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว
 น้อยกว่า 8,000 บาทต่อเดือน มากกว่า 8,000บาทต่อเดือน
4. อาชีพของผู้ปกครอง
 รับจ้าง ค้าขาย รับราชการ

ตอนที่ 2 ให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อความอย่างละเอียด รอบคอบ แล้วพิจารณาว่าตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนที่สุด โดยแต่ละข้อมีให้เลือก 5 ตัวเลือก คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง เมื่อนักเรียนเลือกคำตอบได้แล้ว ให้เขียนเครื่องหมาย 3 ลงในช่อง.....ที่ตรงกับคำตอบที่นักเรียนเลือกเพียงข้อเดียวดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด
เห็นด้วย	หมายถึง ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมาก
ไม่แน่ใจ	หมายถึง ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนบางส่วน
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง ไม่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมาก
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง ไม่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

1. การติดยาเสพติดทำให้เสียคนเสียการเรียนและเสียอนาคต

.....				
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

2. ยาเสพติดทุกชนิดทำให้ร่างกายทรุดโทรมและจิตใจหม่นหมอง

.....				
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

3. การสูบบุหรี่ทำลายปอดและอาจจะเกิดโรคมะเร็งได้

.....				
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

4. การสูบบุหรี่ทำให้เสียเงินโดยไม่ได้ประโยชน์ใดเลย

.....				
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

5. การเสพยาบ้านำไปสู่การกระทำผิดหลายประการ

.....				
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

6. การขายเฮโรอีนทำให้ร่ำรวยมีเงินมากได้โดยง่าย

.....				
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

7. การเสพเฮโรอีนทำให้ชีวิตตกต่ำ และเป็นที่ยรังเกียจของคนทั่วไป

.....				
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตอนที่ 3 ให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อความอย่างละเอียด รอบคอบ แล้วพิจารณาว่าตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงของนักเรียนมากที่สุด โดยแต่ละข้อมีให้เลือก 5 ตัวเลือก คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง เมื่อนักเรียนเลือกคำตอบได้แล้ว ให้เขียนเครื่องหมาย 3 ลงในช่อง....ที่ตรงกับคำตอบที่นักเรียนเลือกเพียงข้อเดียวดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด
เห็นด้วย	หมายถึง ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมาก
ไม่แน่ใจ	หมายถึง ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนบางส่วน

ไม่เห็นด้วย หมายถึง ไม่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมาก
 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายถึง ไม่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด

.....
 1. ข้าพเจ้าเชื่อว่า บุคคลที่ติดยาเสพติดจะเรียนหนังสือและทำงานต่าง ๆ ไม่ได้ดี

.....
 เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

2. ข้าพเจ้าเชื่อว่า การเสพยาเสพติดเพียงครั้งเดียว ไม่ทำให้ติดยาเสพติดได้

.....
 เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

3. ข้าพเจ้ารู้สึกพอใจที่เห็นโฆษณาต่อต้านยาเสพติดในโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์

.....
 เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

4. ข้าพเจ้าไม่เชื่อว่าการลองเสพยาเสพติดเป็นการเพิ่มประสบการณ์ชีวิต

.....
 เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

5. ข้าพเจ้าเห็นด้วยกับข้อความที่ว่า “ ยาเสพติดอันตรายคนเสพและคนขายตายด้วยกัน “

.....
 เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

6. ข้าพเจ้าเชื่อว่าผู้ที่ขายยาเสพติดเป็นคนเห็นแก่ได้ ไม่มีคุณธรรม

.....
 เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

7. ข้าพเจ้าเชื่อว่ายาเสพติดเป็นตัวบายนุช ทำให้การเรียนตกต่ำ หมดอนาคต และมีชีวิตที่ไม่ดี

.....
 เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตอนที่ 4 ให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อความอย่างละเอียด รอบคอบ แล้วพิจารณาว่าตรงกับพฤติกรรมของนักเรียนที่สุด โดยแต่ละข้อมีให้เลือก 5 ตัวเลือก คือ จริงที่สุด จริง ไม่แน่ใจ ไม่จริง ไม่จริงเลย เมื่อนักเรียนเลือกคำตอบได้แล้ว ให้เขียนเครื่องหมาย 3 ลงในช่อง.....ที่ตรงกับคำตอบที่นักเรียนเลือกเพียงข้อเดียวดังนี้

จริงที่สุด หมายถึง ตรงกับการกระทำของนักเรียนมากที่สุด

จริง หมายถึง ตรงกับการกระทำของนักเรียนมาก

ไม่แน่ใจ หมายถึง ตรงกับการกระทำของนักเรียนบางส่วน

ไม่จริง หมายถึง ไม่ตรงกับการกระทำของนักเรียนมาก

ไม่จริงเลย หมายถึง ไม่ตรงกับการกระทำของนักเรียนมากที่สุด

-
1. ข้าพเจ้าจะหลีกเลี่ยงเพื่อนที่ชักจูงไปทางเสื่อมเสีย โดยเฉพาะเพื่อนที่ชักชวนไปเสพยาเสพติด

.....

จริงที่สุด จริง ไม่แน่ใจ ไม่จริง ไม่จริงเลย

2. ข้าพเจ้าจะทำตามคำชักชวนของเพื่อนที่บอกว่าให้ห่างไกลยาเสพติด

.....

จริงที่สุด จริง ไม่แน่ใจ ไม่จริง ไม่จริงเลย

3. ข้าพเจ้าหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ก่อปัญหา เช่น หนีเรียน มาโรงเรียนสาย เทียวกลางคืน หรือไปมั่วสุมในแหล่งต่างๆ เพราะอาจนำไปสู่การติดยาเสพติดได้

.....

จริงที่สุด จริง ไม่แน่ใจ ไม่จริง ไม่จริงเลย

4. หากมีเพื่อนชวนไปงานปาร์ตี้ยาเสพติด ข้าพเจ้าจะปฏิเสธทันที

.....

จริงที่สุด จริง ไม่แน่ใจ ไม่จริง ไม่จริงเลย

5. ข้าพเจ้าใช้เวลาว่างจากการเรียนกับสมาชิกในครอบครัว เช่น พ่อแม่ พี่น้อง ช่วยให้มีคามอบอุ่น ห่างไกลยาเสพติดได้

.....

จริงที่สุด จริง ไม่แน่ใจ ไม่จริง ไม่จริงเลย

6. หากข้าพเจ้ารู้ว่าเพื่อนคนใดเสพยาเสพติด ข้าพเจ้าจะบอกให้เขาเลิกและชวนมาเล่นกีฬาแทน

.....

จริงที่สุด จริง ไม่แน่ใจ ไม่จริง ไม่จริงเลย

7. ข้าพเจ้าสนใจรับประทานอาหารที่มีประโยชน์และออกกำลังกาย เพื่อไม่ต้องไปพึ่งยาเสพติดเพื่อเพิ่มพลัง

.....

จริงที่สุด จริง ไม่แน่ใจ ไม่จริง ไม่จริงเลย

.....

แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน

ส่วนที่ 1 แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต

ส่วนที่ 2 แบบวัดการควบคุมตน

คำแนะนำในการตอบ : แบบวัดนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะสำรวจความเชื่อ ความรู้สึกโดยทั่วไปของนักเรียน ขอให้นักเรียนตอบตามความรู้สึกของนักเรียน คำตอบของนักเรียนจะถือเป็นความลับ และจะไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผลการเรียนของนักเรียนแต่อย่างใด

ขอให้นักเรียนอ่านข้อความอย่างช้า ๆ แล้วพิจารณาว่าข้อความนั้น ๆ ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนหรือไม่ แล้วเลือกตอบโดยขีดเครื่องหมาย X ลงในช่อง เหนือข้อความนั้น เพียงข้อเดียว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง

0. ถ้านักเรียนอยากได้สิ่งใดแต่ต้องรอคอย นักเรียนจะหมดความอดทนหรือทนไม่ได้

..... X..... ..

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

0. หมายความว่า ถ้านักเรียนอยากได้แต่ต้องรอคอย 10 ครั้ง นักเรียนจะหมดความอดทนหรือทนไม่ได้ ประมาณ 7-8 ครั้ง

จริงที่สุด หมายถึง ภายในสถานการณ์ 10 ครั้ง โอกาสความน่าจะเป็นจะเกิดเหตุการณ์
ดังกล่าว 9-10 ครั้ง

จริง หมายถึง ภายในสถานการณ์ 10 ครั้ง โอกาสความน่าจะเป็นจะเกิดเหตุการณ์
ดังกล่าว 7-8 ครั้ง

ค่อนข้างจริง หมายถึง ภายในสถานการณ์ 10 ครั้ง โอกาสความน่าจะเป็นจะเกิดเหตุการณ์
ดังกล่าว 5-6 ครั้ง

ค่อนข้างไม่จริง หมายถึง ภายในสถานการณ์ 10 ครั้ง โอกาสความน่าจะเป็นจะเกิด
เหตุการณ์ดังกล่าว 3-4 ครั้ง

ไม่จริง หมายถึง ภายในสถานการณ์ 10 ครั้ง โอกาสความน่าจะเป็นจะเกิดเหตุการณ์
ดังกล่าว 1-2 ครั้ง

ไม่จริงเลย หมายถึง ภายในสถานการณ์ 10 ครั้ง โอกาสความน่าจะเป็นจะเกิดเหตุการณ์
ดังกล่าว 0 ครั้ง

ชื่อ.....นามสกุล.....ห้อง.....

แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต

1. นักเรียนมักจะทำงานไม่เสร็จทันเวลาที่กำหนด

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2. การวางแผนล่วงหน้าเป็นการกระทำที่ไร้ประโยชน์ เพราะมักไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

3. สิ่งตอบแทนที่ดีที่สุดในการทำงานคือ เงิน และ/หรือตำแหน่ง

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

4. ถ้านักเรียนเห็นของที่ชอบอยากได้มากและราคาแพงมาก นักเรียนจะตัดสินใจซื้อทันทีและ
 ยอมอดหลังจากนั้น

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

5. นักเรียนคิดว่าไม่มีประโยชน์อะไรเลยที่ต้องไปวิตกกังวลเกี่ยวกับเรื่องอนาคต

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

6. ถ้านักเรียนอยากได้สิ่งใดแต่ต้องรอคอย นักเรียนจะหมดความอดทนหรือทนไม่ได้

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

7. นักเรียนคิดว่าถึงเวลาแล้วที่จะมีการรณรงค์กันในเรื่องการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อ
 ให้มีเหลือถึงเยาวชนรุ่นต่อไป

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

8. ในการทำกิจกรรมแบบกลุ่ม ถ้ามีการพูดถึงสิ่งที่คุณไม่เห็นด้วย นักเรียนจะคัด
 ค้านทันที โดยไม่สนใจว่าขณะนั้นเป็นจังหวะที่เหมาะสมหรือไม่

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

แบบวัดการควบคุมตน

1. การทำความดีโดยขาดผู้รู้เห็นเป็นการกระทำที่สูญเปล่า

.....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2. ผลงานที่ครูไม่ยอมรับ แม้จะเป็นผลงานที่ดีก็ไร้ค่า

.....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

3. ความพอใจของนักเรียนเกิดจากการได้รับการยอมรับและการยกย่องจากผู้อื่นเท่านั้น

.....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

4. ถ้าในการสอบมีการแอบเปิดตำราตอบ คนที่ไม่ช่วยโอกาสอย่างคนอื่นเป็นคนโกง

.....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

5. เมื่ออยู่ต่างถิ่นนักเรียนคิดว่าจะทำอะไรก็ได้เพราะไม่มีคนรู้จักนักเรียน

.....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

6. การทำความชั่วในที่ลับตาคนนั้น ทำได้ง่ายกว่าในที่แจ้ง

.....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

7. นักเรียนระมัดระวังในการทำงานเฉพาะเมื่อมีคนมาคอยจ้องจับผิด

.....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

8. การทำความดีไม่ควรหวังผลตอบแทนจากผู้อื่น

.....

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

แบบวัดความเชื่ออำนาจในตนเอง

คำแนะนำในการตอบ : แบบวัดนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะสำรวจความเชื่อ ความรู้สึกโดยทั่ว ๆ ไปของนักเรียน ขอให้นักเรียนตอบตามความรู้สึกของนักเรียน คำตอบของนักเรียนจะถือเป็นความลับ และจะไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผลการเรียนของนักเรียนแต่อย่างใด

ขอให้นักเรียนอ่านข้อความอย่างช้า ๆ แล้วพิจารณาว่าข้อความนั้น ๆ ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนหรือไม่ แล้วเลือกตอบโดยขีดเครื่องหมาย X ลงในช่อง เหนือข้อความนั้น เพียงข้อเดียว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง

0. นักเรียนเชื่อว่านักเรียนทำแต่ความดี

..... X.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

0. หมายความว่า นักเรียนเชื่อว่านักเรียนทำแต่ความดี 10 ครั้ง นักเรียนจะทำความดีประมาณ 7-8 ครั้ง

จริงที่สุด หมายถึง ภายในสถานการณ์ 10 ครั้ง โอกาสความน่าจะเป็นจะเกิดเหตุการณ์ดังกล่าว 9-10 ครั้ง

จริง หมายถึง ภายในสถานการณ์ 10 ครั้ง โอกาสความน่าจะเป็นจะเกิดเหตุการณ์ดังกล่าว 7-8 ครั้ง

ค่อนข้างจริง หมายถึง ภายในสถานการณ์ 10 ครั้ง โอกาสความน่าจะเป็นจะเกิดเหตุการณ์ดังกล่าว 5-6 ครั้ง

ค่อนข้างไม่จริง หมายถึง ภายในสถานการณ์ 10 ครั้ง โอกาสความน่าจะเป็นจะเกิดเหตุการณ์ดังกล่าว 3-4 ครั้ง

ไม่จริง หมายถึง ภายในสถานการณ์ 10 ครั้ง โอกาสความน่าจะเป็นจะเกิดเหตุการณ์ดังกล่าว 1-2 ครั้ง

ไม่จริงเลย หมายถึง ภายในสถานการณ์ 10 ครั้ง โอกาสความน่าจะเป็นจะเกิดเหตุการณ์ดังกล่าว 0 ครั้ง

ชื่อ.....นามสกุล.....ห้อง.....

แบบวัดความเชื่ออำนาจภายในตน

1. นักเรียนรู้สึกว่าจะไม่คุ้มค่าที่จะพยายามทำอะไรอย่างเต็มที่ เพราะสิ่งต่าง ๆ ไม่เคยให้ผลตามที่เรายพยายามเลย

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2. นักเรียนมักจะโดนลงโทษโดยที่ไม่มีเหตุผลสมควร

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

3. นักเรียนรู้สึกว่าการที่จะทำให้พ่อแม่เปลี่ยนใจไม่ว่าจะเป็นในเรื่องใดก็ตาม เป็นเรื่องที่ยากมาก

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

4. นักเรียนรู้สึกว่าการที่นักเรียนทำอะไรผิดไปแล้ว นักเรียนมีโอกาสที่จะทำให้ถูกต้องน้อยมาก

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

5. นักเรียนเชื่อว่าเด็กส่วนมากเกิดมาเก่งทางการเล่นกีฬา

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

6. เด็กอื่น ๆ ที่อยู่ภายในวัยเดียวกับนักเรียนส่วนมากมักจะแข็งแรงกว่าตัวนักเรียนเอง

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

7. นักเรียนรู้สึกว่ามีเด็กรุ่นราวคราวเดียวกับนักเรียนคิดจะทำร้ายนักเรียน นักเรียนมีทางที่จะหยุดยั้งเขาได้น้อยมาก

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

8. นักเรียนรู้สึกว่ามีคนใจร้ายกับนักเรียนโดยที่ไม่มีเหตุผลเลย

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

9. ตามปกติแล้วนักเรียนรู้สึกว่ นักเรียนมีโอกาสที่จะเลือกอาหารรับประทานได้น้อยมาก
เมื่ออยู่บ้าน

.....					
จริงที่สุด	จริง	ค่อนข้างจริง	ค่อนข้างไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริงเลย

ภาคผนวก ค

ชุดกิจกรรมด้านยาเสพติด

ชุดฝึกที่ 1

เรื่อง มารูจักยาเสพติดกันเถอะ

วิธีการ

มี 3 ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 1 บรรยายความรู้เรื่องโทษของยาเสพติดประเภทต่าง ๆ

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้เห็นโทษจากการใช้ยาเสพติดแต่ละประเภท

เวลา 30 นาที

เนื้อหา ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับยาเสพติดโทษของยาเสพติด

เฮโรइन

เป็นยาเสพติดร้ายแรง ที่มีสารทำให้เกิดการเสพติดได้ง่าย เสพเพียงครั้งเดียวจะทำให้ติดได้ เฮโรइनออกฤทธิ์กดประสาท ทำให้ผู้เสพสมองมึนชา เลื่อนลอย เมื่อเสพบ่อยๆ จะทำให้สมองเสื่อม ปัญญาอ่อน อารมณ์และจิตใจผิดปกติ หากเสพเกินขนาดอาจช็อกและเสียชีวิต การเสพเฮโรइनโดยวิธีฉีดอาจนำไปสู่การติดโรคเอดส์

ลักษณะของผู้เสพเฮโรइन ผู้เสพติดมีร่างกายซูบซีด ผอมเหลือง อ่อนเพลีย ฟุ้งซ่าน อารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย บางครั้งมีอาการคลุ้มคลั่ง หรือทำในสิ่งที่คนปกติไม่กล้าทำ เช่น ทำร้ายตนเอง หรือฆ่าผู้อื่น เป็นต้น

ยาบ้า (Methamphetamine)

ออกฤทธิ์กระตุ้นประสาท ทำให้ผู้เสพมีอาการหงุดหงิด กระวนกระวาย จิตใจสับสน เมื่อหมดฤทธิ์ยาผู้เสพจะอ่อนเพลีย ประสาทล้าทำให้การตัดสินใจผิดพลาด ถ้าเสพเป็นระยะเวลานาน จะทำให้เกิดอาการประสาทหลอน เครียด ความดันโลหิตสูง คลุ้มคลั่ง อาจทำร้ายตนเองผู้อื่นได้

ลักษณะของผู้เสพยาบ้า พบว่าผู้เสพติดจะมีอาการหงุดหงิด กระวนกระวาย จิตสับสน คลุ้มคลั่ง หวาดระแวง หรือมีอาการทางประสาท

สารระเหย

ออกฤทธิ์กดประสาท ทำให้ผู้เสพสมองมึนชาเลื่อนลอย ควบคุมตัวเองไม่ได้ หากเสพเป็นระยะเวลานานจะทำลายอวัยวะและระบบประสาท ทำให้สมองฝ่อ ความจำเสื่อม ลึนแข็ง พุดลำบาก ควบคุมการทรงตัวไม่ได้ การทำลายของสารระเหยต่ออวัยวะและระบบประสาทนั้นเป็นการทำลายอย่างถาวร ไม่สามารถรักษาให้กลับมาเป็นปกติได้

ลักษณะของผู้เสพสารระเหย ผู้เสพติดมีร่างกายซูบซีด ผอมเหลือง อ่อนเพลีย ฟุ้งซ่าน อารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย บางครั้งมีอาการคลุ้มคลั่ง หรือทำในสิ่งที่คนปกติไม่กล้าทำ เช่น ทำร้ายตนเอง หรือฆ่าผู้อื่น เป็นต้น

ผู้เกี่ยวข้องกับเฮโรइन ยาบ้า จะได้รับโทษตามกฎหมายดังนี้

1. ผู้ผลิต/จำหน่าย มีโทษสูงสุดถึงประหารชีวิต

2. ผู้เสพ มีโทษจำคุก 6 เดือน ถึง 10 ปี และปรับ 5000 - 100000 บาท
3. หลอกหลวง/ขู่เข็ญให้ผู้อื่นเสพ โดยเฉพาะกระทำต่อผู้หญิงและผู้ที่ไม่บรรลุนิติภาวะ มีโทษถึงประหารชีวิต

ผู้เกี่ยวข้องกับสารระเหย จะได้รับโทษตามกฎหมายดังนี้

1. ผู้เสพ/หลอกหลวง/ขู่เข็ญให้ผู้อื่นเสพ มีโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 20000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
2. ผู้จำหน่ายให้ผู้มีอายุไม่เกิน 17 ปี (ยกเว้นขายเพื่อการเรียนการสอน)
3. มีโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 10000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บุหรื

การออกฤทธิ์ของบุหรื พืชของบุหรืทำให้เกิดโรคและความเสื่อมโทรม กับอวัยวะทุกส่วนของร่างกาย โดยเฉพาะนิโคตินในบุหรืเป็นสารเสพติดติดเชื้เดียวกับเฮโรอีน 85% ของคนติดบุหรืเริ่มลองสูบก่อนอายุ 16 ปี ทำให้เสพติด นิโคตินในบุหรืมีฤทธิ์เสพติดเท่ากับเฮโรอีน เกิดรอยย่น ควันบุหรืลดการไหลเวียนของเลือดไปยังผิ่งหนังส่วนต่าง ๆ ซึ่งทำให้เกิดผิ่ดแห้งกร้านและเกิดรอยย่น

ลักษณะอาการของผู้เสพบุหรื

ด้อกระจก ยิ่งสูบมากเท่าไรโอกาสเกิดด้อกระจกยิ่งมากเท่านั้น

มะเร่้งในปาก บุหรืเป็นสาเหตุสำคัญของการเกิดมะเร่้งที่ลิ้นและในปาก บุหรืยังทำให้ฟันผุ มีกลิ่นปากและเป็นโรคเหงือก

นิ้วและเล็บเหลือง ทาร์หรือน้ำมันดินจากควันบุหรืจะทำให้นิ้วเหลือง และเล็บเสีย

มะเร่้งกล่องเสียง 4 ใน 5 ของคนที่เป็นมะเร่้งกล่องเสียงเกิดจากการสูบบุหรื

โรคหัวใจ ภายใน 1 นาทีที่สูดควันบุหรืเข้าไป หัวใจจะเต้นเร็วขึ้น ความดันเลือดจะสูงขึ้น และทำให้หัวใจทำงานหนักขึ้น

มะเร่้งปอดและถุงลมโป่งพอง การสูบบุหรื มีโอกาสเสียชีวิตจากมะเร่้งปอดถึง 20 เท่าของคนที่ไม่สูบ แต่ก่อนหน้านั้น สมรรถภาพปอดของคุณจะลดลง จะเป็นโรคถุงลมโป่งพอง ซึ่งร้อยละ 90 ของคนที่เป็นโรคนี้เกิดจากการสูบบุหรื

แผลในกระเพาะอาหาร ผู้ที่สูบบุหรืมีโอกาสเกิดโรคแผลในกระเพาะอาหารมากกว่าคนที่ไม่สูบ และมีอัตราการเกิดเลือดออกในกระเพาะอาหารมากกว่า และทำให้แผลหายช้ากว่าปกติ

สมรรถภาพทางเพศเสื่อม ผู้ชายที่สูบบุหรืจะมีน้ำอสุจिन้อยลง ปริมาณตัวอสุจิลดลงและเคลื่อนไหวได้น้อยลง และมีโอกาสสมรรถภาพทางเพศเสื่อม

ชั้นที่ 2 ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงโทษของยาเสพติดชนิดต่าง ๆ

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องโทษของยาเสพติด สามารถบอกได้ว่ายาเสพติดนั้นมีโทษต่อตนเองและสังคมอย่างไร

เวลา 15 นาที

เนื้อหา ผลจากการใช้ยาเสพติด

- คนติดยาเสพติดจะมีสุขภาพร่างกายที่ทรุดโทรม อ่อนแอ โรคภัยไข้เจ็บรบกวน เช่น ดับแข็ง วัณโรค โรคผิวหนัง
- คนติดยาเสพติดที่ใช้เข็มและกระบอกฉีดยาเสพติดร่วมกับผู้อื่น มีโอกาสติดเชื้อไวรัสโรคเอดส์ได้ ซึ่งโรคดังกล่าวในปัจจุบันยังไม่มีทางรักษาให้หายได้
- วัยรุ่นที่เมากาว ทินเนอร์ แล็กเกอร์ แล้วไปมั่วสุม สำนอนทางเพศ มีโอกาสติดเชื้อไวรัสโรคเอดส์โดยไม่รู้ตัว
- ยาเสพติดทุกชนิด เป็นสิ่งผิดกฎหมาย เมื่อมีคนติดยาเสพติดในบ้านทุกคนในครอบครัว จะเดือนร้อน ไม่มีความสุข
- คนติดยาเสพติด จะใช้เงินจำนวนมากซื้อหาเสพติดมาเสพ เมื่อไม่มีเงินก็เที่ยวลักเล็กขโมยน้อย ทำให้ไม่มีความสุขในชุมชน
- คนขับรถบรรทุกมีความหลงเชื่อผิด ๆ ว่า กินยาแล้วต้องกินเหล้าและเที่ยวผู้หญิงไประหว่างเส้นทาง การกระทำเช่นนี้ นอกจากจะทำให้เกิดอุบัติเหตุเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของตนเองและผู้อื่นแล้ว ยังทำให้ได้รับเชื้อโรคเอดส์ นำไปแพร่แก่ลูกเมียทางบ้านด้วย
- ในบ้านเมืองที่มีคนติดยาเสพติดมาก ๆ นอกจากจะสูญเสียทางสังคมเศรษฐกิจและความมั่นคงแล้ว ยังเสียชื่อเสียงของประเทศชาติอีกด้วย

ขั้นที่ 3 สรุปความรู้เกี่ยวกับโทษของการใช้ยาเสพติด

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อเป็นการย้ำถึงอันตรายจากการใช้ยาเสพติด ให้นักเรียนรู้สึกว่าสิ่งเสพติดนั้นเป็นสิ่งที่ควรหลีกเลี่ยงอย่างยิ่ง

เวลา 5 นาที

เนื้อหา โทษโดยทั่วไป

- ต้องเพิ่มขนาดการเสพขึ้นเรื่อย ๆ
- มีอาการอยากยาเมื่อขาดยา
- มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงและต่อเนื่อง
- สุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง และอาจถึงตายได้
- โทษทางกฎหมาย ถูกจับ ต้องโทษถูกคุมขัง สูญเสียอิสรภาพ เสียอนาคต และอาจเสียชีวิต

มี 4 ชั้น ดังนี้

จุดประสงค์ เพื่อสร้างความรู้สึกลให้นักเรียนเกิดความตระหนักถึงโทษของการติดยาเสพติด

วิธีดำเนินการ

- ขั้นที่ 2 แบ่งกลุ่มเพื่ออภิปรายและให้ใบงาน**

จุดประสงค์ เพื่อให้นักเรียนระดมความคิดเห็น และอภิปรายประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับโทษของยาเสพติด

เวลา 15 นาที

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 5 – 6 คน
2. แจกใบงานให้นักเรียนกลุ่มละ 1 เรื่องโดยแจกคนละ 1 ใบ
ใบงาน เป็นบทความ ข่าว หรือภาพเกี่ยวกับบุคคลที่ติดยาเสพติดที่กระทำผิดกฎหมายร้ายแรง เช่น เมายาบ้าแล้วข่มขืนผู้อื่น เป็นต้น
3. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันอภิปราย แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ได้อ่านถึงโทษของการใช้ยาเสพติดที่สำคัญในเรื่องนั้นๆ

ขั้นที่ 3 นำเสนอผลงาน

จุดประสงค์ เพื่อให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่ได้อ่านถึงโทษของการใช้ยาเสพติดที่สำคัญในแต่ละเรื่อง

เวลา 20 นาที

วิธีดำเนินการ

1. ให้ตัวแทนนักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านเรื่องของกลุ่มตนเองให้เพื่อนฟังหน้าชั้นเรียน
2. ให้ตัวแทนนักเรียนแต่ละกลุ่มเสนอผลงานการอภิปรายเรื่องของตนเองถึงโทษของการใช้ยาเสพติดที่สำคัญในเรื่องนั้นๆหน้าชั้นเรียน

ขั้นที่ 4 สรุป

จุดประสงค์ เพื่อให้ นักเรียนได้รู้สึกตระหนักถึงโทษของการใช้ยาเสพติด

เวลา 10 นาที

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยสรุปถึงโทษและผลกระทบของการใช้ยาเสพติด ต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ

ชุดฝึกที่ 3

เรื่อง ชีวิตไร้สุขเมื่อเสพยา

วิธีการ

มี 4 ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน

จุดประสงค์ เพื่อสร้างความรู้สึกลให้นักเรียนเกิดความตระหนักถึงประโยชน์ของการไม่ใช้ยาเสพติด และตระหนักว่ายาเสพติดมีพิษภัยและเป็นปัญหาใกล้ตัว

เวลา 5 นาที

วิธีดำเนินการ

1. ผู้วิจัยพูดคุยเปิดประเด็นเรื่อง ประโยชน์ของการไม่ใช้ยาเสพติด
2. ชักถามนักเรียนถึงประโยชน์ของการไม่ใช้ยาเสพติดว่าน่าจะมีอะไรบ้าง
3. ผู้วิจัยรวบรวมความคิดเห็นโดยยังไม่สรุป

ชั้นที่ 2 ให้อ่านเรื่อง เพื่อนเก่า

จุดประสงค์ เพื่อให้นักเรียนได้รับประสบการณ์โดยอ้อมเกี่ยวกับโทษของการใช้ยาเสพติดและประโยชน์ของการไม่ใช้ยาเสพติด จากเนื้อหาในวิดีโอเรื่อง เพื่อนเก่า

เวลา 25 นาที

เนื้อเรื่อง

กานต์และทวน เป็นเพื่อนกันมาตั้งแต่เด็กๆ ฐานะทางบ้านของกานต์จัดอยู่ในระดับปานกลาง แต่กานต์เป็นคนที่มีความรับผิดชอบตั้งใจเรียนหนังสือ เมื่อสำเร็จการศึกษาจึงมีงานที่ดีทำ และมีครอบครัวที่อบอุ่น ส่วนทวนแม้จะเกิดมาในครอบครัวที่ร่ำรวยแต่เพราะความที่ชอบเอาแต่ใจตนเองคือร้านประกอบกับทางบ้านตามใจ ทวนจึงไม่สนใจการเรียนเอาแต่เที่ยวเตร่และในที่สุดติดสารเสพติด เมื่อทางโรงเรียนรู้ ทวนจึงถูกไล่ออกจากโรงเรียน ไม่มีงานทำ ไม่มีอนาคต ทวนตกเป็นทาสสารเสพติดอย่างถอนตัวไม่ขึ้น ยิ่งนานวันสุขภาพก็ยิ่งทรุดโทรม ต้องขอเงินคนอื่นเหมือนขอรานเพื่อนำเงินไปซื้อสารเสพติด และเมื่อเสพยามากเกินไปจนเกิดอันตรายจนเสียชีวิต

ชั้นที่ 3 อภิปราย

จุดประสงค์ เพื่อให้นักเรียนได้แสดงความรู้สึก และแสดงความคิดเห็น อภิปรายเกี่ยวกับเนื้อหาในวิดีโอเรื่อง เพื่อนเก่า

เวลา 10 นาที

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความรู้สึก และแสดงความคิดเห็น อภิปรายเกี่ยวกับเนื้อหาในวิดีโอเรื่อง เพื่อนเก่า ในประเด็นดังนี้

- 1.ผลดีจากการที่กานต์ไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด
- 2.สาเหตุที่ทวนติดยาเสพติด
- 3.ผลเสียที่ทวนติดยาเสพติด

ขั้นที่ 4 สรุป

จุดประสงค์ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจและตระหนักประโยชน์ของการไม่ใช้ยาเสพติด

เวลา 10 นาที

วิธีดำเนินการ

ผู้วิจัยอธิบายและสรุปถึงประโยชน์ของการไม่ใช้ยาเสพติดต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ และวิธีป้องกันการติดยาเสพติด

วิธีป้องกันการเสพยาเสพติด

1.เยาวชนควรศึกษาหาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติด การศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดมีหลายวิธีนอกเหนือจากการศึกษาในโรงเรียน การรับความรู้และข่าวสารต่างๆจากหนังสือพิมพ์ วิทยุ หรือ โทรทัศน์ แล้วนำมาพิจารณาอย่าง

มีเหตุผล จะทำให้เยาวชนมีความรู้ความเข้าใจในโทษภัยและสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทันยุค ทันเหตุการณ์

2.มีความภาคภูมิใจโดยนับถือตนเอง มีคุณค่าต่อครอบครัว บุคคลอื่น ชุมชน และสังคม

3.สำนึกในบทบาทหน้าที่ของตนเอง

4.เลือกคบเพื่อนที่ดี ต้องรู้จักปฏิเสธในสิ่งที่ควรปฏิเสธ เช่น การพูดปฏิเสธเมื่อถูกชักชวนให้ลองยาเสพติด เป็นต้น

5.ทำจิตใจให้ร่าเริงแจ่มใส

6.ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เช่น ออกกำลังกาย อ่านหนังสือ ทำงานอดิเรก เป็นต้น

7.รู้จักแก้ปัญหาชีวิตไปในทางที่ถูก รู้จักกล้าเผชิญปัญหา แก้ปัญหาด้วยความคิดไตร่ตรองด้วยเหตุผล

8.ปรึกษาผู้ใหญ่เมื่อมีปัญหา หากมีปัญหาที่ไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยตนเอง ควรจะปรึกษาผู้ใหญ่ทันที อย่าหลีกเลี่ยงปัญหาด้วยวิธีที่ไม่ถูกต้อง

ชุดฝึกที่ 4

เรื่อง ยาเสพติดทำลายชีวิต

วิธีการ

มี 3 ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 1 ผู้วิจัยนำเข้าสู่บทเรียน ด้วยตัวอย่างของบุคคลที่มีชื่อเสียง นักกีฬา ดาราที่มีชื่อเสียงไม่ไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

จุดประสงค์ เพื่อสร้างความรู้สึกให้นักเรียนเกิดความตระหนักถึงประโยชน์ของการไม่ไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด และตระหนักว่ายาสเสพติดมีพิษภัยและเป็นปัญหาใกล้ตัว

เวลา 10 นาที

เนื้อหา

วันนี้เราจะมาคุยกันถึงเรื่อง ประโยชน์ของการไม่เสพยาเสพติด และตัวอย่างของบุคคลที่ประสบความสำเร็จโดยไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด เช่น ภราดร ศรีชาพันธุ์ มีชื่อเสียงจากการเล่นกีฬา

การเสพยาเสพติด เช่น ยาบ้า เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับวัยรุ่นในสังคมปัจจุบัน และกำลังมีการแพร่ระบาดอย่างรวดเร็ว รวมทั้งเพิ่มปริมาณมากขึ้นทุกวัน ซึ่งยาเสพติดมีโทษ พิษภัย และก่อให้เกิดปัญหา ตลอดจนส่งผลกระทบต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ

กิจกรรม

1. ผู้วิจัยเล่าเรื่อง น้ำพุ ให้นักเรียนฟัง
2. ผู้วิจัยให้นักเรียนเปิดเผยความรู้สึก จากเรื่องที่เล่าโดยใช้วิธีการสุ่มถามในประเด็นดังนี้
 - นักเรียนมีความรู้สึกเช่นไรกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
3. ผู้วิจัยรวบรวมความคิดเห็นโดยไม่ต้องสรุป

ชั้นที่ 2 ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มนักเรียนระดมความคิดเห็น อภิปรายตามใบงาน

จุดประสงค์ เพื่อให้นักเรียนวิเคราะห์สาเหตุ ผลกระทบของการเสพยาเสพติดและตระหนักว่ายาสเสพติดเป็นปัญหาใกล้ตัวหากนักเรียนประมาทจะมีโอกาสเข้าสู่ปัญหานี้ได้โดยไม่ได้ตั้งใจ

เวลา 30 นาที

กิจกรรม

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนแบ่งกลุ่มย่อย กลุ่มละ 6 คน แจกใบงานให้นักเรียนระดมความคิดเห็น อภิปรายเพื่อให้ได้ข้อสรุปกลุ่มละ 1 ประเด็น โดยใช้เวลา 15 นาที โดยแต่ละกลุ่มอภิปรายในประเด็นต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1, 2	ก. สาเหตุที่น้ำพุติดยาเสพติดเกิดจากอะไรบ้าง
	ข. ผลที่เกิดจากการใช้ยาเสพติดมีอะไรบ้าง

- กลุ่มที่ 3, 4 ถ้าหากน้ำพุไม่เสปเฮโรอื่น จะเกิดเหตุการณ์อะไรบ้าง
- กลุ่มที่ 5, 6 ถ้าหากน้ำพุไม่ตาย อาจเกิดเหตุการณ์อะไรได้บ้าง (น้ำพุจะทำอะไร)
- กลุ่มที่ 7, 8 ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนที่เรียนหนังสือกับน้ำพุ นักเรียนจะมีวิธีปฏิบัติต่อน้ำพุอย่างไร

2. ผู้วิจัยให้ตัวแทนกลุ่มเสนอผลงานหน้าชั้น โดยเสนอทีละประเด็น เช่น ประเด็นที่ 1 จบแล้วผู้วิจัยนำอภิปรายเพื่อหาข้อสรุป

3. ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันสรุปเพื่อนำไปสู่การเกิดความคิดรวบยอด โดยเพิ่มเติมแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

ขั้นที่ 3 ผู้วิจัยสรุปสาเหตุ และให้นักเรียนอภิปรายถึงประโยชน์ของการไม่เสปยาเสปติด

จุดประสงค์ เพื่อสรุปความคิดรวบยอดให้นักเรียนเข้าใจถึงสาเหตุ และประโยชน์ที่จะเกิดได้ถ้าไม่เสปยาเสปติด

เวลา 10 นาที

เนื้อหา สาเหตุการติดยาเสปติด

สาเหตุการติดยาเสปติด

1. สาเหตุจากตนเอง ได้แก่

1. เกิดจากการรู้เท่าไม่ถึงการณ์ เช่น การทำสีหรือการทำงานที่ต้องสูดดมสารระเหยประเภททินเนอร์ แลคเกอร์ กาวยาง เบนซิน อยู่เป็นประจำ ในที่ ๆ ไม่มีการถ่ายเทอากาศอย่างรวดเร็ว และโดยไม่มีผ้าปิดจมูก หรือการใช้แอมเฟตามีน (ยาบ้า) เพื่อลดความอ้วน เพื่อให้ทำงานได้ทน การใช้ยาแก้ปวดติดต่อกันในระยะเวลาานาน เป็นต้น

2. ถูกหลอกลวงหรือชักจูงให้เสปสารโดยการเข้าใจผิดหรือโดยไม่รู้ตัว เช่น การปลอมปนสารเสปติดมาในรูปเครื่องดื่ม ทอฟฟี่ อาหารต่าง ๆ หรือโดยอ้างว่าสารเสปติดเหล่านั้นเป็นยาช่วยระงับความทุกข์ ความวิตกกังวล และช่วยเพิ่มรสชาติให้กับชีวิต

3. อยากลอง เนื่องจากเห็นคนอื่นเสปและเห็นมีการโฆษณาต่าง ๆ ทำให้อยากรู้สารเสปติดชนิดนั้น ๆ มีรสชาติอย่างไร มีอิทธิพลรุนแรงเพียงใด และไม่เชื่อว่าตนเองจะติดยาเสปติดได้ง่าย ๆ เมื่อเสปเพียงสองสามครั้งเพราะความสนุกหรือความคึกคะนอง เป็นเหตุให้ติดยาเสปติดตลอดไป

4. การแก้ปัญหาในทางที่ผิดเมื่อมีปัญหา ความวิตกกังวลต่าง ๆ แล้วไม่รู้วิธีแก้ปัญหาที่ถูกต้อง จึงหันไปใช้สารเสปติดเพื่อให้มีสมาธิ สามารถลืมหรือหลบปัญหาได้ชั่วคราว

5. การมีค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง เช่น สมัยก่อน มีค่านิยมว่าการสูบบุหรี่ ดื่มสุรา เป็นสัญลักษณ์แสดงความเป็นผู้ใหญ่ หรือเป็นผู้ชายเต็มตัว หรือเห็นว่าสิ่งเหล่านี้คือเครื่องมือในการช่วยให้เข้าสังคมได้ง่าย มีบางสมัยที่ผู้หญิงเรียนจบเมืองนอกนิยมสูบบุหรี่ ทำให้การสูบบุหรี่ในหมู่

สตรีมีมากขึ้น ซึ่งปัจจุบันนี้หลังจากที่ได้มีการรณรงค์การไม่สูบบุหรี่อย่างต่อเนื่องช่วยลดปัญหาลงไปได้มาก

6. **จากโรคภัยไข้เจ็บ** การติดยาเสพติดมีสาเหตุมาจากอาการป่วยที่ทรมาณ และได้รับความเจ็บปวดทางกายอย่างรุนแรง เป็นเหตุให้ต้องใช้ยาเสพติดเข้าระงับความเจ็บปวดนั้น หรืออาการทางโรคประสาท ทำให้เกิดอารมณ์หงุดหงิด พุ่งชาน โมโหง่าย อาจมีผู้แนะนำยาประเภทคลายอารมณ์มาให้ใช้ เมื่อรับประทานแล้วรู้สึกสบายใจ อารมณ์ดีขึ้น จึงใช้เป็นประจำและเป็นสาเหตุให้ติดยาไปในที่สุด

7. **การไม่มีพลังจิตหรือกำลังใจ** ในการต่อสู้กับสิ่งที่เป็นอุปสรรคหรือความกดดันในชีวิต รวมทั้งการฝืนตนเองมิให้กระทำในสิ่งที่ไม่ดี ปรากฏว่ามีคนเป็นจำนวนมากที่ติดสารเสพติด เพราะความเครียด ความผิดหวัง ความเสียใจต่าง ๆ และเมื่อติดแล้ว ก็เลิกไม่ได้เพราะไม่มีพลังจิตมากพอที่จะหลุดตัวเองจากขุมรอกของความอยาก ความต้องการสารเสพติดได้

8. **การไม่มีทักษะในด้านมนุษยสัมพันธ์และการสื่อสารกับผู้อื่น** วัยรุ่นจำนวนไม่น้อยที่ติดสารเสพติด เพราะถูกเพื่อนชักชวนแล้วไม่รู้จักรูปวิธีปฏิเสธ ต้องการเป็นที่ยอมรับนับถือในหมู่เพื่อนฝูง โดยพยายามทำอะไรให้คล้าย ๆ กัน เลียนแบบตามกัน จึงเป็นจุดอ่อนให้กลุ่มที่แสวงหาเหยื่อเพื่อมาเป็นสมาชิกสารเสพติดสามารถชักจูงล่อมาติดกับได้ง่าย เพราะผู้ติดสารเสพติดส่วนใหญ่มีสภาวะจิตใจใกล้เคียงกัน คือเป็นผู้ที่มีปัญหา ขาดความอบอุ่น เมื่อมารวมกลุ่มกันโดยมีสื่อคือ สารเสพติด ทำให้เกิดความรู้สึกอบอุ่นเป็นพวกเดียวกันได้ง่าย

9. **เหงา** ไม่รู้จักใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้คนใช้สารเสพติดเพื่อแก้เหงา หรือเพิ่มรสชาติให้ชีวิต จะเห็นได้ว่าในสังคมไทยเป็นสังคมที่มีการสังสรรค์ ซึ่งอาศัยการกิน โดยเฉพาะการดื่มสุราเพื่อเป็นสื่อในการรวมกลุ่มมากกว่าสังคมของชนตะวันตกที่นิยมอยู่เงียบ ๆ กับครอบครัว และแสวงหาความเพลิดเพลินในการใช้เวลาว่าง จากการอ่านหนังสือ เล่นกีฬา ฟังดนตรี ทำงานอดิเรกต่าง ๆ

10. **ระดับสติปัญญา** เด็กที่เฉลียวฉลาดมักจะไม่ติดสารเสพติด เด็กที่ติดสารเสพติดมักจะมีสติปัญญาต่ำถูกชักจูงหรือหลอกลวงได้ง่าย โดยเฉพาะเมื่อเกิดปัญหาจะถูกชักจูงให้ใช้สารเสพติดระบายความทุกข์ได้ง่าย

2. สาเหตุจากสิ่งแวดล้อม ได้แก่

1. **จากครอบครัว** ครอบครัวเป็นสถาบันที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเด็กอย่างยิ่ง เพราะครอบครัวเป็นสถาบันแห่งแรกที่ได้ให้การอบรมทางด้านจิตใจแก่เด็กตลอดเวลา อุปนิสัยส่วนตัวของเด็ก อารมณ์ของเด็ก มีจุดเริ่มต้นมาจากบ้าน ครอบครัวจึงเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลหล่อหลอมให้เด็กเป็นคนดีหรือคนเลวได้ ถ้าครอบครัวมีความสุข บิดามารดามีความรักห่วงใยในตัวลูก เอาใจใส่ อุปการะเลี้ยงดู และพยายามอบรมบ่มนิสัยในทางที่ดีงามให้แก่บุตร ทำตนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่บุตร ย่อมทำให้บุตรเกิดความรักพ่อแม่ มีความอบอุ่นใจและมีความสุข รวมทั้งรับแต่

สิ่งที่ดึงดูดเข้ามาในชีวิต ทำให้เด็กเจริญเติบโตด้วยดีทั้งสติปัญญาและความนึกคิด เพียบพร้อมด้วยความงามทั้งกาย วาจา และใจ แต่ถ้าครอบครัวที่มีบิดามารดาไม่มีความสามัคคี เสียสละให้อภัยซึ่งกันและกัน มีแต่การทะเลาะวิวาทกันบ่อย ๆ เด็กย่อมรับนิสัยก้าวร้าว พุดจาหยาบคาย ชอบวิวาท หรืออยู่ในครอบครัวที่พ่อแม่เป็นโรคประสาท จู้จู้จุกจิก ขี้บ่น เด็กมักจะขาดความมั่นคงทางอารมณ์ หรือในครอบครัวที่พ่อแม่ชอบเล่นการพนัน ดื่มสุรา เด็กจะติดนิสัยชอบเล่นการพนัน ดื่มสุราไปด้วย หรือบิดามารดาเลิกร้างแตกแยก หรือไม่อยู่ด้วยกัน เด็กมักจะติดนิสัยแข่งกระด้างหรือกลายเป็นพาลเกร เพื่อหาทางชดเชยความต้องการ เป็นต้น ความบีบคั้นทางเศรษฐกิจของครอบครัวทำให้ไม่มีเวลาดูแลเอาใจใส่บุตรหลาน ผู้ปกครองมีการศึกษาดำขาด ความรู้ความเข้าใจในการเลี้ยงดูลูกที่อยู่ในวัยรุ่น

2. จากที่ตั้งของโรงเรียนและชุมชน เช่น สิ่งแวดล้อมรอบ ๆ โรงเรียนไม่ดี สภาพชุมชนที่ตั้งโรงเรียนเป็นชุมชนแออัด มีการค้าสารเสพติด มีผู้ติดสารเสพติดในละแวกบ้าน เป็นสิ่งดึงดูดให้เสพติดโดยสะดวก เช่น ขนาดของโรงเรียนใหญ่โตเกินกว่าที่จะควบคุมได้ ครู และอาจารย์ในโรงเรียนไม่มีความตระหนักและเห็นความสำคัญของปัญหาสารเสพติด และเป็นแบบอย่างที่ไม่ดีแก่เด็ก ตลอดจนมีขบวนการค้าสารเสพติดในโรงเรียน โดยนักเรียนด้วยกันเอง ในขณะที่โรงเรียนไม่มีระบบการป้องกันปัญหาสารเสพติด สภาพชุมชน ที่ตั้งโรงเรียนเป็นชุมชนแออัด มีการค้าสารเสพติด มีผู้ติดสารเสพติดในละแวกบ้าน เป็นสิ่งดึงดูดให้เสพติดโดยสะดวก

หากไม่ติดยาเสพติดก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น ดังนี้

ต่อตนเอง เป็นผู้มีสุขภาพดี มีความสุข ไม่ทุกข์ทรมานจากการเสพยา ไม่ทำลายอนาคตของตนเอง สามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่สร้างสรรค์และมีประโยชน์

ต่อครอบครัว ทำให้สมาชิกอื่น ๆ เกิดความสบายใจ ไม่เป็นทุกข์เป็นกังวล ครอบครัวมีความอบอุ่น มีความสุขที่แท้จริง ไม่ทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงของวงศ์ตระกูล เป็นที่ชื่นชมของสังคม

ทางเศรษฐกิจ ไม่ต้องหาเงินเพื่อใช้จ่ายในการซื้อขายเสพติด เพราะเมื่อติดยาเสพติดจะทำให้ต้องหาเงินมาเพื่อให้ได้เสพยาเมื่อไม่ได้จะทำให้เกิดความวุ่นวายเป็นทุกข์ และคิดหาวิธีที่จะหาเงินมาใช้จ่าย ก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมา

ทางสังคม ไม่ต้องพยายามทำทุกอย่างเพื่อจะหาเงินมาใช้จ่ายในการซื้อขายเสพติด โดยก่อความผิดตามมาอีก เช่น การลักขโมย การโจรกรรม การฉกชิง วิ่งราว ก่อให้เกิดปัญหาทางสังคม และสร้างความวุ่นวายภายในสังคมต่อไปอีก

ความเป็นพลเมืองดี เพราะการติดยาเสพติดทำให้นักกลายเป็นบุคคลที่ไร้สมรรถภาพขาดประสิทธิภาพในการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศไทย

สื่อการเรียนการสอน

1. ใบงาน

2. ใบความรู้ (สรุปสาเหตุของการติดยาเสพติดและประโยชน์ถ้าไม่เสพยาเสพติด)

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจฟังที่ผู้วิจัยเล่าให้ฟัง และร่วมกันอภิปรายสรุป
2. สังเกตจากการสนใจซักถาม

ใบงาน

ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มกันกลุ่มละ 6 คน ร่วมกันอภิปราย เพื่อให้ได้ข้อสรุปตามประเด็นต่อไปนี้ โดยใช้เวลา 15 นาที ส่งตัวแทนกลุ่มรายงานหน้าชั้น

กลุ่มที่ 1, 2 ก. สาเหตุที่น้ำพุติดยาเสพติดเกิดจากอะไรบ้าง

ข. ผลที่เกิดจากการใช้ยาเสพติดมีอะไรบ้าง

กลุ่มที่ 3, 4 ถ้าหากน้ำพุไม่เสพยาอื่น จะเกิดเหตุการณ์อะไรบ้าง

กลุ่มที่ 5, 6 ถ้าหากน้ำพุไม่ตาย อาจเกิดเหตุการณ์อะไรบ้าง (น้ำพุจะทำอะไร)

กลุ่มที่ 7, 8 ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนที่เรียนหนังสือกับน้ำพุ นักเรียนจะมีวิธีปฏิบัติต่อน้ำพุอย่างไร

เรื่องของน้ำพุ

น้ำพุมีพี่น้องทั้งหมด 4 คน ตัวน้ำพุเองเป็นลูกชายคนเดียวของครอบครัว พ่อแม่ของน้ำพุหย่าร้างกัน แม่จึงต้องทำงานหนักเพื่อหาเงินมาเลี้ยงดูลูกจนไม่มีเวลาดูแลลูกอย่างใกล้ชิดประกอบบกับน้ำพุเป็นลูกผู้ชาย คนเดียว จึงเข้ากับพี่ ๆ ซึ่งเป็นผู้หญิงไม่ได้ เมื่อน้ำพุเกิดความว้าเหว่ กลุ่มใจจึงหันไปคบเพื่อนที่ไม่ดี ชอบเที่ยวเตร่ ไม่สนใจการเรียน และมั่วสุมกับเพื่อนเสพยาเสพติด จนกระทั่งถูกจับและถูกส่งเข้าไปอยู่ในสถานกักกันบ้านเมตตา เมื่้อออกจากบ้านเมตตาน้ำพุก็หันกลับไปใช้ยาเสพติดอีกและเพิ่มปริมาณมากยิ่งขึ้น ต่อมาน้ำพุและเพื่อนๆ ไปบำบัดรักษาการติดยาเสพติดที่สำนักสงฆ์ถ้ากระบอกจนสามารถเลิกยาเสพติดได้ หลังจากนั้นก็กลับไปอยู่กับแม่และได้เรียนหนังสืออีกครั้ง เมื่อน้ำพุได้พบกับสภาพแวดล้อมเดิมและปัญหาเดิมที่ทำให้กลุ่มใจ จึงหันกลับไปใช้ยาเสพติดอีกและในที่สุดก็ต้องเสียชีวิตเพราะยาเสพติด

ที่มา : เรื่องของน้ำพุ สร้างขึ้นจากเรื่องจริง เพื่อเป็นอุทาหรณ์ให้ผู้ปกครองหันมาเอาใจใส่ดูแลบุตรหลาน มิให้บุตรหลานต้องตกเป็นทาสของยาเสพติด

ชุดฝึกที่ 5

เรื่อง แม่ที่เสียลูกไปแล้ว

วิธีการ

มี 3 ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 1 ผู้วิจัยนำเข้าสู่บทเรียน ด้วยตัวอย่างของพิษภัยของยาเสพติด

จุดประสงค์ เพื่อสร้างความรู้สึกให้นักเรียนเกิดความตระหนักในโทษ พิษภัย ผลกระทบของการเสพยาเสพติด และตระหนักว่ายาเสพติดเป็นปัญหาใกล้ตัว

เวลา 10 นาที

เนื้อหา

วันนี้เราจะมาคุยกันถึงเรื่อง พิษภัยของยาเสพติด นักเรียนทราบไหมว่า ปัญหาวัยรุ่นในสังคมปัจจุบันเป็นอย่างไร

การเสพยาเสพติด เช่น ยาบ้า เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับวัยรุ่นในสังคมปัจจุบัน และกำลังมีการแพร่ระบาดอย่างรวดเร็ว รวมทั้งเพิ่มปริมาณมากขึ้นทุกวัน ซึ่งยาเสพติดมีโทษ พิษภัย และก่อให้เกิดปัญหา ตลอดจนส่งผลกระทบต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ

กิจกรรม

1. ผู้วิจัยเปิดเทปคาสเซต เรื่อง แม่ที่เสียลูกไปแล้ว ให้นักเรียนฟัง
2. ผู้วิจัยให้นักเรียนเปิดเผยความรู้สึก จากเรื่องที่เล่าโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ในประเด็นดังนี้
 - นักเรียนมีความรู้สึกเช่นไรกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
3. ผู้วิจัยรวบรวมความคิดเห็นโดยไม่ต้องสรุป

ชั้นที่ 2 ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มนักเรียนระดมความคิดเห็น อภิปรายตามใบงาน

จุดประสงค์ เพื่อให้นักเรียนเกิดความตระหนักถึงโทษ พิษภัย ผลกระทบของการเสพยาเสพติด และตระหนักว่าเป็นปัญหาใกล้ตัวหากนักเรียนประมาทจะมีโอกาสเข้าสู่ปัญหานี้ได้ โดยไม่ได้ตั้งใจ

เวลา 30 นาที

กิจกรรม

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนแบ่งกลุ่มย่อย กลุ่มละ 6 คน แจกใบงานให้นักเรียนระดมความคิดเห็น อภิปรายเพื่อให้ได้ข้อสรุปกลุ่มละ 1 ประเด็น โดยใช้เวลา 15 นาที โดยแต่ละกลุ่มอภิปรายในประเด็นต่อไปนี้
 - กลุ่มที่ 1, 2 ก. ผลที่เกิดจากการใช้ยาบ้ามีอะไรบ้าง
 - ข. ผลที่เกิดจากการใช้ยาบ้าเกินขนาดมีอะไรบ้าง
 - กลุ่มที่ 3, 4 ถ้าหากใจไม่เสพยาบ้า จะเกิดเหตุการณ์อะไรบ้าง

กลุ่มที่ 5, 6 ถ้าหากใจไม่ตาย อาจเกิดเหตุการณ์อะไรได้บ้าง (ใจจะทำอะไร)

กลุ่มที่ 7, 8 ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนที่เล่นฟุตบอลกับใจ นักเรียนจะมีวิธีปฏิบัติต่อใจอย่างไร

2. ผู้วิจัยให้ตัวแทนกลุ่มเสนอผลงานหน้าชั้น โดยเสนอทีละประเด็น เช่น ประเด็นที่ 1 จบแล้วผู้วิจัยนำอภิปรายเพื่อหาข้อสรุป
3. ผู้วิจัยให้นักเรียนร่วมกันสรุปเพื่อนำไปสู่การเกิดความคิดรวบยอด โดยเพิ่มเติมแนวคิดที่ได้จากกิจกรรม

ขั้นที่ 3 ผู้วิจัยสรุปพิษภัย และผลกระทบที่เกิดจากยาเสพติด

จุดประสงค์ เพื่อสรุปความคิดรวบยอดให้นักเรียนเข้าใจถึงพิษภัย และผลกระทบที่เกิดจากยาเสพติด

เวลา 10 นาที

เนื้อหา

ผู้ติดยาเสพติดก่อให้เกิดผลเสียอย่างร้ายแรงต่อตนเองและผู้อื่น ดังนี้

ปัญหาต่อตนเอง ทำลายอนาคตของตนเอง เพราะผู้เสพจะมีอาการผิดปกติทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เกิดความทุกข์ทรมาน มีพฤติกรรมผิด ๆ

ปัญหาต่อครอบครัว เมื่อสมาชิกของครอบครัวติดยาเสพติด จะทำให้สมาชิกอื่น ๆ เกิดความหวั่นวิตก เป็นทุกข์เป็นกังวล ครอบครัวขาดความอบอุ่น ไม่มีความสุขที่แท้จริง ทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงของวงศ์ตระกูล กลายเป็นบุคคลที่สังคมรังเกียจ ครอบครัวต้องมีภาระมากขึ้น เพราะค่าใช้จ่ายในการซื้อยาเสพติดนั้นสูงมาก ก่อให้เกิดปัญหาเศรษฐกิจตามมา

ปัญหาทางเศรษฐกิจ เมื่อบุคคลติดยาเสพติดให้โทษ ครอบครัวจะไม่สามารถแบกภาระได้ การหาเงินเพื่อใช้จ่ายในการซื้อยาเสพติดไม่ได้จะทำให้เกิดความวุ่นวายเป็นทุกข์ และคิดหาวิธีที่จะหาเงินมาใช้จ่าย ก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมา

ปัญหาทางสังคม เมื่อเกิดปัญหาทางเศรษฐกิจ และไม่สามารถขอความช่วยเหลือจากบิดามารดาหรือญาติพี่น้องได้แล้ว จะต้องพยายามทำทุกอย่างเพื่อจะหาเงินมาใช้จ่ายในการซื้อยาเสพติด โดยก่อความผิดตามมาอีก เช่น การลักขโมย การโจรกรรม การฉกชิง วิ่งราว ก่อให้เกิดปัญหาทางสังคม และสร้างความวุ่นวายภายในสังคมต่อไปอีก

ปัญหาของความเป็นพลเมืองดี การติดยาเสพติดทำให้บุคคลกลายเป็นบุคคลที่ไร้สมรรถภาพ ขาดประสิทธิภาพในการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติ

สื่อการเรียนการสอน

1. เทปคาสเซต เรื่อง แม่ที่เสียลูกไปแล้ว

2. ใบงาน
3. ใบความรู้ (สรุปพิษภัยและผลกระทบที่เกิดจากยาเสพติด)

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจฟังเทปคาสเซต และร่วมกันอภิปรายสรุป
2. สังเกตจากการสนใจซักถาม

ใบงาน

ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มกันกลุ่มละ 6 คน ร่วมกันอภิปราย เพื่อให้ได้ข้อสรุปตามประเด็นต่อไปนี้ โดยใช้เวลา 15 นาที ส่งตัวแทนกลุ่มรายงานหน้าชั้น

กลุ่มที่ 1, 2 ก. ผลที่เกิดจากการใช้ยาบ้ามีอะไรบ้าง

ข. ผลที่เกิดจากการใช้ยาบ้าเกินขนาดมีอะไรบ้าง

กลุ่มที่ 3, 4 ถ้าหากใจไม่เสพยาบ้า จะเกิดเหตุการณ์อะไรบ้าง

กลุ่มที่ 5, 6 ถ้าหากใจไม่ตาย อาจเกิดเหตุการณ์อะไรได้บ้าง (ใจจะทำอะไร)

กลุ่มที่ 7, 8 ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนที่เล่นฟุตบอลกับใจ นักเรียนจะมีวิธีปฏิบัติต่อใจอย่างไร

แม่ที่เสียลูกไปแล้ว

หญิงวัยกลางคนผู้หนึ่งเธอมีลูกชายอยู่เพียงคนเดียว เธอตั้งความหวังเอาไว้ว่า จะยอมตรากตรำงานหนัก เพื่อจะให้ ใจ...ลูกชายของเธอ มีชีวิตที่ดี ประสบความสำเร็จทั้งในด้านการเรียนและการทำงาน แต่แล้วความหวังของเธอ ก็พังทลายลง เมื่อค้นพบความจริง ...

ใจ... เด็กชายวัย 10 ขวบ กำลังย่างเข้าวัยรุ่น ปกติใจชอบที่จะไปเล่นฟุตบอลกับเพื่อน ๆ ที่สนามในตรอกอุทิศ ใกล้ ๆ บ้าน ย่านคลองตัน ใจไปเล่นฟุตบอลที่นั่นทุกวัน โดยที่ไม่รู้เลยว่า กำลังจะมีภัยมาใกล้ตัว วันหนึ่งใจได้พบกับรุ่นพี่คนหนึ่งชื่อ เสก อายุมากกว่า 2 ปี เสกเข้ามาตีสนิทกับใจ โดยเอาน้ำมาให้กิน เอานูหรือมาให้สูบ พอสนิทกันแล้ว เสกก็ชวนใจไปคุยที่บ้านของเขา ต่อมาเสกชวนใจไปคุยบริเวณตึกที่กำลังก่อสร้างปากซอยอุทิศและเอาน้ำมาให้กิน ใจก็ลองกิน และมีความรู้สึกว้าว แรก ๆ ที่กินยาบ้า รู้สึกสนุกและสบายกระปรี้กระเปร่า แต่พอกินนาน ๆ เข้า จะขี้เกียจทำตัวสกปรก ไม่อาบน้ำ ข้าวไม่กิน กินแต่น้ำกับสูบนูหรือ และได้รู้จักเพื่อนของเสกที่มากินยาบ้าด้วยกัน แรก ๆ ใจกินยาบ้าเพียงเสี้ยวเดียว แต่พอนาน ๆ เข้าเสี้ยวเดียวไม่อยู่ต้องกินเป็นเม็ด จนกระทั่งใจต้องใช้ถึง 3 เม็ด กินไปนาน ๆ จะเกิดอาการหลับใน ต้องมีคนมานั่งอยู่ใกล้ ๆ คอยสะกิดแล้วถึงจะรู้ตัว และเกิดประสาทหลอน บางวันอาจดูว่าฝนตกหรือว่าเห็นอะไรต่าง ๆ นานา เป็นภาพหลอนทั้ง ๆ ที่ไม่ใช่ บางครั้งใจถามแม่ บางทีใจหนูแว่ว ขนาดไปเอามีดมาพกติดตัวไว้ แม่ก็กลัวเพราะเกรงว่าจะเอามีดไปทำร้ายคนใกล้เคียง ต่อมาเสกและเพื่อนได้แนะนำวิธีการเสพยาบ้าโดยการสูดควัน ใจจึงเรียนรู้วิธีการเสพยาบ้าอีกวิธีหนึ่ง

วันหนึ่งใจได้พบกับชายรูปร่างสูงใหญ่ ผิวดำ ผอมยาว เอายาบ้าถุงใหญ่มาส่งให้เสก มีอยู่ประมาณ 1,000 เม็ด ชายคนนั้นชักชวนให้ใจเข้าร่วมขบวนการค้ายาบ้า โดยอ้างว่าไม่ต้องกลัวถูกตำรวจจับ เขาสามารถช่วยให้หลุดคดีได้ทุกที่ ทุกสถานที่ตำรวจที่จะให้ใจนำยาบ้าไปส่ง

1 เดือนผ่านไป ใจร่างกายผอมทรวดทรม ไม่ได้ไปโรงเรียน ไม่ไปเล่นฟุตบอลกับเพื่อน ๆ แต่ไปคลุกคลีร่วมแก๊งค์อยู่กับเสก ใจบอกว่าแรก ๆ ก็รู้สึกสนุก รู้สึกว่าตัวเองใหญ่โตกว่าเพื่อนรุ่นเดียวกัน มีปัญหาอะไรก็บอกพี่ ๆ จัดการให้ ไม่มีใครกล้าหือ แต่หลังจากนั้นไม่นาน ขณะที่ใจกำลังเสพยาบ้าอยู่กับเสกและเพื่อน วันนั้นใจเสพมากถึง 20 เม็ด หลังจากนั้นไม่นาน ใจเกิดอาการตัวชืดจนเขียว ใจสั่น หายใจไม่ออก เหงื่อแตกและมีกล้ามเนื้อกระตุกตามร่างกาย ขณะนั้นใจนึกถึงแม่ แต่อนิจจา...ยาบ้าได้คร่าชีวิตใจไปแล้ว ใจเริ่มชัก และหมดสติไป ลมหายใจค่อย ๆ แผ่วลง ใจเสียชีวิตไปแล้ว เหลือเพียงแม่ที่ต้องรู้สึกปวดร้าวที่สุดกับการสูญเสียครั้งนี้ อย่างไรก็ตามเธอต้องพยายามกล้ำกลืนความเสียใจนั้น และต้องต่อสู้กับชีวิตต่อไปอย่างเดี๋ยวดาย ...

บทความนี้ดัดแปลงมาจากคอลัมน์ เลขที่ 1 วิจารณ์ฯ ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2542 หน้า 19 ของเพ็ญมรกตและเอกสารเผยแพร่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ยาบ้า) ของสำนักงาน ป.ป.ส. พ.ศ. 2539 หน้า 8 (อ้างถึงในสุขฤดี ธีษศฤงคารสกุล)

ชุดฝึกที่ 6

เรื่อง การเห็นประโยชน์ของการไม่ใช้ยาเสพติด

วิธีการ

มี 3 ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียนเกี่ยวกับยาเสพติด

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ของการไม่ใช้ยาเสพติด

เวลา 15 นาที

เนื้อหา

1. ผู้วิจัยกล่าวถึงโทษของการใช้ยาเสพติด และชี้ให้เห็นประโยชน์ของการไม่ใช้ยาเสพติด
2. ให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างผลกระทบของการใช้ยาเสพติด

ชั้นที่ 2 กิจกรรมถามตอบ

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนสามารถแยกโทษของการใช้ยาเสพติด และประโยชน์ของการไม่ใช้ยาเสพติดได้

เวลา 20 นาที

เนื้อหา

กิจกรรมถามตอบอุปกรณ์

1. บัตรคำที่มีลักษณะของผู้ที่มีสุขภาพดี ประสบความสำเร็จ
2. บัตรคำที่มีลักษณะอาการของผู้ติดยาเสพติด

วิธีการ

เมื่อผู้วิจัยบอกลักษณะของบุคคลตามบัตรคำ ให้นักเรียนบอกว่าเป็นลักษณะของผู้ที่มีสุขภาพดี ประสบความสำเร็จ หรือเป็นลักษณะของผู้ติดยาเสพติด

ชั้นที่ 3 อภิปรายสรุปผล

จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกประโยชน์ของการไม่ใช้ยาเสพติดได้

เวลา 15 นาที

เนื้อหา

1. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มอภิปรายเกี่ยวกับประโยชน์ของการไม่ใช้ยาเสพติด
2. ผู้วิจัยกล่าวสรุปภาพรวมของประโยชน์ของการไม่ใช้ยาเสพติด

ชุดฝึกที่ 7

เรื่อง เมื่อหนุ่มทำผิด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนแสดงความรู้สึกต่อโทษของยาเสพติด
2. เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อยาเสพติด

เวลา 50 นาที

กิจกรรม อภิปรายกลุ่ม

อุปกรณ์ เอกสารกรณีตัวอย่างเรื่อง “เมื่อหนุ่มทำผิด”

วิธีการ

มี 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

วัตถุประสงค์ย่อย เพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจในการเข้าร่วมกิจกรรม

เวลา 15 นาที

กิจกรรม

1. ผู้วิจัยแจ้งวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนเรียนรู้
2. ผู้วิจัยให้นักเรียนแบ่งเป็น 10 กลุ่ม กลุ่มละ 5 คน
3. ผู้วิจัยแจกเอกสารกรณีตัวอย่างเรื่อง “เมื่อหนุ่มทำผิด” ให้สมาชิกแต่ละกลุ่มอ่าน

ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรม

วัตถุประสงค์ย่อย

1. เพื่อให้นักเรียนแสดงความรู้สึกต่อโทษของยาเสพติด
2. เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อยาเสพติด

เวลา 25 นาที

กิจกรรม

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมแสดงความรู้สึกจากคำถามในเรื่อง “เมื่อหนุ่มทำผิด”
2. ผู้วิจัยให้นักเรียนเขียนความรู้สึกที่รวบรวมได้ในกลุ่มลงบนกระดาษ
3. ผู้วิจัยให้แต่ละกลุ่มนำกระดาษที่เขียนความรู้สึกทั้งหมดไปติดที่กระดานหน้าห้อง
4. วิจัยให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์เรื่อง “เมื่อหนุ่มทำผิด” ว่า
 - 4.1 หนุ่มในเรื่องเป็นคนอย่างไร

4.2 ความรู้สึกของเขาบอกอะไรกับนักเรียน

5. ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมานำเสนอผลการวิเคราะห์

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

วัตถุประสงค์ย่อย

เพื่อให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อยาเสพติด

เวลา 10 นาที

กิจกรรม

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนสรุปความรู้สึกที่ได้จากการอ่านกรณีตัวอย่างเรื่อง “เมื่อหนุ่มทำผิด”
2. ผู้วิจัยให้กำลังใจและชื่นชมนักเรียนที่แสดงความรู้สึกที่ไม่ดีต่อยาเสพติด

ขั้นที่ 4 ขั้นประเมินผล

1. สังเกตการร่วมกิจกรรมของสมาชิก
2. สังเกตจากการแสดงความรู้สึกของสมาชิก

กรณีตัวอย่าง เรื่อง เมื่อหนุ่มทำผิด

ใคร ๆ ที่รู้จักหนุ่มก็บอกว่าหนุ่มเป็นคนเลว เป็นเด็กไม่ดี เพราะหนุ่มชอบทำผิด และไม่ได้เป็นความผิดธรรมดา ๆ อย่างเช่น โกหก ไม่ส่งการบ้าน ไม่ช่วยพ่อแม่ทำงานบ้านหรือชอบแกล้งเพื่อน เท่านั้นนะ ความผิดของหนุ่มถึงขั้นทำผิดกฎหมายเลยแหละ เสพเฮโรอีนก็เคย ช่วยเขาส่งและขายเฮโรอีนก็เคย ขโมยของในห้างสรรพสินค้า.....หนุ่มทำบ่อย แต่ถ้าถามความรู้สึกเมื่อหนุ่มทำผิด หนุ่มบอกได้ว่า

- ฉันรู้สึกเหนื่อยที่ต้องคอยหลบ ๆ ซ่อน ๆ หรือหนีตำรวจ
- ฉันรู้สึกว่ามันทำท่าย
- ฉันรู้สึกว่ามันตื่นเต้น
- ฉันรู้สึกเก่งและโก้
- ฉันรู้สึกว่ามีความเพื่อนยอมรับ
- ฉันรู้สึกเหงาและเศร้าที่พ่อแม่บอกว่าฉันเกเร ไม่เชื่อฟัง
- ฉันรู้สึกเบื่อ ๆ ในบางครั้ง
- ฉันรู้สึกสับสน
- ฉันรู้สึกภูมิใจเมื่อฉันทำสำเร็จ

เห็นไหม.....เมื่อคุณได้คุยกับหนุ่ม คุณก็ต้องบอกว่าหนุ่มเป็นคนไม่ดี ถ้าคุณทำผิดเหมือนหนุ่มคุณจะรู้สึกอย่างไร ?

ชุดฝึกที่ 8 เรื่อง รักชีวิต ไม่ติดผงขาว

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนแสดงความรู้สึกต่อโทษยาเสพติด
2. เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อยาเสพติด

เวลา 50 นาที

กิจกรรม -สถานการณ์จำลอง
- เปิดวิดีโอ เรื่อง"วัยวน"

อุปกรณ์ เอกสารสถานการณ์จำลองเรื่อง "วัยวน"

วิธีการ

มี 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นสร้างความรู้สึก

เวลา 10 นาที

กิจกรรม

นำเข้าสู่บทเรียนโดยผู้วิจัยกล่าวนำถึงปัญหาวัยรุ่น ปัญหาครอบครัว ในสังคมปัจจุบัน

ขั้นที่ 2 ขั้นการมีส่วนร่วม

เวลา 15 นาที

กิจกรรม

2.1 ผู้วิจัยแจกเอกสารสถานการณ์จำลอง

2.2 ผู้วิจัยเปิดวิดีโอเรื่อง "วัยวน"

2.3 แบ่งนักเรียนออกเป็น 6 กลุ่มกลุ่มละ 6 คนเพื่อให้สมาชิกร่วมกันศึกษาและแสดงความคิดเห็น

เห็น

ขั้นที่ 3 ขั้นการวิเคราะห์

เวลา 20 นาที

กิจกรรม

1. ผู้วิจัยให้นักเรียนอภิปรายร่วมกันในหัวข้อต่อไปนี้

กลุ่มที่1-2 ก) ถ้าพบปัญหาในครอบครัวเช่นนี้จะทำอย่างไรบ้าง

ข) ผลที่เกิดจากการใช้ผงขาว (เฮโรอีน) มีอะไรบ้าง

กลุ่มที่ 3-4 ตนเองเป็น "มีชัย" จะแก้ปัญหาอย่างไรบ้าง

กลุ่มที่ 5-6 ในกลุ่มคิดว่าเพื่อน ๆ ของ "อิริวัฒน์" มีพฤติกรรมเป็นอย่างไร

กลุ่มที่ 7-8 ถ้าหากเป็นพบเพื่อนมีปัญหาทางบ้าน จะช่วยเหลือเพื่อนอย่างไรบ้าง

2. ให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมารายงานผลการอภิปราย

3. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามและช่วยกันสรุปกรณีตัวอย่างและโทษของการใช้ยาเสพติด

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปผลและประยุกต์หลักการ

เวลา 15 นาที

กิจกรรม

1. ผู้วิจัยให้ตัวแทนนักเรียน 1 คนรวบรวมแนวคิดจากการอภิปรายร่วมกันมาสรุปร่วมกันกับผู้วิจัย
2. ผู้วิจัยสรุปเกี่ยวกับกรณีตัวอย่างและประสบการณ์ที่นักเรียนได้รับ หากนักเรียนมีเพื่อนที่สงสัยติดยาหรือมีปัญหาในครอบครัวติดยาเสพติดจะช่วยอธิบายให้เพื่อนหยุดยาเสพติด หรือให้คำแนะนำนั้นได้อย่างไร
3. ผู้วิจัยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการตอบคำถามทั้งหมดในเรื่องเกี่ยวกับยาเสพติดและกรณีตัวอย่างวิธีการนำไปปฏิบัติ

ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผล

1. สังเกตการร่วมกิจกรรมของนักเรียน
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของสมาชิก

ใบความรู้ 1

(แผนการจัดกิจกรรมเรื่อง"เราจะช่วยเพื่อนไม่ให้ติดสารเสพติดได้อย่างไร")

สาเหตุของการติดยาเสพติด

สาเหตุของการติดยาเสพติด สาเหตุสำคัญที่ทำให้เยาวชนจำนวนมากติดสารเสพติด

1. สาเหตุจากความอยากรู้อยากลอง เยาวชนบางคนรู้เท่าไม่ถึงการณ์ว่าสารเสพติดนั้นมีอันตรายและทำให้เกิดการติดได้ง่ายจึงทดลองเสพ ด้วยความอยากรู้อยากลองเพราะเห็นว่าเป็นของแปลกใหม่เมื่อทดลองเสพไปหลายๆครั้งก็ทำให้เกิดการติดยาโดยไม่รู้ตัวเช่นเฮโรอีน ทดลองเพียง 1-3 ครั้งก็ทำให้เกิดการติดแล้ว
2. สาเหตุจากเพื่อน เยาวชนวัยรุ่นส่วนมากมีความรักเพื่อน เชื่อเพื่อนกลัวเสียเพื่อนกลัวเข้ากับกลุ่มเพื่อนไม่ได้จึงพยายามที่จะปรับตัวเองให้เข้ากับสังคมของกลุ่มเพื่อน บางครั้งเพื่อนชวนให้ทดลองสิ่งแปลกใหม่ที่ไม่น่าปฏิบัติเช่น การชักชวนให้ทดลองยาเสพติดเป็นต้นและทำให้ติดยาในที่สุด
3. สาเหตุจากครอบครัว ครอบครัวที่พ่อแม่ทะเลาะกันแยกกันอยู่ ไม่เข้าใจลูก ไม่รู้จักแบ่งเวลาให้กับลูก หรือสมาชิกในครอบครัวเกิดขัดแย้งกันทำให้สมาชิกในครอบครัวนั้นไม่มีความสุข อาจหันไปใช้ยาเสพติดและเกิดการติดได้
4. สาเหตุจากการว่างงานคนที่ว่างงานมักไม่มีเงินมาใช้จ่าย จะกลุ้มใจหันไปใช้ยาเสพติด เพราะว่ายาเสพติดจะช่วยให้หายกลุ้มได้ ผลสุดท้ายนำไปสู่การติดยา
5. สาเหตุจากการทำงานบางคนมีความจำเป็นต้องทำงานหนักเกินกว่าร่างกายจะรับได้ จึงหันไปใช้ยาเสพติดเพราะเข้าใจผิดว่าจะช่วยให้ทำงานได้มากขึ้นจนต้องใช้เป็นประจำหรือเป็นนิสัยเช่นกัน เช่นการนิยมใช้ยาบ้า(แอมเฟตามีน)ในกลุ่มผู้ขับรถบรรทุก รถประจำทาง เกษตรกร
6. สาเหตุจากการที่ยาเสพติดหาง่าย การลักลอบซื้อขายยาเสพติดในชุมชนบางชุมชน สามารถกระทำได้ง่ายเพราะสภาพแวดล้อมเอื้ออำนวยจึงทำให้คนในชุมชนมีโอกาสที่จะติดยาเสพติดได้ง่าย
7. สาเหตุจากการใช้ยาในทางที่ผิด

บางคนไม่มีความรู้เรื่องยาเสพติดและมีความเชื่อที่ผิดๆเช่น ผู้ใช้แรงงานชาวไร่ ชาวนา กรรมกรแบก หามนิยมนินยาแก้ปวดชนิดของเพื่อช่วยให้มีแรงทำงาน หากไม่กินทำงานไม่ไหวการกินยาเพื่อช่วยกระตุ้นให้ร่างกายมีแรงทำงานเป็นการใช้ยาในทางที่ผิดและความเชื่อที่ผิดทำให้ร่างกายดื้อยาและติดยาได้

ข้อสังเกตของอาการผู้ติดยาเสพติด อาการของผู้ที่ติดยาเสพติดสามารถสังเกตได้ดังนี้

1.การเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย

- สุขภาพทั่วไปทรุดโทรมเพราะฤทธิ์ของยาทำให้เบื่ออาหาร
- ร่างกายผอมซีดน้ำหนักลด ทำงานไม่ไหวและมักมีโรคแทรก

- โรคทางเดินอาหารเช่น ปวดท้อง ตับแข็ง
- โรคทางเดินหัวใจเช่น ปอดบวม วัณโรค
- ริมฝีปากเขียวคล้ำและแห้ง
- ร่างกายลวกปรกมีกลิ่นตัวแรงเพราะไม่ชอบอาบน้ำ

2. จะสังเกตเห็นอาการทางจิตใจได้ดังนี้

- อารมณ์หงุดหงิดก้าวร้าว ขุนเคี้ยว
- จิตใจอ่อนแอ ซึมเศร้าวิตกกังวล
- ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง

3. นิสิยจะเปลี่ยนแปลงไปเช่น ไม่รับผิดชอบต่อน้ำที่ทำงาน นี่เรียนหนึ่งงานบ่อยๆชอบอยู่คนเดียว หลบหน้าเพื่อนฝูง แต่ชอบมั่วสุมกับพวกที่ใช้ยาเสพติดด้วยกัน สูบบุหรี่จัดใช้เงินเปลืองมีนิสิยชอบลักเล็กขโมยน้อยเพื่อหาเงินมาซื้อยาเสพติด

ใบความรู้ 2

(แผนการจัดกิจกรรมเรื่อง"เราจะช่วยเพื่อนไม่ให้ติดสารเสพติดได้อย่างไร")

ผลร้ายของยาเสพติด

1. คนติดยาเสพติดจะมีสุขภาพร่างกายที่ทรุดโทรม อ่อนแอโรคภัยไข้เจ็บรบกวนเช่น ตับแข็งวัณโรค โรคผิวหนัง
2. คนติดยาเสพติดที่ใช้เข็มและกระบอกฉีดยาร่วมกับผู้อื่น มีโอกาสติดเชื้อไวรัสเอดส์ได้ซึ่งโรคดังกล่าวในปัจจุบันยังไม่มีทางรักษาหายได้
3. วัยรุ่นที่เมากาว ทินเนอร์ แล็กเกอร์ แล้วไปมั่วสุมสำล่อนทางเพศมีโอกาสติดเชื้อเอดส์โดยไม่รู้ตัว
4. ยาเสพติดทุกชนิดเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย เมื่อมีคนติดยาเสพติดในบ้านทุกคนในครอบครัวจะเดือดร้อนไม่มีความสุข
5. คนติดยาเสพติดจะใช้จ่ายเงินจำนวนมากซื้อหายาเสพติดมาเสพ เมื่อไม่มีเงินก็เที่ยวลักเล็กขโมยน้อยทำให้ไม่มีความสุขในชุมชน
6. คนขับรถบรรทุกมีความหลงเชื่อผิดๆว่ากินยาฆ่าแล้วต้องกินเหล้าและเที่ยวผู้หญิงไประหว่างเส้นทาง การกระทำเช่นนั้นนอกจากจะทำให้เกิดอุบัติเหตุเสียหายต่อชีวิตทรัพย์สินของตนเองและผู้อื่นแล้วยังทำให้ได้รับเชื้อเอดส์นำไปแพร่แก่ลูกเมียทางบ้านด้วย
7. ในบ้านเมื่อมีคนติดยาเสพติดมากๆนอกจากจะสูญเสียทางสังคม เศรษฐกิจและความมั่นคงแล้วยังเสียชื่อเสียงของประเทศชาติอีกด้วย

ใบความรู้ 3

บอกคุณลักษณะของเพื่อนที่ดี

1. สนใจและรับฟังปัญหาของเพื่อน
2. ยอมรับและปรับปรุงตนเองให้เข้ากับผู้อื่น
3. รักษาความลับของเพื่อนไม่ให้แพร່หลาย
4. รู้จักแบ่งปันสิ่งของให้เพื่อน
5. ให้คำพูดที่สุภาพ ไพเราะกับเพื่อน
6. บอกแต่สิ่งที่ดีและเป็นประโยชน์แก่เพื่อน
7. คอยห้ามปรามไม่ให้เพื่อนกระทำชั่วหรือกระทำผิด
8. ไม่ซ้ำเติมเพื่อนเมื่อทำผิด
9. ช่วยเหลือเพื่อนในยามมีภัย
10. ให้การสนับสนุนและยกย่องเมื่อเพื่อนปฏิบัติตัวดี

ชุดฝึกที่ 9

เรื่อง เพื่อนอย่างนี้ต้องเลิกให้ไกล

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนมีความพร้อมทางจิตใจที่จะไม่ใช้ยาเสพติด
2. เพื่อให้นักเรียนมีความพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมที่จะไม่ใช้ยาเสพติด

เวลา 50 นาที

กิจกรรม สถานการณ์จำลอง

- อุปกรณ์
1. เอกสารสถานการณ์จำลองเรื่อง “เพื่อนอย่างนี้ต้องเลิกให้ไกล”
 2. กระป๋องกาว 3 k โต๊ะ เก้าอี้

วิธีการ

มี 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

วัตถุประสงค์ย่อย เพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจในการเข้าร่วมกิจกรรม

เวลา 15 นาที

กิจกรรม

1. ผู้วิจัยแจ้งวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนเรียนรู้
2. ผู้วิจัยเล่าเรื่องสถานการณ์จำลองให้นักเรียนฟัง จากนั้นผู้วิจัยและนักเรียนช่วย

กันเลือกผู้แสดงบทบาท โดยให้นักเรียนเลือกกันเองจำนวน 4 คน

3. แจกเอกสารเรื่อง “เพื่อนอย่างนี้ต้องเลิกให้ไกล” เพื่อให้สมาชิกร่วมกันศึกษา

และให้ผู้แสดง ได้ฝึกซ้อมแสดงบทบาทไปตามสถานการณ์จำลองนั้น สำหรับนักเรียนที่ไม่ได้แสดงให้ตั้งใจดู

ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรม

วัตถุประสงค์ย่อย

1. เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีความพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมหลีกเลี่ยงยาเสพติด
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมเมื่อต้องเผชิญปัญหา

เวลา 25 นาที

กิจกรรม

1. ผู้วิจัยให้ตัวแทนนักเรียนออกมาแสดงบทบาทสมมติใช้เวลาประมาณ 10 นาที
2. ผู้วิจัยให้นักเรียนอภิปรายร่วมกันในหัวข้อต่อไปนี้
 - 2.1 นพควรรที่จะปฏิเสธการช่วยเหลือของนรินทร์หรือไม่ เพราะเหตุใด

2.2 หากนักเรียนเป็นนพนักเรียนจะจัดการกับปัญหาล้วนตัวอย่างไร และจะปฏิเสธหรือตอบรับการช่วยเหลือของนรินทร์อย่างไร เพราะอะไร

2.3 หากนักเรียนเป็นนรินทร์นักเรียนจะช่วยเหลืออย่างไร นักเรียนจะใช้วิธีการที่นรินทร์ใช้หรือไม่ เพราะอะไร หากไม่ใช้วิธีการของนรินทร์ นักเรียนจะช่วยเหลือด้วยวิธีไหนบ้าง

3. ผู้วิจัยให้นักเรียนวิเคราะห์บทบาทที่แสดง
4. วิจัยให้นักเรียนซักถาม และช่วยกันสรุป

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

วัตถุประสงค์ย่อย

1. เพื่อให้ นักเรียนสามารถบอกและอธิบายวิธีการหลบหนีจากการเสพติด
2. เพื่อให้ นักเรียนทราบแนวทางในการปฏิบัติเพื่อป้องกันการติดยาเสพติด

เวลา 10 นาที

กิจกรรม

1. ผู้วิจัยสรุปเกี่ยวกับสถานการณ์จำลองและประโยชน์ที่สมาชิกได้รับ
2. สมาชิกรวบรวมแนวคิดจากการอภิปรายร่วมกันและจากการสรุปของผู้วิจัย
3. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปถึงวิธีการนำไปปฏิบัติ

ขั้นที่ 4 ขั้นประเมินผล

1. สังเกตการร่วมกิจกรรมของสมาชิก
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของสมาชิก

สถานการณ์เรื่อง “เพื่อนอย่างนี้ต้องหลีกไกล”

นพเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง ซึ่งกำลังมีปัญหาทางบ้านเนื่องจากพ่อแม่ทะเลาะกัน และมักจะลงที่นพเสมอ และทุกครั้งที่ทะเลาะกันก็จะดูด้านพ ทำให้พรู้สึกว่าเขาเป็นที่รองรับอารมณ์ของพ่อแม่ นพจึงไม่อยากกลับบ้าน บ้านดูน่าเบื่อสำหรับเขา นพจึงกลายเป็นคนที่เศร้าหมอง ไม่สนุกสนานเหมือนแต่ก่อน ชอบอยู่คนเดียว ชอบเก็บตัวไม่ยุ่งกับใคร วันหนึ่งขณะที่นพกำลังใจลอยคิดอะไรเพลินๆอยู่นั้น นรินทร์ก็เข้ามาหาทำที่เป็นผู้หวังดี แสดงความเห็นใจนพ ชวนนพไปที่ห้องน้ำเพื่อดมกาว 3k แต่นพปฏิเสธเพราะรู้ว่าวิธีการนั้นไม่ใช่สิ่งที่จะทำให้เขาหายกลุ้มใจและคลายความทุกข์จากทางบ้าน ได้และนพยังได้ดักเตือนนรินทร์ให้เลิกเสีย เพราะมักจะทำให้เกิดผลเสียอย่างมาก เสียทั้งการเรียนและสุขภาพด้วย ทำให้นรินทร์ไม่พอใจ ในคำดักเตือนของนพและรับผลลบกลับไป สักครูหนึ่งเก่งกับเวชได้เข้ามาคุยกับนพ และให้กำลังใจที่นพไม่ไปดมกาวตามคำชักชวนของนรินทร์ตามที่ทั้งสองคาดคิดไว้ และได้แสดงความจริงใจในการช่วยนพแก้ปัญหา

เพื่อนอย่างนี้ต้องหลีกให้ไกล

บรรยากาศช่วงพักกลางวันของนักเรียนโรงเรียนมัธยมแห่งหนึ่ง ซึ่งเต็มไปด้วยความวุ่นวาย บางกลุ่มก็เล่นฟุตบอลในสนาม บางกลุ่มก็จับกลุ่มคุยกันตามจุดต่างๆ แต่ก็มีเด็กชายคนหนึ่งนั่งหลบมุมอยู่คนเดียวเงียบๆ ได้ต้นไม้ที่ทางโรงเรียนปลูกให้พักผ่อน สีหน้าของเขามีสีหน้าหม่นหมอง เหมือนกำลังไม่สบายใจอะไรบางอย่าง ขณะที่เขานั่งคิดอะไรอยู่ นั่น ก็มีเสียงตะโกนทักจากเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกัน

ฉากที่ 1 ได้ต้นไม้ เก่ง เดช นพ

เก่ง เฮ้ย นพ นั่งอยู่ทำไมคนเดียว ดูหน้าตาเหมือนอมทุกข์ไว้ทั้งโลก เป็นอะไรหรือเปล่า มีอะไรจะให้เราช่วยก็บอกได้นะ

เดช ใช้ (เดชมองหน้า นพ ด้วยความห่วงใยและกล่าวสนับสนุน) เราเป็นเพื่อนกันมีอะไรก็เล่าให้ฟังกันมั้ง ดีกว่าเก็บไว้คนเดียวนะเพื่อน เจ้าของนามว่า นพ เงยหน้าขึ้นสบตาเพื่อนทั้งสอง ด้วยแววตาที่หม่นหมอง พลังกล่าวตอบว่า

นพ เรามีเรื่องไม่สบายใจ ชอบใจนายทั้งสองมากที่เป็นห่วง แต่ตอนนี้เราอยากอยู่คนเดียวเงียบๆ

นพ กล่าวจบ พลังหันหน้าจากเพื่อน มองไปโดยไม่มีจุดหมาย

เดช ตกลงเพื่อน แต่ถ้าเมื่อไหร่ นายต้องการความช่วยเหลือ นายอย่าลืมเราสองคนนะ อย่างไรก็ตามเราก็เป็นเพื่อนกัน ไปกันเถอะ เก่ง ปลอ่ยให้ นพ เขาอยู่ตามลำพังก็แล้วกัน

ฉากที่ 2 ได้ต้นไม้ นรินทร์ นพ ขณะที่นั่งเหม่อลอยตาอย่างไม่มีจุดหมายนั้น เขาต้องสะดุ้งเมื่อมีเด็กชายวัยเดียวกันเข้ามาทำลายภวังค์ด้วยเสียงอันดัง เฮ้ย นพ เอ็งเป็นอะไรไปวะ ญาติฝ่ายไหนของเอ็งเสียวะ

นพ ก็หันหน้าไปตามเสียงที่ดังมา พลังเอ่ยขึ้นว่า

นพ ออ! นรินทร์ เอ็งหรือ ตกใจหมดเลย

นรินทร์ ขวัญอ่อนจริงๆ นะ เอ็ง (นรินทร์ กล่าวด้วยเสียงยืเยว) บอกได้แล้ว ยังละว่าใครตาย

นพ (ถอนหายใจเอือกใหญ่) มันก็ไม่มีอะไรมาก แต่หมู่นี้พ่อ แม่ เราทะเลาะกันบ่อยมากแล้ว ก็มาลงที่เรายุ่งๆ เราไม่อยากกลับบ้านเลย เหมือนเราเป็นที่รองรับอารมณ์ ไม่มีกะจิตกะใจที่จะเรียนหนังสือ ทำอะไรไม่ถูกใจไปเสียหมด บอกตรงๆ ว่าเราเบื่อบ้านที่สุด

นรินทร์ หันมาจ้องหน้า นพ แล้วยิ้มอย่างมีเลศนัย พลังกล่าวว่า

นรินทร์ มันก็เป็นอย่างนี้แหละ พ่อแม่ข้าก็เป็นอย่างนี้ วันๆ ใจอยเจอน้ำกัน เจอกันเมื่อไหร่ก็เอาแต่ด่า

นพ แล้วนายทำอย่างไรละ

- นรินทร์ เฮ้ย ข้าก็ไม่สนอยู่แล้ว ต่างคนต่างอยู่ ข้าถูกด่ามาก ๆ ข้าก็ออกนอกบ้าน นพเอ็งรู้มั๊ย ว่าวิเศษมากกว่านั้น ข้ามีวิธีที่ทำให้สบายใจโดยไม่ต้องมานั่งอมทุกข์อย่างเอ็ง หรือก มันวิเศษจริงๆนะ
- นพ นพแสดงสีหน้าฉงน พลังกล่าวถามด้วยความสนใจ อยากรู้ อะไรของนายวะที่ว่าวิเศษ มันวิเศษพอที่จะทำให้หายกลุ้มใจได้หรือ
- นรินทร์ หัวเราะเบาๆ พลังเอามือล้วงกระเป๋าและควักสิ่งหนึ่งขึ้นมาอวดในลักษณะ ระวังไม่ให้คนอื่นเห็น พลังพูดว่า
- นรินทร์ เอ็งดูนี่ นพ นี่แหละของวิเศษที่จะช่วยดับความทุกข์ของเอ็งให้หายได้เหมือนปลิดทิ้ง
- นพ นพจ้องมองสิ่งที่อยู่ในมือ นรินทร์ พลังถามด้วยความสงสัยว่า
- นพ กระป๋องอะไรของเอ็งนะ เราไม่รู้จัก
- นรินทร์ โอ้! เอ็งนี่โง่จริงๆ ไปอยู่เขาไหนมาวะ ถึงไม่รู้ว่าเป็นอะไร นรินทร์หรีเสียงลง พลัง พูดต่อไปว่าเขาเรียกว่า กาว 3k เว้ย นพทำตาโตด้วยความตกใจ เพราะเคยได้ยิน สรรพคุณของมัน
- พลังนึกถึงสิ่งที่ครูสอนเกี่ยวกับโทษของสารระเหยจำพวกกาวโดยเฉพาะกาว 3k นอกจากนี้เมื่อสัปดาห์ที่แล้ว นพได้มีโอกาสไปดูนิทรรศการ เรื่องยาเสพติดให้โทษประเภทสาร ระเหย จำพวกกาว จึงรู้ว่ามันเป็นอันตรายที่ร้ายแรงต่อวัยรุ่นขณะนี้
- นพ อะไรกันนรินทร์ นายดมไอ้นี้ด้วยหรือนายรู้มั๊ยว่ามันอันตรายขนาดไหน เราได้เรียน มาแล้ว นิทรรศการเขาก็จัดให้ชมเมื่อสัปดาห์ที่แล้ว เรายังเห็นนายไปดูเลย
- นรินทร์ เฮ้ย! ไม่จริงอย่าไปเชื่อมัน ข้าไม่รู้หรอกว่ามันเป็นอย่างไร แต่ข้ารู้แต่ว่า เมื่อดมแล้ว เหมือนได้ขึ้นสวรรค์เลย นรินทร์พูดจบพลังกำมือและแสดงท่าสุดดมพร้อมทำสี หน้าแสดงความสุขที่สุดในชีวิต พลังกล่าวว่า เชื้อข้าเถอะ ลองสักครั้งสองครั้งแล้ว เอ็งจะติดใจ เอ็งจะมีโลกส่วนตัวของเอ็ง ความทุกข์ทั้งหมด จะหายเป็นปลิดทิ้ง สวรรค์อยู่แค่เอื้อมแล้ว ลองดูซิ ไป...ไปหับข้าหลังห้องนี้น้า นรินทร์กล่าวจบคว้าข้อ มือของนพ นพแสดงท่าทางต่อต้านโดยขึ้นมือเอาไว้ไม่ยอมโดยง่าย จิตสำนึกในใจ ผุดขึ้นมาเตือนให้รู้ว่า มันไม่ใช่ทางออกที่ดีสำหรับคนที่มึสติ นพจึงตัดสินใจพูดว่า
- นพ ไม่ละ ขอบใจนรินทร์ เราคิดว่าปัญหาของเราไม่ว่าจะหนักขนาดไหนมันก็ไม่จำเป็นต้องเจ้าสิ่งนี้ เราอยากเตือนนายนะ นรินทร์ เราอยากให้นายเลิกมันเสีย มันไม่เป็น ผลดีต่อนายเลย เราสังเกตเห็นว่าระยะนี้นายโดดเรียนบ่อย และสุขภาพก็ไม่ดี คง เป็นผลมาจากกาวมึนตึ๋นนี้แหละ นรินทร์แสดงอาการไม่พอใจที่ถูกปฏิเสธพร้อม กล่าวด้วยน้ำเสียงแสดงความโกรธเคือง

- นรินทร์ เอ็งไม่ต้องมาสอนข้าหรอก เอ็งเอาตัวเองให้รอดและไม่ต้องมาขอความช่วยเหลือจากข้า ชีวิตข้า ข้ากำหนดเองได้ เอ็งไม่ต้องมายุ่ง
- นพ ใจเย็นนรินทร์ เราหวังดีกับนายนะ
- นรินทร์ ไม่จำเป็น นรินทร์กล่าวแล้วพลุนพลันเดินออกไป (นพมองตามร่างกายของนรินทร์ด้วยความรู้สึกบอกไม่ถูก พลังนี้มาถึงว่าทำไมผู้ที่เกี่ยวข้องจึงปล่อยให้เจ้าสิ่งนี้ระบาคเป็นอันตรายต่อเยาวชนของชาติอยู่ได้ โดยไม่พยายามหาทางป้องกัน ขณะที่พกำลังคิดอยู่นั้นก็มีเสียงเรียกจนเขาต้องหันหลังกลับไปตามเสียงเรียกนั้น)
- ฉากที่ 3 ได้ต้นไม้ เก่ง นพ เดช
- นพ อ้อ เก่งกับเดชเองหรือ
- เก่ง เมื่อก็เราเห็นนรินทร์เข้าไปคุยกับนาย เราเป็นห่วงนายรู้มั้ยว่านรินทร์ติดกาว เราเห็นเขาแอบไปดมตามห้องน้ำบ่อยๆ
- เดช ใช่ เรายังเคยถูกชวนให้ไปดมเลย มีพวกเราหลายคนถูกชักชวนด้วย เราสองคนแอบดูนานแล้วนะ เขาชวนนายหรือเปล่า นพพยักหน้าเป็นเชิงรับ เดชกับเก่งหันหน้ามองกัน และพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า
- เดชกับเก่ง แล้วนายตอบว่าอย่างไร
- นพ เราปฏิเสธและเรายังเตือนเขาอีกให้เขาเลิก แต่เขาโกรธและเดินหนีไป เก่งเป่าปากพรวดเหมือนโล่งอก
- เดช แล้วไป
- นพ ถึงแม้เราจะมีเรื่องไม่สบายใจทางบ้านก็ตาม แต่เราก็คิดว่าเราสามารถแก้ปัญหาได้โดยไม่ต้องพึ่งกาวหรือใคร ครูเคยสอนไว้ว่า ชีวิตของคนเรานั้นย่อมมีปัญหาและอุปสรรคเสมอ การที่เราจะสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้ก็ต้องรู้จักที่จะต่อสู้อุปสรรคด้วยตนเอง คนที่อ่อนแอเท่านั้นแหละที่จะต้องพึ่งสิ่งเหล่านี้สำหรับชีวิตของเรา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาหรืออุปสรรคใดๆ แม้ว่าจะมากกว่าที่เราเคยเป็นอยู่ทุกวันนี้เป็นร้อยเท่าสิบเท่า เจ้ามหันตภัยเหล่านี้จะไม่มีวันเข้ามาเกี่ยวข้องกับเราได้เป็นอันขาด อย่างน้อยเราจะทำให้อะไรก็ตามนี้ถึงพ่อแม่ ครูอาจารย์ที่พร่ำสอนเรามา เราจะไม่ทำให้ท่านเหล่านี้ผิดหวัง
- เดช เก่ง นั่งฟังและยิ้มอย่างภาคภูมิใจในเพื่อนของตน
- เดช เราอยากให้วัยรุ่นทั้งหลายมีความคิดแบบเดียวกับนายจะได้ไม่ตกเป็นทาสของกาวมหันตภัยนี้ แล้วเรื่องไม่สบายใจของนาย นายจะเล่าให้เราฟังได้มั้ย นพยิ้มมีความสุขและพูดว่า
- นพ ได้สิ เพราะนายทั้งสองเป็นเพื่อนที่มีความหวังดีต่อเราอย่างแท้จริง เอาไว้เย็นนี้แล้วกันนะ นี่ถึงเวลาเรียนแล้วละ เดี่ยวเย็นนี้เราจะเลี้ยงไอศกรีมนายทั้งสองคน

เก่ง

ได้เลย เรากินทุกอย่าง ยกเว้นอย่างเดียวกาว 3k เราไม่เอา ทั้งสามคนหัวเราะ
พร้อมกันพลางลุกขึ้นกอดคอกันไปยังห้องเรียนจนลับตา

ชุดฝึกที่ 10

เรื่อง กว่าจะเป็น พ.ญ.คุณหญิงพรทิพย์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนมีความพร้อมทางจิตใจที่จะไม่ใช้ยาเสพติด
2. เพื่อให้นักเรียนมีความพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมที่จะไม่ใช้ยาเสพติด

เวลา 50 นาที

สถานที่ ห้องแนะแนว

กิจกรรม การอภิปรายกลุ่ม

อุปกรณ์ 1. เอกสารเรื่อง “กว่าจะเป็น พ.ญ.คุณหญิงพรทิพย์”

วิธีการ

มี 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นนำ

วัตถุประสงค์ย่อย เพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจในการเข้าร่วมกิจกรรม

เวลา 15 นาที

กิจกรรม

1. ผู้วิจัยแจ้งวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้นักเรียนเรียนรู้
2. ผู้วิจัยแจกเอกสาร “กว่าจะเป็น พ.ญ.คุณหญิงพรทิพย์” และหัวข้อในการ

อภิปราย ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษา

ขั้นที่ 2 ขั้นกิจกรรม

วัตถุประสงค์ย่อย

1. เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีความพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมหลีกเลี่ยงยาเสพติด
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกพฤติกรรมที่เหมาะสมเมื่อต้องเผชิญปัญหา

เวลา 25 นาที

กิจกรรม

1. ผู้วิจัยให้ตัวแทนนักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอ กลุ่มละ 5 – 10 นาที
2. ผู้วิจัยให้นักเรียนอภิปรายร่วมกันในหัวข้อต่อไปนี้

2.1 นักเรียนคิดว่ามีสาเหตุและเหตุการณ์ใดบ้าง ที่อาจทำให้ พ.ญ.

คุณหญิงพรทิพย์หันไปหายาเสพติดได้

2.2 หากนักเรียนอยู่ในครอบครัวที่เลี้ยงดูแบบเข้มงวด ใช้คำสั่ง ไม่รับฟัง

ความคิดเห็น นักเรียนจะทำอย่างไร

3. ผู้วิจัยให้นักเรียนซักถาม และช่วยกันสรุป

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

วัตถุประสงค์ย่อย

3. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกและอธิบายวิธีการหลบหนีจากการเสพติด
4. เพื่อให้นักเรียนทราบแนวทางในการปฏิบัติเพื่อป้องกันการติดยาเสพติด

เวลา 10 นาที

กิจกรรม

1. ผู้วิจัยสรุปเกี่ยวกับประวัติของ พ.ญ.คุณหญิงพรทิพย์ และประโยชน์ที่สมาชิกได้รับ
2. สมาชิกรวบรวมแนวคิดจากการอภิปรายร่วมกันและจากการสรุปของผู้วิจัย
3. ผู้วิจัยและนักเรียนร่วมกันสรุปถึงวิธีการนำไปปฏิบัติ

ขั้นที่ 4 ขั้นประเมินผล

1. สังเกตการร่วมกิจกรรมของสมาชิก
2. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นของสมาชิก

“กว่าจะเป็น พ.ญ. คุณหญิงพรทิพย์”

แพทย์หญิงคุณหญิงพรทิพย์ (ศรตรีวิชัย) โรจนสุนันท์ เป็นชาวกรุงเทพฯ จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากโรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย แล้วสอบเข้าศึกษาต่อในคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี จนจบแพทยศาสตรบัณฑิต เมื่อปี 2522 ได้รับวุฒิปัตริ์ผู้เชี่ยวชาญพยาธิวิทยา และอนุมัติบัตรผู้เชี่ยวชาญด้านนิติเวชศาสตร์ จากคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดีเมื่อปี 2525 และ 2538 ตามลำดับ

คุณหมอเริ่มชีวิตการเป็นแพทย์ฝึกหัดที่โรงพยาบาลพุทธชินราช จังหวัดพิษณุโลก ในปี 2522 จากนั้นรับทุนของโรงพยาบาลพุทธชินราชไปเรียนต่อที่รามาธิบดี กลับมาปฏิบัติงานเป็นพยาธิแพทย์ โรงพยาบาลพุทธชินราช ตั้งแต่ปี 2525 ถึง 2533 จึงย้ายมารับตำแหน่งหัวหน้าหน่วยนิติเวชและหน่วยตรวจศพภาควิชาพยาธิวิทยา โรงพยาบาลรามาธิบดี เคยดำรงตำแหน่งประธานสภาอาจารย์รามาธิบดี ในช่วงปี 2541 ถึงปี 2542

หลังจากนั้นได้รับการเลือกตั้งเป็นกรรมการแพทยสภาประจำวาระ 2542 ถึงปี 2544 ตำแหน่งสุดท้ายก่อนหมดวาระคือ โฆษกแพทยสภา

ต่อมาในปี 2543 ได้รับการโอนย้ายไปยังกระทรวงยุติธรรม เพื่อเตรียมจัดตั้งหน่วยงานนิติวิทยาศาสตร์ โดยเข้ารับตำแหน่งนายแพทย์ 8 ผู้อำนวยการกองแพทย์ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง กระทรวงยุติธรรม ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นรองโฆษกกระทรวงยุติธรรมอีกตำแหน่งหนึ่ง และเมื่อวันที่ 2 เมษายน 2544 ได้รับตำแหน่งล่าสุดเป็นโฆษกกระทรวงยุติธรรม

ในระหว่างเป็นอาจารย์แพทย์ที่รามาธิบดี คุณหมอดพรทิพย์ ได้เคยปฏิบัติหน้าที่เป็นอนุศาสกดูแลและเป็นที่ปรึกษาแก่นักศึกษาแพทย์ของรามาธิบดีโดยตลอด แม้จะจบการศึกษาไปแล้วก็ตาม

ในด้านชีวิตส่วนตัว คุณหมอเป็นบุตรีคนแรกของคุณสาทรและคุณพิสมัย (กีระนันท์) ศรตรีวิชัย มีน้อง 3 คน คือ ดร.พรรณทิพา วิเชียรสรรค์ ดร.จิตติมา ตั้งเลิศไพบุลย์ และนายอาชวิศ ศรตรีวิชัย ล่าสุดในปีนี้ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ และเป็น “คุณหญิง”

คุณหมอสมรสกับคุณวิชัย โรจนสุนันท์ แห่งธนาคารไทยพาณิชย์ มีธิดา 1 คน คือน้องเทน ด.ญ.ญารวี โรจนสุนันท์ ศึกษาอยู่ที่โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย

เรื่องราวชีวิตในอดีต พ.ญ. คุณหญิงพรทิพย์ มีพี่น้อง 4 คน เป็นหญิง 3 คนและเป็นชาย 1 คน และการสามคนโตติดกัน คุณแม่จึงส่งไปอยู่ประจำที่โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย อยู่ตั้งแต่เล็กๆ คุณหมอก็เป็นคนหัวๆแต่น้องสาวคนที่สามจะเป็นคนเรียบร้อย ตอนเด็กจะไม่ค่อยได้เล่นด้วยกัน แต่จะเล่นกับเพื่อนเป็นส่วนใหญ่ ตอนที่อยู่โรงเรียน คุณหมอก็มีผลการเรียนธรรมดา แต่น้องสาวทั้งสองคนจะเรียนเก่งมาก ได้รับรางวัลที่หนึ่งประจำชั้นเรียน จนทำให้คุณหมอยากได้บ้าง ก็เลยมี

เรื่องเกิดขึ้น คือ ครั้งหนึ่งคุณหมอได้ยินข่าวว่าเพื่อนไปขโมยข้อสอบครู ความรู้สึกของคุณหมอตอมนั้นคือต้องไปบอกครู แต่ไม่ได้คิดว่าจะทำอะไรเพื่อน แต่อยากให้ผู้ใหญ่เป็นคนสอนเด็กมากกว่า เมื่อถึงเวลาสอบคุณครูใช้ข้อสอบเดิม คุณหมอตัดสินใจออกจากห้องสอบไปหาครูใหญ่เลย เพราะรู้สึกว่ามันยุติธรรม กลายเป็นว่าคุณครูมาถึงก็เรียกทุกคนมาถามว่าใครบ้างที่ไม่เคยโกง เป็นครั้งที่เศร้าที่สุด เพราะมีคุณหมอกคนเดียวที่ไม่เคยโกงและเพื่อนๆ ก็โดนลงโทษ แต่เพื่อนก็ไม่โกรธก็กลับมาดีเหมือนเดิม

คุณหมอได้รับการอบรมสั่งสอนมาจากคุณพ่อที่เข้มงวดมาก พ่อแม่ต้องถูกเสมอ ตอนเด็กๆ ไม่ค่อยชอบเพราะรู้สึกว่าเข้มงวดเกินไป พวกเราต้องแบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบงานต่างๆ เช่น กวาดบ้าน ปูที่นอน ซักผ้า คุณพ่อก็จะซื้อหนังสือธรรมะมาให้และจัดวันให้ลูกๆ มาอ่าน ส่วนการดูภาพยนตร์ คุณพ่อจะสั่งให้เขียนเรื่องย่อจาก 8 บรรทัด จนถึงสรุปเพียง 1 บรรทัดเท่านั้น จึงทำให้รู้สึกไม่ชอบ ส่วนแม่จะเป็นคนอ่อนโยน ไม่เคยเถียงพ่อ คุณหญิงจะสามารถเล่นกับน้องๆ ได้ต้องเป็นเวลาที่คุณพ่อไม่อยู่บ้าน แต่ทั้งคุณพ่อและคุณแม่เป็นตัวอย่างของความเป็นคนมีเหตุผล

แม้ว่าการเลี้ยงดูของคุณพ่อที่เข้มงวดแต่ก็ทำให้ลูกๆ ทุกคนเป็นคนดี จบปริญญาเอกถึง 2 คน ประกอบอาชีพที่มั่นคง และคุณหมอเองก็ได้เป็นถึง แพทย์หญิง คุณหญิงพรทิพย์ โรจนสุนันท์ ซึ่งมีชื่อเสียงในปัจจุบัน

ใบงาน

เรื่อง “กว่าจะเป็น คุณหญิงแพทยหญิงพรทิพย์ โรจนะสุนันท์”

คำสั่ง ให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ในหัวข้อต่อไปนี้

1. นักเรียนคิดว่ามีสาเหตุและเหตุการณ์ใดบ้าง ที่อาจทำให้ พ.ญ. คุณหญิงพรทิพย์ หันไปหาอาสาสมัครได้
2. หากนักเรียนอยู่ในครอบครัวที่เลี้ยงดูแบบเข้มงวด ใช้คำสั่ง ไม่รับฟังความคิดเห็น นักเรียนจะทำอย่างไร

ภาคผนวก ง

คุณภาพเครื่องมือ

ตาราง 13 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดทัศนคติ
เกี่ยวกับยาเสพติด โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมราย
ด้าน (Item-Test correlation)

แบบวัดทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก(r)
ด้านความรู้เชิงประเมินค่าต่อยาเสพติด	1	.44
	2	.56
	3	.53
	4	.31
	5	.23
	6	.28
	7	.37
ด้านความรู้สึกรู้สึกพอใจต่อยาเสพติด	1	.30
	2	.23
	3	.62
	4	.32
	5	.58
	6	.39
	7	.62
ด้านความพร้อมกระทำต่อยาเสพติด	1	.55
	2	.56
	3	.70
	4	.52
	5	.40
	6	.41
	7	.48

ค่าความเชื่อมั่นทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด 0.84

ตาราง 14 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของของแบบวัด
ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างคะแนนรายข้อกับ
คะแนนรวมรายด้าน (Item-Test correlation)

แบบวัด	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก(r)
แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต	1	.30
	2	.51
	3	.47
	4	.20
	5	.34
	6	.57
	7	.30
	8	.40
แบบวัดการควบคุมตน	1	.54
	2	.45
	3	.43
	4	.54
	5	.62
	6	.39
	7	.27
	8	.34

ค่าความเชื่อมั่นลักษณะมุ่งอนาคต 0.69

ค่าความเชื่อมั่นลักษณะควบคุมตน 0.76

ตาราง 15 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดความเชื่ออำนาจภายในตน โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-Test correlation)

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก(r)
1	.31
2	.37
3	.44
4	.47
5	.48
6	.54
7	.37
8	.42
9	.30

ค่าความเชื่อมั่นความเชื่ออำนาจภายในตน 0.72

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล

ประนอม กระจายศรี

วันเดือนปีเกิด

24 กุมภาพันธ์ 2516

สถานที่เกิด

กรุงเทพมหานคร

สถานที่อยู่ปัจจุบัน

บ้านเลขที่ 483/5 ซอยสีน้ำเงิน ตำบล
บางซื่อ อำเภอบางซื่อ จังหวัดกรุงเทพฯ
10800

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน

พยาบาลวิชาชีพ 5 ประจำตึกผู้ป่วยใน
ชาย ศูนย์สิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถ
ภาพทางการแพทย์แห่งชาติ ซอย
บาราคนราดур อำเภอเมือง จังหวัด
นนทบุรี 11000

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2534

มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนสตรี
นนทบุรี จังหวัดนนทบุรี

พ.ศ. 2536

พยาบาลและผดุงครรภ์ระดับต้น จาก
วิทยาลัยพยาบาลศรีธัญญา จังหวัด
นนทบุรี

พ.ศ. 2540

พยาบาลศาสตรบัณฑิต จาก
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

พ.ศ. 2546

การศึกษามหาบัณฑิต
(จิตวิทยาพัฒนาการ) มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร